

# Begroting 2023



Gemeente Kerkrade



## Inhoudsopgave

<b>Aanbieding .....</b>	<b>5</b>
Samenvatting financiële mutaties .....	7
Beleidsbegroting .....	9
Begroting in één oogopslag.....	11
<b>Programma's .....</b>	<b>13</b>
0 Bestuur en ondersteuning .....	15
1 Veiligheid .....	27
2 Verkeer, vervoer en waterstaat .....	31
3 Economie .....	37
4 Onderwijs.....	43
5 Sport, cultuur en recreatie.....	49
6 Sociaal domein .....	57
7 Volksgezondheid en milieu .....	67
8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing .....	73
<b>Paragrafen.....</b>	<b>81</b>
§1. Lokale heffingen .....	83
§2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing .....	88
§3. Onderhoud kapitaalgoederen .....	96
§4. Financiering (treasury) .....	103
§5. Bedrijfsvoering.....	107
§6. Verbonden partijen.....	112
§7. Grondbeleid .....	134
<b>Financiële begroting .....</b>	<b>143</b>
1. Overzicht van lasten en baten.....	144
2. Financiële positie.....	163
<b>Bijlagen .....</b>	<b>168</b>
Lijst van afkortingen.....	169
Nadere toelichting reserves en voorzieningen.....	171
Overige risico's.....	174
Staat van Langlopende Leningen.....	176



# Aanbieding

Beste inwoner van Kerkrade,

Voor u ligt de Begroting 2023. De eerste begroting in de bestuursperiode 2022-2026. Het uitgangspunt voor deze begroting is 'Samen verder bouwen aan een vitaal en uitdagend Kerkrade'. Dit is in lijn met het coalitieakkoord en het collegeprogramma voor 2022-2026.

## **Een nieuwe werkwijze voor het maken van de begroting**

Voor deze begroting is verantwoordelijk wethouder Paas in gesprek gegaan met alle fracties. De fracties hebben hierdoor de mogelijkheid gekregen om hun accenten voor het nieuwe beleid kenbaar te maken. Al deze accenten zijn uitgewerkt in drie hoofdlijnen: bedrijfsvoering, het sociale domein en duurzaamheid. We blijven investeren in Kerkrade zonder extra lasten voor de inwoners (voor zover de gemeente dit in de hand heeft). En wij blijven onze inwoners, ondernemers en verenigingen ondersteunen daar waar nodig. Dat ziet u terug in dit document. Het peilmoment van deze begroting is 1 oktober 2022.

## **Een doorkijk naar de komende vier jaar**

Wat zijn de plannen voor Kerkrade voor de komende vier jaar? Wat vinden we belangrijk? En wat kunnen we samen realiseren?

## **De gemeente en de inwoners. Samen plannen maken.**

We gaan aan de slag met burgerparticipatie. Inwoners mogen meepraten, meedenken en meebeslissen bij een groot deel van de plannen die er worden gemaakt voor een specifieke wijk of voor heel Kerkrade. Want inwoners vormen de motor van onze gemeenschap. De ziel in de wijk. Daarom is het belangrijk dat inwoners zich betrokken voelen bij alles wat er in de directe omgeving gebeurt.

## **Kerkrade is veilig en vitaal**

Veiligheid en leefbaarheid zijn thema's die onze volle aandacht hebben. Net zoals de aanpak van drugscriminaliteit en meer handhavers in de wijken. En een preventieve aanpak, zorgen dat jeugdigen niet op het verkeerde pad terecht komen. Want voorkomen is beter dan genezen. Dit geldt ook voor het welzijn van de Kerkradenaren, we willen dat iedereen zich goed voelt. Lichamelijk en geestelijk. Met Vie – een leven in beweging, geven we een impuls aan de gezondheid en vitaliteit in onze gemeente en de regio.

## **Duurzaamheid, goed voor de aarde**

De overgang naar duurzame en CO2- neutrale energiebronnen (de energietransitie) wordt steeds belangrijker om de gevolgen van de klimaatverandering te beperken. Kerkrade blijft inwoners stimuleren om duurzame maatregelen te treffen.

## **Ondernemersvriendelijke stad met werkgelegenheid**

Het streven van Kerkrade is om een aantrekkelijke en ondernemersvriendelijke stad te zijn. We blijven Kerkrade ook de komende jaren positioneren vanuit 'Beleef Kerkrade'. Ook vinden we het belangrijk dat werkzoekenden uit alle leeftijdscategorieën onder de aandacht worden gebracht van het bedrijfsleven.

## **Woonoffensief**

We willen zoveel als mogelijk meebewegen met de huidige ontwikkelingen, daarom kiezen we voor een aanvallend woonbeleid: het woonoffensief. Het bouwen van kwalitatief goede woningen in een kwalitatief goede woonomgeving en die aansluiten bij de behoefte van woningzoekenden is ons uitgangspunt. Dat betekent voldoende aanbod van sociale woningen, maar ook voldoende aanbod in andere segmenten. Woningen die voldoen aan de wooneisen van deze tijd: duurzaam, betaalbaar en levensloopbestendig in gevarieerde en veilige wijken met ruime aandacht voor een groene omgeving!

## **Investeren in wegen, samenwerkingen in Parkstad en dienstverlening**

We werken aan een verdere verbetering van onze infrastructuur. Want bij een vitale stad hoort een vitaal wegennetwerk. En we gaan meer samenwerken met partners in de regio, dit zorgt ervoor dat we projecten

sneller kunnen realiseren. Ook is er geld vrijgemaakt voor de bedrijfsvoering van de gemeente, er wordt geïnvesteerd in nieuw personeel om onze ambities waar te maken. Daarnaast investeren we in communicatie- en informatietechnologie zodat we de dienstverlening nog beter kunnen maken.

### **Een sluitende begroting**

Het is gelukt om een sluitende begroting te presenteren voor 2023 en de komende jaren.

Het jaar 2026 is een punt van aandacht als het Rijk de plannen doorzet om minder geld uit te keren aan gemeenten voor al hun taken.

De programma's in deze begroting geven u een helder beeld van de nadere uitwerking van de koers die we als gemeente hebben ingezet. Samen verder bouwen aan een uitdagend en vitaal Kerkrade!

Het college,

De secretaris,

dr. T.P. Dassen-Housen

R.M.J.S. Stijns

## Samenvatting financiële mutaties

In de tabellen hieronder zijn de financiële mutaties van de exploitatie en het investeringsprogramma opgenomen. Bij de diverse programma's worden de mutaties toegelicht in onderdeel D (x € 1.000).

### Exploitatie

Progr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	<b>Saldo november 2021</b>	<b>218</b>	<b>200</b>	<b>209</b>	<b>498</b>	<b>498</b>
<b>div.</b>	Resultaatbestemmingen 2021 ten gunste van 2022 (raad juli)	neutraal				
<b>0</b>	Algemene uitkering	2.051	8.182	13.408	15.937	11.053
<b>div</b>	Alg.uitk.-Sociaal Domein-Energietoeslag-Klimaatakkoord-WkB-div. kleine regelingen	neutraal	neutraal	neutraal	neutraal	neutraal
<b>0</b>	Stadsregio Parkstad Limburg	-18	-41	-14	-16	-32
<b>0</b>	Bedrijfsvoering	-1.733	-3.336	-3.150	-3.145	-3.170
<b>0</b>	Burgerparticipatie		-150	-150		
<b>0</b>	OZB	350	200	200	200	200
<b>0</b>	BsGW		-114	-23	-21	-43
<b>0</b>	Dividend Enexis/BNG	200				
<b>0</b>	Kapitaallasten	-35	-375	-985	-1.485	-1.735
<b>0</b>	Precario- en reclamebelasting *	-137	-137			
<b>0</b>	Hondenbelasting			-354	-354	-354
<b>0</b>	Stijging energie-/brandstofkosten	-500	-300	-200	-200	-200
<b>0</b>	Parkeerbelasting	-200				
<b>0</b>	Diverse posten Pr. 0	-45	-220	-180	-175	-145
<b>1</b>	OOV Pilot-aanpak	-230	-275	-82	-82	-82
<b>1</b>	Flexibel cameratoezicht		-35	-35	-35	-35
<b>1</b>	Diverse posten Pr. 1	-10	-56	-56	-56	-56
<b>2</b>	Wegenbeheer		-400	-400	-400	-400
<b>2</b>	Diverse posten Pr. 2	-41	-83	-83	-83	-83
<b>3</b>	Centrummanagement		-50	-50	-50	-50
<b>3</b>	Diverse posten Pr. 3	-10	-11	-1	-1	-1
<b>4</b>	Diverse posten Pr. 4		-292	-195	-195	-195
<b>5</b>	Sport The Move Factory		-334	-334	-334	-334
<b>5</b>	Combinatiefunctionarissen		142	142	142	142
<b>5</b>	MFC d'r Pool	-95				
<b>5</b>	Parkstad Limburg Theater		-100	-125	-125	-125
<b>5</b>	Ondernemersfonds		-50	-50	-50	-50
<b>5</b>	Beleef Kerkrade/marketing	-124	-205	-80	-50	-50
<b>5</b>	Openbaar groen	-20	-107	-83	-86	-90
<b>5</b>	Terugloop WSP		-150	-180	-210	-240

5	Leerwerklijn	-226	-309	-314	-314	-314
5	Diverse posten Pr. 5	-70	-200	-200	-200	-200
6	Integratie sociaal domein	526	-1.056	-4.935	-5.067	-6.729
6	Diverse posten Pr. 6	-15	-40	-40	-40	-40
7	GGD		-158	-158	-158	-158
8	Werkbudget wonen stedelijke ontwik	-50	-75	-75	-75	-75
8	Vergunningen	100				
8	Omgevingswet	124				
8	Diverse posten Pr. 8	-10	-65	-65	-65	-65
	<b>Actueel begrotingssaldo</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.362</b>	<b>3.705</b>	<b>-3.158</b>

\* 2022: Geen heffing 2023: Halvering heffing t.g.v. Ondernemersfonds

## Investerings

<i>bedragen * € 1.000</i>						
Progr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
<b>Verschuivingen en overhevelingen</b>						
<b>I Reguliere investeringen</b>						
0	ICT		50			
0	Diverse transportmiddelen	100	100	100	100	100
0	Gebouwen	710	300	300	300	300
2	Wegen, straten en pleinen	1.500	1.500	1.500	1.000	1.000
2	Versnellingsagenda Rijk div proj.		600	3.050	1.000	1.000
2	Mobiliteitsplan		200	250	250	250
3	Bereikbaarheid bedrijventerreinen		1.000	500		
5	Sportaccommodaties		1.626			
5	Openbaar groen		140	140	140	140
7	Klimaatadaptie	50	250	250	250	250
8	Gbe Rolduckerveld	200	200	200	200	200
<b>II Overige investeringen</b>						
7	Riolen	90	200			
<b>III Leningen</b>						
5.3	WMC	400				
7	Energie- en Klimaatfonds	2.000				



# Beleidsbegroting



# Begroting in één oogopslag

## Kerkrade in euro's Begroting 2023



### INKOMSTEN



### UITGAVEN - INVESTERINGEN



**LASTENDRUK**  
**2022/2023**  
**VOOR GEZIN\***  
 (\*voorlopig)

Ozb € 432  
 Afval € 325  
 Riool € 229

**€ 986**



# Programma's

De Begroting 2022 bestaat uit 9 programma's (0 t/m 8), gebaseerd op de (hoofd)taakvelden volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Informatievoorschriften voor derden (IV3).

De programma's in de begroting zijn:

0. Bestuur en ondersteuning
1. Veiligheid
2. Verkeer, vervoer en waterstaat
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

Per programma komen aan bod:

## Onderdeel A

Een algemene omschrijving van het programma en uit welke taakvelden dit programma bestaat. Tevens wordt in voorkomende gevallen aangegeven met welke paragrafen er een relatie is.

## Onderdeel B

Hier zijn opgenomen de speerpunten van beleid. Hierbij wordt aangesloten bij het collegeprogramma. De activiteiten en de voortgang daarvan worden aangegeven. In beginsel staan de speerpunten van beleid gedurende de bestuursperiode vast.

## Onderdeel C

Hier wordt in tabelvorm meer inzicht gegeven in de financiën van het programma, zowel exploitatie als investeringen. Inzicht wordt gegeven op taakveld-niveau. Een analyse van de afwijkingen is opgenomen in het gedeelte "Financiële begroting". Voor een detailoverzicht op productenniveau van de kosten en baten van de Begroting 2023 en meerjarenraming wordt verwezen naar de bijlage "Productenbegroting".

## Onderdeel D

Een toelichting op de financiële mutaties, welke uit het overzicht "Samenvatting financiële mutaties" blijken, wordt hier gegeven. Daarnaast kunnen overige vermeldenswaardige zaken worden genoemd.

## Onderdeel E

Dit onderdeel bevat de landelijk uniforme "basisset beleidsindicatoren". De meeste gegevens zijn van het CBS en landelijke databanken afkomstig en gemeenten nemen deze in hun begroting over. Meer uitleg over deze indicatoren is te vinden op de website "waarstaatjegemeente.nl". Daarnaast bevat dit onderdeel de eigen indicatoren.

## Portefeuilleverdeling

Hierna volgt de portefeuilleverdeling van het college van Burgemeester en Wethouders. Per onderdeel is aangegeven bij welk programma deze hoort.

### **Petra Dassen-Housen**

#### Burgemeester

Openbare orde en veiligheid (1)  
Rampenbestrijding (1)  
Coördinatie handhaving (1)  
Eurode en internationale zaken (0)  
Communicatie (0/3)  
DB Parkstad Limburg (0)

### **Jo Schlangen**

#### Wethouder

Onderwijs (4)  
Cultuur (5)  
Sport (5)  
Welzijn (5)  
Coördinatie VIE (5/8)  
Publiekszaken en dienstverlening (0)  
Informatisering en automatisering (0)  
Weekmarkten en kermissen (3)  
Wijkwethouder Oost (8)

### **John Roland**

#### Wethouder

Sociale zaken, ren werkgelegenheid (6)  
Euregionale Arbeidsmarkt (3)/  
Maatschappelijke zorg (6)  
Burgerparticipatie (0)  
Wijkwethouder West (8)

### **Jo Paas**

#### Wethouder

Financiën (0)  
Wmo (6)  
Integraal Ouderenbeleid (6)

### **Tim Weijers**

#### Wethouder

Ruimtelijke ordening (1/3/8)  
Wonen (8)  
Vastgoed (0/2/3/4/5/6/8)  
Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade (8)  
Personeel & organisatie (0)  
Toerisme (3/5)  
Marketing en evenementen (3/5)

### **Alexander Geers**

#### Wethouder

Economische zaken (3/8)  
Verkeer en vervoer (0/2)  
Openbare ruimte (2/5)  
Centrummanagement (3)  
Wijkontwikkeling (6/8)  
Wijkwethouder Noord (8)

### **René van Drunen**

#### Wethouder

Jeugd-zorg en jeugdbeleid (4/6)  
Volksgezondheid (7)  
Milieu en afval (1/7)  
Duurzaamheid (7)

## 0 Bestuur en ondersteuning



### **A. Algemeen**

#### **Omschrijving van het programma**

Het op een goede wijze uitvoering geven aan de bestuurlijke en ondersteunende taken van de gemeentelijke organisatie. Het programma is ondersteunend aan en richtinggevend voor de bestuurlijke ambities en doelstellingen in de andere programma's.

#### **Relatie met paragrafen**

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Lokale heffingen (§1), Financiering (treasury) (§4) en Bedrijfsvoering (§5).

#### **Taakvelden**

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken

- 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
- 0.4 Overhead
- 0.5 Treasury
- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet-woningen
- 0.63 Parkeerbelasting
- 0.64 Belastingen overig
- 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)
- 0.10 Mutaties reserves
- 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

## **B. Speerpunten van beleid**

### **Burgerparticipatie**

*Relatie met taakveld(en): 0.4*

Het jaar 2022 heeft in het teken gestaan van het formuleren van en het structuur geven aan het verder uitbouwen van burgerparticipatie binnen onze gemeente.

Einde 2022 zal daartoe een visiedocument aan de raad ter vaststelling worden aangeboden. De hierin opgenomen koers zal de rode draad zijn voor het vergroten van de betrokkenheid van onze gemeenschap bij onze plannen en projecten. Vanaf 2023 zal dit verdere inhoud krijgen in overleg met onze partners en de inwoners van onze stad. Dat zal worden verankerd in een participatieverordening. Wij koersen op een vaststelling hiervan in het 1e kwartaal van 2023.

In 2023 zullen we de ambitie verder vertalen in onze interne organisatie.

Actieve burgerparticipatie vereist ook laagdrempelige externe communicatie en het activeren van betrokkenheid. de noodzaak van laagdrempelige communicatie, zowel intern als extern, met zich mee. Ook hierop zullen we in 2023 inzetten. Ook burgerinitiatieven willen we volgend jaar daarbinnen ondersteunen.

We willen dat burgerparticipatie een diepgewortelde aanpak in onze organisatie wordt, maar dit zal een proces zijn. Naast goede toepassingen zullen er ook minder goede ervaringen met inwonerparticipatie gaan voorkomen en het is belangrijk om ook uit deze ervaringen een les te leren.

Burgerparticipatie dient uit te groeien tot een vanzelfsprekendheid voor alle leeftijden. Ook in 2023 zal daarom rekenschap worden gegeven van de mening van onze jongste generaties via onder meer Kinderraad, Kinderburgemeester en Jongerenadviesraad.

### **Regionale en euregionale samenwerking**

*Relatie met taakveld(en): 0,1*

Maatschappelijke en economische vraagstukken houden niet op bij de gemeentegrens c.q. de landgrens. De bestaande samenwerking in het kader van de Stadsregio Parkstad Limburg, Eurode, sociaal-maatschappelijke instellingen en verbonden partijen is vanzelfsprekend.

Zo wordt de grensoverschrijdende samenwerking in 2023 verder uitgebouwd. De Kadernota Euregionalisering 2020 “Kerkrade, de Limburgse poort naar Duitsland” is hierbij uitgangspunt. Wij zijn voornemens om de voorttrekkersrol die Kerkrade heeft op het vlak van grensoverschrijdende samenwerking binnen de Euregio Maas-Rijn te behouden en verder te verstevigen.

Aandacht zal er onder meer zijn voor het project ‘Nieuwstraat-Geschiedenismijl’, de ‘World Clean Up Day’, het ‘Eurode Schaaktoernooi’. Waar mogelijk wordt samengewerkt met de Stichting Eurode 2000+.

Door regelmatig artikelen en verhalen over de samenwerking tussen Kerkrade en Herzogenrath in het ‘Eurode-Magazine’ te plaatsen, wordt Eurode steeds bekender. Nu wordt het Eurode-Magazine alleen nog in Herzogenrath en omgeving huis-aan-huis verspreid. De bedoeling van de uitgever is om dit tijdschrift óók in Kerkrade en omgeving te laten bezorgen.



Tenslotte zal ook de informatie-uitwisseling en de samenwerking tussen de gemeente Kerkrade en de Stadt Herzogenrath worden voortgezet. De bedoeling is dat elk jaar samen minimaal twee keer actuele thema's worden besproken. Ook het overleg tussen Openbare Orde en de Politie zal in 2023 worden voortgezet na 2021 en 2022 meerdere keren te zijn uitgesteld; het Eurode Business Center zal daarbij zoveel als mogelijk als uitvalsbasis worden genomen.

Uithangborden van de euregionale samenwerking zijn het Grensinfopunt 'Aken-Eurode'(GIP) en de 'Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling' (SGA). De verduurzaming van de dienstverlening van GIP en SGA zal in 2023 een stap vooruit maken en wel in die zin dat de dienstverlening in het Eurode Business Center geschiedt vanuit de one-stop-shop gedachte (één-loket). Bovendien zullen de SGA's in Kerkrade en in Maastricht vanaf 2023 samen zaken oppakken vanuit de gedachte dat schaalvergroting het meeste voordeel oplevert voor beiden. Denk bijvoorbeeld aan gezamenlijke evenementen, PR e.d. Inhoudelijk zullen beide locaties zelfstandig blijven.

Het voornemen is, om vanaf 2023 beide SGA's via één gezamenlijke subsidieaanvraag en -toekenning gefinancierd te hebben. Het borgen en verder verduurzamen van deze grensoverschrijdende dienstverlening komt daarmee wederom een stap dichterbij.

## C. Wat mag het kosten?

### Exploitatie

0 Bestuur en ondersteuning	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>LASTEN</b>						
0.1 Bestuur	3.695	3.309	3.224	3.208	3.225	3.241
0.2 Burgerzaken	1.475	1.414	1.342	1.547	1.556	1.601
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	540	271	93	91	91	91
0.5 Treasury	36	314	79	-46	-161	-262
0.61 OZB woningen	0	0	0	0	0	0
0.62 OZB niet-woningen	0	0	0	0	0	0
0.63 Parkeerbelasting	39	39	39	39	39	39
0.64 Belastingen overig	952	865	989	912	930	952
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	0	0	0	0	0	0
<b>TOTAAL LASTEN</b>	<b>6.735</b>	<b>6.212</b>	<b>5.765</b>	<b>5.750</b>	<b>5.679</b>	<b>5.661</b>
<b>BATEN</b>						
0.1 Bestuur	208	7	7	7	7	7
0.2 Burgerzaken	544	448	415	784	796	871
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	132	103	102	102	102	102
0.5 Treasury	325	184	153	128	94	94
0.61 OZB woningen	7.905	7.933	7.847	7.847	7.847	7.847
0.62 OZB niet-woningen	5.818	5.966	5.881	5.881	5.881	5.881
0.63 Parkeerbelasting	383	441	641	641	641	641
0.64 Belastingen overig	449	443	511	226	226	226
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	114.821	129.685	126.478	131.603	135.519	130.889
<b>TOTAAL BATEN</b>	<b>130.586</b>	<b>145.209</b>	<b>142.034</b>	<b>147.217</b>	<b>151.112</b>	<b>146.557</b>
<b>DIVERSE LASTEN</b>						
0.4 Overhead	23.290	27.004	28.279	29.115	30.037	31.044
0.8 Overige baten en lasten	111	535	1.772	3.100	4.370	5.549
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	163	14	14	14	14	14
<b>TOTAAL DIVERSE LASTEN</b>	<b>23.564</b>	<b>27.553</b>	<b>30.065</b>	<b>32.229</b>	<b>34.421</b>	<b>36.607</b>
<b>DIVERSE BATEN</b>						
0.4 Overhead	813	412	109	52	52	52
0.8 Overige baten en lasten	1.002	1.007	807	852	852	852
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	8	0	0	0	0	0
<b>TOTAAL DIVERSE BATEN</b>	<b>1.822</b>	<b>1.419</b>	<b>916</b>	<b>904</b>	<b>904</b>	<b>904</b>
<b>RESERVES</b>						
0.10 Vermeerderingen	17.965	7.576	3.380	3.209	3.209	3.209
0.10 Verminderingen	11.448	19.345	4.230	2.616	2.649	2.424
<b>SALDO MUTATIES RESERVES</b>	<b>-6.517</b>	<b>11.769</b>	<b>851</b>	<b>-593</b>	<b>-560</b>	<b>-784</b>
<b>0.11 RESULTAAT</b>	<b>2.986</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.362</b>	<b>3.705</b>	<b>-3.159</b>

## Investerings

Bedrag * € 1.000									
TV	Omschrijving	V/U <sup>1</sup>	E/M <sup>2</sup>	2022	2023	2024	2025	2026	2022 - 2026
<b>I Reguliere investeringen</b>									
0.4	ICT investeringen	v	e	433	348	298	327	327	1.733
0.4	Diverse transportmiddelen	v	e	298	174	174	174	174	994
0.4	Gemeentelijke gebouwen	v	e	1.460	1.050	1.050	1.050	1.050	5.660
0.8	Onvermijdbaar	v	e/m	174	58	58	58	58	406
<b>Totaal Programma 0</b>				<b>2.365</b>	<b>1.630</b>	<b>1.580</b>	<b>1.609</b>	<b>1.609</b>	<b>8.793</b>

<sup>1</sup> V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.

<sup>2</sup> E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

## D. Toelichting op financiële mutaties en overige zaken

### Financiële mutaties

#### Exploitatie

##### Resultaatbestemmingen (diverse taakvelden)

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 is de Raad akkoord gegaan met resultaatbestemmingen ten gunste van 2022 (zie pagina 11 van de jaarrekening). Het betreft bijvoorbeeld wegen, hybride werken, versterking reserve gebouwen, kassamiddelen/armoede. Deze worden verwerkt in de betreffende budgetten 2022.

##### Algemene uitkering (0.7 en diverse taakvelden)

De uitkomsten van de circulaire zijn verwerkt in het begrotingsaldo. In de infobrieven naar aanleiding van de circulaire van december 2021, mei/juni 2022 heeft de Raad hierover kunnen lezen. Hieronder is een korte samenvatting opgenomen.

Alle bedragen zijn in € 1.000

Algemene dienst	2022	2023	2024	2025	2026
Decemercirculaire 2021 (incl. afwikkeling oude jaren)	228	155	176	179	179
Meircirculaire 2022	1.823	7.776	12.076	14.447	6.562
Septemercirculaire 2022	0	0	1.133	1.290	4.269
<b>TOTAAL</b>	<b>-</b>	<b>7.931</b>	<b>13.385</b>	<b>15.916</b>	<b>11.010</b>

De mutaties die verband houden met het Sociaal Domein werden steeds neutraal verwerkt in de budgetten van het Sociaal Domein. Deze lijn is destijds gekozen omdat onbekend was met welke financiële gevolgen gemeenten geconfronteerd zouden worden bij de 3 decentralisaties in 2015. Ook is destijds besloten om de mee- en tegenvallers Sociaal Domein binnen het Sociaal Domein te verwerken. Inmiddels is er meer inzicht en vele andere gemeenten hebben er al eerder voor gekozen om het Sociaal domein te integreren met de reguliere begroting. Dat wil zeggen dat de 'plussen en minnen' voor zowel inkomsten als uitgaven ten gunste of ten laste komen van de totale gemeentelijke exploitatie en niet langer op voorhand worden verrekend binnen de reserve. In verband met de herverdeling van het gemeentefonds en het nieuwe verdeelmodel is het ook niet meer mogelijk om vanaf 2023 de mutaties Sociaal Domein allemaal afzonderlijk te volgen. Alleen de eventuele doorwerking van posten 2022 naar volgende jaren kon nog in

de meicirculaire 2022 (voor het laatst) worden meegenomen. Wij verwijzen naar de informatiebrieven voor informatie over de posten en de bedragen.

De ontwikkelingen vragen daarom om een integratie van het Sociaal Domein met de reguliere begroting. Het bedrag waarmee de exploitatie jaarlijks wordt belast is opgenomen bij programma 6. Opgemerkt zij dat de daar genoemde tekortreeks niet veroorzaakt wordt door de integratie, maar door de achterliggende ontwikkelingen. Zoals bijvoorbeeld de doorwerking van de Rijksbezuinigingen, een fors lagere BUIG-toekenning, een toenemende vraag naar hulp en voorzieningen en kostenstijgingen in de branche.

De bestaande reserve Sociaal Domein dient dan nog slechts om onverwachte fluctuaties per jaareinde op te vangen (bijvoorbeeld de afrekeningen Jeugdzorg die vaak pas in mei van het jaar erna beschikbaar komen) of om tijd te winnen bij het vinden van oplossingen voor onverwachte tegenvallers. Een minimale omvang van € 2,5 miljoen wordt daarbij vooralsnog voldoende geacht. Zie verder ook de risicoparagraaf.

Enkele andere mutaties zijn ook neutraal verwerkt in de betreffende budgetten, zoals de energietoeslag (meicirculaire +€ 2,82 mln in 2022, septembercirculaire + € 2,25 mln in 2022), klimaatakkoord (meicirculaire +300.000 in 2022). Wij verwijzen naar de informatiebrieven voor meer informatie over de posten en bedragen.

#### Stadsregio Parkstad Limburg (0.1)

In de raadsvergadering van 22 juni 2022 is een positieve zienswijze door de Raad gegeven op de ontwerpbegroting 2023 en meerjarenraming van Parkstad. Daarna hebben het DB en het AB van de Stadsregio ongewijzigd vastgesteld. Dit leidt tot een stijging van de bijdragen. Voor Kerkrade is dit in 2022 € 18.000, 2023 € 35.000, 2024 € 10.000, 2025 € 11.000 en 2026 € 28.000, inclusief het onderdeel regionale initiatieven (VVV, bedrijventerreinmanagement, routebureau, etc).

#### Bedrijfsvoering (0.4 + diverse taakvelden)

Voor de versterking van de bedrijfsvoering wordt een bedrag vrijgemaakt dat oploopt van circa € 1,7 mln in 2022 tot bijna circa € 3,2 mln in 2026. Het merendeel hiervan heeft betrekking op de loonsom (circa € 1,5 mln in 2022, circa € 2,7 mln in 2023 en circa € 2,6 mln vanaf 2024).

#### *Loonsom*

De loonsom wordt enerzijds verhoogd om de (hoger dan oorspronkelijk begrote) salarisstijgingen als gevolg van de cao 2021-2022 te kunnen voldoen en anderzijds om de uitbreiding van het aantal werknemers te kunnen financieren. De uitbreiding is noodzakelijk vanwege de extra taken waarvoor de gemeente staat gesteld; taken op het gebied van bedrijfsvoering en taken als gevolg van nieuwe wettelijke en regionale opgaven en lokale ambities.

#### *Informatievoorziening en automatisering*

Onze organisatie maakt voor haar informatievoorziening (informatiesystemen) gebruik van een groot aantal dienstverleners op het vlak van ICT. De kosten van deze dienstverlening stijgen en zijn grotendeels gebaseerd op kosten van toeleveranciers. Die reeks van kostenstijgingen loopt op van € 81.000 in 2022 tot € 178.000 in 2026. Eenzelfde stramien is ook zichtbaar in de kostenontwikkeling van de uitbestede automatisering bij Parkstad IT. De stijging hier bedraagt in 2022 € 44.000 en loopt op naar € 114.000 in 2026. Om de kwetsbaarheid van onze informatievoorziening en automatisering te verminderen worden in toenemende mate, wanneer mogelijk en efficiënt, toepassingen op het vlak van informatievoorziening 'in de cloud' bij de directe leverancier geplaatst en worden niet meer afgenomen via Parkstad IT. Met het overhevelen van een tweetal toepassingen zijn vanaf 2022 meerkosten van € 47.000 jaarlijks gemoeid.

#### *Telefooncentrale*

In de 1<sup>e</sup> helft van 2022 is onze, uit 2001 daterende, telefooncentrale vervangen. De centrale was economisch en technisch afgeschreven. Die oude centrale was ongeschikt om in te spelen op (toekomstige) ontwikkelingen op het vlak van dienstverlening, zowel extern als intern. Met onder andere die nieuwe telefooncentrale beschikt onze organisatie over niet alleen over het gereedschap om in te spelen op die ontwikkelingen maar zal ook de bereikbaarheid van onze organisatie verbeteren. Die in het huidige tijdsgewricht gewenste en noodzakelijke functionaliteit brengt vanaf 2022 jaarlijks extra onderhoudskosten met zich mee van € 60.000.

### *Verzekeringen*

Wereldwijd hebben verzekeraars door allerlei omstandigheden te maken gehad met veel schades. De omvang van de vergoede schade leidt tot een fikse stijging van de premies van verzekeringen welke wij ten behoeve van een reeks van risico's hebben afgesloten (onder meer opstal/brandverzekering, WA-verzekering). Op basis van gesprekken met de markt verwachten wij vanaf 2023 hogere premies van in totaal € 40.000.

### *Portokosten*

Meer dan voorheen infomeren we onze burgers. Ook langs traditionele wijze per post. Ook stijgen de posttarieven. Als gevolg hiervan nemen de portokosten vanaf 2023 met € 6.000 per jaar toe.

### OZB (0.6)

BsGW heeft haar oorspronkelijke prognose over de OZB-opbrengst naar boven bijgesteld, circa € 200.000. Omdat het altijd gaat om inschattingen die gemaakt worden met de kennis die er op een bepaald moment is, zijn er altijd afwijkingen. Deze is echter groter dan gebruikelijk. Het blijkt met name te maken te hebben met areaaluitbreiding. Voorheen had BsGW o.a. via de afgegeven bouwvergunningen snel zicht op ver- of bijbouw van woz-objecten. Omdat steeds minder werken vergunning- of zelfs meldplichtig zijn, was dit zicht enigszins verloren gegaan. Middels het project 'woz-mutatiedetectie' (zie ook begroting BsGW waar dit is toegelicht) is hier een inhaalslag gemaakt. Daarbij is o.a. op basis van vergelijk van luchtfoto's, de BAG- en de WOZ-administratie bijgewerkt. Dit heeft geleid tot een hogere opbrengst die structureel van aard is. In 2022 kan nog een extra voordeel van € 150.000 worden geraamd. Dit heeft met name te maken het in 2022 nog opleggen van aanslagen over oude jaren en de leegstand valt positiever uit.

### BsGW (0.6, 7.2, 7.3)

In de raadsvergadering van 22 juni 2022 is een negatieve zienswijze door de Raad gegeven op de ontwerpbegroting 2023 en meerjarenraming van Parkstad. Daarna hebben het DB en (de meerderheid van) het AB van de Stadsregio de begroting helaas ongewijzigd vastgesteld. Dit leidt tot een stijging van de bijdragen. Voor Kerkrade is dit in 2023 € 114.000, 2024 € 23.000, 2025 € 21.000 en 2026 € 43.000.

### Dividend Enexis / BNG bank (0.8)

De gemeente ontvangt dividendinkomsten van Enexis en de BNG Bank. Dividend is de uitkering van (een deel van) de winst aan de aandeelhouders. In 2022 is het dividend (over 2021) vastgesteld en uitgekeerd. Vorig jaar was nog sprake van nadelen. Nu is er voor de gemeente bij Enexis een voordeel van € 114.000 en bij de BNG een voordeel van € 86.000. Samen is het voordeel dus € 200.000. Opgemerkt wordt dat de toekomstige winsten van Enexis met name onder druk staan door de kosten van de energietransitie.

### Kapitaallasten investeringen (0.8)

Wij zien al langer een gestaag oplopende rente. Wij hielden dan ook al rekening met een rente die jaarlijks licht opliep (zie ook de toelichting bij het weerstandsvermogen: overige risico's). In april 2022 hebben wij hier nog op geanticipeerd en is nog een gunstige langlopende lening aangetrokken die naar verwachting de financieringsbehoefte voor dit jaar nog dekt. Inmiddels zien wij een onverwacht sterk gestegen rente als gevolg van de toegenomen onrust op de financiële markten. Voor de nieuwe aan te trekken leningen zal dan ook meer rente moeten worden betaald. Op basis van de reeds bestaande begroting en het reeds bestaande investeringsprogramma (dat wil zeggen: vóór de mutaties in deze begroting) betekent dit een nadeel van € 100.000 in 2023 oplopend naar een nadeel van € 400.000 vanaf 2025. Opgemerkt zij dat dit afhankelijk is van het daadwerkelijke verloop van de uitgaven c.q. investeringen.

Daarnaast worden er extra investeringen voorgesteld. Meer informatie hierover staat in het onderdeel Samenvatting financiële mutaties: investeringen. Deze investeringen leiden tot extra kapitaallasten welke oplopen van € 35.000 in 2022 tot € 1.335.000 in 2026. Daarbij is rekening gehouden met actuele inschattingen over het verloop van het investeringsprogramma en een rente-ontwikkeling zoals hiervoor beschreven.

In totaal is sprake van nadelen voor het begrotingssaldo, namelijk € 35.000 in 2022, € 375.000 in 2023, € 985.000 in 2024, € 1.485.000 in 2025 en € 1.735.000 in 2026.

#### Precario- en reclamebelasting (0.64)

De afgelopen jaren hebben de ondernemers vergaande financiële gevolgen ondervonden door de COVID 19-pandemie. Ook over 2022 heeft de gemeente afgezien van het innen van de precario- en reclamebelasting. Na het verdwijnen van de maatregelen in dit kader, zijn het nu echter de energiekosten en de algehele stijging van kosten van producten etc die zowel ondernemers als inwoners raken. Om gedeeltelijk de ondernemers tegemoet te komen, worden de precario- en reclamebelasting 2023 met de helft verminderd. Het nog te innen bedrag ad circa €69.000 wordt toegevoegd aan het Ondernemersfonds. In totaliteit levert deze maatregel voor de gemeente een financieel nadeel op van €137.000.

#### Hondenbelasting (0.64)

In 2021 heeft de tweede kamer een motie aangenomen inzake de afschaffing van de hondenbelasting. De motie verzoekt “de financiële gevolgen voor gemeenten van de afschaffing van de hondenbelasting in kaart te brengen” en “tevens in samenspraak met de VNG de mogelijkheid van afschaffing van de hondenbelasting te onderzoeken en daarbij de mogelijkheid van een redelijke overgangstermijn te betrekken”

Vooruitlopend op de resultaten uit dit onderzoek is in de begroting vanaf 2024 structureel rekening gehouden met minder inkomsten voor hondenbelasting (€ 354.000 per jaar) om de hondenbelasting voor de 1<sup>e</sup> hond af te schaffen. Hiermee wordt deels gehoor gegeven aan het landelijk ingediende burgerinitiatief inzake afschaffing van de hondenbelasting. Verder is het college van mening dat een hond als huisgenoot voor veel mensen bijdraagt aan het welzijn en de fysieke en monetaire gezondheid.

#### Stijging energie- en brandstofkosten (diverse programma 0, programma 3 en programma 5)

Door het conflict in de Oekraïne zijn de energie- en brandstofkosten explosief gestegen. In de bedrijfsvoering zijn de kosten van brandstof voor de voertuigen, energie voor straatverlichting, energie gemeentelijke gebouwen en inkoop materialen explosief gestegen. Voor 2022 is een inschatting gemaakt dat de kosten met ca. € 500.000 zullen toenemen. Voor 2023 is eveneens rekening gehouden met een extra bedrag van € 300.000 en vanaf 2024 structureel met € 200.000.

#### Parkeerinkomsten (0.63)

In 2022 zal, ook na het “opengaan” van de samenleving na de COVID-19 pandemie, het aantal bezoekers aan het centrum achterblijven en dus ook de parkeeropbrengsten. Op basis van de huidige gegevens ontstaat er een tekort in de parkeerinkomsten. Ook het gebruik van een aantal parkeerterreinen tijdens het WMC en het later beschikbaar komen van de parkeergarage Vie hebben voor inkomstendering in 2022 gezorgd. Vanaf 2023 is de verwachting dat de geraamde inkomsten gehaald zullen worden, uitgaande van een normale situatie.

#### Diverse overige posten (diverse taakvelden pr. 0)

Hieronder vallen diverse overige mutaties. Dit zijn structureel minder huurinkomsten vanaf 2022 € 15.000 Gaiazoo i.v.m. verpachten pand Brughofweg aan Gaiazoo, kosten pluspakket RD4 transportmiddelen structureel € 8.000 vanaf 2023, kosten beeldmateriaal Geo structureel € 20.000 vanaf 2023, kosten mechanische hulpmiddelen € 25.000 vanaf 2022, Calamiteiten openbare ruimte structureel € 15.000 vanaf 2022, Kosten beheren hondenvoorzieningen structureel € 35.000 vanaf 2022,

### **Investerings**

#### Diverse transportmiddelen (0.4)

Investering om bedrijfsvoertuigen en zelfrijdende machines, benodigd voor het onderhoud van de openbare ruimte, tijdig te vervangen. Bedrijfsvoertuigen zijn tevens visitekaartje in de openbare ruimte. Hiervoor wordt de reeks in het investeringsprogramma vanaf 2023 structureel met € 100.000 verhoogd.

#### Gebouwen (0.4)

Voor het onderhouden van strategische gebouwen is het noodzakelijk dat er voldoende middelen beschikbaar zijn voor groot onderhoud aan gebouwen. De bestaande reeks wordt hiervoor in 2022 verhoogd met € 250.000 en vanaf 2023 structureel met € 300.000.

Daarnaast heeft de raad in juli 2022 ingestemd met de renovatie van de raadzaal voor een bedrag van € 460.000. Dit bedrag is toegevoegd aan het investeringsprogramma 2022.

#### ICT (0.4)

In 2023 zal de website Beleef Kerkrade worden ge-upgrade. Daarbij zal worden bekeken of dit gecombineerd kan worden met een upgrade van de gemeentelijke website (overheidsinformatie)

### **Overige vermeldenswaardige zaken**

#### Kijk op internationale samenwerking (0.1)

De grensoverschrijdende samenwerking wordt in 2023 verder uitgebouwd. De Kadernota Euregionalisering 2020 “Kerkrade, de Limburgse poort naar Duitsland” is hierbij uitgangspunt. Wij zijn voornemens om de voortrekkersrol die Kerkrade heeft op het vlak van grensoverschrijdende samenwerking binnen de Euregio Maas-Rijn te behouden en verder te verstevigen.

Aandacht zal er onder meer zijn voor het project ‘Nieuwstraat-Geschiedenismijl’, de ‘World Clean Up Day’, het ‘Eurode Schaaktoernooi’. Waar mogelijk wordt samengewerkt met de Stichting Eurode 2000+.

Door regelmatig artikelen en verhalen over de samenwerking tussen Kerkrade en Herzogenrath in het ‘Eurode-Magazine’ te plaatsen, wordt Eurode steeds bekender. Nu wordt het Eurode-Magazine alleen nog in Herzogenrath en omgeving huis-aan-huis verspreid. De bedoeling van de uitgever is om dit tijdschrift óók in Kerkrade en omgeving te laten bezorgen.

Tenslotte zal ook de informatie-uitwisseling en de samenwerking tussen de gemeente Kerkrade en de Stadt Herzogenrath worden voortgezet. De bedoeling is dat elk jaar samen minimaal twee keer actuele thema’s worden besproken. Ook het overleg tussen Openbare Orde en de Politie zal in 2023 worden voortgezet na 2021 en 2022 meerdere keren te zijn uitgesteld; het Eurode Business Center zal daarbij zoveel als mogelijk als uitvalsbasis worden genomen.

Uithangborden van de euregionale samenwerking zijn het Grensinfopunt ‘Aken-Eurode’(GIP) en de ‘Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling’ (SGA). De verduurzaming van de dienstverlening van GIP en SGA zal in 2023 een stap vooruit maken en wel in die zin dat de dienstverlening in het Eurode Business Center geschiedt vanuit de one-stop-shop gedachte (één-loket). Bovendien zullen de SGA’s in Kerkrade en in Maastricht vanaf 2023 samen zaken oppakken vanuit de gedachte dat schaalvergroting het meeste voordeel oplevert voor beiden. Denk bijvoorbeeld aan gezamenlijke evenementen, PR, e.d. Inhoudelijk zullen beide locaties zelfstandig blijven.

Het voornemen is, om vanaf 2023 beide SGA’s via één gezamenlijke subsidieaanvraag en -toekenning gefinancierd te hebben. Het borgen en verder verduurzamen van deze grensoverschrijdende dienstverlening komt daarmee wederom een stap dichterbij.

#### Algemene dekkingsmiddelen (incl. onvoorzien) (diverse taakvelden pr. 0)

De algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel kennen. De belangrijkste daarvan zijn de uitkering uit het Gemeentefonds en de opbrengst onroerendezaakbelastingen (OZB). Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere opbrengsten zonder specifiek bestedingsdoel.

Conform artikel 8, lid 5 van het BBV bevat de programmabegroting het overzicht algemene dekkingsmiddelen. Dit overzicht geeft ten minste weer de lokale heffingen (waarvan de bestedingen niet gebonden zijn), algemene uitkering, dividend, saldo van de financieringsfunctie en overige algemene dekkingsmiddelen bevat. De overige algemene dekkingsmiddelen omvatten de onttrekkingen aan en stortingen in de reserves.

In het overzicht hieronder zijn baten positieve getallen en lasten negatieve getallen. Per post zijn de baten en lasten gesaldeerd.

Bedrag * € 1.000				
Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Lokale heffingen (0)	15.238	15.179	15.073	15.115
Algemene uitkering (0.7)	126.478	131.603	135.519	130.889
Dividend (0.8 / 7.3)	720	765	765	765
Saldo van de financieringsfunctie (0.5)	-74	82	-255	-356
Overige / mutatie reserves (0.10)	851	-593	-560	-784
<b>TOTAAL</b>	<b>143.213</b>	<b>147.036</b>	<b>150.542</b>	<b>145.629</b>

## E. Indicatoren

### Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Formatie	Eigen gegevens	FTE per 1.000 inwoners	2023	9,2	n/b	n/b
Bezetting	Eigen gegevens	FTE per 1.000 inwoners	2023	9.2	n/b	n/b
Apparaatkosten	Eigen begroting	Kosten per inwoner	2023	1.030	n/b	n/b
Externe inhuur	Eigen begroting	Kosten als % loonsom + inhuur externen	2023	8,2%	n/b	n/b
Overhead	Eigen begroting	% Totale lasten	2023	14,5%	n/b	n/b

### Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2021
Waardering gemeentelijke dienstverlening	Burgeronderzoek	Rapportcijfer (0 - 10)	7,0		6,7		n/b
Digitale producten/ aanvraagformulieren voor de klant beschikbaar	Burgerplein	Aantal	10	15	15	22	23
Contacten aan de balie tijdens openingsuren	Burgerplein	Aantal	35.709	31.117	25.536	16.528	11.154
Afgehandelde bezwaarschriften: - beslissingen - ingetrokken	Bezwaarschriften- / klachtencommissie	Aantal	158 132	151 70	195 72	156 77	135 62
Personeel gemeente (31 dec.):	POI	%	9 41	11 41	11 44	13 41	18 40



- jonger dan 35 jaar - 55 jaar en ouder							
Deeltijdfactor (gemiddeld fte per medewerker, 31 dec.)	POI	1	0,93	0,94	0,93	0,91	0,93
Personeel gemeente: - instroom - uitstroom	POI	%	12,9 5,6	4,7 5,2	8,0 6,0	12,0 7,4	12,1 9,7



# 1 Veiligheid



## **A. Algemeen**

### **Omschrijving van het programma**

Inwoners van Kerkrade moeten veilig kunnen wonen, leven en werken. Bezoekers moeten veilig kunnen recreëren. Deze ambitie vertalen we samen met andere betrokken partners in beleid dat we vervolgens ook gezamenlijk uitvoeren.

### **Relatie met paragrafen**

Niet van toepassing.

### **Taakvelden**

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

## **B. Speerpunten van beleid**

### **Verhogen van het veiligheidsgevoel en beperken woon- en drugsoverlast**

*Relatie met taakveld(en): 1.1, 1.2*

Verhogen van het veiligheidsgevoel op risicoplekken en hotspots. Inwoners, ondernemers en bezoekers van de stad moeten zich veilig kunnen voelen. In de afgelopen vier jaar is er via de uitvoering van het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 gewerkt aan de aanpak van diverse veiligheidsproblemen, zoals drugscriminaliteit en – overlast, woonoverlast, jeugdoverlast en – criminaliteit, evenementenveiligheid en ondermijning.

Voor 2023 wordt een nieuw Integraal Veiligheidsplan worden opgesteld, waarin bovenstaande thema's ook hun plek zullen krijgen. Daarbij zal meer nadrukkelijk worden gekeken naar manieren om de wijkgerichte aanpak van deze problematiek te versterken. De schaarse politiecapaciteit blijft daarbij een complicerende factor en vraagt om een herijking van de inzet van ons bestuursrechtelijk instrumentarium. In 2023 zal de focus met name liggen op:

### Versterken wijkgerichte aanpak

In de loop van 2022 is flink geïnvesteerd in de uitbreiding van het cluster Handhaving en worden momenteel drie wijkboa's geworven, die voor 2023 hun focus moeten gaan leggen op het versterken van de aanpak van onveiligheid. Zij doen dit door nadrukkelijker de samenwerking aan te gaan met de wijkagenten, de wijkmanagers, de wijkpreventieteams en andere bestaande netwerken. De wijkboa's gaan werken als de vooruitgeschoven post op een aantal wezenlijke veiligheidsdossiers, zoals de aanpak van jeugdoverlast, woon- en drugsoverlast en ondermijning. De in 2022 uitgerolde investering in de ondersteunende software, zal er daarnaast aan bijdragen dat de boa's meer informatie gestuurd kunnen gaan werken en de afhandelsnelheid (en kwaliteit) van meldingen omhooggaat.

### Woonoverlast

De integrale aanpak van woonoverlast blijft ook in 2023 een speerpunt. Het aantal (kamerverhuur)penden met daarin een clustering van kwetsbare groepen is een grote zorg. We streven ernaar om bij herstructureringsprojecten en bij nieuwbouw, het element veiligheid en leefbaarheid een meer prominente plek geven. De inrichting van de openbare ruimte, maar ook de sociale samenstelling van wijken, kan van grote invloed zijn op de veiligheidsbeleving van bewoners. De kennis die in de afgelopen jaren over dit thema is opgedaan, brengen we in bij geplande ruimtelijke projecten.

Daar waar overlast zich eenmaal voordoet, zoeken we naar betekenisvolle interventies. De integrale werkwijze via het IAWW (integrale aanpak wijkgericht werken) zetten we daarbij voort. Zeker bij complexe problematiek is deze integrale samenwerking van cruciaal belang. Daar waar de ernst van de situatie er om vraagt, gebruiken we het instrumentarium vanuit de Wet aanpak woonoverlast.

### Jeugdoverlast

De aanpak van jeugdoverlast is een complex fenomeen, omdat het constant in beweging is, zowel in de locaties waar het zich voordoet, als in de ernst en omvang. Niet alleen Kerkrade, maar veel gemeenten in de Parkstadregio, kampen met dit fenomeen en slaan in 2023 de handen ineen om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Uiteraard blijft het ons streven om, bijvoorbeeld via de inzet van jeugd- en jongerenwerk, te voorkomen dat jeugdoverlast zich voordoet. Daar waar de problematiek zich echter voordoet, zetten we een persoonsgerichte, maatwerkaanpak in om zo snel mogelijk weer tot normalisering van de situatie te komen.

### High impact crimes

Een bepaald soort delicten is in hoge mate bepalend voor het veiligheidsgevoel van de inwoners. Dit noemen we de zogeheten High Impact Crime (HIC). Voorbeelden van High Impact Crime zijn diefstal/inbraak in woningen, straatroof, overval, geweld/mishandeling, en (drugs)overlast. We blijven met onze ketenpartners inzetten op deze HIC-feiten. Het streven daarbij is om onze gezamenlijke informatiepositie te versterken, zodat we sneller en effectiever kunnen inspelen op de actuele ontwikkelingen en de schaarse capaciteit zo gericht mogelijk inzetten.

## **Aandacht voor de aanpak van ondermijnende activiteiten**

### *Relatie met taakveld(en): 1.2*

Ondermijnende criminaliteit lijkt onzichtbaar, maar is het niet en zorgt op lange termijn voor een ontwrichting van de samenleving. De aanpak van ondermijning vraagt ook om een georganiseerde overheid en constante aandacht voor het onderwerp, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als bij onze samenwerkingspartners. Er is inmiddels structureel capaciteit vrijgemaakt voor een coördinator bestuurlijke aanpak ondermijning, die in samenwerking met het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) en de daarbij aangesloten convenantpartners (zoals politie, OM, Belastingdienst en de FIOD), de aanpak van ondermijning een nieuwe impuls zal gaan geven. Het Bibob-instrument is daarbij van grote waarde en wordt waar mogelijk toegepast.

## C. Wat mag het kosten?

### Exploitatie

1 Veiligheid	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>LASTEN</b>						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.323	3.369	3.443	3.443	3.443	3.443
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.401	3.749	3.568	3.228	3.228	3.228
<b>TOTAAL LASTEN</b>	<b>6.724</b>	<b>7.118</b>	<b>7.010</b>	<b>6.671</b>	<b>6.671</b>	<b>6.671</b>
<b>BATEN</b>						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	92	0	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.667	1.385	1.320	1.184	1.184	1.184
<b>TOTAAL BATEN</b>	<b>1.759</b>	<b>1.385</b>	<b>1.320</b>	<b>1.184</b>	<b>1.184</b>	<b>1.184</b>

### Investerings

Bedrag * € 1.000									
TV	Omschrijving	V/U <sup>1</sup>	E/M <sup>2</sup>	2022	2023	2024	2025	2026	2022 - 2026
<b>I Reguliere investeringen</b>									
1.1	Voertuigen handhaving	v	e	0	0	55	55	55	165
<b>Totaal Programma 1</b>				<b>0</b>	<b>0</b>	<b>55</b>	<b>55</b>	<b>55</b>	<b>165</b>

<sup>1</sup> V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.

<sup>2</sup> E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

## D. Toelichting op financiële mutaties en overige zaken

### Financiële mutaties

#### Exploitatie

##### OOV Pilot-aanpak (1.2)

Eind 2021 en 2022 heeft de raad extra middelen gevoteerd voor de uitbreiding van het cluster Handhaving. Er zijn extra centralisten en een operationeel coördinator aangetrokken én er zijn tijdelijke middelen beschikbaar gesteld om de huidige formatie uit te breiden met een drietal wijkboa's. Deze uitbreiding én de gewenste verdere professionalisering van de boa's vragen ook om een investering in de bedrijfsvoering (zoals verplichte her- en bijscholing, uniformen, communicatiemiddelen en bedrijfsvoeringssoftware).

##### Flexibel cameratoezicht (1.2)

Cameratoezicht draagt bij aan de verbetering van veiligheid in de publieke ruimte en bevordert het zichtbaar maken van overlast, overtredingen van wet- en regelgeving, geweld en criminaliteit. Op grond van artikel 2:126 van de APV Kerkrade heeft de gemeenteraad de burgemeester de bevoegdheid gegeven om over te gaan tot het plaatsen van cameratoezicht voor een bepaalde duur indien de situatie daarom vraagt én indien – kort samengevat – wordt voldaan aan de eisen van noodzakelijkheid, subsidiariteit en evenredigheid. Cameratoezicht vormt het sluitstuk van de aanpak van criminaliteit en onveiligheid en is voor een gemeente als Kerkrade een onmisbaar instrument en de bijbehorende kosten voor aanschaf, licenties en onderhoud dienen dan ook structureel opgenomen te worden in de begroting.

Diverse overige posten (diverse taakvelden pr. 1)  
 Hieronder vallen kermisgelden

### **Investerings**

Niet van toepassing.

### **Overige vermeldenswaardige zaken**

Niet van toepassing

### ***E. Indicatoren***

#### **Basisset beleidsindicatoren**

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Verwijzingen Halt	Bureau Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2021	13	8	9
Winkeldiefstal	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2021	3,1	1,8	1,5
Geweldsmisdrijven	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2021	5,5	4,3	4,1
Diefstallen uit woning	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2021	2,4	1,3	1,4
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2021	6,1	6,1	5,4

#### **Overige indicatoren**

Omschrijving	Bron	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2021
Objecten meldpunt drugsoverlast	Meldpunt	Aantal	49	53	78	139	81
Overlast door verward persoon	Politie	Aantal	242	230	262	341	324
Diefstal / inbraak woning	Politie	Aantal	194	175	154	98	86
Straatroof	Politie	Aantal	4	4	8	4	5
Overval	Politie	Aantal	1	5	6	3	3
Geweld (eenvoudige mishandeling)	Politie	Aantal	126	136	119	98	106
Geweld (zware mishandeling)	Politie	Aantal	20	19	28	20	15

## 2 Verkeer, vervoer en waterstaat



### **A. Algemeen**

#### **Omschrijving van het programma**

De voorbereiding, planning en uitvoering van het verkeer- en vervoersbeleid is gericht op het leveren van een bijdrage aan een goede, evenwichtige en veilige infrastructuur. Het verhogen van de bereikbaarheid, het verhogen van de verkeersveiligheid door in te zetten op kwetsbare doelgroepen (verbeteren van de infrastructuur en het gedrag), duurzaamheid en leefbaarheid zijn daarbij de kernpunten.

#### **Relatie met paragrafen**

Dit programma heeft een relatie met de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3). Het betreft dan onder meer het onderhoud van het wegennet.

#### **Taakvelden**

- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.3 Recreatieve havens (niet van toepassing)
- 2.4 Economische havens en waterwegen (niet van toepassing)
- 2.5 Openbaar vervoer

### **B. Speerpunten van beleid**

#### **Verbeteren van vervoersvoorzieningen en bereikbaarheid met Avantis als aandachtspunt**

*Relatie met taakveld(en): 2.1, 5.7, 8.1.*

Het mobiliteitsplan wordt in 2023 vastgesteld. Het mobiliteitsplan wordt doorvertaald in een Uitvoeringsprogramma waarin aanvullende aandachtspunten naar voren komen. In dit plan wordt aandacht besteed aan bijvoorbeeld herinrichting van de openbare ruimte om verkeersveiligheid te verbeteren, de aanleg van extra fietspaden, maar ook de verbinding met het intercity-station in Herzogenrath.

In het kader van de mobiliteitsopgave in Kerkrade West heeft de Provincie besloten om het Station

Kerkrade West niet te realiseren. Er zal onderzoek plaatsvinden naar de mogelijkheid van een Mobiliteitshub in Kerkrade West, waar diverse (alternatieve) vervoersopties worden onderzocht om tot een verbetering te komen van de bereikbaarheid van Kerkrade West. Daarbij zal ook nadrukkelijk de verbinding gelegd worden met het bereikbaar maken van bedrijventerrein Avantis (anders dan per auto).

### **Verbeteren verkeersveiligheid**

*Relatie met taakveld(en): 2.1*

Met het oog op de verbetering van de verkeersveiligheid is er een risicoanalyse Strategisch plan verkeersveiligheid uitgevoerd. Daarnaast wordt verkeersveiligheid in het gemeentelijk mobiliteitsplan en daarmee in het uitvoeringsprogramma ook een belangrijk onderwerp.

In het mobiliteitsplan zal er specifieke aandacht zijn voor het verbeteren van verbindingen voor de verschillende modaliteiten (met een specifieke aandacht voor de fiets), zowel in de stad als vanuit de stad naar andere plaatsen (ook over de grens). Wij nemen de klachten van onze burgers serieus, stellen prioriteit aan de afhandeling en trekken, waar mogelijk, lering hieruit.

### **Faciliteren van onderhoud openbare ruimte in centrum en wijken**

*Relatie met taakveld(en): 2.1, 5.7*

Bij een vitale stad hoort een vitale infrastructuur. In de komende vier jaar blijft de gemeente dan ook investeren in de kwaliteit van de openbare ruimte. Hiervoor worden structureel extra financiële middelen voorgesteld in de begroting 2023. Voorbeelden zijn extra investeringen in de kwaliteit van de Kerkradse wegen, het onderhoud van het openbaar groen, voorzieningen voor honden en het schoonhouden van de openbare ruimte. Knelpunten in de infrastructuur zullen waar mogelijk worden aangepakt. Hiermee vervolgt het college de koers die in de vorige bestuursperiode is ingeslagen.

De gevolgen van klimaatverandering en weersomstandigheden zijn, ook in de openbare ruimte, steeds meer merkbaar. Voorbeelden zijn wateroverlast, stormen, langdurige droogte en hoge temperaturen (hittestress). Ook om die redenen zijn de bomen in stad en wijken belangrijk. Als onderdeel van de groenstructuur zijn zij de longen van de stad. Daarnaast dragen bomen bij aan het tegengaan van hittestress. Het college blijft dan ook investeren in de kwaliteit en de veiligheid van de bomen en in het planten van nieuwe bomen (vergroening). De Kerkradse Levensbomenbossen, die worden aangeplant in nauwe samenwerking met onze inwoners, zijn daarvan goede voorbeelden.

Het onderhoud van de openbare ruimte is mensenwerk dat voor een groot deel wordt uitgevoerd door onze eigen medewerkers. Dat gebeurt samen met de gedetacheerde collega's van Wsp vanaf de gemeentewerf aan de Hammolenweg. Het college investeert in de komende periode extra in de personele capaciteit (waaronder ook in het compenseren van de terugloop van de Wsp-detachering), maar ook in de kwaliteit van de voertuigen en het materieel. Samen vormen zij het visitekaartje in de openbare ruimte.

### **Continuering parkeerbeleid**

*Relatie met taakveld(en): 2.2*

Er wordt een nieuwe parkeernota opgesteld met daarin onderwerpen zoals de geactualiseerde parkeernormen en vergunningen/ontheffingenbeleid. Het parkeerbeleid wordt medio 2024 geëvalueerd, hierin wordt de parkeergarage VIE meegenomen. Mocht dit eerder nodig zijn zal hier maatwerk op verricht worden. Het 1<sup>e</sup> uur gratis parkeren wordt gecontinueerd.



## C. Wat mag het kosten?

### Exploitatie

2 Verkeer, vervoer en waterstaat	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>LASTEN</b>						
2.1 Verkeer en vervoer	6.040	6.835	6.795	6.694	6.668	6.623
2.2 Parkeren	664	609	643	576	575	545
2.5 Openbaar vervoer	23	23	23	23	23	23
<b>TOTAAL LASTEN</b>	<b>6.727</b>	<b>7.467</b>	<b>7.461</b>	<b>7.293</b>	<b>7.266</b>	<b>7.191</b>
<b>BATEN</b>						
2.1 Verkeer en vervoer	311	292	196	196	196	196
2.2 Parkeren	54	43	43	43	43	43
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
<b>TOTAAL BATEN</b>	<b>365</b>	<b>336</b>	<b>240</b>	<b>240</b>	<b>240</b>	<b>240</b>

### Investerings

<i>Bedrag * € 1.000</i>									
Pr.	Omschrijving	V/U <sup>1</sup>	E/M <sup>2</sup>	2022	2023	2024	2025	2026	2022 - 2026
<b>I Reguliere investeringen</b>									
2.1	Verkeer en vervoer	v	m	453	270	270	270	270	1.533
2.1	Wegen, straten en pleinen	v	m	4.684	3.684	3.684	3.184	3.184	18.420
2.1	Civieltechnische kunstwerken	v	m	673	73	73	73	73	965
2.1	Openbare verlichting	v	m	300	300	300	300	300	1.500
2.1	Versnellingsagenda Rijk*	u	m	0	600	3.050	1.000	1.000	5.650
2.1	Mobiliteitsplan	u	m	0	200	250	250	250	950
2.2	Parkeren	v	e	40	20	20	20	20	120
<b>Totaal Programma 2</b>				<b>6.150</b>	<b>5.147</b>	<b>7.647</b>	<b>5.097</b>	<b>5.097</b>	<b>29.138</b>

<sup>1</sup> V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.

<sup>2</sup> E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

## D. Toelichting op financiële mutaties en overige zaken

### Financiële mutaties

#### Exploitatie

##### Openbare verlichting (2.1)

De stijging van de energiekosten is in Programma 0 toegelicht.

##### Wegenbeheer (2.1)

Voortzetten van de extra inspanningen ten behoeve van het onderhoud van de wegen. Hiervoor wordt vanaf 2023 structureel € 400.000 begroot.

##### Diverse overige posten (diverse taakvelden pr.2)

Hieronder vallen diverse overige mutaties. Dit zijn vanaf 2023 structureel kosten van het pluspakket Rd4 voor het inhuren van de veegmachines en gladheidsbestrijding met resp. € 9.000 en € 8.000 per jaar. Verder

kosten straatreiniging ophoging huidige beeldkwaliteit structureel € 41.000 vanaf 2022, Vanaf 2023 is er in de begroting rekening mee gehouden dat vanaf 2023 structureel de vergoeding ad € 26.000 voor opruimen zwerfvuil vervalt.

## **Investerings**

### Wegen, straten en plein (2.1)

Extra investering om de uitvoering van de noodzakelijke wegconstructies te versnellen. Daarmee wordt de in de vorige bestuursperiode ingezette lijn voortgezet en verder geïntensiveerd.

Hiervoor wordt de reeks in het investeringsprogramma vanaf 2022 t/m 2024 met € 1.500.000 verhoogd en vanaf 2025 structureel met € 1.000.000 verhoogd.

### Versnellingsagenda Rijk diverse projecten (2.1)

Gemeente Kerkrade heeft met betrekking tot de uitvraag versnelling woningbouwprojecten in relatie tot €7,5 miljard aan bereikbaarheidsgelden een aanvraag ingediend. Deze aanvraag heeft betrekking op het centrum van Kerkrade waar meerdere woningbouwprojecten op stapel staan en door een bijdrage uit de bereikbaarheidsgelden kan een versnelling in de uitvoering mogelijk worden gemaakt

Het Rijk heeft de subsidieaanvraag gehonoreerd met een bijdrage van €7,5 mln incl. BTW (excl. Ca € 6.2 mln) waarbij de gemeente Kerkrade zorgdraagt voor cofinanciering van hetzelfde bedrag. De uitvoering van de betreffende infraprojecten wordt gespreid over de periode 2023 t/m 2027. Voor de jaren 2023 t/m 2026 is hiervoor € 5.650.000 begroot. Voor de jaarschijf 2027 zal volgend jaar in de meerjarenbegroting het ontbrekende bedrag ad € 550.000 in beeld worden gebracht.

### Mobiliteitsplan (2.1)

Het mobiliteitsplan wordt in 2022 vastgesteld. Uit dit mobiliteitsplan komen aanvullende aandachtspunten die aanvullende financiële middelen vergen. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld herinrichting van de openbare ruimte om de verkeersveiligheid te verbeteren of om de aanleg van extra fietspaden. Bij de vaststelling van het mobiliteitsplan worden concrete maatregelen inzichtelijk gemaakt.

Hiervoor wordt in het investeringsprogramma voor 2023 € 200.000 begroot en vanaf 2024 structureel € 300.000.

## **Overige vermeldenswaardige zaken**

### Wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken (2.1)

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3) staat bij de onderdelen wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken beschreven wat het beleid, programma, budget en de activiteiten voor 2023 zijn.

### Openbaar vervoer (2.5)

Doordat het spoor tussen Heerlen en Landgraaf verdubbeld wordt, rijden er nu meer treinen op het spoor tussen Heerlen en Herzogenrath via station Eygelshoven-Markt. Het aantal treinen wordt goed in de gaten gehouden.

We zijn nauw betrokken bij het weghalen van de twee onbewaakte spoorwegovergangen (NABO's) aan de Torenstraat in Eygelshoven en aan de Meuserstraat in Haanrade. Hiervoor komen alternatieve oversteekmogelijkheden in de plaats. Er komt een nieuwe tunnel aan de Torenstraat. Ook wordt de bestaande (vee)tunnel aan de Meuserstraat opnieuw gebruikt als manier om onder het spoor door te kunnen.

Ook wordt de waterhuishouding bij het spoor op deze locaties onderzocht en aangepakt om wateroverlast door extreme regenbuien, zoals we eind juni en begin juli 2021 gezien hebben, aan te pakken.

Verder wordt invulling gegeven aan de maatregelen die voortkomen uit het Bereikbaarheidsonderzoek Regio Parkstad - Stadt Aachen. Tenslotte willen we een zo goed mogelijk Openbaar Vervoer systeem en – netwerk, waarbij trein en bus zo goed mogelijk op elkaar aansluiten en elkaar versterken. Wij reageren dan ook altijd op eventuele aanpassingen in de dienstregeling als deze gevolgen heeft voor Kerkrade. Daarnaast helpen we ook bij het aanleggen van deelfietsstations van Velocity in de regio, onder andere bij de treinstations Chevremont, Eygelshoven en het busstation Kerkrade Stadion om de bereikbaarheid van het openbaar vervoer voor onze inwoners en bezoekers te verbeteren.

## E. Indicatoren

### Basisset beleidsindicatoren

Niet van toepassing.

### Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2021
Geregistreerde ongevallen:	Viastat online	Aantal	293	256	266	222	233
- uitsl. materiële schade			250	216	231	200	200
- met letsel			42	38	33	21	32
- met dodelijke afloop			1	2	2	1	1
Meldingen verkeersoverlast	Werkgroep Verkeer	Aantal	219	278	251	249	247
Tevredenheid met verkeersdruk in eigen buurt	Burgeronderzoek	%	35		41		34
Kwaliteit wegennet voldoende:	Tweejaarlijkse schouw	%					
- asfaltverharding			75	72	79	79	78
- elementenverharding			86	85	83	84	83
Klachten wegenonderhoud	Burgerplein	Aantal	395	501	505	363	537
Tevredenheid over onderhoud wegen, straten en pleinen	Burgeronderzoek	%	46		52		39
Waardering beheer en onderhoud	Burgeronderzoek	Score (0 - 10)	6,3		6,3		6,0



## 3 Economie



### **A. Algemeen**

#### **Omschrijving van het programma**

Het ontwikkelen van een voorwaardenscheppend beleid voor het goed functioneren van bedrijfsleven en warenmarkt en het bevorderen van een voldoende gedifferentieerd werkgelegenheidsaanbod. Het ontwikkelen van een strategisch en uitvoerend toeristisch en recreatief beleid.

#### **Relatie met paragrafen**

Dit programma heeft een relatie met de Onderhoud kapitaalgoederen (§3) en Grondbeleid (§7).

#### **Taakvelden**

- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie

### **B. Speerpunten van beleid**

#### **Stimuleren van de lokale economie en werkgelegenheid**

*Relatie met taakveld(en): 3.1, 3.2, 3.3, 3.4*

##### Algemeen

Op diverse manieren wordt getracht de lokale economie en werkgelegenheid te stimuleren. Hiervoor zijn meerdere instrumenten ontwikkeld en zijn meerdere samenwerkingen aangegaan.

De Stimuleringsregeling Kerkrade Centrum wordt in combinatie met de inzet van de Stichting Streetwise, gebruikt om nieuwe en bestaande ondernemers gericht te ondersteunen.

Verder blijft er via het stadsmarketingplan "Beleef Kerkrade" continu aandacht voor alle economische/toeristische ontwikkelingen, waardoor ondernemers worden getriggerd om verbindingen te leggen om zo elkaar te versterken. Wij vervullen hierin een actieve en aanjagende rol.

Ook wordt ingezet op het faciliteren van ondernemers bij huisvestigingsvraagstukken, bedrijventerreinenmanagement, het faciliteren van startende ondernemers, het transformeren van verouderde winkelgebieden etc. Dit zijn speerpunten van beleid om te komen tot een hoogwaardig ondernemingsklimaat en daarmee het creëren van een gunstig vestigingsklimaat in Kerkrade.

#### Bedrijventerreinen

Er is een ongekende belangstelling voor de bedrijventerreinen in Kerkrade. Om gelijke tred te houden met deze grootschalige ontwikkelingen op de bedrijventerreinen zal de bereikbaarheid en het mobiliteitsprofiel van de bedrijventerreinen verbeterd dienen te worden. Op basis van (mobiliteits)onderzoeken zal bezien worden welke maatregelen uitgevoerd kunnen worden. Deze maatregelen dienen een veilig gebruik van de infrastructuur te bevorderen, rekening houdende met de aankomende ontwikkelingen zodat de bedrijventerreinen tijdig aangepast worden en niet achteraf maatregelen getroffen moeten worden.

#### Programma Medtech

De grootste banengroei in de laatste jaren deed zich in Parkstad voor in de medische technologie. Te denken valt aan Medtronic, Boston Scientific, etc. Om deze bedrijven verder te verankeren en te profileren in de regio wordt ingezet op het opstellen van een programma (i.c. "Medlands") voor de speerpuntensector. Arbeidsmarkt, opleiding, bereikbaarheid, marketing etc. zijn hierbij belangrijke ingrediënten. Aanhaking wordt gezocht bij de aanvraag Regiodeal 2.0.

#### Centrum

Er wordt een aanvalsplan opgesteld om de versterking van het centrum vorm te geven, waarbij diverse aspecten integraal worden opgepakt. Dit betreft onder andere leegstand verminderen, versterken van de betrokkenheid van ondernemers, communicatie en marketing, parkeerbeleid, etc. Doel is om het centrum van de toekomst verder vorm te geven.

### **Afstemmen van behoefte aan arbeidskracht op het aanbod vanuit het onderwijs**

*Relatie met taakveld(en): 4.2*

Het afstemmen van de behoefte aan arbeidskrachten op het aanbod vanuit het onderwijs is erg belangrijk. De gemeente kent sinds enkele jaren de Leerwerklijn Openbare Ruimte. De Leerwerklijn biedt plaats aan maximaal 15 jongeren. De belangrijkste speerpunten van dit initiatief zijn: educatie, re-integratie, ontwikkeling en arbeidsparticipatie van jongeren. De gemeente werkt hierin samen met meerdere onderwijsinstellingen uit stad en regio. De vakinhoudelijke begeleiding en aansturing van de jongeren wordt verzorgd door de medewerkers van de afdeling Stedelijk Beheer vanuit de gemeentewerf aan de Hammolenweg. Het college zal bij de begroting voorstellen de Leerwerklijn meerjarig voort te zetten. Op die wijze maakt de gemeente Kerkrade ook zelf werk van het afstemmen van de behoefte aan arbeidskracht op het aanbod vanuit het onderwijs.

### **Onder aandacht brengen bij bedrijfsleven van werkzoekenden uit alle leeftijdscategorieën**

*Relatie met taakveld(en):*

De vormgeving van de klantreis voor de participatieklanten vordert gestaag. In de uitvoering zijn de backoffice, midoffice en frontoffice volledig operationeel. De fase van het "fine-tunen" is aangebroken, dit zal vooral in 2023 zijn uitwerking hebben. Zo ook voor het team DADS (Direct Aan De Slag) dat zorg zal dragen voor het beheer van en de plaatsing richting arbeidsmarkt van de doelgroep 80-100 (arbeidsfit). Deze arbeidsmarkt betreft een inclusieve arbeidsmarkt die zich kenmerkt door evenwicht tussen vraag (werk) en aanbod (werkzoekenden). Belangrijk hiervoor zijn doorlopende leerlijnen in het onderwijs, effectieve en efficiënte vervulling van de vraag in het bedrijfsleven, lage werkloosheid en een hoge arbeidsparticipatie van zoveel mogelijk mensen. Hiertoe zullen ook reserves aangeboord worden, zoals mensen met een 'afstand tot de arbeidsmarkt'. Met oog voor de werkzoekenden die in de afgelopen jaren in een zwakkere positie terecht zijn gekomen. Problematieken op leefgebieden zoals financiën, gezondheid, opvoeding, opleiding, etc. spelen een prominente belemmerende rol. Dit vraagt om aanpassing/ontwikkeling van deze werkzoekenden en aanpassingsvermogen van werkgevers. Zij moeten open staan voor deze groep en hun bedrijf en werk daarvoor geschikt maken.

Het team DADS neemt deel aan meerdere regionale projecten (Taskforce/ Werkcentrum) waarbij er vooral in samenwerking met andere gemeentes, ketenpartners en WSP getracht wordt om op diverse manieren de grote afstand tot arbeidsmarkt van onze doelgroep te verkleinen.

Om daarnaast ook binnen de eigen organisatie een start te maken met dit plaatsingsproces wordt er door DADS een ontmoeting georganiseerd, in de vorm van een Speeddate, tussen enerzijds onze klanten en anderzijds onze werkgevers. In 2022 is gestart met deze aanpak. Gezien de eerste positieve ervaringen, is het voornemen om dit in 2023 verder uit te bouwen.

Om het overzichtelijk, beheersbaar en drempelverlagend te houden zal de Speeddate op kleine schaal plaatsvinden. Hier worden werkzoekenden uit alle leeftijdscategorieën bij betrokken.

### **Toevoegen van Sancta Maria gebouw aan Flexiforum**

*Relatie met taakveld(en):4.2*

Het Flexiforum is een gebouw waarin meerdere bedrijven en instellingen gevestigd zijn. Ook de gemeente gebruikt werkruimtes in het Flexiforum. Ruim 90% van het gebouw is verhuurd. Een aantal van de huurders vraagt al om meer ruimte. Er is ook belangstelling van andere mogelijke huurders. Daarom is in 2022 gestart met het maken van een nieuw plan voor de voormalige Sancta Maria school. Dit gebouw is via een loopbrug verbonden met het Flexiforum. Het voorleggen van een plan incl. budgetverzoek aan de gemeenteraad is in de planning voorzien in de eerste helft van 2023.

### **Stimuleren van toeristische en recreatieve ontwikkelingen en stevige positionering van bestaande voorzieningen met behulp van de voorhanden zijnde communicatiemix**

*Relatie met taakveld(en):3.3, 3.4*

Het stadsmarketingplan "Beleef Kerkrade" is volop in werking en werpt zijn vruchten af. Onder de vlag van "Programma van de Stad" worden diverse vakdisciplines bij elkaar gebracht om zo ons complete aanbod aan voorzieningen zo sterk mogelijk te positioneren op zowel lokaal, regionaal als euregionaal niveau.

### **Onderzoeken of verbindingen tussen toeristische attracties en centrum geoptimaliseerd kunnen worden**

*Relatie met taakveld(en):3.2, 3.4*

De Visie Toerisme (pijler Verbindingen) en het stadsmarketingplan "Beleef Kerkrade" worden verder uitgewerkt door manieren te zoeken om nóg beter de verbinding te leggen tussen de toeristische attracties onderling en tussen de toeristische attracties en het centrum. Voorbeelden hiervan zijn: de inzet van de Beleefbus (nieuwe stijl), het realiseren van (gethematiseerde) fiets- en wandelroutes, het positioneren van het toeristische aanbod als één geheel zowel lokaal, (eu)regionaal als provinciaal, het organiseren van diverse activiteiten/evenementen etc.

### **Realisatie Knopen lopen en Parkstadroute**

*Relatie met taakveld(en):3.4*

Het wandelrouten netwerk "Knopen Lopen" zal in 2023 verder regionaal worden opgepakt. Hierdoor ontstaat er een uniform euregionaal wandelnetwerk. Het streven van de Provincie is om de Parkstadroute in 2023 in zijn totaliteit gerealiseerd te hebben.

## C. Wat mag het kosten?

### Exploitatie

3 Economie	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>LASTEN</b>						
3.1 Economische ontwikkeling	2	2	4	4	4	4
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.270	2.735	2.218	2.175	2.174	2.169
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	172	211	179	174	174	174
3.4 Economische promotie	337	478	401	400	399	398
<b>TOTAAL LASTEN</b>	<b>2.780</b>	<b>3.425</b>	<b>2.802</b>	<b>2.753</b>	<b>2.751</b>	<b>2.744</b>
<b>BATEN</b>						
3.1 Economische ontwikkeling	1	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.433	923	818	813	818	818
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	106	130	129	129	129	129
3.4 Economische promotie	287	374	374	384	384	384
<b>TOTAAL BATEN</b>	<b>2.827</b>	<b>1.427</b>	<b>1.321</b>	<b>1.326</b>	<b>1.331</b>	<b>1.331</b>

### Investeringsen

<i>Bedrag * € 1.000</i>									
TV	Omschrijving	V/U <sup>1</sup>	E/M <sup>2</sup>	2022	2023	2024	2025	2026	2022 - 2026
<b>I Reguliere investeringen</b>									
3.2	Bereikbaarheid bedrijventerreinen	v	m	0	1.000	500	0	0	1.500
<b>III Leningen</b>									
3.2	Zonnepanelen Flexiforum	u	-	550	0	0	0	0	550
<b>Totaal Programma 7</b>				<b>550</b>	<b>1.000</b>	<b>500</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2.050</b>

<sup>1</sup> V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.

<sup>2</sup> E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

## D. Toelichting op financiële mutaties en overige zaken

### Financiële mutaties

#### Exploitatie

Stijging energie- en brandstofkosten (programma 0, 2, 3 en 5)

De stijging van energie- en brandstofkosten is in Programma 0 toegelicht.

#### Centrummanagement (3.2)

De afgelopen jaren is er veelvuldig gesproken over het functioneren van het centrum en specifiek over de leegstand. Er is behoefte aan een aanvalsplan om de uitdagingen in het centrum integraal op te pakken. Hierbij spelen thema's als leegstand terugdringen, meer betrekken van meer ondernemers, nog beter koppelen van Beleef Kerkrade, ruimtelijke kwaliteit en parkeren een belangrijke rol. Het aanvalsplan zal meer ambitie nastreven waar extra financiële middelen voor nodig zijn.

Hiervoor wordt vanaf 2023 structureel € 50.000 begroot.



### Diverse overige posten (diverse taakvelden pr. 3)

Hieronder vallen diverse overige mutaties. De kosten van Rd4 uit het pluspakket voor het schoonmaken van markten stijgen vanaf 2023 met € 1.000 per jaar.

### **Investerings**

#### Verbeteren bereikbaarheid bedrijventerreinen (3)

Voor het verbeteren van de ontsluiting van de bedrijventerreinen wordt in 2023 en 2024 respectievelijk € 1.000.000 en € 500.000 begroot in het investeringsprogramma.

### **Overige vermeldenswaardige zaken**

#### Centrummanagement (3.2)

Via centrummanagement worden de ondernemers in het centrum van Kerkrade ondersteund en worden acties ontplooid om het ondernemersklimaat verder te verbeteren, meer bezoekers en meer omzet te krijgen en in afstemming met Beleef Kerkrade activiteiten, evenementen en koopmomenten zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Centrummanagement speelt daarbij onder andere de volgende rollen:

- verbinding tussen centrumondernemers en gemeente;
- communicatie met de centrumondernemers over zaken die voor hen belangrijk zijn;
- mee uitvoering geven aan het stimulerend beleid centrum, aanloopstraten en terrassenbeleid;
- aansturen van en afstemmen van evenementen (plus de markering daarvan) op momenten dat veel mensen komen winkelen in het centrum binnen Beleef Kerkrade;
- organiseren van overleg tussen en met ondernemers;
- het beheren van de Beleef Kerkrade Kadokaart;
- ondersteunen van startende ondernemers en nieuwe initiatieven (naast en samen met Streetwise);
- communicatie met eigenaren van gebouwen;
- zorgen voor minder leegstand, inzet van leegstaande panden voor bestaande en nieuwe ondernemers maar ook bij langdurige leegstand voor pop-up activiteiten, zoals Fietspunt.

Er is een aantal uitdagingen om het centrum verder te versterken. Er wordt in 2023 een aanvalsplan opgesteld om deze versterking verder vorm te geven waarbij diverse aspecten integraal worden opgepakt. Dit betreft onder andere leegstand verminderen, versterken van de betrokkenheid van ondernemers, communicatie en marketing, parkeerbeleid, etc.

#### Uitvoeringsprogramma Toerisme (3.4)

In 2023 worden ook weer projecten opgepakt die aansluiten bij het Uitvoeringsprogramma Toerisme. De projecten hebben dan te maken met Verbinden (bijvoorbeeld de Leisure Lane of het Knopen Lopen), het verblijven (realiseren van camperplaatsen), het verleiden en vermarkten via Beleef Kerkrade. Deze projecten en activiteiten worden in 2023 ook weer voor een deel betaald uit de retributiegelden. Voor 2023 is hiervoor een budget van € 75.000.

De gevolgen van de COVID 19-pandemie zijn ook voor de toeristische sector groot geweest in 2021 en 2022. Dit heeft een enorme invloed gehad op de toeristische ondernemingen. Op basis van de huidige informatie en de langetermijn plannen van de Rijksoverheid voor COVID-19 is de verwachting dat een grootschalige sluiting van de maatschappij niet snel meer voor komt.

## **E. Indicatoren**

### **Basisset beleidsindicatoren**

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Functiemenging	CBS/BAG/LISA	%	2021	39,8	53,3	50,3
Vestigingen	LISA	Aantal per 1.000 inwoners 15 - 64 jaar	2021	115,1	165,1	147,1

## Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2021
Bedrijfsvestigingen (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	2.884	2.918	2.998	3.098	3.218
Werkzame personen (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	14.849	15.391	15.754	15.745	15.837
Werkgelegenheidsindex (arbeidsplaatsen vs. beroepsbevolking *)	Vestigingenregister Limburg / Etil	%	68	70	72	75	72
Vestigingen detailhandel (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	338	333	324	327	323
Werkzame personen detailhandel (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	1.980	2.099	2.137	2.250	2.000
Bezoekers GaiaZOO	GaiaZOO Kerkrade	Aantal * 1.000	430	450	510	310	300
Bezoekers Discovery Museum	Discovery Museum	Aantal * 1.000	161	133	142	53	31
Bezoekers Roda JC wedstrijden competitie	Roda JC Kerkrade	Aantal * 1.000	197	184	119	23	36
Bezoekers Rodahal	Rodahal	Aantal * 1.000	59	54	58	24	4
Bezoekers ZLSM	ZLSM	Aantal * 1.000	29	26	35	4	19
Opbrengst toeristenbelasting (op rekeningbasis)	BsGW	Bedrag * € 1.000	149	155	151	171	142

\* Beroepsbevolking omvat alle personen van 15 tot 75 jaar excl. institutionele bevolking met (voornemen tot) betaald werk van minstens één uur.

## 4 Onderwijs



### **A. Algemeen**

#### **Omschrijving van het programma**

Het uitvoeren van gemeentelijke taken op het gebied van primair en voortgezet (speciaal)onderwijs. Naast de huisvesting van het onderwijs behoren daartoe ook het tegengaan van onderwijsachterstanden, het stimuleren van onderwijsdeelname om maatschappelijke uitval te voorkomen en het zo optimaal en breed mogelijk benutten en ontwikkelen van talenten van jongeren.

#### **Relatie met paragrafen**

Niet van toepassing.

#### **Taakvelden**

- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

### **B. Speerpunten van beleid**

#### **Verlenen van alle mogelijke steun aan volwaardig middelbaar onderwijs (Het Martin Buber)**

*Relatie met taakveld(en): 4.2*

Het Martin Buber (HMB) is uitermate belangrijk voor onze stad. Het terug halen van deze onderwijsvoorziening naar onze stad verdient alle mogelijke steun. Medio september 2022 bevond HMB zich in een spannende fase. Op 31 mei 2022 ontvingen wij het bericht dat HMB een negatief advies heeft gekregen op het onderdeel burgerschapsonderwijs. Verbijsterd waren en zijn wij. HMB is juist burgerschapsonderwijs van A tot Z en terug. Iedere dag ben je op HMB bezig om jezelf als mens te ontdekken én je te ontplooiën tot een goede burger. Juist dit negatief besluit heeft ons daarom doen besluiten dat wij twee acties uitzetten, waarmee de gemeente ook alle mogelijke steun zal blijven verlenen hieraan.

1. We gaan in bezwaar tegen de uitspraak.
2. We dienen weer een nieuwe aanvraag in omdat we ervan overtuigd zijn dat HMB ertoe kan bijdragen om de kinderen in Kerkrade maar ook in de regio iets unieks te bieden heeft.

Deze nieuwe aanvraag is al ingediend. De benodigde ouderverklaringen waren medio september 2022 al binnen. Voor 1 november 2022 zijn alle stukken ge-upload in DUO. Dit betekent in ieder geval een gesprek met de Inspectie begin 2023. Besluit zal dan door de minister genomen dienen te worden voor 1 juni 2023. Afhankelijk van het genomen besluit, dienen dan gedurende de eerste helft van 2023 de vervolgstappen te worden bepaald.

## Stimuleren van bewegen en cultuur in het onderwijs

Relatie met taakveld(en): 4.2

Binnen het stimuleren van het verenigingsleven, ligt een extra accent op het laten bewegen/sporten van kinderen.

Vie voorziet middels de pijler 'gezonde jeugd' in programma's/activiteiten die hieraan bijdragen. Mede door de inzet van onze partners worden deze uitgevoerd.

Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur blijven hier ook in 2023 een voorname rol in spelen voor de minima. Tijdens corona was een daling zichtbaar in het gebruik van de regelingen. In 2022 is echter alweer een beduidende toename te zien. In de loop van een kalenderjaar wordt de gebruikmaking van de regelingen pas duidelijk. Verwachtingen vooraf, zijn zeker de laatste jaren, dalingen door corona en vervolgens wederom stijgingen door de almaar toenemende (energie)kosten in huishoudens, vrijwel niet reëel te maken. Gezien deze schommelingen zal dit ook 2023 nauwlettend worden gevolgd. Met als doelstelling dat de gemeente voor deze kinderen kan blijven inzetten op maximaal gebruik.

## C. Wat mag het kosten?

### Exploitatie

4 Onderwijs	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>LASTEN</b>						
4.2 Onderwijshuisvesting	2.743	3.553	2.926	2.557	2.797	2.782
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.025	3.454	1.608	1.593	1.593	1.593
<b>TOTAAL LASTEN</b>	<b>5.769</b>	<b>7.007</b>	<b>4.534</b>	<b>4.150</b>	<b>4.390</b>	<b>4.375</b>
<b>BATEN</b>						
4.2 Onderwijshuisvesting	422	469	193	56	56	56
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.945	2.247	316	316	316	316
<b>TOTAAL BATEN</b>	<b>2.367</b>	<b>2.716</b>	<b>509</b>	<b>372</b>	<b>372</b>	<b>372</b>

### Investerings

Bedrag * € 1.000									
TV	Omschrijving	V/U <sup>1</sup>	E/M <sup>2</sup>	2022	2023	2024	2025	2026	2022 - 2026
<b>II Overige investeringen</b>									
4.2	Onderwijsvoorzieningen	v	e	200	200	200	200	200	1.000
4.2	Bs Veldhof/IKC Droomhof	u	e	0	6.549	0	0	0	6.549
<b>Totaal Programma 4</b>				<b>200</b>	<b>6.749</b>	<b>200</b>	<b>200</b>	<b>200</b>	<b>7.549</b>

<sup>1</sup> V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.

<sup>2</sup> E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

## ***D. Toelichting op financiële mutaties en overige zaken***

### **Financiële mutaties**

#### **Exploitatie**

Diverse overige posten (diverse taakvelden pr. 4)

##### LEA

De gemeente Kerkrade heeft samen met de onderwijsstichting Movare en Kinder Opvang Parkstad (KOP) een Lokale Educatieve Agenda (LEA) opgesteld. Dit document zet de ambities van de LEA-partners met betrekking tot de ontwikkeling van kinderen voor de komende vier jaar uiteen. De volgende thema's krijgen de komende vier jaar prioriteit: gezonde voeding en voldoende beweging, zorg en ondersteuning, talentontwikkeling, duurzaamheid en milieu, en een veilige omgeving. Inzet op deze thema's draagt bij aan het bereiken van de centrale ambitie: ervoor zorgdragen dat alle kinderen in de gemeente Kerkrade worden gestimuleerd en ondersteund om zich optimaal te ontwikkelen in een veilige en duurzame omgeving, binnen en buiten de school.

In het jaarplan worden per thema concrete acties beschreven die het komende jaar worden uitgevoerd. Zo zijn er bijvoorbeeld op het gebied van gezonde voeding en voldoende beweging al veel lopende acties. Binnen deze LEA is extra aandacht voor deze acties gevraagd en worden deze daar waar nodig uitgebreid.

##### Buber additioneel

Hier ligt een relatie naar het programma onderwijs, speerpunt "verlenen van alle mogelijk steun aan volwaardig onderwijs". De gemeente blijft inzetten op de oprichting van het Martin Buber (HMB). Zowel het indienen van het bezwaar, alsmede het indienen van een nieuwe aanvraag, brengt ook aanvullende werkzaamheden met zich mee. Hiervoor is in 2023 een bedrag van 75.000 nodig. Afhankelijk van het besluit van de minister, kunnen de financiële consequenties inzichtelijk worden gemaakt voor de volgende fase in dit proces.

##### Laaggeletterdheid

Door zowel positieve bevindingen van de huidige werkwijze als de lange adem die de aanpak laaggeletterdheid vergt, is het voornemen om de activiteiten te continueren. Dit betreft de taalgroepen in de wijk door VISTA college, het Taalhuis door Bibliotheek Kerkrade e.o. en uitvoeringsbudget voor onder andere communicatie en trainingen. Het benodigde budget hiervoor bedraagt € 85.000 per jaar. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de aangenomen motie 'Lezen, hoe leuk is dat!', welke gericht is op leesbevordering en aansluit op de beleidspijler 'preventie' van het Plan van Aanpak Basisvaardigheden Zuid-Limburg 2020-2024.

Hiertoe heeft de bibliotheek in opdracht van de gemeente een veldonderzoek gedaan naar de specifieke behoefte van de scholen en kinderopvang in Kerkrade op het gebied van leesbevordering. Het resultaat hiervan is een rapport met daarin een overzicht van de behoeftes van de diverse instellingen en een aantal mogelijke varianten van pakketten aan maatregelen die kunnen worden ingezet. Naar aanleiding hiervan vinden bestuurlijke gesprekken met de diverse partijen (Bibliotheek Kerkrade e.o., onderwijsstichting Movare, Kinder Opvang Parkstad en Beroepscollege Parkstad Limburg Holz) plaats over de in te zetten maatregelen en de financiële bijdrage per partij. Het voornemen is dat Gemeente Kerkrade een bijdrage zal leveren vanuit de middelen voor het Onderwijsachterstandenbeleid. De dekking hiervan is daarmee voorzien in de begroting, waardoor het budget laaggeletterdheid vooralsnog niet hoeft te worden aangesproken.

##### Leerlingenvervoer

Als gevolg van de indexering van de vervoerscontracten en door de stijging van de brandstofprijzen moet rekening gehouden worden met vooralsnog structurele meerkosten ten bedrage van € 60.000 op jaarbasis.

#### **Investeringsen**

##### Bs Veldhof/IKC Droomhof (4.2)

In de raad van september 2021 is ingestemd met de nieuwbouw van de Bs De Veldhof / IKC Droomhof aan de Anselderlaan 10 te Eygelshoven. Hiervoor is in 2023 een investeringskrediet opgenomen van € 6.549.000.

## Overige vermeldenswaardige zaken

### Onderwijshuisvesting (4.2)

Met Onderwijsstichting Movare heeft in samenwerking met HEVO een onderzoek plaatsgevonden met als doel het bestaande Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs (IHP) aan te passen door deze in overeenstemming te brengen met de nieuwe landelijke richtlijnen.

Hiertoe is met name gekeken naar de oudste schoolgebouwen in Kerkrade-Oost en Centrum. Hierbij is ook rekening gehouden met de doelstellingen met betrekking tot klimaat en verduurzaming. Dit plan zal samen met een planning en investeringsprogramma eind 2022 aan de Raad worden voorgelegd.

De ontwikkeling van het Integraal Kindcentrum Eygelshoven gaat een volgende fase in nu het ontwerp is vastgesteld en het ruimtelijke onderzoek in volle gang is. Dat betekent dat de verdere voorbereiding richting vergunning en aanbesteding kan plaatsvinden. De planning gaat er van uit dat in mei 2023 gestart kan worden met de bouw van het nieuwe kindcentrum.

## E. Indicatoren

### Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Absoluut verzuim	DUO/Ingrado	Aantal per 1.000 leerlingen	2021	2,8	2,5	1,8
Relatief verzuim	DUO/Ingrado	Aantal per 1.000 leerlingen	2021	25	19	18
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	DUO/Ingrado	%	2021	3,1	1,9	2,0

### Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2021
Trajecten RMC: schoolverlaters zonder startkwalificatie* (schooljaar eindigend in):	Bureau VSV	Aantal	227	303	227	294	327
- oude			128	211	194	206	192
- nieuwe			99	92	103	74	77**
Wv. uitgeschreven als VSV-er	Bureau VSV	Aantal	75	67	78	74	n/b
Vrijstellingen wv. schoolbezoek buitenland (schooljaar eindigend in)	Bureau VSV	Aantal			146	152	154
					122	130	132
schoolverzuim:	Bureau VSV	Aantal					
- meldingen					229	355	664
- leerlingen (schooljaar eindigend in) ***					109	109	126
Onderzoeken absoluut schoolverzuim	Bureau VSV	Aantal	3	8	5	8	6

(schooljaar eindigend in) ****							
Maatregelen (schooljaar eindigend in)	Bureau VSV	Aantal	5	3	5	3	-
Thuiszitters (per 1 augustus)	Bureau VSV	Aantal	9	15	11	9	10
Deelname peuterspeelzaal	Kinderopvang Parkstad (KOP)	% van 2 en 3-jarigen	58,6	63,9	58,3	45,3	53,1
Indicatie doelgroep-peuter t.b.v. VVE door JGZ (bij 14 maanden consult)	Meander JGZ	Aantal	228	191	171	74	110

\* Door de overstap naar een nieuw systeem zijn vanaf 2017 alle jongeren tussen 18 en 23 jaar die niet op school zitten en geen startkwalificatie hebben, geregistreerd incl. de groep kwetsbare jongeren (o.m. uit Praktijkonderwijs of VSO met uitstroomprofiel onderwijs of arbeid) die voorheen niet tot de doelgroep van het bureau VSV behoorden.

\*\* voorlopig cijfer

\*\*\* Het aantal meldingen en betrokken leerlingen met verzuim van minimaal 16 uren binnen 4 weken onder leerlingen tot 18 jaar.

\*\*\*\* Het aantal leerplichtige jongeren dat bij geen enkele school staat ingeschreven.





## 5 Sport, cultuur en recreatie



### **A. Algemeen**

#### **Omschrijving van het programma**

Het programma is gericht op het mogelijk maken dat mensen in redelijkheid in sociale verbanden kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving. Daartoe behoort onder meer het ondersteunen en het stimuleren van vrijwilligersinitiatieven. De voorzieningestructuur dient vraag-gestuurd en toegankelijk te zijn voor alle burgers.

Daarnaast gaat het programma in op het bieden van gelegenheid aan, en stimuleren van, de bevolking om de vrije tijd op een zinvolle manier te besteden door middel van bewegen, ontmoeten en culturele/educatieve activiteiten.

Als laatste ziet dit programma op het beheer en onderhoud van openbaar groen en recreatie.

#### **Relatie met paragrafen**

Dit programma heeft een relatie met de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3).

#### **Taakvelden**

- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

### **B. Speerpunten van beleid**

#### **Waar mogelijk stimuleren van onze verenigingen**

*Relatie met taakveld(en): 5.2, 5.3*

Kerkrade is gezegend met een rijk verenigingsleven. Op het vlak van cultuur, sport, welzijn en zorg zijn vele vrijwilligers aan de slag met allerlei activiteiten en evenementen. Zij vormen de kern van onze samenleving en zorgen voor verbinding en kwaliteit van leefbaarheid. Verenigingen zijn voor inwoners de plek waar zij door deelname aan activiteiten sociaal maatschappelijke participeren en op betekenisvolle wijze meedoen in de samenleving. Aangetoond is dat lid zijn van en meedoen aan de activiteiten van een vereniging zowel de fysieke gezondheid als het mentale welbevinden van de inwoner bevordert. Verenigingen met haar vrijwilligers vormen het cement van de lokale samenleving. Het op passende wijze ondersteunen en faciliteren van verenigingen en vrijwilligers op basis van geïnventariseerde behoeften vormt een belangrijk uitgangspunt van het collegeprogramma 2022-2026. Aanvullend moet de toegang tot het lidmaatschap van een vereniging en/of deelname aan verenigingsactiviteiten zoveel als mogelijk voor iedere inwoner openblijven en mogen er bijvoorbeeld geen te hoge financiële drempels in dit kader worden opgeworpen.

Het verenigingsleven staat echter onder druk. Het wordt steeds moeilijker om jongeren te boeien en te binden.

De huidige 24-uurs economie, de veranderde maatschappij, het minder willen aangaan van verplichtingen en de grote hoeveelheid aan ontspanningsmogelijkheden, zijn o.a. oorzaken waardoor het voor verenigingen steeds moeilijker wordt om leden en vrijwilligers te vinden.

De roep om samenwerking en eventuele fusie wordt steeds groter.

We kunnen de verenigingen hierin ondersteunen door o.a. het realiseren en in stand houden van goede voorzieningen.

De vigerende subsidieverordening biedt de mogelijkheid om bij fusies een bijdrage te leveren in de fusiekosten.

Naast bovenstaande, staat het verenigingsleven ook onder een financiële druk. Dit is o.a. te wijten aan de coronacrisis, de stijgende energielasten en het steeds moeilijker vinden en binden van sponsors en subsidiënten. Bij een eventuele bezuinigingsronde dient het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk ontzien te worden.

### **Stimuleren van sporten door kinderen ('Ieder kind in beweging')**

*Relatie met taakveld(en): 5.1*

Binnen het stimuleren van het verenigingsleven, ligt een extra accent op het laten bewegen/sporten van kinderen.

Vie voorziet middels de pijler 'gezonde jeugd' in programma's/activiteiten die hieraan bijdragen. Mede door de inzet van onze partners worden deze uitgevoerd.

Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur blijven hier ook in 2023 een voorname rol in spelen voor de minima. Tijdens corona was een daling zichtbaar in het gebruik van de regelingen. In 2022 is echter alweer een beduidende toename te zien. In de loop van een kalenderjaar wordt de gebruikmaking van de regelingen pas duidelijk. Verwachtingen vooraf, zijn zeker de laatste jaren, dalingen door corona en vervolgens wederom stijgingen door de almaar toenemende (energie)kosten in huishoudens, vrijwel niet reëel te maken. Gezien deze schommelingen zal dit ook 2023 nauwlettend worden gevolgd. Met als doelstelling dat de gemeente voor deze kinderen kan blijven inzetten op maximaal gebruik.

### **Verankeren van het gedachtegoed van VIE in de wijken**

*Relatie met taakveld(en): 5.1*

Nu het gebouwelijke deel van Vie vanaf september 2022 in gebruik is genomen is het verder vertrouwd maken van de onze inwoners met het belang van een gezonde leefstijl en daaraan gekoppeld het verankeren van het gedachtegoed Vie in de wijken een speerpunt. Het doel is om de inwoners aan te zetten tot een gezonde leefstijl of om deze te handhaven waar ze dat al doen. Bij Vie is het heel belangrijk dat er 'van onderop' wordt gewerkt. De begroting voor 2023 biedt helaas niet de ruimte om, net zoals de afgelopen twee jaar, €500k extra vrij te maken voor Vie voor experimenten en pilots.

Binnen de reguliere €1,2mln/jaar zullen daarom binnen de bestaande programma's extra scherpe keuzes gemaakt worden om hierop toch te blijven in te zetten.

### **Intensiveren van de stimulerende en aanjagende rol van de gezamenlijke huisvesting en programmering HuB**

*Relatie met taakveld(en): 5.3*

De HuB, waar de bibliotheek, muziekschool SMK en het Parkstad Limburg Theater gevestigd zijn, is niet alleen het belangrijkste culturele knooppunt in onze stad, maar heeft ook een zeer grote maatschappelijke

rol. De HuB functioneert als een laagdrempelige voorziening, waar mensen niet alleen naar binnen gaan voor plezier, maar ook zelf creatief bezig kunnen zijn en met zeer uiteenlopende vragen terecht kunnen. Met een programmering die mensen aanspreekt en die aansluit bij thema's die spelen in onze samenleving. In 2023 wordt de samenwerking tussen de HuB partners nog verder geïntensiveerd. De programmaraad is verantwoordelijk voor de verdere invulling hiervan. Deze bestaat uit vertegenwoordigers van de drie HuB partners (Bibliotheek Kerkrade, Parkstad Limburg Theater en SMK), de gemeente Kerkrade en 2 externe leden.

Eind 2022 zal een activiteitenplan 2023 worden opgesteld met daarin een aantal speerpunten. In dit activiteitenplan is ruimte voor activiteiten voor en door burgers, verenigingen en maatschappelijke partners. Te denken valt aan het thema "positieve gezondheid", een beleid rondom tentoonstellingen en een grotere aanpak van de culturele opening van de HuB in september.

## **Oog voor het materiële en immateriële erfgoed**

*Relatie met taakveld(en): 5.5*

Het archeologisch erfgoed betreft overblijfselen uit ons verleden. Het vertelt ons hoe vroegere generaties leefden en hoe onze samenleving er toentertijd uitzag. Het vertelt ons iets over onszelf, onze cultuur en onze identiteit. Aldus een passage uit de beleidsnota Archeologie gemeente Kerkrade. Het verleden en het heden zijn nauw met elkaar verbonden. Het is een goede zaak om het verhaal van Kerkrade zo volledig mogelijk over te leveren aan volgende generaties en op een eigentijdse wijze te presenteren.

De verankering van het de archeologie in de ruimtelijke ordening heeft geleid tot een algemeen bewustzijn om zorgvuldig met onze archeologische waarden om te gaan. De aanpak heeft er ook in geresulteerd dat de werkzaamheden van de regioarcheoloog een zodanige groei hebben doorgemaakt, dat uitbreiding van de capaciteit regioarcheoloog met 0,5 fte noodzakelijk is. In financiële zin is het voor het jaar 2023 nog gelukt om de daaraan verbonden ophoging van de bijdrage van onze gemeente binnen de begroting op te vangen. Voor wat de nabije toekomst betreft, zal er mogelijk meer budget voor vrijgemaakt moeten worden. Zodra een en ander aan de orde en de helder is, zal hierop teruggekomen worden.

De gemeente Kerkrade neemt deel in het project Via Belgica. De huidige convenantperiode loopt eind 2023 af. Ook binnen de meerjarenbegroting wordt vanaf 2024 geen budget meer voor het project beschikbaar gesteld. In de loop van 2023 vinden de gesprekken over een nieuwe convenantperiode plaats. Op grond van de uitkomsten van deze gesprekken zal al dan niet een voorstel voor extra budget aan de raad worden voorgelegd.

In het vastgestelde archeologiebeleid formuleert de gemeente de ambitie om naast directe beleefbaarheid van de archeologie in de openbare ruimte, het publiek ook actief in aanraking te laten komen met de archeologie en het verleden uit te dragen. Dit kan gerealiseerd worden door zowel proactief als facilitair op te treden bij het uitzetten van archeologische en cultuurhistorische routes.

Door aan te sluiten bij het door de Provincie Limburg geïnitieerde project Archeo Route Limburg zijn inmiddels twee speerpunten gerealiseerd. Het derde speerpunt wordt na de zomer van 2022 geplaatst. Deze route zorgt ervoor dat de bijzondere archeologische verhalen, die bij elk speerpunt verteld worden, met de nieuwste digitale technieken zichtbaar worden gemaakt. Het is de bedoeling om nog een vierde speerpunt te realiseren, onder de voorwaarde dat het financieel haalbaar is. Via wandel- en speciale fietsroutes kunnen inwoners deze speerpunten verkennen. De speerpunten in Kerkrade maken onderdeel uit van een provincie breed netwerk van op dit moment 83 speerpunten.

## **Zorgen voor levendigheid in de stad mede door voorzieningen gericht op het vertier van jeugd en jongeren**

*Relatie met taakveld(en):*

Met uitzondering van enkele specifieke activiteiten ten behoeve van de doelgroep jeugd in het centrum, schiet het regulier aanbod van jeugdvoorzieningen en activiteiten in het centrum momenteel nog te kort. Het college wil dat structureel meer jeugdigen in het centrum aangenaam kunnen verpozen en denkt daarbij aan het realiseren van een zgn. poppodium. Dit idee en initiatief zal samen met een aantal initiatiefnemers in 2023 nader worden uitgewerkt, waarbij allereerst de focus zal zijn gericht op het zoeken en vinden van een geschikte locatie in het centrum. Vervolgens zal door middel van een aantal profevents de lokale behoefte en haalbaarheid in de praktijk worden getoetst vooraleer overgegaan zal worden tot de definitieve planvorming.

## C. Wat mag het kosten?

### Exploitatie

5 Sport, cultuur en recreatie	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>LASTEN</b>						
5.1 Sportbeleid en activering	872	1.421	589	589	589	589
5.2 Sportaccommodaties	4.129	3.156	2.768	2.697	2.627	2.605
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	5.373	6.604	5.771	5.593	5.546	5.533
5.5 Cultureel erfgoed	155	702	122	122	122	115
5.6 Media	1.133	1.188	1.156	1.156	1.156	1.156
5.7 Openbaar groen en recreatie	3.009	4.003	3.691	3.716	3.743	3.761
<b>TOTAAL LASTEN</b>	<b>14.672</b>	<b>17.074</b>	<b>14.098</b>	<b>13.873</b>	<b>13.784</b>	<b>13.759</b>
<b>BATEN</b>						
5.1 Sportbeleid en activering	116	134	142	142	142	142
5.2 Sportaccommodaties	1.354	660	955	951	951	951
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	316	313	309	309	309	309
5.5 Cultureel erfgoed	0	10	1	1	1	1
5.6 Media	87	87	87	87	87	87
5.7 Openbaar groen en recreatie	181	579	47	47	47	47
<b>TOTAAL BATEN</b>	<b>2.054</b>	<b>1.784</b>	<b>1.540</b>	<b>1.536</b>	<b>1.536</b>	<b>1.536</b>

### Investeringsen

<i>Bedrag * € 1.000</i>									
TV	Omschrijving	V/U <sup>1</sup>	E/M <sup>2</sup>	2022	2023	2024	2025	2026	2022 - 2026
<b>I Reguliere investeringen</b>									
5.2	Sportaccommodaties	v	e	1.134	1.671	45	45	45	2.940
5.5	Rolduc "kanjermonument"	u	m	900	300	0	0	0	1.200
5.7	IBA Leisurelane	u	m	100	0	0	0	0	100
5.7	Openbaar groen	v	m	360	500	500	500	500	2.360
<b>II Overige investeringen</b>									
5.7	Natuurgebied Carisborg	u	e	194	0	0	0	0	194
<b>III Leningen</b>									
5.3	WMC	u	-	400	0	0	0	0	400
<b>Totaal Programma 5</b>				<b>3.088</b>	<b>2.471</b>	<b>545</b>	<b>545</b>	<b>545</b>	<b>7.194</b>

<sup>1</sup> V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.

<sup>2</sup> E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

## D. Toelichting op financiële mutaties en overige zaken

### Financiële mutaties

#### Exploitatie

Stijging energie- en brandstofkosten (programma 0, 2, 3 en 5)

De stijging energie- en brandstofkosten is in programma 0 toegelicht.

#### Sport The Move Factory (5.1) Combinatiefunctionarissen (5.1)

Gemeente Kerkrade neemt sinds enkele jaren deel aan de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen. In 2021 is de basis gelegd voor een andere invulling van de combinatiefunctionarissen sport en cultuur, o.a. door een samenwerking aan te gaan met Stichting The MoveFactory (hierna: TMF) voor sport. In 2021 en 2022 heeft TMF diverse activiteiten op het gebied van sport en bewegen, voortkomende uit diverse projecten die binnen de afdeling beleid van domein Burger of vanuit VIE zijn opgestart, uitgevoerd. In 2022 is daarnaast ook een samenwerking aangegaan met de VAZOM en SMK voor de invulling van de combinatiefunctionaris cultuur.

De ervaringen van de afgelopen jaren met deze drie partijen worden als positief ervaren. Zij voeren diverse activiteiten uit op het gebied van sport, bewegen en cultuur en dragen hiermee bij aan het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen op deze beleidsterreinen en vanuit VIE. Zij hebben de personele capaciteit, expertise, ervaring, flexibiliteit en het netwerk om de activiteiten uit te voeren. Daarom wordt voorgesteld om de samenwerking vanaf 2023 een structureler karakter te geven.

#### Optisport (5.2)

Per 5 september 2022 is Optisport gestart met de exploitatie in het nieuwe VIE gebouw waarbij afspraken zijn gemaakt rondom jaarlijkse indexatie van de exploitatiebijdrage met CBS-wegingsfactoren die met de huidige marktontwikkelingen aanzienlijk stijgen.

#### Parkstad Limburg Theaters (5.3)

Ondanks het feit dat in het jaar 2022 aan de professionele instellingen een percentage van 2% aan loon- en prijsstijging is toegekend loopt Parkstad Limburg nog steeds jaren achter in deze loon- en prijsindexering. Aanvullend is begin 2022 een nieuwe – 2 jarige – TheaterCAO afgesloten met een loonstijging van 5,5 %. Verder is geconstateerd dat, nog steeds als gevolg van Corona, de bezoekersaantallen achterlopen bij de normale aantallen. Tot slot dient ook voor het PLT rekening te worden gehouden met substantieel stijgende energiekosten. De in de meerjarenbegroting opgenomen ophoging van de budgetten dekken naar verwachting de geraamde meerkosten slechts ten dele.

#### Professionele instellingen/VAZOM (5.3)

Van de professionele instellingen is voor de Vrije Academie een extra structureel budget van €35.000 opgenomen. Nog steeds mede ten gevolge van Corona, maar ook door de achterblijvende indexering, de fors gestegen energielasten en opkomende hogere exploitatielasten ten gevolge van de verhuizing naar het Flexiforum, is genoemde ophoging van de reguliere subsidie noodzakelijk. De Vazom zet zelf ook stappen met als doel haar financiële positie te verbeteren. Zo zijn de tarieven voor de verhuur aan de zorginstellingen verhoogd en wordt steeds meer met vrijwilligers gewerkt

#### Ondernemersfonds (5.3)

Vanuit centrummanagement wordt gewerkt aan een aanvalsplan voor de verschillende uitdagingen in het centrum. Een belangrijk thema is het meer betrekken van meer ondernemers bij het functioneren van het centrum. Het ondernemersfonds speelt hierbij een voornamelijk rol.

Daarnaast zijn de jaren 2020, 2021 en 2022 de tarieven van precario- en reclamebelasting op €0 gezet om de ondernemers tegemoet te komen i.v.m. de omzetsderving vanwege de verplichte sluitingen en beperkingen door de COVID-19 pandemie. De vulling van het ondernemersfonds heeft een nauwe relatie met de reclamebelasting. Het op peil houden van het ondernemersfonds, naast de inzet voor het aanvalsplan centrum, is een belangrijke opgave.

Hiervoor wordt vanaf 2023 structureel € 50.000 begroot.

#### Beleef Kerkrade/ Marketing (5.3)

Het vermarkten van de stad met Beleef Kerkrade is een succesvol gebleken aanpak. Daar zetten we nog meer op in om Kerkrade neer te zetten als een stad waar het goed wonen, werken, ondernemen en recreëren is. Door de goede resultaten ontstaat er ook meer en meer vraag uit de samenleving. De additionele middelen voor marketing en evenementen zijn, naast het nog steviger vermarkten, ook bedoeld om de kostenstijging in de evenementen en marketingbranche op te vangen.

#### Openbaar groen (5.7)

In de directe omgeving van de gebouwen van Vie en de Atriumgebouwen wordt de openbare ruimte opnieuw aangelegd, een en ander passend bij de kwaliteit van het gebied.

Door de toename aan openbare ruimte, met een hogere kwaliteit, nemen de exploitatiekosten toe. Het onderhoudsbudget wordt structureel verhoogd om de openbare ruimte VIE adequaat te onderhouden en beheren.

Voor Roda JC is een extra trainingsveld gerealiseerd op het voetbalcomplex Heilust, onder meer omdat het veld in de kuil in de winterperiode gezien de ligging vaak te nat is. Het voormalig hoofdveld in het stadion Kaalheide is beschikbaar voor Achilles Top. Dit veld is voor Roda JC alleen in overleg beschikbaar omdat er regelmatig trainingen van Achilles TOP zijn. . Voor het onderhoud is er echter sprake van een extra veld.

In de onderhouds- en beheerkosten van de atletiekbaan is in de begroting een bedrag voorzien. In 2022 is minimaal onderhoud verricht rekening houdend met de renovatie. In de komende jaren zal het onderhoud lager zijn omdat de baan geheel nieuw is. Voor wat betreft de omgeving is het onderhoudsniveau op sportpark Kaalheide nu laag. Dit dient, rekening houdend met de renovatie en de gewenste uitstraling van sportpark Kaalheide, opgewaardeerd te worden.

De onderhoud en beheerskosten zullen hierdoor in 2022 toenemen met € 20.000 deze kosten lopen op naar € 90.000 in 2026.

#### Terugloop WSP (5.7)

Impuls voor het onderhoud van openbaar groen, onkruidbestrijding en straatreiniging. Benodigd als gevolg van de terugloop (i.v.m. stoppen instroom WSW sinds 2015) van de groepsdetachering WSP. Hiervoor wordt vanaf 2023 € 150.000 begroot dat bedrag loopt daarna op naar € 240.000 in 2026.

#### Leerwerklijn (5.7)

Waarborgen van de continuïteit van de Leerwerklijn Openbare Ruimte. Doelstellingen: educatie, re-integratie, ontwikkeling en arbeidsparticipatie van jongeren. Vakinhoudelijke begeleiding en aansturing door afdeling Stedelijk Beheer. Hiervoor wordt vanaf 2022 € 226.000 begroot dat bedrag loopt daarna op naar € 314.000 in 2026.

#### Diverse overige posten (diverse taakvelden pr. 5)

Vanaf 2022 is er structureel € 20.000 begroot voor het waarborgen van de kwaliteit en veiligheid van speelvoorzieningen. Voor het onderhoud van straatbomen en het maaien van gazons is vanaf 2022 structureel resp. € 20.000 en € 30.000 extra beschikbaar.

### **Investerings**

#### Openbaar groen (5)

Het is zeer urgent dat het investeringsbudget wordt verhoogd aangezien de jaarlijkse (her)inrichtingen steeds groter van omvang worden als gevolg van het realiseren van meer groen in onze stad. Door voortdurende prijsstijgingen kunnen steeds minder groeninrichtingen gerealiseerd worden voor hetzelfde budget.

Om de groenkwaliteit in wijken te kunnen waarborgen en waar mogelijk extra accenten te kunnen realiseren, die bijdragen aan de versterking en herkenbaarheid van Kerkrade, is het noodzakelijk dat er extra groeninvesteringsmiddelen worden vrijgemaakt. Groenvoorzieningen vormen een essentieel onderdeel in het kader van een gezonde leefomgeving van onze inwoners en ondernemers. Hiervoor wordt de reeks in het investeringsprogramma vanaf 2023 structureel met € 140.000 verhoogd.

#### Buitensportaccommodaties (5)

In de raadsvergadering van 28 oktober 2020 is een investeringsbedrag van € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld voor:

1. De renovatie van de twee kunstgrasvelden op sportpark Kaalheide in 2021;
2. De ombouw van kunstgrasveld in het Parkstad Limburg Stadion in 2021;
3. De renovatie van de in 1999 aangelegde atletiekbaan in de periode 2021/2022.

Op hoofdlijnen is het beschikbaar gestelde bedrag ad € 1,5 miljoen uitgegeven aan de renovatie van twee kunstgrasvelden op sportpark Kaalheide en de ombouw van het kunstgrasveld naar een natuurgrasveld in het Parkstad Limburg Stadion. Verder is in 2022 gestart met de aanleg van een grastrainingsveld voor Roda JC op het voormalige terrein van VV Heilust en zijn er voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld voor de renovatie van de atletiekbaan en de renovatie van het kunstgrasveld bij RKTSV. Van de beschikbare investeringsmiddelen voor de buitensportaccommodaties is nu nog € 0,8 miljoen beschikbaar.

De vervolgfase behelst de renovatie van de atletiekbaan, waarvan de aanbesteding in procedure is. Vanwege de grote prijsstijgingen van de laatste maanden is een nieuwe directieraming opgesteld. Hieruit blijkt dat er aanvullend krediet noodzakelijk is, naast de nog beschikbare investeringsmiddelen, ter grootte van € 1.626.000.

## Overige vermeldenswaardige zaken

### Duurzaam muziekonderwijs (5.3, 4.1)

Meer Harmonie in de Samenleving (MHIDS) is een project waarin 3 gemeentes (Kerkrade, Landgraaf en Brunssum) en onderwijsstichting Movare samenwerken. In juni 2021 is deze overeenkomst getekend. De basis van het project is dat alle Kerkraadse basisschoolleerlingen vanaf het schooljaar 2021/2022 goed muziekonderwijs krijgen. Dat gebeurt in samenwerking met maatschappelijke en culturele instellingen en verenigingen. Het project verbindt onderwijs, cultuur en de maatschappij met elkaar. Er wordt gewerkt met één gezamenlijke missie, visie en kernwaarden. De huidige en toekomstige basisschoolleerlingen staan hierbij centraal. Het doel is een binnen- en buitenschoolse doorgaande leerlijn op te zetten, waarin kinderen breed kennis maken met muziek. De effecten van Meer Harmonie in de Samenleving worden tijdens het programma wetenschappelijk onderzocht. De onderzoekers van de Universiteit Maastricht zullen hier verslag over doen.

De totale jaarlijkse kosten voor Kerkrade tijdens de looptijd van de overeenkomst bedragen € 78.175 per schooljaar. De betaling wordt gedaan van de subsidie voor 'Klinkend perspectief' en consultantschap door de stichting SMK. Dit is een bedrag van € 50.576. Het restbedrag wordt voor 4 jaar betaald uit de algemene reserve Kerkrade van de stichting SMK.

### Beheer buitensportaccommodaties (5.2)

De gemeente voert het onderhoud uit aan de gemeentelijke buitensportaccommodaties. Voor het beheren van de buitensportaccommodaties is in de begroting van 2023 € 221.000 beschikbaar.

## E. Indicatoren

### Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Niet sporters	GGD/CBS/RIVM	%	2020	64,4	49,3	53,5

### Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2021
Deelname sport/actieve sporters	Burgeronderzoek	%	46		47		53
- waarvan 1 of meer keren per week			93		87		92
Sportverenigingen (per 1 januari) *	Welzijn	%				28,8	
- jeugd (< 18 jaar)						9,7	
- volwassenen							

Verenigingen niet-professionele kunstbeoefening (per 1 januari) * - jeugd (< 18 jaar) - volwassenen	Welzijn	%					1,8 3,6	
Bibliotheek Kerkrade - volwassenen - bezoekers	Bibliotheek Kerkrade	% ≥ 18 jr. Aantal * 1.000	4,0 100	3,7 176	4,4 225	4,3 106	3,7 73	
Cursisten Muziekschool / Vrije academie Parkstad - langlopend - kortlopend	SMK / VAP	%  Aantal	3,2 1.263 1.215	3,0 1.197 1.071	4,0 1.222 628	4,0 1.457 369	4,1 1.591 253	
Tevreden over onderhoud groen	Burgeronderzoek	%	47		48		38	
Oppervlakte groen (dec.) **	Stedelijk beheer	m <sup>2</sup> per inwoner			112,0	82,3** *	115,6	
Oppervlakte stedelijk groen (dec) **	Stedelijk beheer	m <sup>2</sup> per inwoner			27,9	29,1** *	29,3	

\* Op basis van de huidige subsidieverordening wordt het aantal leden van een vereniging één keer op de 4 jaar geteld; de percentages in 2012 waren voor de sportverenigingen bij de jeugdleden 34,5% en volwassen leden 10,5%. Bij de verenigingen op het gebied van niet-professionele kunstbeoefening was het percentage jeugdleden 6,9% in 2012.

\*\* Na een volledige revisie van de registratie zijn de cijfers vóór 2019 niet meer vergelijkbaar.

\*\*\* Voorlopige cijfers.



## 6 Sociaal domein



### **A. Algemeen**

#### **Omschrijving van het programma**

De gemeente is ten aanzien van verschillende bevolkingsgroepen verantwoordelijk voor een aantal vormen van zorg binnen het brede sociale domein zoals inkomen, ondersteuning, maatschappelijke participatie, hulp en maatschappelijke voorzieningen. Kenmerken van de samenwerking in de sociale wijkteams zijn: vraaggericht en -gestuurd, integraal en proactief. Het motto is “doen”. In de beoordeling van de situaties wordt ten eerste uitgegaan van de eigen kracht van de klant, de leefeenheid, de straat, de buurt en de wijk, de zogenaamde zelfredzaamheid.

Burgers die vanwege hun inkomenssituatie tot de doelgroep behoren, ondersteunen in hun sociale, mentale en financiële weerbaarheid en activeren om (hernieuwd) deel te nemen aan de samenleving.

#### **Relatie met paragrafen**

Niet van toepassing.

## Taakvelden

- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

## **B. Speerpunten van beleid**

### **Voortzetten van armoede-en schuldenbeleid met focus op kinderarmoede**

*Relatie met taakveld(en): 6.1.*

Het in 2020 ingezette beleid voor Armoede en Schulden zal ook in de komende periode worden voortgezet samen met de in Kerkrade actieve organisaties op dit vlak. De nadruk zal hierbij nog nadrukkelijker komen te liggen op het bestrijden van armoede bij kinderen. Dit ook door de gerichte samenwerking op dit vlak met Stichting Leergeld en het Jeugd (Sport & Cultuur)fonds. Daarnaast zal worden onderzocht of de in 2022 eerder uitgevoerde activiteiten in samenwerking met 'Stop de kinderarmoede' de komende jaren niet alleen kunnen worden voortgezet, maar waar mogelijk ook worden uitgebreid. Bij de aanpak van schulden zal nog meer aandacht worden gegeven aan preventie. Dit door gerichte informatie aan kwetsbare doelgroepen als kinderen, ouderen en minima. Ook hierbij wordt samengewerkt met de in Kerkrade actieve organisaties het onderwijs, de Bibliotheek, Schuldhulpmaatje, Seniorenraad en Clientenraad. In de aanpak van schulden blijft een snelle en goede vroegsignalering onmisbaar. Dit geldt ook voor de samenwerking hierin met Stichting Impuls en de Kredietbank Limburg.

De huidige energieprijzen brengen grote financiële risico's met zich mee voor met name de kwetsbare inwoners. De in dit verband beschikbare rijksmiddelen voor compensatie en energiebesparende maatregelen zullen dan ook gericht hiervoor worden ingezet.

Daarnaast wordt onderzocht hoe vanuit de gemeente zelf aanvullende maatregelen voor de doelgroep die hierbuiten valt en verenigingen/ondernemers kunnen worden getroffen door oa het instellen van een fonds.

### **Onderhouden van de zorginfrastructuur**

*Relatie met taakveld(en): 6.72 en 6.82*

De maatschappelijke en arbeidsmarktproblemen zetten grote druk op de huidige inrichting en organisatie van de ondersteuning aan kwetsbare inwoners. Dit noodzaakt ons tot het onderzoeken van de mogelijkheden om de zorg – in samenwerking met het in Kerkrade aanwezige voorliggend veld en de gecontracteerde aanbieders – effectief vorm te geven. Dit vooral om de zorg ook in de toekomst te kunnen blijven garanderen aan diegenen die dit nodig hebben. Wij hechten dus veel waarde aan het onderhouden van de zorgstructuur. Zo zullen we ook inzetten op het toepassen van 'normaliseren' waarbij nadrukkelijk wordt gekeken of de gevraagde zorg kan worden georganiseerd binnen het gezin, met hulp van familie en vrienden of door gebruik te maken van in Kerkrade aanwezige algemeen toegankelijke voorzieningen. Hierdoor hoeft in die situaties ook minder snel een beroep te worden gedaan op kostbare gespecialiseerde zorgvoorzieningen.

Het project 'Welzijn op recept' dat samen met de huisartsen en Impuls wordt uitgevoerd zal dan ook verder in Kerkrade worden ingezet.

#### *Mantelzorg en mantelzorgcompliment*

Ruim 25% van de mensen in Kerkrade is ouder dan 65 jaar. Dit aantal stijgt snel. Dat betekent dat de behoefte aan zorg toeneemt. Maar er werken steeds minder mensen in de zorg. Dat zorgt voor extra druk op mantelzorgers. Door corona is de druk op mantelzorgers nog groter geworden. Mantelzorgers zijn onmisbaar voor ouderen die zo lang mogelijk zelfstandig willen blijven wonen. Daarom is het waarderen en ondersteunen van mantelzorgers en zorgvrijwilligers erg belangrijk.

#### *De gemeente helpt met subsidie en een gezamenlijke website*

De gemeente geeft subsidie aan partijen die ondersteuning bieden aan mantelzorgers en zorgvrijwilligers (Steunpunt voor Mantelzorgers, Ruggesteun, SGL Buddyzorg en Levanto Vrijwilligers). Dit doen we samen met gemeenten in de regio. Daarnaast maken we het aanbod voor mantelzorgers en zorgvrijwilligers beter toegankelijk door een gezamenlijke website. Ook dit doen we in samenwerking met de regio.

#### *Jonge mantelzorgers en de week van de mantelzorg*

Veel mantelzorgers zijn zelf ook op leeftijd. Ongeveer 50% van de mantelzorgers is nu tussen 50 en 75 jaar en 10% is 75 jaar en ouder. Onze aandacht blijft echter ook uitgaan naar jonge mantelzorgers. Dit zijn jongeren tot 24 jaar die zorgen voor een ziek familielid en daardoor taken hebben die niet passen bij hun leeftijd en ontwikkeling. We bieden ondersteuning aan deze jongeren zodat ze tijdig hulp vragen en ook kunnen ontspannen. Ook organiseert de gemeente ieder jaar de Week van de Jonge Mantelzorger.

#### *Preventie*

Beleid en activiteiten op het gebied van gezondheid, preventie en sport hangen nauw met elkaar samen en beïnvloeden elkaar steeds meer. We willen deze integraal met elkaar verbinden in een gezamenlijk Leefstijl Beleid/Akkoord Kerkrade, om nog meer impact te bereiken. In de zorginfrastructuur willen we naast activiteiten gericht op het terugdringen van ziekte, ook meer activiteiten starten gericht op gezond blijven en preventie. En gezond leven voor jong en oud in iedere wijk makkelijker en vanzelfsprekender maken.

### **Blijven opkomen voor de zwaksten en meest kwetsbaren in onze lokale samenleving**

#### *Relatie met taakveld(en): 6.1*

Inwoners, bedrijven, instellingen, overheid, verenigingen: samen maken zij vitale wijken waarin het vitaal ouder worden is. 'Vitale wijken' die aan alle generaties ruimte bieden om te kunnen leren, werken, wonen en (be)leven. 'Vitale wijken' waarbinnen burgers in staat worden gesteld de regie te voeren over hun leven. Om de regie te kunnen voeren over het eigen leven naar werk en ouderschap is een goede start van levensbelang. Een gezonde jeugd biedt het fundament voor een vitaal leven. Niet iedereen is in staat om dit op eigen kracht te doen. Wij blijven opkomen voor de zwaksten en meest kwetsbaren in onze lokale samenleving. Voor de meest kwetsbare inwoners geldt dat problemen veelal met elkaar verweven zijn en ook meerdere leefgebieden raken. Armoede- en schuldenproblematiek gaat vaak gepaard met problemen op het gebied van werk & opleiding, tijdsbesteding, huisvesting, huiselijke relaties, geestelijke gezondheid, lichamelijke gezondheid, middelengebruik, sociaal netwerk, maatschappelijke participatie en justitie. Juist voor deze doelgroep is het van belang dat we samen met onze partners het vangnet blijven bieden voor deze inwoners en blijven investeren in vaardigheden, zelfredzaamheid en mogelijkheden.

#### *Toegankelijkheid*

In deze bestuursperiode maakt het college ook extra werk van toegankelijkheid. Dat geldt voor gebouwen maar ook voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte. Knelpunten worden in beeld gebracht en waar mogelijk aangepakt. De fysieke toegankelijkheid maakt onderdeel uit van de Kerkraadse Lokale Inclusie Agenda (2022 – 2024).

#### *Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen*

In 2022 hebben de gemeenten in Parkstad de notitie Samen Thuis 2023-2026 vastgesteld.

Hierin is opgenomen;

- hoe we het aanbod van Beschermd Wonen vernieuwen;
- één toegang Beschermd wonen, t.w. het Loket Opvang en Beschermd Wonen Parkstad (LOBW);
- de afspraken tussen de gemeenten over de doordecentralisatie van Beschermd Wonen.

Bij Beschermd Wonen geven we de meest kwetsbare inwoners onderdak en begeleiding. Met de aanbieders van begeleiding maken we afspraken over de kwaliteit. De afspraak is dat iedereen die hulp nodig heeft, deze hulp ook krijgt. Aanbieders van Beschermd Wonen moeten gaan samenwerken zodat alle cliënten goed geholpen worden. Het is belangrijk om een goede overgang van jeugdhulp naar Beschermd Wonen te regelen, zodat een jongere die begeleiding nodig heeft, deze begeleiding ook krijgt als hij volwassen wordt.

### *Woonzorgvisie*

Elk jaar maakt de gemeente prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties over thema's die verband houden met volkshuisvesting.

Een van de thema's waar steeds meer aandacht naar uit gaat is het thema wonen en zorg. De vraag naar wonen met begeleiding en/of zorg neemt toe. Dat komt onder andere door de vergrijzing en het beleid en de behoefte om langer thuis te wonen. Wonen, zorg en welzijn komen dus steeds meer samen in onze woningen en in de woonomgeving. Het gaat hier om senioren die langer thuis moeten wonen en door hun ouderdom meer verzorging en aanpassingen in huis nodig hebben. Daarnaast gaat het om mensen die kwetsbaar zijn en extra hulp nodig hebben, evenals kwetsbare burgers die vanuit beschermd wonen of een maatschappelijke opvang uitstromen naar een reguliere woning. In 2023 wordt hiervoor een woonzorgvisie opgesteld waarmee we de gevolgen van deze ontwikkelingen en de oplossingen hiervoor willen vastleggen.

### **Samen met sociaal maatschappelijke organisaties digitalisering/ICT beter toegankelijk maken voor ouderen**

*Relatie met taakveld(en): 6.3, 6.5, 6.71, 7.1*

De gemeente is steeds meer (24/7) digitaal in contact met burgers, bedrijven en gerelateerde instanties of organisaties. In de afgelopen jaren is hiervoor een solide basis gelegd en zijn een groot aantal werkprocessen gedigitaliseerd. De dienstverlening is open, transparant en klantgericht. Door een adequaat ingerichte digitale informatievoorziening vindt communicatie tussen klanten en de gemeente op een snelle en betrouwbare manier plaats. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat klanten ook via andere kanalen (telefonisch, balie, per post) contact kunnen zoeken met de gemeente.

Het zorgen voor en verbeteren van de digitale toegankelijkheid van de gemeente voor kwetsbare inwoners, maakt onderdeel uit van de inclusie agenda die nu samen met de betrokken adviesraden en partners wordt opgesteld en aan de raad wordt aangeboden.

### **Bijdragen aan het voorkomen van eenzaamheid bij jongeren en ouderen**

*Relatie met taakveld(en): 6.1*

De aanpak van eenzaamheid is en blijft de komende jaren een belangrijk punt van beleid. Dit komt onder andere tot uiting in het Sociaal Programma Rolduckerveld en het Programma VIE voor Gezondheid en Vitaliteit. We zetten in op het vasthouden en verbeteren van deze aanpak. Ook gaan we er meer inhoud aan geven. We doen dit samen met de coalitie tegen eenzaamheid, dat zijn in totaal 34 in Kerkrade actieve partijen. Het stimuleren van ontmoeting gebeurt hierbij ook met een gerichte ondersteuning aan de buurtkamers in Kerkrade en de inzet van de ontmoetingsbus van het Leger des Heils.

### **Inzetten op integraal ouderenbeleid/ stimuleren van zo lang mogelijk zelfstandig functioneren en blijven meedoen**

*Relatie met taakveld(en): 6.1*

Binnen het beleidsveld Wmo en Zorg zijn veel maatregelen opgenomen die ook toezien op onze oudere inwoners. De komende jaren zal het aantal ouderen in Kerkrade snel groter worden. Dit vraagt dat de maatregelen ook in samenhang met de vragen die hierbij komen kijken worden opgepakt. Hiervoor zal dan ook een specifiek en integraal ouderenbeleid worden uitgewerkt.

Gezond ouder worden in de eigen leefomgeving, waarbij gezond gedrag en betekenisvolle ontmoetingen gestimuleerd worden, is essentieel. Daarom de programmalijn "Vitale ouderen" van VIE. In onze stad is een breed aanbod aan activiteiten beschikbaar waarmee zowel ontmoeten als ook een gezonde levensstijl wordt gestimuleerd.

Zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen in eigen (t)huis is een wens van veel mensen en een uitgangspunt voor de gemeente Kerkrade. De te ontwikkelen woonzorgvisie zal de antwoorden dienen te geven op welke wijze inwoners hierin kunnen worden gestimuleerd en ondersteund. Hierin zullen ook de al lopende projecten als 'Gelukkig ouder worden in Kerkrade' en 'Langer Thuis' een plek krijgen.

Daarnaast willen we de thema's dementie en ouderdomsdepressie bespreekbaar maken. We zetten in op "Samen Dementievriendelijk" in samenwerking met Alzheimer Nederland. Er is een Geheugentafel in de bibliotheek en het Alzheimercafe, dat met zijn activiteiten en voorlichtingsavonden bijdraagt aan het realiseren van een seniorvriendelijke gemeente.

## **Het ontwikkelen van kansrijke initiatieven met het oog op de aanwezigheid van gemeenschapshuizen**

*Relatie met taakveld(en): 6.1*

De gemeente Kerkrade ondersteunt op basis van het vigerende beleid gemeenschapshuizen een zestel gemeenschapshuizen actief. Gemeenschapshuizen bieden inwoners de gelegenheid tot "het ontmoeten van mensen", "het genieten van een beleving" en/of "het meedoen aan betekenisvolle activiteiten". Hiermee dragen de gemeenschapshuizen bij aan een vitale wijk en aan de realisatie van andere sociale beleidsdoelstellingen. Daarnaast ondersteunen gemeenschapshuizen een actief verenigingsleven. Genoemd plan is toe aan een herziening, mede omdat de lokale visie op het sociaal domein, nieuwe wetgeving op diverse gebieden en actuele ontwikkelingen uit de praktijk hiertoe noodzakelijk zijn. Daarom zal in het najaar van 2022 een voorstel gedaan worden voor een bijgesteld beleidskader "Visie gemeenschapshuizen gemeente Kerkrade". Na het vaststellen van dit beleidskader en deze meer algemene lijn, zal worden overgegaan tot passende voorstellen voor de organisatie, inrichting en invulling van de gemeenschapshuizen in een meer concreet plan, incl. de aan- en besturing, de exploitatie, het beheer en de financiële consequenties.

Het gemeenschapshuis is de decentrale plek in de wijk waar onder meer kansrijke initiatieven samen met de collega professionals uit het lokale sociale domein en de inwoners uit de wijk worden opgepakt, ingericht en indien positief beoordeeld worden uitgerold en uitgevoerd.

## **Herstellen van de sociale samenhang in wijken herstellen van de gevolgen van corona**

Samen met collega professionals uit het lokale sociale domein, de woningcorporatie, bedrijven, organisaties, instellingen, scholen en andere relevante stakeholders en inwoners uit de wijk worden initiatieven, die als doelstelling hebben de omgeving prettiger, leefbaarder en socialer te maken en de sociale cohesie te versterken, omarmd, uitgerold en tot uitvoering gebracht. Onder de noemer van het gebieds- en wijkgerichte werken wordt de uitvoeringsorganisatie nader vormgegeven. Samenredzaamheid en ervoor zorgen dat inwoners van wijken en buurten prettig samenleven en naar elkaar omkijken, met name naar de medebewoners in kwetsbare posities, worden door de gemeente in 2023 ondersteund en gefaciliteerd.

## **Herstellen van de sociale samenhang in wijken/ herstellen van de gevolgen van Corona**

*Relatie met taakveld(en): 6.7, 8.3*

Samen met collega professionals uit het lokale sociale domein, de woningcorporatie, bedrijven, organisaties, instellingen, scholen en andere relevante stakeholders en inwoners uit de wijk worden initiatieven, die als doelstelling hebben de omgeving prettiger, leefbaarder en socialer te maken en de sociale cohesie te versterken, omarmd, uitgerold en tot uitvoering gebracht. Onder de noemer van het gebieds- en wijkgerichte werken wordt de uitvoeringsorganisatie nader vormgegeven. Samenredzaamheid en ervoor zorgen dat inwoners van wijken en buurten prettig samenleven en naar elkaar omkijken, met name naar de medebewoners in kwetsbare posities, worden door de gemeente in 2023 ondersteund en gefaciliteerd. Na de opgedane ervaringen en bevindingen gedurende de afgelopen "corona-tijd" en met als doel nog beter voorbereid te zijn op de gevolgen van een mogelijk nieuwe komst van een pandemie, is verder investeren in de sociale cohesie van buurten en wijken nu belangrijker dan ooit.

## **Geen kind tussen wal en schip mede met behulp van vroegsignalering**

*Relatie met taakveld(en): 6.72*

De aanpak en uitvoering van de proeftuin Preventie maakt deel uit van de Taskforce Jeugdhulp 2.0. Overeenkomstig de planning ligt er voor 1 januari 2023 een doelgericht, laagdrempelig, lokaal op maat gesneden preventieprogramma voor de jeugd voor, dat periodiek wordt gemonitord en bijgesteld. Omdat elke wijk en/of buurt anders is, zal op deze schaal de planning, programmering en uitvoering worden georganiseerd. Gestart wordt allereerst met één wijk en bij welslagen en een positieve succesvolle evalueer zal de aanpak vervolgens ook uitgerold worden over de andere wijken. Intensieve samenwerking geldt ook hier als een belangrijk uitgangspunt. De proeftuin Preventie wordt ontwikkeld samen met alle betrokken relevante stakeholders, organisaties, verenigingen, inwoners, scholen, kinderopvang, overige lokale partners en adviesraden, en zal worden gericht op de drie gebieden "gezondheid", "veiligheid" en "kansrijk", waarmee de brug naar het programma VIE is geslagen. Voor wat betreft de keuze van initiatieven en interventies wordt eveneens over onze gemeentegrenzen heen gekeken. De op deze wijze geïnventariseerde bewezen effectieve interventies die elders succesvol zijn gebleken worden op hun lokale toepasbaarheid met kans van slagen beoordeeld en getoetst.

## Het hanteren van de menselijke maat bij de totstandkoming en uitvoering van regelgeving

*Relatie met taakveld(en): 6.3*

Het project “participeren in beweging” wordt in 2023 verder geborgd. Een van de belangrijkste uitgangspunten binnen onze dienstverlening is, dat er niet alleen aandacht is voor de personen die op korte termijn weer aan het werk kunnen, maar juist ook voor de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. We willen dat iedereen mee kan doen aan de samenleving, naar zijn of haar eigen vermogen. Daarom stimuleren we iedereen om zichzelf te ontwikkelen, ook al weten we dat een ontwikkeling richting werk niet altijd haalbaar is. Om de klant hiermee te helpen, verbinden wij hem/haar met de talrijke initiatieven binnen de stad. Door een heldere diagnose bij de instroom zorgen we voor een goede en snelle doorverwijzing richting de juiste initiatieven of projecten. Met één aanspreekpunt voor de klant voor zowel inkomen als activering kiezen we voor een integrale aanpak, die maatwerk en de menselijke maat bevordert.

Die menselijke maat geven we vorm door middel van de methode van de “omgekeerde toets” die vanuit het project verder wordt ontwikkeld en ingevoerd.

Hierbij zal eerst worden gekeken naar de hulpvraag van inwoners en welke maatregelen nodig zijn om deze te beantwoorden. In tweede instantie zal op grond van de regelgeving duidelijk moeten worden hoe deze maatregelen kunnen worden vormgegeven. Met het project “Participeren in beweging” als stabiele basis, zullen verdere stappen gezet worden richting een integrale afstemming en samenwerking binnen het gehele sociaal domein.

## Integraal jeugdbeleid en jongerenvoorzieningen

*Relatie met taakveld(en): 6.1*

### “Meer grip op de jeugdzorg”

Wat willen we bereiken?

Zo veel mogelijk Kerkradse kinderen en jongeren groeien in Kerkrade normaal, gezond en veilig op. Ze worden volwassen en kunnen later voor zichzelf zorgen en meedoen in Kerkrade. Ouders, familie en vrienden ondersteunen daarbij zoveel als mogelijk is. Als er dan toch nog hulp nodig is, zorgt de gemeente Kerkrade daarvoor. Niet alleen maar samen met de inwoners, zorgverleners en andere organisaties. Dan zijn er genoeg vrijwilligers en professionals die daar veel verstand van hebben en echt helpen. Daar hoeft niet lang op te worden gewacht, het duurt zo kort als mogelijk en zo lang als nodig is.

Nu kost dit de gemeente Kerkrade nog veel geld. Meer dan we daarvoor van de regering krijgen. Het verschil tussen de uitgaven en inkomsten voor jeugdhulp willen we zo klein mogelijk maken.

Wat gaan we er in 2023 voor doen?

*Lokaal in Kerkrade:*

- De integrale visie op het sociaal domein in Kerkrade wordt uitgewerkt. De wijze waarop lokaal en regionaal jeugdzorg wordt georganiseerd en uitgevoerd wordt daarop afgestemd.
- Vervolg verbeterplannen en proeftuinen van de Taskforce jeugdhulp (in samenhang met 1):
- Preventie
- Goede toegang tot jeugdhulp via de gemeente
- Eigen kracht versterken
- Integrale hulp
- Volwassen en zelfstandig worden
- Werken op basis van informatie
- Werken in de wijk

*Subregionaal in Parkstad (gemeenten Brunssum, Kerkrade en Simpelveld):*

- Ontwikkeltraject ambulante jeugdhulp

De ambulante jeugdhulp moet en gaat veranderen. Dat heeft te maken met de huidige stand van zaken, de landelijke hervormingsagenda en de regionale en lokale visie op de jeugdzorg.

Hiermee willen we bereiken:

- Normalisering
- Integraliteit

- Regie
- Financieel houdbaar systeem
- Inzicht in aantallen en cijfers

Deze opgaven vereisen de tijd om te kunnen ontwikkelen. Daarom is een structurele samenwerkingsrelatie nodig.

In 2023 wordt samen met de gemeenten Brunssum en Simpelveld, 2 tot 5 geselecteerde aanbieders jeugdhulp, het voorliggend veld (welzijnswerk, jeugdgezondheidszorg, kinderopvang, onderwijs en huisartsen) een plan gemaakt voor het ontwikkeltraject vanaf 2024.

*Regionaal in Zuid-Limburg:*

- Ontwikkelagenda gesloten en intensief klinische Jeugdhulp Zuid-Limburg.

De ambitie is om het aantal jeugdigen binnen de gesloten en intensief klinische jeugdhulp te verminderen en de gemiddelde opnameduur te verkorten. De door te maken ontwikkeling is gericht op zorg:

- thuis of zo thuis mogelijk
- geïntegreerd in de totale ondersteuning van een gezin
- zo lang en intensief als nodig
- en zo licht en kort als mogelijk.
- Ontwikkelagenda jeugd wonen (pleegzorg, gezinshuizen, leefhuizen).

Met de aanbieders die deze woonvormen verzorgen is een ontwikkeling afgesproken die is gericht op:

- Integraal samenwerken:

Het gaat hierbij om de integraliteit van zorgverlening in brede zin.

- Normaliseren
- Eerder juiste hulp op maat bieden
- Prestatiemeting en sturen op resultaat

Het hanteren van de menselijke maat bij de totstandkoming en uitvoering van regelgeving  
 Integraal jeugdbeleid en jongerenvoorzieningen.

## C. Wat mag het kosten?

### Exploitatie

6 Sociaal domein	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>LASTEN</b>						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	3.452	5.477	3.599	3.746	3.261	3.441
6.2 Wijkteams	4.160	5.894	4.166	4.195	4.265	4.265
6.3 Inkomensregelingen	32.583	39.714	27.927	28.619	28.929	29.939
6.4 Begeleide participatie	19.901	17.350	18.124	17.613	17.313	19.013
6.5 Arbeidsparticipatie	2.979	4.684	3.877	3.613	3.881	2.097
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.642	2.443	2.281	2.177	2.085	1.986
6.71 Maatwerkdienstverlening 18 +	16.650	19.645	19.124	19.829	20.357	20.107
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	17.693	19.513	21.788	21.656	21.629	21.937
6.81 Geëscaleerde zorg 18 +	71	166	166	166	166	166
<b>TOTAAL LASTEN</b>	<b>100.131</b>	<b>114.886</b>	<b>101.053</b>	<b>101.615</b>	<b>101.886</b>	<b>102.950</b>
<b>BATEN</b>						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	507	376	240	240	240	240
6.2 Wijkteams	125	240	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	31.741	26.757	26.090	25.249	26.149	27.149
6.4 Begeleide participatie	977	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	24	48	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	16	11	11	11	11	11
6.71 Maatwerkdienstverlening 18 +	719	625	565	565	565	565
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	15	13	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18 +	0	10	10	10	10	10
<b>TOTAAL BATEN</b>	<b>34.125</b>	<b>28.080</b>	<b>26.916</b>	<b>26.075</b>	<b>26.975</b>	<b>27.975</b>

### Investeringsen

Bedrag * € 1.000									
TV	Omschrijving	V/U <sup>1</sup>	E/M <sup>2</sup>	2022	2023	2024	2025	2026	2022 - 2026
<b>I Reguliere investeringen</b>									
6.6	Wmo-hulpmiddelen	v	e	850	425	425	425	425	2.550
6.6	Wmo-trapliften	v	e	150	75	75	75	75	450
<b>III Leningen</b>									
6.1	Catharinahoës	u	-	15	0	0	0	0	15
<b>Totaal Programma 6</b>				<b>1.015</b>	<b>500</b>	<b>500</b>	<b>500</b>	<b>500</b>	<b>3.015</b>

<sup>1</sup> V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.

<sup>2</sup> E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.



## **D. Toelichting op financiële mutaties en overige zaken**

### **Financiële mutaties**

#### **Exploitatie**

##### Integratie Sociaal Domein

Het Sociaal Domein heeft in financiële zin te maken met twee negatieve implicaties, de kostenkant binnen de jeugdzorg blijft stijgen en de inkomstenkant bij de BUIG daalt. Door de integratie van het Sociaal Domein in de totale begroting worden de geprognosticeerde tekorten per stand begroting 2023 geëlimineerd. De dynamiek in het Sociaal Domein is echter groot en de ontwikkelingen met de daarbij gepaard gaande risico's stapelen zich op. Uiteraard wordt een en ander strak gemonitord.

#### **Investeringsen**

Niet van toepassing.

#### **Overige vermeldenswaardige zaken**

Niet van toepassing.

## **E. Indicatoren**

### **Basisset beleidsindicatoren**

<b>Omschrijving</b>	<b>Bron</b>	<b>Eenheid</b>	<b>Periode</b>	<b>Kerkrade</b>	<b>Nederland</b>	<b>Limburg</b>
Banen	CBS/LISA	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2021	566	805,5	772,1
Jongeren met een delict voor de rechter	CBS	%	2020	1	1	1
Kinderen in uitkeringsgezin	CBS	%	2020	10	6	7
Netto arbeidsparticipatie	CBS	%	2021	62,6	70,4	67,3
Werkloze jongeren	CBS	%	2020	3	2	2
Personen met een bijstandsuitkering	CBS	Aantal per 10.000 inwoners	2021	540,1	431,2	381,7
Lopende re-integratievoorzieningen	CBS	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	2020	236,3	202	165,6
Jongeren met jeugdhulp	CBS	% Jongeren tot 18 jaar	2021	17,3	12,9	15,1
Jongeren met jeugdbescherming	CBS	%	2021	2,1	1,2	1,6
Jongeren met jeugdreclassering	CBS	%	2021	0,5	0,3	0,4
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	CBS	Aantal per 10.000 inwoners	2021	1160	n.v.t.	816

## Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2021
Maatschappelijke participatie *	burgeronderzoek	score (0 - 10)	3,5		2,9		3,3
Cliënten WMO (31dec.)	WIZ	aantal	4.530	4.613	4.689	4.747	4.867
Toegekende rolvoorzieningen	WIZ	aantal	234	197	185	165	137
Toegekende vervoersvoorzieningen	WIZ	aantal	690	634	587	719	677
Toegekende woonvoorzieningen	WIZ	aantal	177	195	200	257	200
Toegekende voorzieningen hulp bij het huishouden**	WIZ	aantal	832	840	1.338	1.675	1.278
Toegekende voorzieningen begeleiding	WIZ	aantal	2.001	2.156	2.026	1.852	1.575
Vrijwilligers	burgeronderzoek	%	29		27		30
Tevredenheid buurtvoorzieningen	burgeronderzoek	%	59		65		60
Sociale cohesie	burgeronderzoek	score (0 - 10)	5,4		5,6		5,5

\* De schaalscores van de maatschappelijke participatie komen vanuit de Parkstadmonitor en zijn berekend op basis van de steekproefresultaten uit het Burgeronderzoek. Onlangs is ontdekt dat de schaalscores zijn herrekend als gevolg van een omissie in de oude berekeningsmethodiek.

\*\* In 2016 zijn door her-indicering vernieuwde voorzieningen toegekend.

## 7 Volksgezondheid en milieu



### A. Algemeen

#### Omschrijving van het programma

Beschermen van de volksgezondheid van de gehele lokale bevolking, met speciale aandacht voor de meest kwetsbare personen.

De gemeente zorgt voor een goed en leefbaar milieu in Kerkrade. Dit doen we door bijvoorbeeld met zorg om te gaan met onze grond en gebouwen en het opwekken van duurzame energie zoals zonne-energie uit zonnepanelen. Klimaatbeleid of energiebesparing kan de aanjager zijn voor onderwijs en het scheppen van nieuwe banen door klimaat- en energieprojecten. Het bewust omgaan met natuur, gezondheid en milieu wordt waar mogelijk aangemoedigd. Hier hoort ook voorbeeldgedrag van de gemeente zelf bij. De gemeente staat op dat gebied open voor nieuwe ontwikkelingen en ideeën.

Op het gebied van de inzameling van het huishoudelijk afval, controleert de gemeente Rd4. Daarnaast beheert de gemeente de riolering en begraafplaatsen.

#### Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Lokale heffingen (§1) en Onderhoud kapitaalgoederen (§3). Voor het project VIE, zie programma 5 (programmaliijnen) en programma 8 (fysieke realisatie).

#### Taakvelden

- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen

### B. Speerpunten van beleid

#### Stimuleren van burgers voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen

*Relatie met taakveld(en): 7.4*

Om inwoners meer bewust te maken van het belang van duurzaamheid blijven we hen informeren.

De WoonWijzerWinkel Limburg (WWW-L) helpt inwoners bij bijvoorbeeld het verduurzamen van hun woning. Zeker nu energiearmoede voor veel inwoners een risico is, helpen we onze inwoners door de inzet

van gerichte acties met onder andere de Rijksmiddelen (SPUK-middelen) die de gemeente daarvoor heeft ontvangen. Na de start in het najaar 2022 gaan we hiermee in 2023 verder. Inwoners (in zowel huur- als koopwoning) die een risico op energiearmoede hebben, kunnen gratis gebruikmaken van een energiebespaarcoach en ontvangen een budget om zelf (kleine) energiebesparende maatregelen aan te schaffen. Dit blijven we in nauwe samenwerking met de andere Parkstadgemeenten en de WWW-L uitvoeren. Tegelijkertijd doen wij een beroep op bestaande netwerken in de wijken en onze sociale partners. Daarnaast is in 2022 het Energie & Klimaatfonds Kerkrade opengesteld om inwoners ook financieel meer mogelijkheden te geven om te verduurzamen. In 2023 evalueren we dit fonds en kijken we naar een vervolgaanpak.

Ook vragen we inwoners om samen met de gemeente te werken aan de overstap naar andere vormen van energie om hun huizen en panden te verwarmen. Een voorbeeld hiervan is om op de lange termijn af te stappen van aardgas naar een hernieuwbare vorm van energie. In 2023 werken we de Transitievisie Warmte verder uit. Ook werken we (samen met de regio) een isolatie- en verduurzamingsprogramma uit om onze inwoners hierbij zoveel mogelijk te ondersteunen en ontzorgen.

Op basis van de RES Zuid Limburg en PALET wordt ingezet op het stimuleren van het opwekken van zonne-energie op de grote daken. Het uitvoeringsprogramma PALET 3.0 wordt geëvalueerd. Het lopende onderzoek naar een eventueel regionaal energiebedrijf In Parkstadverband of op Zuid-Limburgse schaal continueren we in 2023. Tenslotte onderzoeken we samen met gemeente Landgraaf en stadsregio Parkstad-Limburg de mogelijkheden om grensoverschrijdend samen te werken met Herzogenrath op het gebied van duurzame energie.

## **De gevolgen van klimaatverandering onder controle krijgen**

*Relatie met taakveld(en): 7.2*

Klimaatadaptatie omvat de vier thema's: wateroverlast, hitte, droogte en overstroming.

Kerkrade moet klimaatbestendig en waterrobuust worden ingericht om ons aan te passen aan de extremere weersomstandigheden. In 2020 en 2021 is in regionaal verband gewerkt aan de 'Klimaatadaptatiestrategie Parkstad Limburg' en het 'Actieprogramma Klimaatadaptatie Parkstad Limburg'. De strategie is op 12 april 2022 behandeld in het college en wordt verder uitgewerkt door de kwetsbaarheden voor iedere gemeente in de regio Parkstad Limburg in beeld te brengen. Daarna volgt vaststelling van de strategie in de gemeenteraden in de eerste helft van 2023 en het in uitvoering nemen van het vastgestelde actieprogramma. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in maatregelen voor de korte, middellange en lange termijn. Uitvoering wordt voor een deel in regionaal verband opgepakt. Verder wordt bij het opstellen van de gemeentelijke Omgevingsvisie de klimaatadaptatiestrategie opgenomen en uitgewerkt in programma's (bijv. duurzaamheid en Vie/gezondheid) en het Omgevingsplan.

Gemeente Kerkrade is in 2022 aangesloten bij de Stichting Steenbreek, die de trend van de verstening wil stoppen, zowel in de publieke als private ruimte en onze leefomgeving in Nederland duurzaam wil vergroenen. De bescherming van biodiversiteit en oplossingen aandragen voor klimaatadaptatie zijn de belangrijkste vertrekpunten. De vergroening heeft ook een positief effect op gezondheid & welzijn en de sociale cohesie. Stichting Steenbreek richt zich op deze aspecten. De kennis en kunde die voorhanden en opgedaan zijn bij stichting Steenbreek en andere Nederlandse gemeenten stellen ons in staat om strategische keuzes te maken om onze stad duurzaam en toekomstbestendig te maken op het gebied van klimaatadaptatie. Vanaf 2023 nemen we deze kennis mee in onze projecten.

## **Windmolens worden alleen geplaatst, als 95 tot 100% van de direct omwonenden instemt**

*Relatie met taakveld(en): 7.4*

In de RES1.0 heeft de gemeenteraad onder andere zoekgebieden vastgesteld voor windenergie in Kerkrade. Draagvlak onder omwonenden is hierbij heel belangrijk. Omwonenden worden daarom nauw betrokken bij eventuele plannen en een draagvlakmeting wordt betrokken bij besluitvorming. Uitgangspunt is dat windmolens alleen worden geplaatst, als 95 tot 100% van de direct omwonenden instemt.

## **Bevorderen van een circulaire economie**

*Relatie met taakveld(en): 7.4*

In een circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt. Makers van producten houden bij het ontwerp al rekening met hergebruik. In het landelijke Grondstoffenakkoord staan afspraken om de Nederlandse economie in 2050 volledig te laten draaien op herbruikbare grondstoffen.

De gemeente is aangesloten bij het in Parkstadverband ontwikkelen van een regionale strategie voor Circulaire Economie en werkt mee aan het opstellen van een regionaal uitvoeringsprogramma voor Circulair Bouwen. De lokale insteek zou kunnen zijn om daarnaast, waar mogelijk, het laaghangend fruit te plukken in plaats van in te zetten op het ontwikkelen van een lokaal beleid/ambitie. Denk bijvoorbeeld aan aansluiten bij projecten (vergelijkbaar met Super Local)/experimenten, ervaring op doen met een circulair inkoop/aanbesteding, ed. In 2023 werken we verder aan de uitwerking hiervan.

Bij circulariteit willen we verder leren van voorbeeldsuccessen van gemeente Amsterdam. Op basis van de strategische visie werken we concrete acties uit die we integraal willen oppakken binnen onze gemeente. Bij de Urban Mining Scan worden ook bedrijven uit de regio, en dus ook Kerkrade, betrokken om enerzijds hun behoeftes mee te nemen en anderzijds hen mee te nemen in circulariteit.

## C. Wat mag het kosten?

### Exploitatie

7 Volksgezondheid en milieu	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>LASTEN</b>						
7.1 Volksgezondheid	2.598	3.146	2.832	2.833	2.833	2.833
7.2 Riolering	3.448	3.087	3.151	3.178	3.167	3.173
7.3 Afval	4.421	4.817	4.800	4.800	4.800	4.800
7.4 Milieubeheer	1.680	3.049	856	810	803	797
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	166	154	154	154	154	154
<b>TOTAAL LASTEN</b>	<b>12.313</b>	<b>14.251</b>	<b>11.792</b>	<b>11.774</b>	<b>11.756</b>	<b>11.756</b>
<b>BATEN</b>						
7.1 Volksgezondheid	185	45	0	0	0	0
7.2 Riolering	5.773	5.539	5.629	5.679	5.678	5.694
7.3 Afval	6.249	6.273	6.285	6.288	6.288	6.287
7.4 Milieubeheer	982	1.393	1	1	1	1
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	76	54	54	54	54	54
<b>TOTAAL BATEN</b>	<b>13.265</b>	<b>13.304</b>	<b>11.970</b>	<b>12.023</b>	<b>12.021</b>	<b>12.037</b>

### Investerings

<i>Bedrag * € 1.000</i>									
TV	Omschrijving	V/U <sup>1</sup>	E/M <sup>2</sup>	2022	2023	2024	2025	2026	2022 - 2026
<b>I Reguliere investeringen</b>									
7.4	Klimaatadaptie	u	e	50	250	250	250	250	1.050
<b>II Overige investeringen</b>									
7.2	Riolen	v	e	2.600	2.250	1.900	1.800	1.800	10.350
<b>III Leningen</b>									
7.4	Woonwijzerwinkel	u	-	45	33	35	0	0	113
7.4	Energie- en Klimaatfonds	u	-	2.000	0	0	0	0	2.000
<b>Totaal Programma 7</b>				<b>4.695</b>	<b>2.533</b>	<b>2.185</b>	<b>2.050</b>	<b>2.050</b>	<b>13.513</b>

<sup>1</sup> V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.

<sup>2</sup> E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

## D. Toelichting op financiële mutaties en overige zaken

### Financiële mutaties

#### Exploitatie

##### GGD (7.1)

De gemeente Kerkrade heeft een positieve zienswijze afgegeven ten aanzien van de begroting 2023 van de GGDZL. Vervolgens heeft het algemeen bestuur van de GGDZL (rekening houdend met de zienswijzen van de Zuid-Limburgse gemeenten) de GGD-begroting 2023 vastgesteld.

In de GGD-begroting is een aantal ontwikkelingen en ambities verwerkt. Deze brengen extra kosten met zich mee. Het aandeel van de gemeente Kerkrade hierin is € 158.000, --. De ontwikkelingen hebben betrekking op indexering en wet- en regelgeving. De ambities vloeien voort uit het regionaal gezondheidsbeleid. Dit regionaal gezondheidsbeleid en het Kerkraads beleid ten aanzien van gezondheid en vitaliteit liggen in elkaars verlengde en dragen bij aan elkaars doelstellingen.

#### Klimaatakkoord (7.4)

Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten meer uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten, ontvangen gemeenten in 2022 een overbruggingsbudget van € 40 miljoen.

De extra middelen worden van uit het Rijk voor de uitvoering van het Klimaatakkoord uitgekeerd via de algemene uitkering in het gemeentefonds. Voor 2022 is hiervoor € 300.000 beschikbaar.

### **Investerings**

#### Klimaatadaptie (7)

Door het Rijk is de opgave gesteld om Nederland voor 2050 “klimaatproof” en “waterrobuust” te maken en in te richten. Deze ambitie is vastgelegd in de Nationale Klimaatadaptatie Strategie en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (hierna DPRA) met de verplichting om dit in regionaal verband uit te werken. De regio Parkstad Limburg heeft dit gedaan en begin 2022 de regionale klimaatadaptatiestrategie afgerond. Deze strategie is behandeld in de colleges van alle Parkstadgemeenten. De klimaatadaptatiestrategie Parkstad met een actieprogramma zal in het najaar van 2022 voor vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad en uiteindelijk opgenomen worden in de gemeentelijke Omgevingsvisie. Om gemeenten bij klimaatprojecten financieel op weg te helpen zijn vanuit het Deltaprogramma subsidiegelden beschikbaar. In 2022 en 2023 kunnen gemeenten in regionaal verband een aanvraag indienen voor een subsidie in het kader van het DPRA.

Hiervoor wordt in het investeringsprogramma voor 2022 een bedrag van € 50.000 begroot en vanaf 2023 structureel € 250.000.

#### Riolen (7)

Bij het uitvoeren van reconstructies aan wegen worden rioolrenovaties samen uitgevoerd. Voor het jaar 2022 en 2023 wordt de bestaande reeks in het investeringsprogramma met respectievelijk € 90.000 en € 200.000 verhoogd.

#### Energie en klimaatfonds (7)

Op 20 juli 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met het instellen van het Energie- & Klimaatfonds Kerkrade. De directe aanleiding voor dit fonds was een motie, aangenomen door de gemeenteraad op 3 november 2021, waarin het college is opgeroepen een Duurzaam Energie en Klimaatfonds in te voeren voor de verduurzamen van particuliere woningen in Kerkrade. Het fonds is per 15 september 2022 opengesteld met een budget voor een eerste tranche van € 2.000.000.

### **Overige vermeldenswaardige zaken**

#### Schoon, Heel & Veilig: Zwerfafval (7.3)

Kerkrade streeft naar een schone openbare ruimte met als motto: ‘Schoonmaken doet schoonhouden’. We gaan ervan uit dat in een schone omgeving minder zwerfafval ontstaat dan in een reeds vervuilde omgeving. Onze aanpak van het zwerfafval voeren wij uit met ondersteuning van het landelijk instituut Nedvang. Ook werken wij samen met Nederland Schoon. De aanpak is meerjarig.

In 2023 blijven de twee zwerfvuilteams van Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad en Relim actief. Daarnaast maken we gebruik van moderne machines en materiaal. We ondersteunen schoonmaakacties van onze inwoners, scholen en buurtverenigingen. Zoals elk jaar blijven we het zwerfafval meten volgens landelijke kwaliteitsnormen.

Afhankelijk van de ontwikkeling van de Corona pandemie blijft extra aandacht nodig voor zwerfafval in de groengebieden en aan de 700 afvalbakken in de stad.

De aanpak van illegale afvalstortingen zetten wij samen met RD-4 voort.

#### Warmteplan Kerkrade (7.4)

Elke gemeente in Nederland is verplicht om een warmteplan door de raad te laten vaststellen. Dit warmteplan beschrijft een planning voor de overgang naar een andere bron om te verwarmen en te koken. We noemen dat de warmtetransitie waarbij we gaan naar een aardgasvrije omgeving. We willen hiermee de uitstoot van koolstofdioxide beperken uit onze gebouwen. Het doel is om deze uitstoot in 2050 naar nul te brengen. Voor alle buurten moet bekend zijn waardoor aardgas wordt vervangen. Dit is vastgelegd in een Warmteplan. Hiervoor moeten we weten wat de verbruiken van aardgas zijn en moeten we ook weten welke andere mogelijkheden we hebben. Bij het verder uitwerken van deze plannen betrekken we de raad, maar ook inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen.

#### Begraafplaatsen (7.5)

Begraafplaatsen zijn voor veel inwoners en bezoekers belangrijke plekken. In Kerkrade bevinden zich 6 gemeentelijke begraafplaatsen. Daarnaast zijn er meerdere begraafplaatsen in eigendom en beheer bij parochies of particulieren.

De gemeente besteedt veel aandacht aan beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen. Omdat de overheid geen chemische bestrijdingsmiddelen mag gebruiken, bestrijden we het onkruid met de hand, met hete lucht en met heet water. De nabestaanden ('rechthebbenden') zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van de graven zelf.

Op de gemeentelijke begraafplaatsen zijn in totaal 5 oorlogsgraven aanwezig. Het onderhoud en beheer van deze graven voeren wij uit in samenwerking met de nationale Oorlogsgravenstichting.

### E. Indicatoren

#### Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Omvang huishoudelijk restafval	CBS	Kg/inwoner	2020	150	170	113
Hernieuwbare elektriciteit	RWS	%	2020	8	26,9	10,3

#### Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2021
kosten kwijschelding in relatie tot kosten afvalverwerking	BsGW/ Milieu en Bouwen	%	10,8	10,5	8,1	6,8	7,5
kosten kwijschelding in relatie tot kosten riolering	BsGW/ Stedelijk Beheer	%	10,6	11,3	11,8	8,8	9,2
eigen oordeel matige of slechte gezondheid	burgeronderzoek	%	24		24		n/b
ervaren goede gezondheid volwassenen	GGD Zuid Limburg	% ≥ 18 jaar				69,1	
aangeboden restafval	Rd4-monitor	tonnage	7.068	6.582	6.415	6.860	6.646
aangeboden GFT	Rd4-monitor	tonnage	4.576	4.883	5.018	5.645	5.754



## 8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing



### **A. Algemeen**

#### **Omschrijving van het programma**

Het scheppen van optimale condities voor het woningaanbod en de woon- en leefomgeving alsook een wervend vestigingsklimaat.

#### **Relatie met paragrafen**

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Onderhoud kapitaalgoederen (§3) en Grondbeleid (§7).

#### **Taakvelden**

- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen
- 8.4 Implementatie Omgevingswet

### **B. Speerpunten van beleid**

#### **Inzetten op een verantwoorde mix van woningaanbod**

*Relatie met taakveld(en): 8.1 en 8.3*

In deze paragraaf worden kort de actuele ontwikkelingen genoemd. In '§7. Grondbeleid' zijn de activiteiten beschreven.

*Vigerende beleidsdocumenten:*

- a. Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (2016)
- b. Regionale woonvisie Parkstad Limburg en lokale woonvisie gemeente Kerkrade 2017-2021 (2017)
- c. Beleidsregel 'Ruim baan voor goede woningbouwplannen' (2021)
- d. Beleidsregel 'Wijziging bestemming/gebruik naar wonen gemeente Kerkrade' (2021)

e. Beleidsregel 'Woningplitsing gemeente Kerkrade' (2021).

*Algemene ontwikkelingen:*

De woningmarkt is flink in beweging. En ook met een hoge snelheid. Dit betekent snel schakelen en omslag van beleid. De belangrijkste ontwikkelingen van afgelopen tijd zijn de volgende:

- Invloed algemene economie op de woningmarkt: De afgelopen jaren was de rente laag en was er geld genoeg om woningen te kopen. De prijzen van woningen werden hoger. Nu het economisch weer onzekerder wordt, mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne, stijgen de hypotheekrentes weer en is energie duur geworden. Het is afwachten wat dit voor effect heeft op de woningmarkt.
- Positief migratiesaldo op regionaal niveau: hierdoor daalde de bevolking minder hard dan eerder berekend. Waardoor er een kleiner overschot op de woningmarkt is.
- Andere woonbehoefte/kwalitatieve behoefte: er is vraag naar nultredenwoningen en naar duurzame woningen. De kwaliteit van woningen is steeds belangrijker geworden. De bestaande voorraad moet daarom vernieuwd worden. Dat kan door nieuwbouw, door herstructurering (sloop en herbouw) en door renovatie.

*Van 'sturen op aantallen woningen' naar 'volkshuisvesting en leefbaarheid':*

De regio Parkstad Limburg en dus ook gemeente Kerkrade komt uit een periode waarin bevolkingsdaling en leegstand leidend waren bij het sturen op aantallen woningen. Tegenwoordig worden volkshuisvesting en leefbaarheid in samenhang bekeken: wat heeft een wijk/ buurt nodig?

Enerzijds gaat dit om de kwaliteit van de woningen zelf (type woning, doelgroep, betaalbaarheid, duurzaamheid). Anderzijds gaat het ook om de huisvesting van aandachtsgroepen, de bijbehorende zorgvraag en de invloed op de leefbaarheid van een buurt/wijk.

*Van een 'terughoudend nieuwbouwbeleid' naar een 'aanvallend woonbeleid': Woonoffensief*

Kerkrade heeft gekozen voor een voor een woonoffensief, waarbij gekozen wordt voor het bouwen van kwalitatief goede woningen. Nieuwbouwplannen krijgen dus ruim baan, maar moeten wel voldoen aan de kwalitatieve behoefte. We willen meebewegen met ontwikkelingen oftewel de juiste woning op de juiste plek: betaalbaar, levensloopbestendig, duurzaam, in een juiste (niet te hoge) dichtheid en op plekken die goed zijn voor de ontwikkeling van de stad. We kiezen daarbij ook voor een kwalitatieve goede woonomgeving als integraal onderdeel van een woningbouwplan.

*Naast 'aanpakken sociale woningen' ook 'verbetering van koopwoningen':*

In de periode 2010-2016 is vooral de sociale woningvoorraad in samenwerking met de corporaties aangepakt. De corporaties zijn nog niet klaar. Zij blijven zich richten op verbetering van hun voorraad.

Daarnaast pakt de gemeente i.s.m. de regio en de corporaties de verbetering van koopwoningen op. Bijvoorbeeld door samen 'kwetsbare' koopwoningen in nabijheid van sociale huurwoningen aan te pakken. We onderzoeken regelingen voor particulieren waarbij zij kunnen meeliften op grootschalige renovatieplannen. Ook worden Rijksregelingen gebruikt voor aankoop van (kwetsbare) koopwoningen.

*Steeds meer integrale aanpak:*

De vernieuwing van de woningen gaat hand in hand samen met investeringen vanuit andere domeinen. Vanuit de volkshuisvesting gaat het over aantallen en typologie. Het gaat ook over goed, gezond, veilig wonen voor iedereen. Er wordt al aantal jaren samengewerkt bijvoorbeeld bij de aanpak van ondermijning, illegaal wonen en de aanpak van schuldenproblematiek via o.a. de Voorzieningenwijzer. Nieuwe woningbouwplannen worden ook getoetst aan o.a. stedenbouwkundige uitgangspunten en klimaatadaptief bouwen.

*Het rijk neemt meer de regie over de woningmarkt:*

In het regeerakkoord heeft wonen een belangrijke positie gekregen. Het rijk heeft de 'Nationale Woon- & Bouwagenda' uitgebracht. Met deze agenda neemt het rijk de regie op de volkshuisvesting, met als doelen:

- 1) beschikbaarheid: realisatie van 900.000 woningen tot en met 2030, waarvan 2/3 betaalbaar;
- 2) betaalbaarheid: betere aansluiting van woonlasten bij het inkomen;
- 3) kwaliteit: voldoende woningen voor aandachtsgroepen en ouderen, perspectief voor kwetsbare gebieden en duurzame huisvesting voor iedereen bereikbaar.

De zes programmalijnen in de Nationale Woon- & Bouwagenda zijn:

- 1) Programma Woningbouw
- 2) Programma Betaalbaar Wonen

- 3) Programma Een thuis voor iedereen
- 4) Programma Wonen en zorg voor ouderen
- 5) Programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving
- 6) Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid

Het rijk wil via bindende prestatieafspraken (Woondeals) met provincies de doelen bereiken. Ook komen er bindende prestatieafspraken met corporaties als ruil voor de afschaffing van de verhuurdersheffing. Daarnaast investeert het rijk ook in de woningbouw door nieuwe tranches van de Regio Deal, het Volkshuisvestingsfonds en de Woningbouwimpuls.

*Focus 2023 e.v.:*

De focus ligt komende periode op:

- Aanvalsplan/woonoffensief nieuwe woningbouwplannen
- Opstellen nieuwe regionale/lokale woonvisie
- Kwalitatieve verbetering van de woningen en de woonomgeving
- Onderzoeken en aanvragen nieuwe (tranches) van rijksregelingen
- Uitvoering van projecten op de woningmarktprogrammering
- Samenwerking op regionaal niveau
- Samenwerking tussen domeinen

### **Goede inbedding van de Omgevingswet en Omgevingsvisie**

*Relatie met taakveld(en): 8.4*

De Omgevingswet biedt de basis voor een samenhangende aanpak van de leefomgeving. De nieuwe wet biedt mogelijkheden tot maatwerk en bevordert een snelle en eenvoudige besluitvorming.

Burgerparticipatie speelt een belangrijke rol bij de implementatie van de Omgevingswet.

De invoeringsdatum staat nog op 1 januari 2023, maar de kans op uitstel is aanwezig.

Het traject om te komen tot een Omgevingsvisie start begin 2023 en heeft een verwachte doorlooptijd tot medio zomer 2024. Vaststelling is in ieder geval voorzien vóór 2025.

In de omgevingsvisie wordt nieuw strategisch omgevingsbeleid opgenomen over o.a. wonen, werken, klimaat, groen en landschap, voorzieningen (winkel, sport, zorg, onderwijs etc.), cultuurhistorisch erfgoed, gezondheid en mobiliteit. Hierbij worden eveneens zaken afgestemd en opgepakt op regionaal niveau.

Burgerparticipatie speelt een belangrijke rol bij de Omgevingswet. Burgerparticipatie wordt in ieder geval ingezet bij de kerninstrumenten: de omgevingsvisie, het omgevingsplan, het programma en de omgevingsvergunning.

## **Realiseren stedenbouwkundige her-invulling van het terrein rondom Kaalheide, onder meer via 'Kaalheide bruist'**

*Relatie met taakveld(en): 8.2*

Het ruimtelijk voorkeursscenario waarbij er stedenbouwkundig voldoende ruimte is voor Roda JC, Achilles TOP en Kaalheide Bruist (een vernieuwend woon-zorgconcept) wordt getoetst op financiële haalbaarheid door alle betrokken partijen. Op basis van een positieve uitkomst voor alle partijen wordt gekomen tot concrete afspraken om tot realisatie te komen. Er wordt gestreefd naar gemeentelijke besluitvorming in het eerste kwartaal van 2023.

## **Implementeren van wijk- en buurtbudgetten**

*Relatie met taakveld(en): 8.2*

Het leefbaarheidsbudget heeft tot doel de leefbaarheid in de wijk te verbeteren en de actieve betrokkenheid, de zelfwerkzaamheid en de onderlinge samenwerking van inwoners, ondernemers en andere partners in de wijk te stimuleren, een en ander als onderdeel van participatie. Er zijn diverse praktijkvoorbeelden van alle 5 stadia van bewonersparticipatie. Die voorbeelden gaan van het hoogste niveau van participatie, co-creatie tot de laagste vorm, het informeren van de inwoners. Het is altijd maatwerk. Om een meer actievare rol te kunnen vervullen, vragen bewoners om structureel (extra) financiële ondersteuning.

## **Herinvulling ruimte voormalig complex D'r Pool**

*Relatie met taakveld(en): 8.2*

De voorbereidingen van de sloop van D'r Pool zijn in volle gang om in de eerste helft 2023 tot uitvoering over te gaan. Het stedenbouwkundig plan is afgerond en vormt de basis voor een zogenaamde tender om tot de juiste ontwikkelaar te komen. Dit met de bedoeling om eind 2023/begin 2024 met de daadwerkelijke realisatie van het project te komen. Het nieuwe stedenbouwkundig plan voor D'r Pool voorziet in ca. 50 woningen (zowel stadswoningen als appartementen) en een gezamenlijke stallingsgarage. Met de realisatie van appartementen en woningen in het luxere en duurder segment wordt een doorstroming in de woningmarkt nagestreefd en worden voor de beoogde doelgroepen woningen aangeboden die nu niet of in ieder geval in onvoldoende mate beschikbaar zijn in Kerkrade.

Daarnaast zijn deze woningen uiteraard ook interessant voor woningzoekenden uit de regio die op zoek zijn naar kwalitatief hoogwaardige woningen op een aantrekkelijke locatie met een goed voorzieningenniveau.

## **Gemeentelijke infrastructuur**

*Relatie met taakveld(en): 8.2*

De knelpunten in de gemeentelijke infrastructuur worden onderzocht en zullen dienen als onderlegger voor het programma wegreconstructies en civieltechnische kunstwerken

## C. Wat mag het kosten?

### Exploitatie

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>LASTEN</b>						
8.1 Ruimtelijke ordening	503	484	441	441	441	441
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	502	1.597	23	23	23	23
8.3 Wonen en bouwen	3.557	6.042	3.336	3.010	3.001	2.991
<b>TOTAAL LASTEN</b>	<b>4.562</b>	<b>8.123</b>	<b>3.799</b>	<b>3.473</b>	<b>3.465</b>	<b>3.454</b>
<b>BATEN</b>						
8.1 Ruimtelijke ordening	78	97	29	29	29	29
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.107	1.886	271	168	168	168
8.3 Wonen en bouwen	3.128	3.704	462	462	462	462
<b>TOTAAL BATEN</b>	<b>4.314</b>	<b>5.688</b>	<b>762</b>	<b>659</b>	<b>659</b>	<b>659</b>

### Investerings

<i>Bedrag * € 1.000</i>									
TV	Omschrijving	V/U <sup>1</sup>	E/M <sup>2</sup>	2022	2023	2024	2025	2026	2022 - 2026
<b>I Reguliere investeringen</b>									
8.1	Proj. Volkshuisvestingfonds	u	m	280	280	280	280	280	1.400
8.3	VIE (fysiek)	u	m	1.500	0	0	0	0	1.500
8.3	Super Local infra	u	m	450	0	0	0	0	450
8.3	Transferium	u	e/m	600	0	0	0	0	600
8.3	Gbe Rolduckerveld	u	m	450	450	450	450	450	2.250
8.3	Stadsvernieuwing	u	m	500	0	0	0	0	500
<b>III Leningen</b>									
8.3	Startersregeling	u	-	500	0	0	0	0	500
<b>Totaal Programma 8</b>				<b>4.280</b>	<b>730</b>	<b>730</b>	<b>730</b>	<b>730</b>	<b>7.200</b>

<sup>1</sup> V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.

<sup>2</sup> E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

## D. Toelichting op financiële mutaties en overige zaken

### Financiële mutaties

#### Exploitatie

##### Werkbudget wonen stedelijke ontwikkeling (8.1)

Om de ontwikkelingen op het beleidsterrein Wonen goed te kunnen volgen en hierop te anticiperen is een werkbudget noodzakelijk, onder andere v.w.b. de woningvoorraad, woningbehoefte etc. De nieuwe woonvisie Parkstad is in de maak en krijgt – na vaststelling – een verdiepingsslag op Kerkraads niveau. Specifieke zaken uit een onlangs gehouden RIGO-onderzoek die op korte termijn onderzocht worden zijn woningvoorraadbeheer, opkoopbescherming en verhuurdersvergunning. Voor dergelijke onderzoeken is

geen budget voorhanden, terwijl de noodzaak hiertoe groot is. Voor 2022 is een bedrag van € 50.000 begroot en vanaf 2023 structureel € 75.000.

#### Omgevingswet (8.3)

Vanuit het gemeentefonds draagt het Rijk in totaal € 150 miljoen bij aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet.

Voor deze transitie is in 2022 een bedrag van € 200.000 gelabeld.

#### Wet kwaliteitborging bouwen (8.3)

Voor de financiële impact van de Omgevingswet (Ow) en specifiek de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) wordt in 2022 (verder) inzichtelijk gemaakt wat de precieze gevolgen zijn voor de gemeente Kerkrade. Met name de te verwachte afname van de legesinkomsten en verschuiving van werkzaamheden en taken, met name bij de afdeling Milieu en Bouwen, zijn cruciaal.

Op grond van de meicirculaire 2022 met daarin de hoogte van het indicatieve compensatiebedragen voor de Ow en Wkb (eenmalig en structureel), de interne memo Ow en begroting naar aanleiding van deelname aan de VNG-werkplaats en de resultaten van de nog uit te voeren impactanalyse zal in het derde kwartaal van 2022 een separate nota worden opgesteld ter voorbereiding van de behandeling van de (meerjaren)begroting voor het programma "Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing" en de paragrafen 8.3 "Wonen en Bouwen" en 8.4 "Implementatie Omgevingswet".

Voor 2022 is een bedrag van € 53.000 en vanaf 2023 is er structureel € 22.000 beschikbaar.

#### Leges (8.3)

Het totaal aantal aanvragen voor omgevingsvergunningen is in Kerkrade (conform een landelijke trend) in 2022 toegenomen, mogelijk als gevolg van de Corona-crisis. Derhalve kan het voor 2022 begrote bedrag voor legesinkomsten met € 100.000 positief worden bijgesteld.

#### Diverse overige posten (diverse taakvelden pr. 8)

Vanaf 2022 is er structureel € 10.000 begroot voor het faciliteren van evenementen. Voor wijkontwikkeling/burgerparticipatie is er vanaf 2023 structureel € 25.000 geraamd. Verder is er voor aandacht toegankelijkheid in de openbare ruimte vanaf 2023 jaarlijks € 30.000 begroot.

### **Investerings**

#### Gebiedsexploitatie Rolduckerveld (8)

Er heeft een herberekening plaatsgevonden van de gebiedsexploitatie Rolduckerveld. Enerzijds vanwege de kostenstijgingen die de afgelopen periode naar voren zijn gekomen, anderzijds vanwege aanvullende zaken die in samenwerking met onze contractpartners HEEMwonen en Wonen Zuid worden afgesproken. Eén van deze zaken is om een zogenaamd brandingstraject van Rolduckerveld op te zetten.

Hiervoor wordt de reeks in het investeringsprogramma vanaf 2022 structureel met € 200.000 verhoogd.

#### **Overige vermeldenswaardige zaken**

##### Demografische ontwikkelingen (bevolkingsafname en verandering bevolkingsstelling)

De bevolking in Kerkrade neemt sinds de jaren negentig van de vorige eeuw af. De prognose is dat de daling zich op basis van de laatstverschenen update van de Etil-prognose 2019 een stuk langzamer gaat dan eerder is aangenomen. De demografische veranderingen hebben invloed op de ontwikkeling van Kerkrade. Op het gebied van woningen en bedrijfsgebouwen zien we nog steeds leegstand ontstaan. De afgelopen jaren zijn er meerdere instrumenten ingezet om deze ontwikkelingen te beïnvloeden (zoals met startersleningen) en is er met bouwprojecten flink geïnvesteerd in de stad (zoals het Centrumplan, Superlocal en Vie). Ook de komende jaren wordt er flink geïnvesteerd in de stad met het zogenaamde woonoffensief. Belangrijke zaken hierin zijn het lostrekken c.q. versnellen van de realisatie van bestaande plannen en ontwikkelen van nieuwe plannen. Samen met andere Parkstadgemeenten wordt ingezet op nieuwe Rijksmiddelen, o.a. Regiodeal 2.0. De positieve ontwikkelingen worden middels stadsmarketing ook nadrukkelijk naar voren gebracht met Beleef Kerkrade.

## E. Indicatoren

### Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Gemiddelde WOZ-waarde	CBS	€ 1.000	2021	163	290	231
Nieuw gebouwde woningen	BAG	Aantal per 1.000 woningen	2021	2,9	8,9	6,6
Demografische druk	CBS	%	2022	75,4	70,3	74,4
Gemeenschappelijke woonlasten éénpersoonshuishouders	COELO	€	2022	903	niet beschikbaar	877
Gemeenschappelijke woonlasten meerpersoonshuishouders	COELO	€	2022	986	niet beschikbaar	952

### Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2021
algemene kwaliteit van de woonomgeving	burgeronderzoek	score (0 - 10)	6,8		7,0		6,9
gesloopte woningen	BAG	aantal	105	300	6	-	2
toegevoegde woningen *: - nieuwbouw - verbouwing	BAG	aantal	93 18	23 11	59 6	32 87	71 9
leegstand woningen in relatie tot woningvoorraad (1 jan.)	BsGW Limburg (woz-registratie)	%	5,0	4,4	4,1	3,9	4,2
leegstand niet-woningen in relatie tot voorraad niet-woningen (1 jan.)	BsGW Limburg (woz-registratie)	%	23,5	19,4	22,4	22,7	22,4

\* De verdeling van de toegevoegde woningen naar nieuwbouw en verbouwing is aangepast. Naast de gerealiseerde nieuwbouwwoningen worden de laatste jaren ook relatief veel bestaande panden verbouwd tot woningen. Voor het krijgen van inzicht in de toename van de woningvoorraad elk jaar is besloten om naast de daadwerkelijk nieuw gebouwde woningen ook de toename middels verbouwing bestaande panden inzichtelijk te maken.





# Paragrafen



## S1. Lokale heffingen



### Algemeen

In deze paragraaf staan het beleid van en de opbrengsten over de gemeentelijke heffingen en leges. In de jaarlijkse Tarievennota staan de tarieven, uitgangspunten en ontwikkelingen.

#### **a. Beleid lokale heffingen en kwijtschelding**

### Actuele ontwikkelingen

#### **Lokaal belastinggebied**

VNG pleit voor een lokaal belastinggebied dat qua omvang beter past bij de steeds grotere hoeveelheid taken en verantwoordelijkheden van gemeenten. Momenteel wordt tussen rijk en gemeenten gesproken over een nieuwe of aangepaste financieringsystematiek. De wens is om per 2026 tot een nieuwe wijze van bekostigen te komen, waarbij verruiming van het lokale belastinggebied een te onderzoeken onderdeel is.

## Tarievennota

De tarieven 2023 moeten nog worden vastgesteld voor de diverse belastingen en leges. Bij de behandeling van de Tarievennota 2023 (raad december 2022) zal de raad hierover een besluit nemen.

Ook in 2023 zal een pas op de plaats worden gemaakt voor wat betreft de gemeentelijke belastingen en heffingen. In 2023 zullen de verwachte gemiddelde OZB-lasten niet stijgen. Op individueel niveau kunnen de lasten wel stijgen of dalen! Dit is afhankelijk van de specifieke kenmerken van de woning of niet-woning.

Verder zullen de overige belastingen en heffingen niet gaan stijgen. We houden hiervan de gemeentelijke tarieven 2023 gelijk aan die van 2022. Soms is sprake van rijksleges (bijvoorbeeld paspoorten, rijbewijzen) of tarieven van derden (bijvoorbeeld het milieupark van RD4). Een eventuele stijging van deze niet door onszelf bepaalde tarieven zal wel worden meegenomen in de tariefstelling.

### **Kwijtschelding**

Het kwijtscheldingsbeleid wordt uitgevoerd door BsGW. Bij het kwijtscheldingsbeleid wordt de maximale toegestane norm gehanteerd. Dat is 100% van de bijstandsnorm. De landelijke minimale norm is 90%. De kwijtscheldingsregeling beperkt zich tot de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing (vast tarief) en het rioolrecht. Voor het beoordelen van een verzoek om kwijtschelding worden de criteria van de Invorderingswet 1990 gehanteerd. Vanwege het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid, worden de kosten van kwijtschelding voor riool en afval doorbelast.

### **Kostendekkendheid**

Voor zowel heffingen als rechten geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn. Het gaat hier om de Rioolheffing, Afvalstoffenheffing, Markt- en marktpromotiegelden, Leges en Lijkbezorgingsrechten.

Bij de berekening van de kostendekkendheid wordt rekening gehouden met directe kosten, salariskosten en kosten van overhead. De kosten van overhead zijn gebaseerd op de naar de producten toegerekende uren.

- *Rioolheffing en Afvalstoffenheffing*

In onderstaande tabellen is een *indicatief* overzicht opgenomen naar de inzichten van juli 2022. Ten behoeve van de definitieve vaststelling van de tarieven 2023 zullen de cijfers worden geactualiseerd. De geraamde mutaties van de voorziening en reserve kunnen dus nog wijzigen.

<b>Kostendekkendheid riool</b>	<b>2023</b>
Directe kosten*	1.514.200
Kapitaallasten	1.556.600
Mutatie in voorziening	55.300
Doorbelastingen vanuit andere taken**	2.503.000
<b>Totaal kosten</b>	<b>5.629.100</b>
Rioolheffing	5.626.900
Overige opbrengsten	2.200
<b>Totaal opbrengsten</b>	<b>5.629.100</b>
<b>Kostendekkendheid percentage</b>	<b>100%</b>

\* Dit betreft kosten van inspecties en onderhoud (€ 680.000), BSGW (€ 139.000), salarissen en sociale lasten (€ 268.100), Waterschapslasten (€ 81.000), kolkenzuigen (€ 63.300), ongediertebestrijding (€ 57.600), onderhoud ZL-bassins (€ 70.000), recognities (€ 42.000) en overige kosten (€ 113.200)

\*\* Dit betreft overhead (€ 602.400), straatreiniging (€ 419.200), rente oude investeringen (€ 848.000), kwijtschelding (€ 550.000), en toerekening compensabele btw (€ 83.400)

<b>Kostendekkendheid afval</b>	<b>2023</b>
Directe kosten*	4.796.700
Doorbelastingen vanuit andere taken**	1.485.600
<b>Totaal kosten</b>	<b>6.282.300</b>

Afvalstoffenheffing- vastrecht variabele opbrengst	6.251.300
Dividend RD4 NV	31.000
<b>Totaal opbrengsten</b>	<b>6.282.300</b>
<b>Kostendekkendheid percentage</b>	<b>100%</b>

\* Directe uren (€ 196.500), kosten Rd4 (€4.323.500), kosten BSGW (€ 265.000) en overige kosten (€ 11.700)

\*\* Overhead (€ 237.000), straatreiniging (€ 117.800), kwijschelding (€ 488.000) en (toerekening) compensabele btw (€ 642.800)

- Overige rechten en heffingen

<b>Kostendekkendheid Marktgeden/ -promotie</b>	<b>2023</b>
Directe kosten	105.900
Loonkosten en overhead	227.800
<b>Totaal kosten</b>	<b>333.700</b>
Opbrengsten	129.200
<b>Totaal opbrengsten</b>	<b>129.200</b>
<b>Kostendekkendheid percentage</b>	<b>39%</b>

<b>Kostendekkendheid Lijkbezorgingsrechten</b>	<b>2023</b>
Directe kosten	92.400
Loonkosten en overhead	140.700
<b>Totaal kosten</b>	<b>233.100</b>
Opbrengsten	54.300
<b>Totaal opbrengsten</b>	<b>54.300</b>
<b>Kostendekkendheid percentage</b>	<b>23%</b>

<b>Kostendekkendheid Leges</b>				<b>2023</b>
	<b>Titel 1*</b>	<b>Titel 2*</b>	<b>Titel 3*</b>	<b>Totaal</b>
Directe kosten	238.500	35.500	1.000	275.000
Loonkosten en overhead	743.800	382.500	166.700	1.293.000
<b>Totaal kosten</b>	<b>982.300</b>	<b>418.000</b>	<b>167.700</b>	<b>1.568.000</b>
Opbrengsten	285.100	336.700	51.200	673.000
<b>Totaal opbrengsten</b>	<b>285.100</b>	<b>336.700</b>	<b>51.200</b>	<b>673.000</b>
<b>Kostendekkendheid percentage</b>	<b>29%</b>	<b>81%</b>	<b>31%</b>	<b>43%</b>

\* Titel 1 Algemene dienstverlening, Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning, Titel 3 Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn.

## b. Raming opbrengsten uit heffingen (overzicht op hoofdlijnen)

		<i>bedragen * €1.000</i>				
Taakveld	Opm.		2023	2024	2025	2026
0.2	3, 5	Leges persoonsdoc., burg.stand, rij/reisdocumenten	253	529	424	454
0.61/0.62	1	Onroerendezaakbelastingen	13.728	13.728	13.728	13.728
0.63/2.2	1, 4	Parkeergelden/boetes	684	684	684	684
0.64	1	Hondenbelasting	443	89	89	89
0.64	1	Reclamebelasting	27	54	54	54
0.64	1	Precario rechten	42	83	83	83

1.2		Diverse leges uitvoering bijzondere wetten	51	51	51	51
3.3		Marktgelden en marktpromotiegelden	115	115	115	115
3.4	1	Toeristenbelasting en retributies GaiaZoo	247	247	247	247
3.4		Kermissen	34	34	34	34
7.2	2	Rioolheffing	5.627	5.677	5.676	5.692
7.3	2	Afvalstoffenheffing	6.254	6.257	6.257	6.256
7.5		Lijkbezorgingsrechten	54	54	54	54
8.3		Leges omgevingsvergunning	337	337	337	337
Div.		Diverse leges	29	29	29	29
		<b>Totaal</b>	<b>27.925</b>	<b>27.968</b>	<b>27.862</b>	<b>27.907</b>

1. Niet bestedingsgebonden en geen eisen m.b.t. kostendekkendheid.
2. Verloopt budgettair neutraal via de egalisatiereserve riolen resp. egalisatiereserve afvalverwerking.
3. Onder aftrek van de af te dragen rijksleges.
4. Inclusief opbrengsten parkeergarages welke privaatrechtelijk worden geïnd.
5. De toename in 2024 heeft te maken met de vervangingscyclus ivm de geldigheid van eerder afgegeven documenten.

Voor een toelichting op de diverse belastingen en heffingen wordt verwezen naar de jaarlijkse Tarievennota.

### c. Lokale lastendruk

Als we het hebben over de lokale lastendruk, wordt hiermee bedoeld de woonlasten voor de burger. Onder de woonlasten vallen de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing (vastrecht en diftar).

De lokale lastendruk 2022 is door COELO (bronhouder) gemiddeld gecijferd op € 986 voor een Kerkraads gezin (woonlasten eigenaar-bewoner, meerpersoonshuishouden). Volgens COELO is dit landelijk gemiddeld € 904 en in Limburg gemiddeld € 952. De mediaan is het middelste getal in een (oplopende) getallenreeks. De mediaan is € 914, dat wil dus zeggen dat het gemiddelde beïnvloed wordt door uitschieters aan de onderkant en bovenkant. Volgens COELO liggen in 65% van de Nederlandse gemeenten de gemiddelde woonlasten tussen de € 800 en € 1.000. Op de Limburgse ranglijst neemt Kerkrade in 2022 ten opzichte van de andere gemeenten dezelfde positie in als in 2021.

Tot 2022 ging COELO bij de berekening van de gemiddelde OZB-aanslag uit van de gemiddelde waarde van koop-en huurwoningen tezamen. Met ingang van 2022 gebruikt COELO hiervoor alleen de gemiddelde waarde van koopwoningen, waardoor het beeld ten opzichte van voorgaande jaren wordt vertekend. Gemeenten moeten uiteraard bij hun tariefstelling wel rekening houden met de waarde van de huurwoningen.

Een overzicht van de lokale woonlasten in de Parkstadgemeenten is opgenomen in onderstaande tabel.

Jaar 2022	Woonlasten	Rioolheffing	Bedrag * € 1 voor meerpersoonshuishouden		
			Afval/ - reinigingsheffing	Gem. OZB woningen	Gemiddelde waarde woning (voorlopig)
Beekdaelen	996	285	300	410	302
Brunssum	899	234	296	368	222
Heerlen	969	184	367	418	229
Landgraaf	943	264	299	381	249
Kerkrade	986	229	325	432	217
Simpelveld	986	235	284	468	266
Voerendaal	1107	295	301	512	326

Via de 'lokale lasten meter' kunnen de inwoners hun woonlasten berekenen op basis van hun eigen specifieke situatie. De link naar de lokale lastenmeter is <https://kerkrade.lokalenlastenmeter.nl/>.

Middels de jaarlijkse Tarievennota stelt de raad steeds in december de tarieven vast. In het najaar wordt een inschatting gemaakt van de gegevens die nodig zijn om de tarieven te bepalen. Er is sprake van een doorlopende ontwikkeling, o.a. als gevolg van definitieve afronding taxatieprocessen voor de wet WOZ en bezwaar en beroep. Tenslotte wordt opgemerkt dat in de landelijke cijfers van de basisset (COELO) op onderdelen standaard uitgangspunten worden gehanteerd voor de berekeningen, o.a. bij het hanteren van DIFTAR. De uiteindelijke lastendruk kan achteraf anders uitvallen. In Kerkrade zijn er bijvoorbeeld, in verband met het ledigingsschema van de Rd4, minder ledigingen mogelijk dan waar COELO standaard van uitgaat.

## §2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing



### Algemeen

Deze paragraaf geeft informatie over de weerstandscapaciteit, de risico's, het beleid, diverse kengetallen en een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De weerstandscapaciteit wordt onderscheiden in een incidentele en structurele component. Onder de incidentele component wordt verstaan de algemene reserve, de post onvoorzien incidenteel, de stille reserves en de incidentele begrotingsruimte. Uitgangspunt is dat de bestemmingsreserves niet worden gekwalificeerd als incidentele weerstandscapaciteit. Onder de structurele component wordt verstaan de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien structureel en de structurele begrotingsruimte.

### a. Weerstandsvermogen

De ratio voor het weerstandsvermogen is voor het begrotingsjaar 2023 en de meerjarenraming weergegeven in onderstaande tabel. De ratio is het resultaat van de verhouding tussen de (in onderdeel b. Weerstandscapaciteit) berekende weerstandscapaciteit en de (in onderdeel c. Risico's) gekwantificeerde restrisico's.

	2023	2024	2025	2026
Ratio weerstandsvermogen	1.7	1.8	1.9	2.0

De norm die de gemeente Kerkrade gebruikt, is gebaseerd op de risicomatrix van de Universiteit Twente. Er is geen landelijke "norm" waaraan voldaan moet worden. De tabel geeft alleen een relatieve indicatie waarbij waarderingscore A het hoogst haalbare is en waarderingscore F de slechtste score is.

Waarderings-score	Ratio	Betekenis
A	$\geq 2.0$	Uitstekend
B	$1.4 < 2.0$	Ruim voldoende
C	$1.0 < 1.4$	Voldoende



D	0.8 < 1.0	Matig
E	0.6 < 0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

De gemeente Kerkrade neemt op die schaal als (gewenst) risicoprofiel een middenpositie in: risico's worden voor zover mogelijk vermeden of afgedekt. Anderzijds moet een ondernemende gemeente risico's durven te nemen en kan het vormen van reserves geen doel op zich zijn.

Volgende bovenstaande tabel is het weerstandsvermogen van de gemeente Kerkrade in 2022 ruim voldoende. Door de jaarlijkse storting in de algemene reserve stijgt de weerstandscapaciteit (uitgaande van gelijkblijvende risico's).

### **b. Weerstandscapaciteit**

De weerstandscapaciteit is voor het Begrotingsjaar 2023 en de meerjarenraming weergegeven in onderstaande tabel.

#### Algemene Reserve

<i>Bedrag * € 1.000 per ultimo jaar</i>	2023	2024	2025	2026
Algemene Reserve	7.215	7.965	8.715	9.465
Algemene Reserve OBK	1.250	1.250	1.250	1.250
Reserve exploitatie (vrije ruimte)	4.417	4.417	4.417	4.417
<b>Totaal</b>	<b>12.882</b>	<b>13.632</b>	<b>14.382</b>	<b>15.132</b>

Voor wat betreft de algemene reserve geldt dat altijd een bepaalde omvang noodzakelijk is, bijvoorbeeld om risico's of een (onverwacht) negatief jaarrekeningresultaat op te kunnen vangen.

#### Stille reserves

Van stille reserves is sprake indien de reële marktwaarde van de activa (bezittingen) de boekwaarde daarvan overstijgt. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als het bezit al geheel of gedeeltelijk afgeschreven is, maar nog wel bruikbaar voor een geïnteresseerde koper. Vaak worden als stille reserves genoemd gronden, gebouwen en aandelen. Praktisch gezien moeten deze bezittingen ook verkoopbaar zijn, willen zij dienen als weerstandsvermogen. Als dat zo is, doet zich tot slot nog het probleem voor van waardebepaling.

De gemeente Kerkrade heeft nog diverse gronden, gebouwen en aandelen in bezit waarvan de marktwaarde de boekwaarde zou kunnen overstijgen. De meeste daarvan zijn echter niet verkoopbaar, bijvoorbeeld de gronden in een aangewezen groengebied, het raadhuis of het stadskantoor. In het verleden zijn verkoopbare stukken groen en gebouwen die als niet-strategisch werden beschouwd reeds gedeeltelijk afgestoten. Deze beleidlijn wordt doorlopend voortgezet.

Er is geen sprake van een bedrag uit stille reserves dat bij de weerstandscapaciteit wordt betrokken.

#### Begrotingssaldo

Een begrotingsoverschot mag tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Van structurele begrotingsruimte is sprake als de begroting en de meerjarenraming structureel sluit met een positief saldo. Overige ruimte wordt aangemerkt als incidentele ruimte. Voor een overzicht van het begrotingssaldo wordt verwezen naar Financiële begroting, 1. Overzicht van lasten en baten, a. Totaaloverzicht begrotingssaldo. Voor de berekening van het weerstandsvermogen laten wij deze post vooralsnog buiten beschouwing, omdat begrotingsoverschotten nog ingezet kunnen worden.

#### Onvoorzien en onvermijdbaar

In de begroting is in de exploitatie opgenomen de jaarlijkse post "onvoorzien". Dit betreft een structurele post van in totaliteit € 282.100. Daarnaast is in het investeringsprogramma een jaarlijkse post "onvermijdbaar" opgenomen van € 58.000. Dit vergroot de beschikbare middelen voor onvoorziene omstandigheden. Deze posten kunnen worden ingezet ten behoeve van de dekking van de in de loop van het jaar opkomende incidentele niet-voorziene uitgaven resp. investeringen. In de bijlage 'Overige risico's' van dit document is een tabel opgenomen waaruit blijkt dat deze bedragen separaat worden meegenomen

ter afdekking van de risico's van de bedrijfsvoering c.q. het dagelijks handelen. Ze worden daarom niet nog eens betrokken bij de weerstandscapaciteit.

#### Onbenutte belastingcapaciteit

Indien er ruimte bestaat om belastingen en heffingen te verhogen, betekent dit een mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. In de praktijk wordt hiervoor ook vaak gekeken naar de lastendruk ten opzichte van andere gemeenten. Meer informatie over de lastendruk is jaarlijks opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen van de begroting en rekening. Deze mogelijke extra ruimte wordt vooralsnog buiten beschouwing gelaten voor de berekening van het weerstandsvermogen. .

#### Overig

Daarnaast zijn er nog twee posten die niet tot de weerstandscapaciteit gerekend mogen worden, maar wel op hun eigen wijze risico's afdekken, te weten: bestemmingsreserves en voorzieningen.

#### *Bestemmingsreserves*

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven (artikel 43 BBV). Bestemmingsreserves worden niet gekwalificeerd als weerstandscapaciteit. Deze worden dus niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Een andere aanwending van deze reserves kan beleidsmatige of financiële gevolgen hebben omdat er sprake is van verplichtingen of omdat zij een egaliserende werking hebben.

#### *Voorzieningen*

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen, verliezen en risico's die redelijkerwijs te schatten zijn en die hun oorsprong vinden in het huidige of eerdere begrotingsjaren. Een voorziening moet groot genoeg zijn om het risico of de verplichting te dekken, dus niet te laag, maar ook niet te hoog. Daarom worden voorzieningen niet gerekend tot de weerstandscapaciteit.

### **c. Risico's**

Een risico is een gebeurtenis die een (negatief) gevolg voor de gemeente met zich mee kan brengen. Per risico wordt aangegeven of sprake is van een bestaande dekking. Indien de schatting is dat de bestaande dekking voldoende is, vindt geen kwantificering plaats. Het eventuele (rest)risico wordt gekwantificeerd.

De gekwantificeerde risico's, die van belang zijn voor de berekening van het weerstandsvermogen, zijn weergegeven in onderstaande tabel.

	<i>Bedrag * € 1.000</i>
<b>Risico's</b>	
Algemene uitkering (exclusief het sociaal domein)	1.600
Sociaal domein	1.200
Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade (OBK)	0
Parkstad Limburg Stadion (PLS) / Roda JC Kerkrade	1.600
Beheer kapitaalgoederen	1.100
Algemeen	2.000
<b>Totaal</b>	<b>7.500</b>

Enkele overige risico's onder andere van de bedrijfsvoering (het dagelijks handelen) zijn opgenomen in de bijlage §2. Weerstandsvermogen: 'Overige risico's' van de begroting.

Hieronder volgen de risico's.

#### Algemene uitkering (AU) exclusief het sociaal domein (SD)

#### *Toelichting*

Het Rijk brengt jaarlijks voor het gemeentefonds drie circulaire's uit: in mei, september en december. Soms zijn er ook berichten tussendoor. De circulaire's hebben gevolgen voor de gemeentefinanciën. Deze gevolgen worden berekend en opgenomen in de meerjarenbegroting. Een circulaire kan leiden tot tegenvallers of meevallers. De verschillen zijn soms groot. Voor de AU waren over de periode begroting

2015 t/m de begroting 2022 de schommelingen tussen de € -1,2 en € +1,5 mln. Er waren ook uitschieters die nog extremer waren, zoals recent de meicirculaire 2022.

De bevrozing van het volume-accre van het Gemeentefonds voor de jaren 2022 t/m 2025 en de nieuwe financieringssysteem vanaf 2026 moeten zorgen voor meer stabiliteit.

De herverdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2023 zorgt voor een verschuiving van middelen sociaal domein naar middelen klassiek domein (voor 2023 gaat het om een bedrag van ruim € 5 miljoen). In totaliteit is het effect voor de gemeente voordelig, variërend van € 0,3 miljoen positief in 2023 naar circa € 0,7 miljoen positief in 2025.

Uit de meicirculaire 2022 bleek voor de jaarschijf 2026 een fors lagere algemene uitkering ten opzichte van het jaar 2025. In de diverse media werd 2026 ook wel het 'ravijnjaar' genoemd. Gemeenten komen vanaf 2026 structureel middelen tekort om hun taken uit te voeren, aldus de VNG. Dit tekort loopt daarna elk jaar verder op. Dit is het gevolg van het eenzijdig afschaffen van de normeringssystematiek door het kabinet en de terugkeer van de volledige opschalingskorting in 2026. Het Rijk geeft in de septembercirculaire 2022 aan met gemeenten en provincies te werken aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026. In aanloop daarnaartoe heeft het kabinet voor gemeenten eenmalig € 1 miljard extra in 2026 beschikbaar gesteld (septembercirculaire 2022).

#### *Bestaande dekking*

Bij de berekeningen van de AU wordt uitgegaan van actuele basisgegevens.

De omvang van de algemene uitkering loopt gelijk met de ontwikkeling van de uitgaven van de verschillende ministeries. Als de uitgaven van de ministeries stijgen, groeit het gemeentefonds mee. Als de uitgaven van de ministeries dalen door bijvoorbeeld bezuinigingen, dan krimpt het gemeentefonds. Dit wordt de "samen-trap-op-trap-af"-systematiek genoemd. De schommelingen houden vooral hiermee verband.

Als sprake is van financiële tegenvallers op de korte termijn, is het voor de gemeente moeilijker om nog met oplossingen te komen. Bij financiële tegenvallers op de lange termijn is dit beter mogelijk. Daarom houden wij in het weerstandsvermogen rekening met een bedrag om dit risico (voor de korte termijn) af te dekken.

#### *Kwantificeren (rest)risico*

In lijn met de historische negatieve schommelingen gaan wij uit van een bedrag van afgerond € 1,6 miljoen. Dit is ongeveer 2% van de recente algemene uitkering exclusief het sociaal domein. Het sociaal domein wordt apart als risico berekend. Nog belangrijk om te melden is, dat er ook positieve schommelingen waren.

#### Sociaal Domein (SD)

##### *Toelichting*

In de gemeente Kerkrade is in 2015 de reserve SD gevormd. Dit was gelijk met de decentralisaties Jeugd, Wmo 2015 en Participatie. De reserve sociaal domein is gevormd om de schommelingen op te vangen van deze decentralisaties. Ook de tekorten of overschotten van het inkomensdeel, Wmo hulp in de huishouding, schuldhulpverlening, bijzondere bijstand en het minimabeleid worden verrekend met de reserve SD. Gemiddeld genomen was de daling van de reserve SD in de periode 2015-2020 € 1,2 miljoen per jaar. De tekorten hebben te maken met zowel effecten aan de uitgavenkant en aan de inkomstenkant. Genoemd kunnen worden het open-einde karakter van diverse regelingen en volume-ontwikkelingen, maar ook op het voorhand inboeken van 'efficiencykortingen' door het Rijk bij het overdragen van taken. Inmiddels heeft het Rijk extra gelden voor de Jeugdzorg beschikbaar gesteld, mede op basis van eerdere becijferingen van de landelijke 'Commissie van Wijzen'. Dat heeft in de cijfers over 2021 een 'plus' veroorzaakt. Daarnaast neemt het Rijk nog aanvullende maatregelen waarvoor het Rijk risicodragend is. De Rijksgelden voor de uitkeringen (BUIG) blijven een onzekere factor. De laatst bekende beschikking pakte aanzienlijk negatief uit.

Door de invoering van de herverdeling van het Gemeentefonds per 1 januari 2023 is het sociaal domein echter niet meer afzonderlijk te volgen. Bovendien blijft de reserve sociaal domein onder druk staan, ondanks de extra gelden en maatregelen. Daarom is het vanaf noodzakelijk om de ontwikkelingen in het sociaal domein te integreren met de algemene dienst.

Specifiek nog het volgende. XONAR is een van de grootste aanbieders van jeugdhulp in onze regio. In de afgelopen jaren is hun exploitatie verliesgevend geweest. Daarom is al enige tijd de frequentie van de reguliere periodieke gesprekken verhoogd. In samenspraak met de Jeugdautoriteit, die toezicht houdt op de continuïteit in de Jeugdhulp, hebben wij XONAR gevraagd een herstelplan op te stellen dat moet leiden tot een duurzaam herstel van de situatie. Dit herstelplan richt zich op een gecontroleerde bijsturing naar een herstel binnen zes maanden, door oplossingen in de bedrijfsvoering. Het herstelplan wordt in samenwerking door XONAR en centrumgemeente Maastricht opgesteld. De Jeugdautoriteit monitort de voortgang van de ontwikkelingen. Uiteindelijk gaat het erom dat de continuïteit van de jeugdhulp verzekerd is. XONAR heeft om financiële steun van de jeugdregio gevraagd. Uit de probleemanalyse die de basis vormt voor het herstelplan zal moeten blijken of financiële steun nodig is, voor welke bedragen en in welke vorm.

#### *Bestaande dekking*

Bij de overgang van de taken van het Rijk naar de gemeente was de aandacht vooral gericht op het laten doorgaan van de zorg. Nu de taken al enkele jaren bij de gemeente liggen, is de focus gericht op het beheersen van de uitgaven.

#### *Kwantificering (rest)risico*

Schommelingen aan zowel de inkomsten- als uitgavenkant zullen blijven. Er is aandacht voor het beheersen van de uitgaven. Gelet op de historische reeks t/m 2020 (de plus van 2021 laten wij buiten beschouwing) wordt een bedrag van € 1,2 miljoen meegenomen voor het risico van het sociaal domein.

#### Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade (OBK)

##### *Toelichting*

Het grondbeleid volgt het ruimtelijk beleid en richt zich daarmee op het ontwikkelingsprogramma woningbouw en op het ontwikkelingsprogramma bedrijventerreinen. De resultaten van het Grondbedrijf betreffen de winsten en verliezen uit grondexploitaties. In de periode 2022-2026 zijn voor een bedrag van ongeveer € 0,42 miljoen aan resultaten te realiseren. Hier kunnen bepaalde risico's zijn. Er kan sprake zijn van tegenvallers aan de inkomstenkant maar ook aan de uitgavenkant. Een toelichting op de risico's van de grondexploitatie staat in de paragraaf grondbeleid.

##### *Bestaande dekking*

Het bedrag van de algemene reserve OBK is apart betrokken bij de weerstandscapaciteit. De reserve grondexploitatie OBK (=werkreserve grondbedrijf) is onder andere bedoeld voor verliezen uit de grondexploitaties. Het saldo wordt eind 2026 geschat op ongeveer € 1,5 miljoen. Voor elke grondexploitatie worden overeenkomsten gesloten. Eerst wordt hiervoor onderzocht wat de financiële effecten zijn. Daar waar mogelijk, worden de risico's van een grondexploitatie zoveel mogelijk neergelegd bij de andere partij. De ontwikkelingen worden de hele tijd in de gaten gehouden. Wanneer een risico onverwacht werkelijkheid wordt, worden er maatregelen genomen of voorstellen gedaan om de effecten van het risico te verkleinen.

##### *Kwantificering (rest)risico*

Als de resultaten grondexploitatie tegenvallen, dan wordt de werkreserve OBK niet of minder of minder snel aangevuld. Met het geschatte saldo van de reserve is dan nog een goede buffer beschikbaar voor de resterende risico's. Gelet op deze ruimte wordt het restrisico berekend op € 0.

#### Parkstad Limburg Stadion (PLS)/ Roda JC Kerkrade

##### *Toelichting*

Gemeente Kerkrade had eind 2021 nog een langdurende vordering van ongeveer € 18,6 miljoen op PLS. Of het geld binnenkomt, is afhankelijk van het betalen van de huur van het PLS door Roda JC. Over dit onderwerp heeft de raad 1 juli 2020 een besluit genomen voor de periode tot en met 2023. Roda JC heeft richting gemeente aangegeven in gesprek te willen over de voorwaarden omtrent de tijdelijk verlaagde huurverplichting. Het college heeft ingestemd met dit gespreksverzoek.

In het geval dat Roda failliet zou gaan, zal voor het lege stadion een nieuwe huurder of een nieuwe bestemming moeten worden gezocht. Dat kost tijd. Vanuit het toezichtkader kan hiervoor een periode van

vier jaren worden uitgetrokken. Pas wanneer in die periode geen zicht is op een oplossing, komt een afboeking van de vordering in beeld. Dit is het slechtste (worst case) scenario.

#### *Bestaande dekking*

Roda ontvangt (o.a.) mediagelden vanuit de KNVB. Met Roda en de KNVB is overeengekomen via een zogenaamde 'akte van cessie' dat de KNVB de door Roda te betalen bedragen rechtstreeks overmaakt aan Stadion/Gemeente Kerkrade. Dit gebeurt steeds in maart, mei, oktober en december, of vaker indien nodig. Er zijn op het moment van schrijven (september 2022) geen achterstanden in deze betalingen. Roda JC is bezig om de club weer financieel gezond te maken. Er blijft echter sprake van onzekerheden. Ook is in de begroting rekening gehouden met de kosten van onderhoud. Als het stadion tijdelijk leegstaat, kan dit mogelijk op een lager niveau gebeuren.

#### *Kwantificering (rest)risico*

De kans dat dit echt gebeurt, is niet onderbouwd in te schatten.

In de tijd tussen een faillissement en het vinden van een nieuwe bestemming voor het PLS, moet PLS/ de gemeente de eigenaarslasten betalen, mist de gemeente de rentevergoeding, zal ook een deel van de gebruikerslasten door de gemeente moeten worden betaald en ontstaat er extra druk op de financieringslasten. De aflossingen die we jaarlijks gaan missen zullen steeds extra meegefinancierd moeten worden binnen de totale gemeentelijke financiering en extra rentekosten met zich meebrengen. In totaliteit wordt hiervoor in de periode 2023-2026 een bedrag van afgerond € 1,4 miljoen ingeschat. Verder zal sprake zijn van een eenmalig nadeel van circa € 0,2 miljoen in verband met de vordering onroerendezaakbelastingen oude jaren op Roda JC. Zie verder ook het raadsbesluit van 1 juli 2020. Voor het weerstandsvermogen wordt over een periode van vier jaren uitgegaan van afgerond € 1,6 miljoen voor dit risico.

### Beheer kapitaalgoederen

#### *Toelichting*

Voorbeelden van de kapitaalgoederen zijn wegen, riolering, groen, gebouwen, verlichting en civieltechnische kunstwerken. Deze kapitaalgoederen moeten onderhouden worden op een bepaald niveau. De kosten van riolen zijn deel van het riooltarief. Deze kosten zijn geen risico voor de begroting. Voor het onderhoud van de overige kapitaalgoederen is ongeveer € 4,5 miljoen in de begroting opgenomen (excl. kosten groenteams en energie). Voorbeelden van risico's zijn een onderhoudsachterstand, incidentele schade door storm of toenemende kosten door uitbreiding van het aantal of omvang van kapitaalgoederen.

#### *Bestaande dekking*

In beheerplannen worden afspraken gemaakt over het niveau van onderhoud. Ook wordt rekening gehouden met de kosten hiervan. Deze kosten zijn opgenomen in de begroting. Dit kan zijn in de exploitatie, het investeringsprogramma of via de inzet van reserves.

Daarnaast werkt de gemeente aan het verkleinen van gemeentelijke vastgoedportefeuille. Dit kan zijn door sloop of verkoop. De aandacht gaat naar strategisch vastgoed. Aan niet-strategisch vastgoed wordt alleen onderhoud uitgevoerd dat echt niet uitgesteld kan worden. Onderhoud vindt vaak plaats op basis van inspecties en rekening houdend met ontwikkelingen in de directe omgeving (efficiency). Ook met eventuele sloopkosten wordt in de begroting rekening gehouden. Na sloop kan het zijn dat de nieuwe plek ergens anders voor gebruikt wordt dat geld oplevert. De kosten van de sloop vallen dan weg tegen de nieuwe inkomsten. Jaarlijks wordt de boekwaarde van het vastgoed vergeleken met de waarde daarvan. Er wordt dan nagegaan of de boekwaarde niet te hoog is.

#### *Kwantificering (rest)risico*

Voor het opvangen van de risico's wordt rekening gehouden met een bedrag van afgerond € 1,1 miljoen. Dit is ongeveer 25% van het budget voor het jaarlijks onderhoud van de kapitaalgoederen exclusief de riolen.

## Algemeen

### *Toelichting*

In de gemeente zijn nog verschillende andere risico's. Van die risico's is het lastig in te schatten wat het financieel effect kan zijn en ook de kans op dat het risico gebeurt. Om niet aan deze risico's voorbij te gaan wordt een stelpost bepaald.

Voorbeelden van deze risico's zijn de gevolgen van wetwijzigingen, de btw-uitkering Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK), de stikstofuitspraak, PFAS-normen, de Corona pandemie, privacy-incidenten of de stijgende energiekosten met name door de oorlog in de Oekraïne. Wat voor effect deze laatste heeft op de economie en werkgelegenheid valt nu nog niet in te schatten. Een recessie kan bijvoorbeeld effect hebben op gemeentelijke projecten en op te betalen uitkeringen. De effecten hangen sterk af van hoe de situatie nog voortduurt en zijn nu onmogelijk te bepalen.

Een voorbeeld van een ingrijpende verandering van wet- en regelgeving waarvan het uiteindelijke effect nog onduidelijk is, is de invoering van de Omgevingswet (Ow) en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). De Raad wordt hierover apart op de hoogte gehouden via de Commissie Grondgebied en Economische Zaken.

### *Bestaande dekking*

Het kan zijn dat kosten hoger uitvallen dan gedacht of minder opbrengsten gehaald worden. Binnen de gemeente is hier doorlopend aandacht voor. Ook worden maatregelen genomen om de kansen op of gevolgen van risico's te verkleinen. Zo is de organisatie anders gaan werken door de Corona pandemie, is er een projectgroep gevormd om de gemeente voor te bereiden op de Omgevingswet en zijn er maatregelen genomen die moeten leiden tot een verminderd energieverbruik.

### *Kwantificering (rest)risico*

Voor het weerstandsvermogen wordt uitgegaan van € 2,0 miljoen. Rekening houdend met de bedragen die al meegenomen zijn in het weerstandsvermogen voor de algemene uitkering, het sociaal domein, het OBK en het beheer van kapitaalgoederen, is dit ongeveer 2% van het resterende bedrag aan gemeentelijke lasten per jaar plus 2% van het resterende bedrag aan gemeentelijke baten per jaar (exclusief reserves).

## **d. Diverse kengetallen**

Op landelijk niveau zijn vijf kengetallen benoemd om de financiële positie van gemeenten beter weer te geven en te kunnen vergelijken. Deze worden hierna uitgewerkt.

<b>Kengetallen</b>		<b>2021</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>
<i>Ultimo jaar in %</i>		<b>REK</b>	<b>BEGR</b>	<b>BEGR</b>
1a	Netto schuldquote	74,5	100,7	98,8
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	60,2	86,2	83,2
2	Solvabiliteitsratio	17,6	14,3	12,0
3	Grondexploitatie	-0,4	0,0	0,0
4	Structurele exploitatieruimte	4,7	1,6	0,2
5	Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden	109,6	121,7*	**

\* Geactualiseerde cijfers op basis van COELO. Op basis van de achterliggende rekenmethodiek bedraagt het landelijk gemiddelde kengetal 104,8 in 2021 en 111,6 in 2022. De lokale lastendruk zelf ligt iets boven het gemiddelde (zie ook paragraaf lokale lasten). Verder heeft COELO met ingang van 2022 de berekening van de woonlasten gewijzigd waardoor de vergelijking met voorgaande jaren een vertekend beeld geeft (zie ook paragraaf lokale heffingen, onderdeel lokale lastendruk).

\*\* Nog niet bekend. In de raad van december 2022 worden alle tarieven 2023 vastgesteld op basis van de dan bekende ontwikkelingen. Deze worden vervolgens afgezet tegen de landelijke cijfers.

Nadere toelichting op de financiële kengetallen:

- Kengetal 1a en 1b weerspiegelen het niveau van de schuldenlast van de gemeente t.o.v. de eigen middelen.
- Kengetal 2 geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is (ineens) aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
- Kengetal 3 geeft inzicht in de boekwaarde van de voorraden grond die nog moet worden terugverdiend door toekomstige verkopen.
- Kengetal 4 geeft inzicht in de verhouding van de structurele baten versus de structurele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel.
- Kengetal 5 geeft inzicht in de ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, gerelateerd aan de totale gemiddelde woonlasten. De formule gaat uit van de gemiddelde woonlasten jaar t, gedeeld door de gemiddelde woonlasten van jaar t-1. Dat kan een enigszins vertekend beeld geven. De landelijke tendens is dat de gemiddelde woonlasten stijgen.

Het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) dat de provincie hanteert voor het toezicht op gemeenten is hieronder weergegeven. Er zijn landelijk per kengetal drie categorieën benoemd, namelijk A, B, C en zgn. signaleringswaarden. Hieraan is geen absolute betekenis toegekend. In het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest. Van belang is nog dat de waarden in hun onderlinge samenhang moeten worden gezien.

De GTK-waarde die overeenkomt met begroting 2023 is **geel** gearceerd. Omdat de belastingcapaciteit nog niet bekend is voor 2023, is hier de waarde van 2022 genomen.

Kengetallen in %		Cat. A	Cat. B	Cat. C
1a	Netto schuldquote	< 90	90-130	> 130
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90	90-130	> 130
2	Solvabiliteitsratio	> 50	20 - 50	< 20
3	Grondexploitatie	< 20	20 - 35	> 35
4	Structurele exploitatieruimte	> 0	0	< 0
5	Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshh.	< 95	95 - 105	> 105

BDO, een gerenommeerd accountantskantoor, heeft een methodiek ontwikkeld waarmee per gemeente één (gewogen) rapportcijfer voor de financiële kengetallen wordt gegeven. Dit geeft een breder beeld dan enkel een vergelijking op specifieke getallen. BDO kent in die methodiek de hoogste waarde toe aan het getal solvabiliteit, daarna aan de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, gevolgd door de grondexploitatie, de structurele exploitatieruimte en de belastingcapaciteit. Als een gemeente voor alle kengetallen in categorie A valt, dan scoort de gemeente 100 van de 100 punten en daarmee een rapportcijfer "10". Als een gemeente voor alle kengetallen in categorie C valt, dan krijgt de gemeente het rapportcijfer "3".

Op basis van deze methodiek krijgt Kerkrade het rapportcijfer 7.

### S3. Onderhoud kapitaalgoederen



#### Algemeen

Voor deze paragraaf zijn de volgende beleids- en beheersplannen relevant:

<b>Beleids- en beheersplannen</b>
Wegbeheer gemeente Kerkrade: Uitvoeringsprogramma
Watertakenplan 2020-2024
Groen; Onderhoud en beheerprogramma's (grotendeels door groepsdetachering WSP-groen)
Gebouwenbeheer (jaarlijks plan passend binnen financiële kaders)
Openbare verlichting uitvoeringsprogramma
Civieltechnische kunstwerken
Speelvoorzieningen

De gemeente is verantwoordelijk voor een goed onderhoud en beheer van de openbare ruimte. In die openbare ruimte vinden we de zogenaamde 'kapitaalgoederen' die samen de infrastructuur vormen. Voorbeelden daarvan zijn de wegen, het openbaar groen, riolen, bruggen, tunnels en de openbare verlichting.

De wegen werken als aders voor het vervoer van mensen en goederen. Riolen zorgen voor het transport van afvalwater en het openbaar groen (bijvoorbeeld de bomen langs straten en in parken) zorgt voor voldoende zuurstof. Bruggen en tunnels vormen als gewrichten belangrijke verbindingen voor het verkeer. De gemeente moet de infrastructuur als een goede 'huisvader' onderhouden zodat deze veilig en duurzaam (beter voor het milieu) kan worden gebruikt. Dat is in het belang van onze inwoners, bezoekers en bedrijven. Een vitale (gezonde) stad kan niet zonder een vitale infrastructuur.

In deze paragraaf komen de belangrijkste onderdelen aan de orde.

#### **Klimaat en weer**

De afgelopen jaren hebben het klimaat en het weer het onderhoud van de kapitaalgoederen beïnvloed. Na de ernstige wateroverlast van vorig jaar (2021) zijn wij dit jaar (2022) geconfronteerd met een uitzonderlijk lange, zeer warme en zeer droge zomer.

Deze situaties kosten de gemeente vaak veel geld. Denk bijvoorbeeld aan schades aan civieltechnische kunstwerken, aan het openbaar groen of aan bomen. Zo hebben met name beukenbomen zwaar te lijden onder langdurige droogte. De gevolgen daarvan worden soms pas enkele jaren later zichtbaar.



Daarnaast moet vaak extra personeel en materieel (bijvoorbeeld machines) worden ingezet. Wij verwachten dat deze zaken ook de komende jaren invloed hebben op het onderhoud en beheer.

In 2023 gaan wij door met de samenwerking met de Parkstad-gemeenten, de Provincie Limburg, het Waterschap en het WML. Onderwerpen waaraan speciale aandacht gegeven moet worden zijn:

- Klimaatadaptatie (hoe passen wij onze stad zo goed mogelijk aan aan het veranderende klimaat);
- Wateroverlast
- Droogte;
- Extreme warmte;
- Duurzaamheid (hoe gaan we goed om met onze natuur);
- Ruimtelijke ordening (hoe delen we onze ruimte in).

### **a. Wegen**

#### *Beleid en uitvoering*

In Kerkrade hebben we ruim 200 km aan wegen en straten. Dat zijn hoofdwegen zoals de Kaalheidersteenweg en woonstraten zoals de Van Beethovenstraat, de Kleingraverstraat of de Anselderlaan. Ook zijn er nog speciale gebieden zoals het centrum en de bedrijventerreinen.

Het is de taak van de gemeente Kerkrade om de wegen en straten in orde te houden. Dan kunnen de burgers er veilig gebruik van maken. Daarmee houden we Kerkrade bereikbaar voor iedereen. De gemeente kijkt niet of een weg "mooi" is, maar wel of een weg vlak is en of het regenwater goed kan weglopen. De gemeente maakt gebruik van een geautomatiseerd systeem, het wegbeheersysteem. Met informatie uit dat systeem wordt een beheerplan gemaakt. Dat beheerplan is het draaiboek om het onderhoud en beheer van de wegen uit te voeren. Elke twee jaar worden de wegen geïnspecteerd. Met de uitkomst kan dan elke twee jaar een nieuw beheerplan worden gemaakt. Elke 5 jaar wordt er een beleidsplan gemaakt, dat de gemeenteraad moet goedkeuren. Zo weet de gemeenteraad wat de kwaliteit van de wegen nu en in de toekomst is. Bij het onderhoud van de wegen worden ook kleine problemen verholpen, bijvoorbeeld gaten in de weg. Als er teveel kleine dingen zijn om te repareren wordt de hele weg vervangen. Dat noemen we reconstructie. Een reconstructie kan soms ook nodig zijn als een weg nog goed is. Bijvoorbeeld als er een probleem is met het verkeer. Meer informatie hierover staat in programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat. De wegen in Kerkrade zijn gemiddeld vrij oud. Daardoor is er veel werk te doen.

#### *Budgetten*

Voor onderhoud van wegen, trottoirs en pleinen was € 693.500 beschikbaar. Vanaf 2023 is dat bedrag structureel met € 400.000 verhoogd naar € 1.093.500 om groot onderhoud aan wegen uit te voeren. In het investeringsprogramma is het begrote bedrag ad € 2.184.000 voor de jaren 2023 en 2024 met € 1.500.000 verhoogd naar € 3.684.00 en voor de jaren 2025 en 2026 met € 1.000.000 verhoogd naar € 3.184.000.

#### *Risico's*

Een punt van aandacht blijft de gewenste kwaliteit van de wegen en het geld dat voor het onderhoud beschikbaar is. Omdat Kerkrade vrij oude wegen heeft en we niet overal tegelijk kunnen werken, moet er gekozen worden waar wel en waar niet gewerkt wordt. Soms kan dat betekenen dat een slechte weg nog wat langer slecht blijft. Omdat veel wegen oud zijn zouden we meer wegen moeten vervangen dan we kunnen doen. We noemen dat een achterstand. Door de extra bedragen kunnen we wel al meer doen en kan een deel van deze achterstand worden ingelopen. De achterstand zal daardoor minder snel groter worden.

Het werk aan de weg wordt steeds duurder. Ook zijn er steeds meer wetten waar rekening mee gehouden moet worden. Bijvoorbeeld moeten er dure onderzoeken voor het milieu worden gedaan. Maar ook de bouwstoffen worden steeds duurder. Dit zal de komende jaren naar verwachting nog erger worden. Met name de oorlog in de Oekraïne heeft gezorgd voor veel hogere prijzen voor de uitvoering. Denk daarbij vooral aan de brandstofkosten. De prijzen zijn met ca 20% gestegen.

Wegen en riolen horen bij elkaar. Net als wegen en verkeer. Bij werkzaamheden aan de wegen zal er altijd tegelijk aan het riool gewerkt worden. Als er meer geld is voor wegen kunnen we meer wegen vervangen. We doen dan dus ook meer aan riolen. Daar is dan ook meer geld voor nodig. Meer informatie hierover staat in §3 Onderhoud kapitaalgoederen, onderdeel b. Riolering en water.

## **b. Riolering en water**

### *Beleid en uitvoering*

Het beleid op het gebied van de riolering is vastgelegd in het Watertakenplan 2020-2024

#### Instandhouding riolering

Het afvoeren van vuilwater (rioolwater) is

belangrijk voor de volksgezondheid omdat dit ziekten voorkomt.

Regenwater moet worden afgevoerd om overstromingen te voorkomen. Het buizenstelsel en de afvoerkanalen die hiervoor in de grond liggen moeten goed onderhouden worden. Elk jaar worden buizen en afvoerkanalen daarom schoongemaakt, vervangen en gerepareerd.

#### Waterkwaliteit oppervlaktewater

In het watertakenplan 2020 – 2024 staat dat de gemeente moet voldoen aan de basisinspanning. In de basisinspanning is bepaald hoeveel vuilwater via het vuilwaterriool in het oppervlaktewater terecht mag komen. Dit kan gebeuren als grote hoeveelheden regenwater in het vuilwaterriool terechtkomen. Hierdoor loopt het vuilwaterriool over, waardoor het water terecht komt in het oppervlaktewater. In het Watertakenplan 2020 -2024 wordt ook berekend welke gevolgen de kosten van het onderhoud van de riolering en waterlopen hebben voor de tarieven die de burger moeten gaan betalen. Enkele delen van Haanrade en Eygelshoven voldoen nog niet aan de eisen van de basisinspanning. Uit nieuwe hydraulische berekeningen moet blijken welke de meest efficiënte maar ook uitvoerbare maatregelen zullen zijn om aan de basisinspanning te voldoen.

De gemeente Kerkrade moet ook voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Deze richtlijn stelt strengere eisen aan de waterkwaliteit van met name de kleinere beken. Met name de overstorten op de Vloedgraaf en Anstelerbeek zullen moeten worden verminderd. De gemeente Kerkrade verwacht dat de krimp van de bevolking in Kerkrade leidt tot een kleiner verhard oppervlak en dat de daardoor vrijgekomen ruimte benut kan worden om water te bergen. Bij de aanleg van de buitenring is in dit kader een perceel aan de Krichelbergsweg verworven om in de toekomst een zogenaamde groene buffer te kunnen aanleggen. In 2019 is de stimuleringsregeling "afkoppelen verhard oppervlak" van start gegaan. Inwoners worden gestimuleerd het regenwater op eigen erf te houden door te infiltreren. Ook op die wijze wordt de belasting op de riolering verminderd.

#### Waterkwantiteit regenwater

Als gevolg van een veranderend klimaat vallen er steeds zwaardere regenbuien. De ernstige wateroverlast in 2021 staat nog altijd in ons geheugen gegrift. De komende jaren zullen deels in samenwerking met het Waterschap Limburg projecten worden uitgevoerd om wateroverlast in de toekomst te voorkomen.

Hiertoe zal het basis rioleringsplan wijksgewijs worden geactualiseerd waarna het stelsel hydraulisch kan worden doorgerekend en maatregelen worden bepaald.

In 2019 is de klimaatatlas Parkstad ([www.parkstad.klimaatatlas.net](http://www.parkstad.klimaatatlas.net)) ook voor burgers digitaal ter beschikking gekomen. Hierop staat onder andere aangegeven welke wegen en woningen bij een bui van 60 mm per uur overlast kunnen ondervinden.

In 2019 is de campagne Waterklaar opgestart. Inwoners van Kerkrade worden via diverse media periodiek geïnformeerd over de mogelijkheden duurzaam met water (zowel drink- als regenwater) om te gaan.

#### Samenwerking Parkstad

Al in 2011 is in Parkstad een onderzoek gestart naar het antwoord op de vraag of samenwerking met betrekking tot stedelijk (afval)water voordelen oplevert. In 2013 hebben de colleges in Parkstad een intentieverklaring ondertekend om op diverse onderdelen in de waterketen te gaan samenwerken. Het meest concrete project is het gezamenlijk uitvoeren van reliningsprojecten onder regie van de gemeente Kerkrade. Voor het uitvoeren van hydraulische berekeningen is in 2017 een samenwerkingsovereenkomst

gesloten met de gemeenten Heerlen, Landgraaf, Voerendaal en Nuth om de gemeente Heerlen deze berekeningen te laten uitvoeren.

Daarnaast worden de gemeentes bij toerbeurt ambtelijk vertegenwoordigd in diverse overleggroepen zodat niet van iedere gemeente een deelnemer vereist is.

Collegenota's worden gezamenlijk voorbereid om de werkdruk te verminderen.

#### *Budgetten*

Voor het onderhoud van de riolering en waterlopen is in 2023 € 1.143.200 beschikbaar. Omdat de kosten de komende jaren verder zullen gaan stijgen, zal dit budget verder omhooggaan.

In het investeringsprogramma is voor de jaren 2023 en 2024 € 2.140.000 en € 2.100.000 begroot. Voor de jaren 2025 en 2026 is € 1.900.000 en € 1.800.000 geraamd. Omdat er meer geld voor wegen ter beschikking komt zullen de werkzaamheden aan de riolering ook toenemen en zal het investeringsniveau omhooggaan. Bij de evaluatie van het watertakenplan zal het investeringsprogramma worden geactualiseerd.

#### *Risico's*

Door de verandering van het klimaat zullen er extra maatregelen noodzakelijk zijn in zowel het vasthouden van water in droge periodes en het voorkomen van wateroverlast bij hevige neerslag.

Het rijk stelt hiervoor vanaf 2023 flinke bedragen als subsidie ter beschikking.

### **c. Groen**

#### *Beleid en uitvoering*

De groenvoorzieningen zijn de longen van de stad. Goed onderhoud is daarom belangrijk. We willen de bestaande groengebieden duurzaam behouden, verder uitbreiden en verbinden met het groen buitengebied aan de randen van de stad.

Het onderhoud van het openbaar groen is opgedeeld in het stedelijk groen, groen in het buitengebied en bomen. De meeste groenvoorzieningen in de stad en in de wijken onderhoudt de gemeente ook in 2023 met eigen medewerkers. De bosgebieden in Kerkrade worden onderhouden door een bedrijf (Bosgroep Zuid-Nederland).

#### *Budgetten*

Omdat de omvang van de groenteams van WSP terugloopt zijn met ingang van 2023 extra middelen begroot. Deze reeks loopt op van € 150.000 in 2023 naar € 240.000 in 2026. Primair was er al € 629.300 beschikbaar voor 2023.

Voor het groen onderhoud van groen bij Vie is voor 2023 € 80.000 geraamd deze reeks loopt op naar € 90.000 in 2026.

Voor zaaigoed, bos- en bomenbeheer en onderhoud bermen is in 2023 € 196.400 beschikbaar.

Voor het onderhouden van straatbomen en het maaien van gazons is er vanaf 2022 structureel respectievelijk € 20.000 en € 30.000 in de begroting begroot.

In het investeringsprogramma is voor openbaar groen vanaf 2023 structureel € 500.000 geraamd.

#### *Risico's*

De risico's voor het openbaar groen worden met name veroorzaakt door de steeds extremere weersomstandigheden. Zo leiden zowel langdurige hitte/droogte als wateroverlast tot grote schade aan beplanting en aan bomen.

### **d. Gebouwen**

#### *Beleid en uitvoering*

De gemeente Kerkrade bezit 108 gebouwen. Deze panden worden onder meer gebruikt door de gemeente zelf, (sport)verenigingen, stichtingen en scholen. Ook heeft de gemeentegebouwen voor toerisme, recreatie en cultuur zoals Schacht Nulland, Botanische Tuin Kerkrade, Kasteel Erenstein, Rodahal, HuB (theater en bibliotheek), een muziekschool en speeltuinen. Tevens beschikt de gemeente over accommodaties die van groot belang zijn in een wijk, zoals 't Westhoes, 't Sjevemethoes en het Flexiforum. Al deze gebouwen hebben een belangrijke rol, mensen ontmoeten elkaar en doen samen activiteiten.

Verder heeft de gemeente nog zeven woningen, vier woonwagens, dertig woonwagenstandplaatsen, drie parkeergarages en een winkelpassage in bezit.

### **Onderhoud**

Het onderhoud en beheer van de panden valt onder de afdeling Vastgoed. Uitgangspunt is hierbij dat de gebouwen op peil worden gehouden waarbij de uitvoering sober maar doelmatig plaatsvindt. Onderhoud vanwege veiligheid wordt altijd gedaan.

Daarnaast zorgt de afdeling Vastgoed voor het verkopen en verhuren van grond en panden van de gemeente. We proberen leegstand zoveel mogelijk te voorkomen. Dit doen we door het slopen of verkopen of het slimmer gebruiken van bestaande panden. Doel is om het bezit kleiner te maken.

### **Belangrijke zaken voor 2023**

- De gemeente is grootaandeelhouder van Holding Stadion B.V. en verantwoordelijk voor c.q. heeft belang bij het beheer en onderhoud van het Parkstad Limburg Stadion. Het gaat vooral om het hoofdgebouw, de zittribunes/dak en het speelveld. De kosten die nodig zijn voor het onderhoud staan in het jaarplan. Aan de staalconstructie vinden in 2023 ook weer werkzaamheden plaats (schilderen en conserveren). Een budget van € 50.000 is jaarlijks weggezet voor dit gedeelte van het stadion.
- Het verhuren van woningen al dan niet woonwagens en/of woonwagenstandplaatsen is niet direct de core business van een gemeente. Voor de woonwagenstandplaatsen en de woonwagens in eigendom van de gemeente wordt momenteel onderzocht of de verhuur en beheer niet kan worden uitbesteed aan een externe partij.
- Door corona zijn we anders gaan kijken naar thuiswerken. Gebleken is dat de gemeente prima doordraait als mensen thuis werken. Daarom zet de gemeente in op deels thuis, deels op kantoor werken. Dat heeft natuurlijk ook gevolgen voor de gebouwen van de gemeente waar de medewerkers werken.

### **Kosten**

De kosten voor het beheren en onderhouden van onze gebouwen wordt uit het zogenaamde exploitatiebudget betaald. Voor 2023 is hiervoor € 2.366.400 beschikbaar. Het bedrag bestaat daarnaast uit kosten voor energie-, service- en schoonmaak. De huuropbrengsten worden hierin meegenomen. In de meerjarenbegroting zijn de uitgaven meegenomen die nodig zijn.

Vanaf 2023 is het beschikbare investeringsvolume voor groot onderhoud Gebouwen ad € 750.000 met € 300.000 verhoogd naar € 1.050.000 om jaarlijks onderhoud te kunnen uitvoeren aan de strategische panden van de gemeente.

De opbrengst van wat we verkopen aan onroerende goederen gaat naar het potje voor 'reserve gebouwen'. Het saldo van deze reserve bedraagt per 1-1-2022 € 308.198.

Tot slot is er voor onderwijsvoorzieningen in het investeringsprogramma € 200.000 begroot.

### **e. Openbare verlichting**

#### *Beleid en uitvoering*

Met de openbare verlichting bedoelen we de verlichting die nodig is om de openbare ruimte (zoals de straten) 's avonds en 's nachts te verlichten. Mensen zijn hierdoor op straat goed zichtbaar en kunnen veilig over straat. Het verkeer kan veilig door de straten rijden.

De komende 5 jaar is 20% van alle lichtmasten ouder dan 40 jaar. Deze lichtmasten moeten worden getest of worden vervangen. Armaturen ouder dan 20 jaar moeten eveneens vervangen worden. In nieuwe armaturen zit LED-verlichting in plaats van lampen. LED-verlichting verbruikt minder energie dan de oude verlichting met lampen. Op deze wijze wordt bij het beheer en onderhoud van de openbare verlichting een bijdrage geleverd aan het beleid op het gebied van zowel (verkeers-) veiligheid alsook duurzaamheid.

### *Budgetten*

Voor de energiekosten en transportkosten en het onderhoud van de openbare verlichting is in 2023 resp. € 287.500 en € 400.000 beschikbaar. Door de energiecrisis zijn de kosten het afgelopen jaar fors gestegen. Vanaf 2023 is er in het investeringsprogramma jaarlijks € 300.000 beschikbaar voor het vervangen van lichtmasten en armaturen.

### *Risico's*

Oude lichtmasten die getest worden, moeten soms direct worden verwijderd. Dit gebeurt wanneer de toestand van de lichtmast te slecht is om te laten staan. Hierdoor zal er op die plaats (soms langere) tijd geen verlichting zijn.

In 2022 zijn bij Enexis in meerdere gemeenten diverse storingen opgetreden. Het gaat storingen in de tijden waarop de verlichting in – of uitgeschakeld wordt. Daarnaast treden ook storingen op waarbij de openbare verlichting in een hele straat uitvalt.

De gemeente heeft geen directe invloed op deze technische storingen maar onderhoudt hierover directe contacten met Enexis.

## **f. Civieltechnische kunstwerken**

### *Beleid en uitvoering*

Met civieltechnische kunstwerken bedoelen we constructies zoals bruggen, tunnels, keerwanden, steigers en duikers. In Kerkrade zijn er ongeveer 55 civieltechnische kunstwerken, afwisselend van groot tot klein en afwisselend van een eenvoudige houten brug tot complexe bruggen uit (voorgespannen) beton.

De gemeente Kerkrade heeft als taak dat deze kunstwerken veilig blijven functioneren. Dat geldt voor het gebruik door burgers en verkeer, maar ook voor bijvoorbeeld een veilige waterdoorvoer daar waar nodig.

De enorme afwisseling in afmetingen en materialen maakt het beheer lastig. Een kleine houten brug zal meer en intensiever onderhoud nodig hebben dan bijvoorbeeld een betonnen brug. Als echter een betonnen brug groot onderhoud nodig heeft dan lopen de kosten snel hoog op.

De gemeente bewaakt de situatie van de kunstwerken door deze regelmatig te inspecteren. Op basis van deze inspecties kan ieder jaar het onderhoud worden bepaald en kan er gekeken worden hoeveel geld er moet worden uitgegeven. De hoeveelheid geld die wordt uitgegeven kan van jaar tot jaar verschillen. Vanwege de veiligheid en het blijven functioneren van de kunstwerken zijn er duidelijke regels over de minimale kwaliteit die een kunstwerk moet hebben. Op dit moment is de kwaliteit van de kunstwerken redelijk. In 2023 is het noodzakelijk om te investeren aan een aantal duikers en een aantal kleinere stalen bruggen.

Tot slot vormen de kunstwerken meestal een oplossing voor een knelpunt. Zonder bijvoorbeeld de brug over de Worm in de Merksteinstraat is de Worm daar niet te passeren en moet verkeer zeer lange omwegen maken.

### *Budgetten*

Voor het dagelijkse onderhoud aan civieltechnische werken is in 2023 € 57.800 beschikbaar. In het investeringsprogramma is vanaf 2023 structureel € 73.000 beschikbaar.

Vanuit de versnellingsagenda Rijk zullen er in 2023/2024 aanvullende middelen beschikbaar gesteld worden voor het viaduct Sint Pieterstraat.

### *Risico's*

Het komt voor dat aanvullende inspecties gedaan moeten worden. De financiële middelen hiervoor blijven een punt van aandacht.

Bij dergelijke inspecties is gebleken dat de brug over de St. Pieterstraat op afzienbare termijn vervangen moet worden. De plannen hiervoor zullen in 2023 worden uitgewerkt.

De gemeente heeft nog een zaak bij de rechtbank die niet is afgehandeld. Mogelijk moet er een vergoeding aan een aantal bedrijven op de Locht worden betaald. De gemeente wacht de uitspraak van de rechter af.

Naast de kunstwerken van de gemeente zijn er ook nog kunstwerken van andere partijen in de stad. Dit zijn kunstwerken van het waterschap, de provincie en Prorail. Een voorbeeld hiervan is de brug over het spoor in de Troupsbergstraat. De gemeente heeft geen bevoegdheid om beslissingen te nemen over deze kunstwerken.

## **g. Speelvoorzieningen**

### *Beleid en uitvoering*

Speelvoorzieningen (plaatsen waar kinderen kunnen spelen) zijn belangrijk voor de vitaliteit en gezondheid van jonge kinderen. De speelvoorzieningen zijn aanwezig in de Kerkraadse speeltuinen, maar ook op veel plekken in de openbare ruimte. Het groot onderhoud van de speelvoorzieningen in de speeltuinen is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Het dagelijks onderhoud en het beheer worden uitgevoerd door de speeltuinverenigingen of stichtingen zelf. De basis voor deze werkzaamheden is het speelruimtebeleid. De eigen medewerkers verzorgen het grootste gedeelte van de uitvoering.

Om de technische kwaliteit van de speelvoorzieningen te waarborgen wordt voorgesteld de exploitatiebegroting te verhogen met jaarlijks € 20.000, Daarmee wordt ook ingespeeld op de sterk gestegen kosten van materiaal en onderdelen.

### *Budgetten*

Jaarlijks is er voor het onderhouden van de speelvoorzieningen thans € 31.000 beschikbaar.

### *Risico's*

Het beschikbaar stellen van extra financiële middelen zorgt ervoor dat risico's zoveel als mogelijk weg worden genomen.

## S4. Financiering (treasury)



### Algemeen

Deze paragraaf bevat een beleidsmatige benadering van de treasuryfunctie en de plannen en uitkomsten hiervan. De treasuryfunctie zorgt voor het (optimaliseren van) beheer van de (dagelijkse) ingaande en uitgaande geldkasstromen. Daarnaast zorgt de treasurer voor de beschikbaarheid van financiële middelen op zowel de korte als lange termijn. De paragraaf moet risicobeheer en gemeentefinanciering transparanter maken. De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de daarop gebaseerde ministeriële Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) bepalen de inhoud van deze paragraaf voor een groot deel, waaronder de verschillende opgenomen tabellen/overzichten. Het doel van de regelgeving is om aan de ene kant de transparantie van de treasuryfunctie te verhogen en aan de andere kant risico's te mijden binnen genoemde functie. Daarnaast heeft het Rijk extra regelgeving ontwikkeld, zoals verplicht schatkistbankieren en de Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof). Het doel van deze regelgeving is met name de financiële positie van de Nederlandse overheid in de Economische Monetaire Unie veilig te stellen.

### a. Risicobeheer

Met risico's bedoelen we hier renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Het doel van risicobeheer en risicomangement is de verschillende risico's binnen de treasury te analyseren, beheren, beperken en neutraliseren. Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met de aanbevelingen en richtlijnen van de Wet Fido, de Ruddo en het Treasurystatuut van de gemeente. De genoemde risico's worden hieronder beschreven.

#### **Renterisico's**

##### *Renterisico op vlottende schuld*

Vlottende schuld betreft alle betalingsverplichtingen die binnen een jaar voldaan moeten zijn. Om het renterisico op de netto vlottende schuld te beperken mogen gemeenten niet onbeperkt in de financieringsbehoefte voldoen door het aantrekken van kort geld. Kort geld is over het algemeen goedkoper dan lang geld, maar heeft als risicofactor dat het renteniveau meestal sterker aan fluctuaties onderhevig is. De toegestane netto vlottende schuld wordt bepaald door de "kasgeldlimiet".

Voor het jaar 2023 kan de kasgeldlimiet voor de gemeente Kerkrade als volgt worden berekend:

(a) omvang van de jaarbegroting per 1-1-2023	€ 193,705 mln
(b) bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5 %
Kasgeldlimiet voor 2023 (a)x(b) afgerond	€ 16,465 mln

Ieder kwartaal wordt de kasgeldlimiet intern getoetst door het verschil te bepalen tussen de werkelijke netto vlottende schuld en de kasgeldlimiet. Als de kasgeldlimiet 3 kwartalen op rij wordt overschreden laat de gemeente dit weten aan de provinciaal toezichthouder. De gemeente geeft daarbij in een plan aan hoe men opnieuw aan de kasgeldlimiet denkt te gaan voldoen. Structurele overschrijding van de kasgeldlimiet wordt meestal opgelost door aflossing van kortlopende financiering en het aantrekken van vaste geldleningen. Op verzoek van de provinciaal toezichthouder is aanvullende informatie opgenomen over de gemiddelde netto vlottende schuld in het 3e en 4e kwartaal van jaar t-2 en in het 1e en 2e kwartaal van jaar t-1, aangevuld met de kasgeldlimiet van jaar t-2 en jaar t-1. Zie hiervoor onderstaand overzicht.

	2021		2022
Vlottende schuld 3 <sup>e</sup> kwartaal	-536	Vlottende schuld 1 <sup>e</sup> kwartaal	8.907
Vlottende schuld 4 <sup>e</sup> kwartaal	-227	Vlottende schuld 2 <sup>e</sup> kwartaal	-1.233
<b>Kasgeldlimiet 2021</b>	<b>14.879</b>	<b>Kasgeldlimiet 2022</b>	<b>16.024</b>

Door het aantrekken van een laagrentende lening in 2022 is er voldoende ruimte ontstaan en is geanticipeerd op nog verwachte uitgaven. De huidige situatie op de geld- en kapitaalmarkt en de verwachtingen dienaangaande zijn behoorlijk onzeker

#### *Renterisico op vaste schuld*

Langlopende leningen die door de gemeente zijn opgenomen kunnen worden geanalyseerd met de "renterisiconorm". Dit is een instrument dat de Wet Fido geeft om mogelijke renterisico's van de vaste schuld te analyseren. De renterisiconorm geeft een kader voor een evenwichtige opbouw van de leningenportefeuille waarbij het risico op de vaste schuld gespreid is in jaren. Van een evenwichtige opbouw is sprake als in geen enkel jaar gerelateerd aan het begrotingstotaal een onevenredig deel van de portefeuille aan herfinanciering onderhevig is en/of de te financieren aflossingscomponenten niet buitenproportioneel zijn.

In het onderstaande overzicht wordt de relatie gelegd tussen renterisico en renterisiconorm.

<i>bedragen x € 1.000</i>		2023	2024	2025	2026	
<b>Rente-<i>risico</i></b>						
<b>1</b>	Renteherzieningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
<b>2</b>	Aflossingen	9.968	10.568	10.543	10.823	
<b>3</b>	Rente- <i>risico</i>	1 + 2	9.968	10.568	10.543	10.823
<b>4</b>	Rente- <i>risiconorm</i>	4a x 4b	38.741	38.830	39.796	39.044
<b>5a</b>	<b>Ruimte onder rente-<i>risiconorm</i></b>	<b>4 &gt; 3</b>	28.773	28.262	29.253	27.221
<b>5b</b>	<b>Overschrijding rente-<i>risiconorm</i></b>	<b>3 &gt; 4</b>	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<b>Rente-<i>risiconorm</i></b>						
<b>4a</b>	Begrotingstotaal	193.705	194.151	198.982	195.218	
<b>4b</b>	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	
<b>4</b>	<b>Berekende rente-<i>risiconorm</i></b>	38.741	38.830	39.796	39.044	

Het overzicht laat een evenwichtige opbouw zien. Met betrekking tot verplichte aflossingen en renteherzieningen is er structureel voldoende ruimte ten opzichte van de renterisiconorm.



### Kredietrisico's

Dit betreft kredietrisico's op door de gemeente aan derden verstrekte geldleningen. Het volgende overzicht geeft inzicht in partijen en geraamde restantschuld begin 2023

<i>bedragen x € 1.000</i>		
<b>Partijen (kredietrisico's)</b>	<b>schuld*</b>	<b>%</b>
Zonnepanelenproject	7.135	24,52
Kredietbank Limburg	91	0,31
Georganiseerde sport	120	0,41
Holding Stadion BV	18.536	63,69
GaiaZoo	544	1,87
Culturele verenigingen	22	0,08
Startersleningen	50	0,17
WoonWijzerWinkel	116	0,40
Stichting Brouwerij Rolduc	54	0,19
Enexis	2.390	8,21
St. Woonzorg Elisabeth Stift	45	0,15
<b>Totaal</b>	<b>29.103</b>	<b>100,00</b>

\* Ervan uitgaande dat partijen hun geraamde aflossingsverplichtingen 2022 nakomen.

De verstrekte geldleningen conflicteren niet met de uitgangspunten van de Wet Fido.

### Koers- en valutarisico's

Van koersrisico's is sprake als de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het bijzonder gaat het dan om de vaste financiële activa die aan de ene kant bestaan uit aan derden verstrekte leningen. Deze zijn eerder behandeld bij het onderdeel kredietrisico's. Aan de andere kant gaat het om aandelenbezit en deelnames. Hier worden geen bijzondere/grote risico's verwacht. De gemeente verricht slechts transacties in euro's, waardoor van valutarisico's geen sprake is.

## **b. Gemeentefinanciering**

Hieronder worden enkele aspecten van gemeentefinanciering verder uitgewerkt.

### Leningenportefeuille

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de samenstelling, de grootte, de rente van opgenomen leningen en de mutaties als gevolg van nieuwe leningen (verwachting/raming).

		<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Leningen		<b>2022</b>	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>
	Stand per 1 januari	135.669	135.201	140.233	142.665	139.122
bij	nieuwe leningen	10.000	15.000	13.000	7.000	7.000
af	reguliere aflossingen	10.468	9.968	10.568	10.543	10.823
af	vervroegde aflossingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
bij	herfinanciering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<b>Stand per 31 december</b>	<b>135.201</b>	<b>140.233</b>	<b>142.665</b>	<b>139.122</b>	<b>135.299</b>

In 2023 is geen herfinanciering van "oude" leningen aan de orde. De verwachting is dat de rente op langlopende leningen zal toenemen, maar er is nog altijd een onzekere factor in de mate van herstel en groei van de economie.

### Uitzettingen

Het gaat hierbij om uitzettingen korter dan een jaar. Het doel hiervan is om een zo goed mogelijk rendement uit een incidentele overliquiditeit te halen. Voor overtollige middelen heeft de gemeente nauwelijks bewegingsvrijheid. Rijksregelgeving verplicht de gemeente tot schatkistbankieren bij het Rijk. Het rendement is hier beperkt.

### *Schatkistbankieren en Wet Houdbare overheidsfinanciën*

Beide regelingen moeten gezien worden in het licht van de financiële positie van de Nederlandse overheid in relatie tot afspraken binnen de Europese Monetaire Unie (EMU).

### *Relatiebeheer*

De gemeente heeft rekeningen bij meerdere banken. De eerste bank is N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), waar tevens een kredietfaciliteit van ruim € 5.672.000 beschikbaar is. Bij de ING-groep heeft de gemeente twee rekeningen. Met name met de BNG vindt regelmatig overleg plaats over optimalisering van bestaande producten, nieuwe producten, en het niveau van de dienstverlening.

### *Kasbeheer*

Kasbeheer regelt het beheer van saldi en liquiditeiten en zoveel mogelijk de sturing van middelen-stromen. Doel is het optimaliseren van het renterendement. Daarbij worden de volgende korte termijn producten gebruikt: rekening-courant-krediet, dag- en kasgelden. Extra aandachtspunten zijn de beperking van het contante geldverkeer en intensivering van de elektronische betaalvormen.

### *Organisatie*

Verantwoordelijkheden, bevoegdheden en andere spelregels die in het treasurytraject aan de orde zijn, zijn in het treasurystatuut opgenomen. Daarnaast zijn uitgangspunten en bepalingen van de vigerende "Financiële verordening gemeente Kerkrade" ex art. 212 Gemeentewet maatgevend.

### *Informatievoorziening*

Voor de treasuryfunctie wordt zowel van interne als externe informatiesystemen gebruik gemaakt. Bij de externe informatievoorziening is een prominente rol voor BNG-dataservices online weggelegd. De efficiency van de systemen wordt regelmatig geëvalueerd.

## **c. Renteresultaat taakveld treasury**

		<i>Bedragen * € 1.000</i>
a.	+ Externe rentelasten over de korte en lange financiering	<b>2.179</b>
b.	-/- Externe rentebaten (idem)	-153
	<b>Saldo rentelasten en rentebaten</b>	<b>2.026</b>
c1.	-/- Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0
c2.	-/- Rente van projectfinanciering die a.h. betreff. taakveld moet worden toegerekend	0
c3.	+ Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die a.h. betreff. taakveld moet worden toegerekend	0
	<b>Aan taakvelden toe te rekenen externe rente</b>	<b>2.026</b>
d1.	+ Rente over eigen vermogen	0
d2.	+ Rente over voorzieningen	0
	<b>Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente</b>	<b>2.026</b>
e.	-/- Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	
	<b>Renteresultaat (toe te rekenen rente)</b>	<b>2.100</b>

## S5. Bedrijfsvoering



### Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in de bedrijfsvoering. De ontwikkeling van de bedrijfsvoering staat niet stil. Dit heeft voortdurend de aandacht. Onderwerpen van bedrijfsvoering die terugkomen in deze paragraaf zijn bijvoorbeeld: het hybride werken, personeelsbeleid en communicatie.

#### a. Financieel beleid en beheer

De belangrijkste regels voor financieel beleid en beheer zijn vastgelegd in de bestaande financiële verordening (art.212 Gemeentewet). Daarnaast zijn er verschillende interne regels vastgesteld voor een goed financieel beleid en beheer.

In de controleverordening (art.213 Gemeentewet) is de wettelijke verplichte accountantscontrole geregeld. Tot en met boekjaar 2022 (planning was 2021) is het zo dat de accountant de getrouwheid en de rechtmatigheid controleert. De accountant geeft na de controle een verklaring af met een rapport waarin de opmerkingen staan. Vanaf 2023 moet door een wetswijziging het college zich over de rechtmatigheid verantwoorden in de jaarrekening. De accountant moet die vervolgens toetsen samen met de rest van de jaarrekening en geeft vervolgens in zijn verklaring aan of de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording college) 'getrouw' is. Begrijpelijk heeft dit gevolgen voor de (interne) processen binnen de gemeente. In goede samenwerking met de accountant krijgt dit vorm, zodat we tijdig aan deze wettelijke verplichting kunnen voldoen.

Op grond van artikel 213A van de Gemeentewet onderzoekt het college de doeltreffendheid en doelmatigheid van het door het college gevoerde bestuur. Deze verplichting zal ook in 2023 tot uitvoering worden gebracht. Het onderzoeksplan voor 2023 wordt nog opgesteld.

### **Interne toetsing**

Voor de verschillende processen wordt getoetst of aan de relevante wet- en regelgeving wordt voldaan. Ook worden hiervan de financiële stromen gecontroleerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan in- en uitgaande geldstromen van personeelskosten, investeringen, subsidies, belastingen, uitkeringen en bouwvergunningen. Daarbij wordt rekening gehouden met de eisen, zoals die worden gesteld in de Single Information Single Audit (Sisa). Waar nodig worden bestaande processen verbeterd.

### **b. Personeel en organisatie**

Onze eigen organisatie dient voldoende fit en toegerust te zijn om de opgaven en steeds omvangrijkere wettelijke taken te vervullen en om daarover met de samenleving in contact te blijven. Om de dienstverlening op peil te houden zal in de organisatie van personeel en bedrijfsvoering behoorlijk geïnvesteerd worden. Dat geldt zowel voor wat betreft de werkwijzen als voor wat betreft de omvang van het personeelsbestand.

Daarnaast wordt voortdurend gebruik gemaakt van de strategische personeelsplanning. Een onderdeel daarvan is de uniforme aanpak van de ontwikkeling van leiderschap en van medewerkers. Een ander belangrijk onderdeel is het blijven stimuleren van een pro-actieve houding tegenover inwoners en samenleving.

Het binden en behouden van goede medewerkers heeft de hoogste aandacht. Het proces van werving en selectie zal op een moderne en effectieve wijze worden ingericht. Zeker nu we te maken hebben met een krappe arbeidsmarkt. De gemeente Kerkrade is en blijft een goede werkgever en zal dat ook actief naar buiten toe uitstralen en waarmaken. We investeren in de (door)ontwikkeling en opleidingen van medewerkers en stimuleren de inzet van hun talenten.

Ziekteverzuimpreventie en -interventie blijven continue aandacht krijgen. Gezonde en fitte medewerkers zijn uitermate belangrijk voor het bereiken van onze doelen. Daartoe zullen wij de medewerkers blijven wijzen op het belang van sporten en dit ondersteunen.

De leidinggevendenden krijgen de juiste handvatten om uitvoering te geven aan het vernieuwd personeelsbeleid en om te kunnen sturen op de kwaliteit van de resultaten. Er zal meer gebruik worden gemaakt van ontwikkel assessments om op een objectievere manier ontwikkelmogelijkheden van de leidinggevendenden en medewerkers bloot te leggen. Vertrouwen en veiligheid zullen hierbij belangrijke uitgangspunten zijn.

### **c. Informatiemanagement, informatiebeveiliging en privacy (I.I.P.)**

#### *Digitale Informatievoorziening*

Digitalisering, informatie (data) en ICT-voorzieningen zijn onmisbaar voor het goed functioneren van de organisatie. Niet alleen kan het management op basis van de juiste informatie een strategie uitzetten, maar ook in de uitvoering is de informatievoorziening essentieel.

De gemeente is steeds meer (24/7) digitaal in contact met burgers, bedrijven en gerelateerde instanties of organisaties. In de afgelopen jaren is hiervoor een solide basis gelegd en zijn een groot aantal werkprocessen gedigitaliseerd. De dienstverlening is open, transparant en klantgericht. Door een adequaat ingerichte digitale informatievoorziening vindt communicatie tussen klanten en de gemeente op een snelle en betrouwbare manier plaats. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat klanten ook via andere kanalen (telefonisch, balie, per post) contact kunnen zoeken met de gemeente.

Informatievoorziening ondersteunt ook de interne bedrijfsvoering en processturing. Dit zorgt voor efficiency en een duurzame digitale toegankelijkheid. Het regelen van een goede, geordende en toegankelijke informatievoorziening op basis van informatiebeleid moet leiden tot een kwaliteitsverhoging van onze dienstverlening.

Het beheer van de traditionele te bewaren analoge informatie in de gemeentelijke archiefbewaarpplaats is goed geregeld. De archiefbewaarpplaats voldoet aan alle wettelijk gestelde eisen en is gelegen in het

Stadskantoor. Door de digitalisering belandt digitale informatie in sneltreinvaart op verschillende systemen, die bovendien snel verouderen. Het gevaar is dat informatie hierdoor in de toekomst niet of moeilijker te raadplegen is. Het Kabinet moderniseert daarom de Archiefwet 1995 zodat ook digitale informatie goed bewaard blijft én in de toekomst gelezen kan worden. Een belangrijke wijziging van deze concept-wet is dat (digitale) informatie niet na 20 jaar maar na 10 jaar moet worden overgebracht naar een archiefbewaarploaats/e-Depot.

Naar verwachting zal de nieuwe Archiefwet 2022 in juli 2024 van kracht worden.

Kerkrade beschikt – evenals de meeste andere gemeenten – nog niet over een eigen e-Depot oplossing waar digitale informatie kan worden opgeslagen. Door de sterke groei aan digitale informatie vraagt het beheer en de beveiliging van data steeds meer aandacht. In 2022 is door Kerkrade een pilot gestart om digitale informatie op termijn over te brengen naar een e-Depot en een duurzame digitale toegankelijkheid van de Kerkradse informatie voor de toekomst geborgd is.

#### **d. Overige bedrijfsvoeringsonderwerpen**

##### Integriteit

De gemeente Kerkrade vindt integriteit erg belangrijk. Bewust is gekozen om bestuur, management en personeel te trainen in moreel juist handelen. Daarnaast is het management ervan doordrongen dat dilemma's bij te maken keuzes dagelijks kunnen voorkomen en bespreekbaar gemaakt kunnen worden. In feite gebeurt dat iedere dag weer opnieuw; tijdens vergaderingen, overleggen, functioneringsgesprekken of gewoon op de werkvloer. Alles binnen een veilige omgeving. Nieuwe medewerkers krijgen een eendaagse training morele oordeelsvorming van een gespecialiseerd extern bureau. Deze training maakt werknemers mondig en weerbaar voor situaties waarin zij geconfronteerd worden met lastige en moeilijke beslismomenten.

Weerbaarheid tegen ondermijning door de onderwereld (het deel van de samenleving dat criminele activiteiten onderneemt) via infiltratie in de legale bovenwereld heeft de nodige aandacht. Bewustwording en weerbaarheid bij het personeel zullen door voorlichting verbeterd worden.

Tegen het schenden van de integriteit zal gepast opgetreden worden. Daarbij staat bescherming van het imago van de gemeente en het handhaven van het vertrouwen van de samenleving in de gemeente Kerkrade voorop.

##### Communicatie

De rol van de overheid is de laatste jaren flink veranderd en dit merken we zeker ook op het vlak van communicatie. Voorheen was een gemeente er vooral om mensen te informeren en voorlichting te geven. Met de veranderende rol van de overheid en met het oog op de komst van de omgevingswet, wordt een gemeente op sommige momenten veel meer een gesprekspartner of een communicatieplatform dan een informatiekanaal of een afzender van voorlichtingscampagnes. Op het ene moment is de gemeente de partij die inwoners, ondernemers en verenigingen informeert over en betreft bij gemeentelijk beleid, terwijl we de andere keer als gemeente betrokken worden bij een initiatief dat in de gemeenschap ontstaat; een initiatief waarin een deel van de gemeenschap eigenaarschap toont en de gemeente 'slechts' om hulp vraagt. Deze veranderende rol omarmen wij en vraagt om communicatieve sensitiviteit en wendbaarheid. Hier ligt dan ook onze uitdaging voor 2023 en verder.

We vinden het belangrijk dat inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners van de gemeente Kerkrade altijd weten waar de gemeente voor staat en wat ze van de gemeente mogen verwachten. Of het nu gaat over iets waar wij als gemeente verantwoordelijk voor zijn en de mensen over informeren of bij betrekken, of over een idee of initiatief dat in de gemeenschap ontstaat en waar wij als gemeente om hulp worden gevraagd. Duidelijkheid over wie, wat, wanneer doet of moet doen is heel belangrijk. Ons uitgangspunt is dat onze communicatie toegankelijk en begrijpelijk is voor de doelgroep die we willen bereiken. Dit betekent dat we ons altijd bewust moeten zijn van ons taalgebruik. Ook moeten we onze communicatiekanalen zorgvuldig inzetten. Je kunt immers niet iedere doelgroep op dezelfde manier of via dezelfde kanalen bereiken.

Om ervoor te zorgen dat mensen weten waar de gemeente Kerkrade voor staat, blijven we onze stad nadrukkelijk 'vermarkten'. We laten zien wat Kerkrade allemaal te bieden heeft. We willen dat mensen weten dat Beleef Kerkrade niet alleen een merk is waarmee we bezoekers van buiten Kerkrade naar onze

stad willen lokken. Beleef Kerkrade is zeker ook van toepassing als je hier woont, werkt of naar school gaat. Je beleeft onze stad die volop werkt aan gezondheid & vitaliteit. Je beleeft bovendien een stad die het belangrijk vindt dat iedereen zich veilig voelt en waar iedereen mee mag denken en doen. En natuurlijk kun je óók als inwoner of ondernemer al die prachtige plekken en de sfeervolle evenementen en activiteiten die Kerkrade rijk is volop beleven.

Omdat de rol van de overheid is veranderd, richten we onze aandacht de komende jaren nog meer op procescommunicatie. Procescommunicatie betekent dat we onze doelgroepen bij alles wat we doen zo goed mogelijk proberen uit te leggen wat we doen, waarom we iets doen, hoe we iets doen en ga zo maar door. We communiceren dus niet alleen wanneer een plan al kant en klaar op tafel ligt of wanneer een besluit al genomen is. We communiceren nadrukkelijk ook al vóórdat het zover is. Zo weten mensen bijvoorbeeld waar de gemeente mee bezig is of welke ontwikkelingen er in hun wijk of buurt zijn. Ook weten ze zo al in een vroeg stadium waar ze – indien van toepassing – over mee kunnen denken en aan mee kunnen doen.

Naast de aandacht voor procescommunicatie, gaan we ook veel nadrukkelijker inzetten op interactie met en door de inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners. Mensen maken tegenwoordig veel meer gebruik van hele diverse communicatiekanalen. Zo zoeken ze niet alleen telefonisch of per mail contact met de gemeente, maar stellen ze hun vraag – of geven ze hun mening, ook via social media. We gaan daarom nog actiever aan de slag met de interactieve mogelijkheden van social media.

Naast deze algemene ontwikkelingen, waarbij we werken aan een communicatiever Kerkrade, gaan we in 2023 verder aan de slag met:

- Het uitdragen en vermarkten van 'het verhaal van Kerkrade';
- Het verduurzamen van de inzet van begrijpelijke taal en communicatie voor de specifieke doelgroep laaggeletterden;
- Het uitbreiden van platforms waarmee we de communicatie en participatie met en door inwoners verder stimuleren.

#### Dienstverlening

De gemeente voert een aantal wettelijke (dienstverlenende) taken uit op het gebied van burgerzaken en verkiezingen. De klant wordt bediend door een herkenbare ingang te bieden voor alle diensten en beleidsvelden. Dit kan via diverse kanalen: via onze website, het Klant Contact Center (KCC) of via de balies van het stadskantoor. De gemeente wil inwoners, bedrijven en instellingen een doeltreffende en doelmatige dienstverlening geven, zodat de gemeente een dienstbare, toegankelijke, betrouwbare, moderne en daadkrachtige overheid is.

Het verbeteren van onze dienstverlening is een continu proces waarbij wij steeds op zoek zijn en oog hebben voor moderne ontwikkelingen en goede ervaringen met verbeteringen van de dienstverlening bij andere gemeenten. "Digitaal waar kan en persoonlijk waar het moet".

#### **e. Cijfermatig inzicht in de bedrijfsvoering**

Dit overzicht geeft meerjarig cijfermatig inzicht in de lasten en baten van de bedrijfsvoering. Onder de lasten en baten van de bedrijfsvoering worden gerekend die van overhead, salarissen en externe inhuur (incl. Wsw). Voor de externe inhuur wordt de definitie van het CBS gevolgd (lastencategorie 3.51).

Overheadkosten zijn de kosten die we maken voor het sturen van en de hulp aan medewerkers, zodat zij hun werk goed kunnen doen. Hierbij kan gedacht worden aan personeel en organisatie, inkoopfunctie, financiële functie, juridische zaken, bestuurszaken en bestuursondersteuning, managementondersteuning, informatievoorziening en automatisering, huisvesting en documentaire informatievoorziening, etc.

<i>Bedragen * € 1.000</i>	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>	<b>2026</b>
<b>Bedrijfsvoeringskosten</b>				
Salarissen	34.319	34.105	34.033	34.021
Externe inhuur	3.221	2.984	2.944	2.915
Overhead excl. salarissen/ inhuur	8.233	7.940	7.574	7.094
- <i>ICT, telefonie etc.</i>	3.240	3.134	3.042	2.988
- <i>Huisvesting / gebouwenbeheer</i>	1.641	1.592	1.515	1.140
- <i>HRM en personele zaken</i>	219	207	201	201
- <i>Bedrijfsvoertuigen</i>	454	442	404	354
- <i>Verzekering</i>	452	452	452	452
- <i>Stortkade/gemeentewerf</i>	383	384	384	384
- <i>Magazijn</i>	286	284	284	284
- <i>Facilitaire zaken, repro en archief</i>	328	288	288	288
- <i>Mechanische hulpmiddelen</i>	203	152	137	137
- <i>Communicatie</i>	456	447	297	297
- <i>Rechtsbelangen</i>	61	61	61	61
- <i>Overige bedrijfsvoeringskosten</i>	512	498	511	511
<b>Totale bedrijfsvoeringskosten</b>	<b>45.773</b>	<b>45.029</b>	<b>44.551</b>	<b>44.030</b>

## §6. Verbonden partijen



### Algemeen

Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (art. 1, onder b Bbv) geeft aan dat onder een 'verbonden partij' dient te worden verstaan *een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft*. We spreken van een financieel belang als de gemeentemiddelen ter beschikking stelt/heeft gesteld, aansprakelijk is bij niet nakoming van verplichtingen of als er geen verhaal is bij faillissement. We spreken van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft, bijvoorbeeld als een wethouder, raadslid of ambtenaar zitting heeft in het bestuur of namens de gemeente stemt.

Op hoofdlijnen zijn binnen de gemeente de volgende verbonden partijen te onderscheiden: Gemeenschappelijke Regelingen (GR), Naamloze Vennootschappen (NV) en Besloten Vennootschappen (BV). De keuze voor een specifieke rechtsvorm is onder andere afhankelijk van het te bereiken doel.



## a. Verbonden partijen

In onderstaande tabel worden de verbonden partijen opgesomd. Met ingang van de Begroting 2022 wordt de exploitatiebijdrage meerjarig weergegeven in de tabel.

				Exploitatiebijdrage (* € 1.000)			
				2023	2024	2025	2026
1.	GR	6	Reinigingsdiensten Rd4	4.324	4.324	4.324	4.324
2.	GR	6/7	GGD Zuid-Limburg	2.611	2.612	2.612	2.612
3.	GR	6	Werkvoorzieningschap O.Z.L.	16.629	15.915	15.698	15.698
4.	GR	0	Stadsregio Parkstad Limburg	723	731	738	747
5.	GR	6	Gem. Regeling voor Sociale Kredietverstrekking en Schuldhulpverlening in Limburg	1.600	1.600	1.600	1.600
6.	GR	0	Eurode	24	24	24	24
8.		7	Bodemzorg Limburg	12	12	12	12
9.		0/7	NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)	0	0	0	0
10.		7	NV Reinigingsdiensten Rd4	0	0	0	0
11.		5	GaiaZOO BV	0	0	0	0
12.		0/5	BV Holding Stadion Kerkrade	68	68	68	68
14.		0/3	EBC GmbH & Co. KG	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
15.		3	Technologiepark Herzogenrath GmbH	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
18.		0	NV Bank Nederlandse Gemeenten	0	0	0	0
19.		0	NV Enexis Holding	0	0	0	0
21.		0	Div. tijdelijke deelnemingen a.g.v. verkoop productie- en leveringsbedrijf Essent aan RWE: (Vordering op Enexis BV, Verkoop Vennootschap BV, CBL Vennootschap BV, Claim Staat Vennootschap BV)	0	0	0	0
22.	GR	1	Veiligheidsregio Zuid-Limburg	3.331	3.447	3.504	3.569
23.		5	NV Parkstad Limburg Theaters	866	891	891	891
25.	GR	7	Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg	286	246	246	246
26.		0/3	IBA Parkstad B.V.	24	0	0	0
27.	GR	0	Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen	829	848	867	887
28.	GR	0	Gegevenshuis	153	155	157	157
29.	GR	4/6	Omnibuzz	1.765	1.820	1.880	1.880
33.	GR	6	Werkgeversservicepunt (WSP)	1.515	1.668	1.548	1.548
34.		6	Coöperatie 'T Westhoes u.a.	135	135	135	135
35.		7	Woonwijzerwinkel Zuid-Limburg BV	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
		div.	Overige	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			<b>Totaal</b>	<b>34.895</b>	<b>34.496</b>	<b>34.304</b>	<b>34.398</b>

(N.B. De ontbrekende tussenliggende nummers zijn inmiddels vervallen).

## **b. Gedetailleerde informatie verbonden partijen**

Onderstaand overzicht bevat meer gedetailleerde informatie. Bij diverse gemeenschappelijke regelingen kan het aandeel fluctueren over de jaren, afhankelijk van de bewegingen in de onderliggende verdeelmaatstaven.

### **1. Reinigingsdiensten Rd4**

#### *Doelstelling / openbaar belang*

Het (doen) inzamelen en bewerken van huishoudelijke afvalstoffen, het reinigen van de openbare ruimten en daarmee samenhangende taken alsmede het bestrijden van gladheid (pluspakket).

#### *Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

Voortzetting samenwerking.

#### *Risico's (meerjarig)*

Voor de komende jaren verwacht Rd4 een opwaartse druk op de verwerkingskosten.

De totale verwijderingskosten van PMD-afval zullen de komende jaren stijgen omdat de subsidie die wordt uitbetaald door het Afvalfonds zal afnemen. Tenslotte heeft de afvalstoffenbelasting gezorgd voor fors hogere verwerkingskosten voor met name restafval en grofvuil en een verdere stijging valt niet uit te sluiten.

#### *Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

GR te Heerlen, met Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld, Vaals, Gulpen - Wittem en Voerendaal.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	<b>01.01.2023</b>	<b>31.12.2023</b>		<b>2023</b>
<b>Eigen vermogen</b>	2.640	2.925	<b>Resultaat</b>	0
<b>Vreemd vermogen</b>	36.314	36.314		
<b>Aandeel</b>	16%	16%		

### **2. GGD Zuid-Limburg**

#### *Doelstelling / openbaar belang*

De GGD Zuid-Limburg is de gemeentelijke gezondheidsdienst die is ingesteld door alle gemeenten in Zuid-Limburg op basis van een gemeenschappelijke regeling. Het doel van de GGD Zuid-Limburg is het behartigen van de belangen van de gemeenten, gevraagd en ongevraagd advies geven en uitvoering geven aan (rijks)programma's op het terrein van de (openbare) volksgezondheid ten behoeve van de bevolking conform de Wet Publieke Gezondheid. Daarnaast is in het regionaal gezondheidsbeleid vastgelegd dat het doel is om de levensverwachting in Zuid-Limburg te brengen naar het Nederlands gemiddelde en hierbij in de periode 2016-2030 zichtbaar in te lopen op bestaande achterstanden in levensverwachting en in te zetten op een stijging van de ervaren gezondheid.

#### *Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

Het thema gezondheid leeft sterk in de samenleving en kan niet meer los worden gezien van maatschappelijke thema's zoals participatie en onderwijs. In Zuid-Limburg is het concept Positieve Gezondheid de basis voor de komende jaren. Gezondheid wordt gezien in de termen veerkracht, functioneren en participatie. De GGD Zuid-Limburg heeft vanuit de Wet Publieke Gezondheid een belangrijke taak: de taak om de lokale publieke belangen op het gebied van volksgezondheid te behartigen. Dit doen zij onder andere door adviseren, aanleveren van data en kennis, het verbinden van partijen en als aanjager te fungeren van processen die moeten leiden tot een betere gezondheid van de Zuid-Limburgers. Vanaf 2020 wordt gewerkt aan de uitvoering van het regionaal gezondheidsbeleid. Daarin is meer focus gelegd op de jeugd in samenwerking met programmabureau Trendbreuk. Op dit moment wordt uitvoering gegeven aan Kansrijke Start. Daarnaast heeft Zuid-Limburg sinds 1 januari 2020 één jeugdgezondheidsorganisatie voor alle kinderen van 0-18 jaar. Vanaf 2022 zijn de kosten van het

programma “jeugdgezondheidszorg” in de begroting van de GGDZL verwerkt op basis van de bestuurlijke opdracht vanuit de stuurgroep JGZ en de door het algemeen bestuur vastgestelde documenten ‘JGZ in Zuid-Limburg: een belangrijke investering voor de toekomst’ en ‘JGZ Zuid-Limburg, de toekomst start vandaag’. Voor het jaar 2022 geldt de verdeelsleutel ‘inwoneraantallen’.

Veilig Thuis zal daarnaast de komende jaren aandacht blijven vragen. Voor de uitvoering van de taken van Veilig Thuis geldt echter weinig beleidsvrijheid, doordat veel landelijk wordt vastgelegd in protocollen en kwaliteitseisen. Doelstelling van Veilig Thuis is om in samenwerking met partners te komen tot een effectieve aanpak die aantoonbaar leidt tot het stoppen van geweld, duurzaam herstel van veiligheid en het bevorderen van ontwikkelkansen van mensen die betrokken zijn bij geweld in afhankelijkheidsrelaties volgens de geldende landelijke eisen en richtlijnen.

#### *Risico's (meerjarig)*

In 2020 en 2021 is een groot beroep gedaan op de GGD als gevolg van de wereldwijde uitbraak van de Corona pandemie. De GGD vervult een spilfunctie bij de bestrijding van het virus. Het verloop van de uitbraak en de bestrijding ervan is en blijft moeilijk te voorspellen. De impact is echter groot. Het is nooit helemaal uit te sluiten dat daardoor de normale werkzaamheden (tijdelijk) niet of minder kunnen worden uitgevoerd.

#### *Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

GR te Maastricht, met de overige 15 gemeenten Zuid-Limburg.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	<b>01.01.2022</b>	<b>31.12.2022</b>		<b>2022</b>
<b>Eigen vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.	<b>Resultaat</b>	n.n.b.
<b>Vreemd vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.		
<b>Aandeel</b>	n.n.b.	n.n.b.		

### **3. Werkvoorzieningschap O.Z.L.**

#### *Doelstelling / openbaar belang*

De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal hebben op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen al hun taken en bevoegdheden met betrekking tot de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening overgedragen aan het Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid Limburg (WOZL).

De colleges van de deelnemende gemeenten hebben het van rijkswege daartoe ter beschikking gestelde budget overgedragen aan WOZL.

De Sociale Werkvoorziening in Oostelijk Zuid-Limburg is ten gevolge van de invoering van de Participatiewet in 2015 geconfronteerd met een sterk veranderende taakstelling. Binnen de Participatiewet is er geen nieuwe instroom in de WSW mogelijk, waarbij vanuit de gemeentelijke regievoerdersrol is aangestuurd op een structurering naar beschut en detacheringen. Dit heeft sterke gevolgen voor de uitvoeringsorganisatie GR WOZL.

De afgelopen jaren hebben voor de GR WOZL dan ook in teken gestaan van het omgaan met de nieuwe taakstellingen, het herschikken van de organisatie en de samenwerking met het Werkgeversservicepunt Parkstad (WSP Parkstad).

#### *Beleidsvoornemens/toekomstverwachting*

WOZL is een uitvoeringsorganisatie die in opdracht van en in samenwerking met gemeenten het werkgeverschap voor de WSW uitvoert. WOZL ondersteunt deze mensen om zo regulier mogelijke, passende en betaalde arbeid te verrichten. Naast de gewijzigde taakstelling van de GR WOZL door de invoering van de Participatiewet, hebben ook de wijzigingen in het subsidiebedrag per persoon en de berekeningssystematiek van het aantal arbeidsjaren gevolgen voor de GR WOZL.

Het feit dat er geen nieuwe WSW-indicaties worden afgegeven en het feit dat de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt nu wordt bediend in de Participatiewet, leidt ertoe dat er een sterke samenhang moet zijn tussen de uitvoering ‘oude’ WSW en de nieuwe ‘doelgroep’ in de Participatiewet. Voor deze eerste doelgroep is en blijft de GR WOZL de uitvoeringsorganisatie bij wie het formeel werkgeverschap is

belegd. Echter, de detacheringstak en de Ondersteuningstaken van de GR WOZL zijn in de afgelopen jaren herschikt en onder het WSP Parkstad komen te vallen.

Risico's (meerjarig)

Omdat de participatiemiddelen van rijkswege nog definitief dienen te worden vastgesteld en derhalve ook kunnen wijzigen, dient enige prudentie te worden betracht bij het meerjarig vertalen van de begrotingseffecten in de meerjarenraming.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers

GR 'en WOZL Beschut 2.0 BV te Heerlen. Deelnemende gemeenten: Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal. Voor GR WOZL en de hieraan gelieerde BV is een algemeen directeur/bestuursecretaris aangesteld.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	01.01.2023	31.12.2023		2023
Eigen vermogen	0	0	Resultaat	0
Vreemd vermogen	121	121		
Aandeel	23,5%	23,5%		

#### 4. Stadsregio Parkstad Limburg

*Doelstelling / openbaar belang*

Stadsregio Parkstad Limburg werkt samen met de gemeenten in Parkstad aan oplossingen voor uitdagingen die regionaal spelen. Via thematische bestuurscommissies worden programma's en beleid ontwikkeld rondom de kernthema's Wonen en Herstructurering, Ruimte en Mobiliteit, Duurzaamheid, Economie en Toerisme en Sociaaleconomische structuurversterking. Het DB is verantwoordelijk voor de grensoverschrijdende samenwerking. Er vindt daarnaast een actieve lobby richting het Rijk plaats, waarbij het Regiobureau de subsidie-aanvragen coördineert in het kader van onder meer de Regiodeal.

*Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

Binnen de stadsregio Parkstad Limburg zijn de volgende speerpunten in het jaarplan 2023 aangegeven:

- Inzetten op een nieuw Regionaal Investeringsvehikel (Nationaal Programma Parkstad/ Regio Deal 2.0 / Future Deal) waarbij zoveel als mogelijk wordt ingezet op Europese, nationale en provinciale fondsen.
- Doorontwikkeling van de Strategische Agenda 2021-2030 vanuit een brede maatschappelijke coalitie in Parkstad en met meer aandacht voor economische kansen en ontwikkelingen
- De Uitvoering van bestaande regionale programma's (Regiodeal, Volkshuisvestingsfonds, DU bevolkingsdaling)

In dit jaarplan worden de projecten en activiteiten 2023 verder uitgewerkt.

*Risico's (meerjarig)*

Parkstad noemt in de begroting 2023 risico's. Dit zijn mogelijke gevolgen van COVID-19 in 2023, de transitie- en frictiekosten regiobureau na 2021, het inzetten van personele capaciteit op tijdelijke projecten, de kosten bedrijfsvoering en de complexiteit van projecten.

*Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

GR te Heerlen, met Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Beekdaelen, Simpelveld en Voerendaal.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	01.01.2023	31.12.2023		2023
Eigen vermogen			Resultaat	0
Vreemd vermogen				
Aandeel				

## 5. Gem. Regeling voor Sociale Kredietverstrekking en Schuldhulpverlening in Limburg

### *Doelstelling / openbaar belang*

Het verlenen van hulp en financiële steun aan burgers die door schuldenlast in financiële en maatschappelijke problemen zijn gekomen (armoedebeleid).

### *Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

De gemeenteraad heeft in september 2019 het Beleidsplan Armoede en Schulden, Samen Aanpakken!, 2020-2023 vastgesteld. Op basis van dit beleidsplan is in 2019 gestart met de inbedding hiervan. Dit betekent dat de regie op de uitvoering van schuldhulpverlening bij de Kredietbank Limburg (KBL) ligt. Dit laat onverlet dat de eindverantwoordelijkheid bij de gemeente blijft. Op basis van het beleidsplan is het hele traject schuldhulpverlening ondergebracht bij de KBL. Hierdoor ligt eveneens de regie op de uitvoering van de 1<sup>ste</sup> lijns en 2<sup>de</sup> lijns dienstverlening bij één partij. In dat kader maakt de KBL afspraken en werkt samen met de overige directe partners Impuls en SchuldHulpMaatjes.

Tevens is besloten om de activiteiten in het kader van preventie en vroegsignalering te intensiveren. Hier ligt een voorname rol voor de gemeente als verantwoordelijke. Dit is een cruciale rol voor de gemeente gelet op het feit dat het in een zo vroeg mogelijk stadium detecteren van schuldenproblematiek van doorslaggevende betekenis is voor het vervolgtraject. In 2023 zal uw raad een nieuwe beleidsplan armoede en schuldhulpverlening voor de periode 2024-2027 worden aangeboden.

### *Risico's (meerjarig)*

Het gebruik maken van schuldhulpverlening is meer of minder een open einde regeling. Dit heeft als gevolg dat bij een (wezenlijke) toename van het gebruik door de burgers van schuldhulpverlening, de bijdrage van de gemeente ook zal stijgen.

Ten gevolge van de Corona pandemie was de verwachting van onder meer de NVVK dat voor 2020 en 2021 een stijging van het aantal hulpvragen met minimaal 30% zal toenemen. Deze stijging heeft zich niet doorgezet. Een harde prognose maken was en is nog steeds moeilijk omdat mensen gemiddeld 5 jaar wachten voor ze hulp vragen. Voorts is de populatie die door de Corona pandemie in de problemen komt, een andere. Vanaf medio 2022 is ingeregeld dat ondernemers zich kunnen melden voor schuldhulpverlening bij de Kredietbank Limburg.

In 2022 is wel een lichte stijging waarneembaar bij de schuldhulpverlening. Ten gevolge van de stijgende energieprijzen en ook andere diverse prijsstijgingen in het maatschappelijk leven, zou het kunnen gebeuren dat de vraag wellicht al in 2022 maar zeker in 2023 (drastisch) zal gaan toenemen.

### *Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

De GR is gevestigd in Sittard-Geleen en wordt gevormd met de overige gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	01.01.2023	31.12.2023		2023
<b>Eigen vermogen</b>	0	0		
<b>Vreemd vermogen</b>	13.807	13.807	<b>Resultaat</b>	0
<b>Aandeel</b>	13%	13%		

## 6. Eurode

### *Doelstelling/openbaar belang*

Behartigen van de gezamenlijke belangen in grensoverschrijdende zin gericht op bevordering en instandhouding van de gemeenschappelijke banden tussen de burgers onderling en benutting van de grenscontacten in economische zin.

### *Beleidsvoornemens/toekomstverwachting*

Intensivering grensoverschrijdende samenwerking in de breedste zin van het woord. Uitbouw en concretisering van deze bijzondere vorm van grensoverschrijdende samenwerking binnen de huidige

financiële mogelijkheden. Voor 2023 kan er mogelijk, mede afhankelijk van of de uitvoering van de Eurode-geschiedenismijl in dat jaar gaat plaatsvinden, sprake zijn van een vermindering van de financiële reserve. Hier is nog geen rekening mee gehouden in de vastgestelde Begroting 2023. Op dit moment worden subsidiemogelijkheden onderzocht, waar de uitvoering mede afhankelijk van is.

*Risico's (meerjarig)*

N.v.t.

*Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

GR te Kerkrade, met Gemeente Herzogenrath (Duitsland).

<i>bedragen x € 1.000</i>			
	01.01.2023	31.12.2023	2023
<b>Eigen vermogen</b>	98	100	<b>Resultaat</b>
<b>Vreemd vermogen</b>	0	0	
<b>Aandeel</b>	50%	50%	

## **8. Bodemzorg Limburg**

*Doelstelling / openbaar belang*

Bescherming van het milieu en het voorkomen van milieuvervuiling van gesloten stortlocaties.

*Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

Lage risico's.

*Risico's (meerjarig)*

Gelet op de aard van de activiteiten zijn en de beperkte jaarlijkse financiële bijdrage aan Bodemzorg Limburg zijn redelijkerwijs geen relevante risico's te verwachten.

*Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

BV te Maastricht Airport, met Provincie Limburg en 42 gemeenten.

<i>bedragen x € 1.000</i>			
	01.01.2023	31.12.2023	2023
<b>Eigen vermogen</b>	5.600	6.000	<b>Resultaat</b>
<b>Vreemd vermogen</b>	6.000	5.700	
<b>Aandeel</b>	2,4%	2,4%	

## **9. NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)**

*Het doel / het openbaar belang*

Zorgen voor schoon, helder en betrouwbaar drinkwater tegen een zo laag mogelijke prijs.

*Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

Continuïteit in de levering van drinkwater. WML blijft zelfstandig en richt zich op samenwerking in de waterketen. In plaats van investeren in innovatie en infrastructuur zal er geïnvesteerd worden in het onderhoud van de infrastructuur. WML bepaalt momenteel opnieuw aan welke normen haar financieel beleid moet voldoen.

*Risico's (meerjarig)*

Door actuele ontwikkelingen verplicht WML zich opnieuw te bepalen aan welke normen haar financiële beleid moet voldoen om haar wettelijke taken na te komen.

*Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*  
 NV te Maastricht, met Provincie Limburg en Limburgse gemeenten.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	<b>01.01.2023</b>	<b>31.12.2023</b>		<b>2023</b>
<b>Eigen vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.	<b>Resultaat</b>	n.n.b.
<b>Vreemd vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.		
<b>Aandeel</b>	n.n.b.	n.n.b.		

## **10. NV Reinigingsdiensten Rd4**

### *Doelstelling / openbaar belang*

Het tot stand brengen van een doelmatige, milieu hygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling van (bedrijfs)afvalstoffen en advisering op het terrein van het milieubeleid.

### *Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

Voortzetting doelmatige samenwerking. Geen relevantie m.b.t. toekomstverwachting. Normaal bedrijfsrisico.

### *Risico's (meerjarig)*

Gelet op aard en omvang van de activiteiten zijn meerjarig geen relevante risico's te verwachten.

### *Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

NV te Heerlen, met Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Beekdealen, Simpelveld, Vaals, Gulpen - Wittem, Voerendaal en Eijsden - Margraten.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	<b>01.01.2023</b>	<b>31.12.2023</b>		<b>2023</b>
<b>Eigen vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.	<b>Resultaat</b>	n.n.b.
<b>Vreemd vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.		
<b>Aandeel</b>	17%	17%		

## **11. GaiaZOO BV**

### *Doelstelling / openbaar belang*

- het ontwikkelen en exploiteren van een dierenpark, alsmede educatie en natuurbehoud;
- het verrichten van alle handelingen, welke hiermee verband houden en/of bevorderlijk zijn.
- het exploiteren van horecabedrijven, een souvenirshop en het faciliteren van zakelijke en feestelijke bijeenkomsten.

### *Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

Doorontwikkeling dierenpark. Directie, Raad van commissarissen en aandeelhouders hebben als doel gesteld een geleidelijke uitbouw van het park. Het park investeert continu. Zodat bezoekers steeds weer opnieuw verleid worden om een bezoek te brengen aan het park.

De komende jaren zullen er jaarlijkse investeringen gepleegd moeten worden: vervangingsinvesteringen als gevolg van verouderde delen (Amazonia-voliere, Carboon, nijlpaarden/bongo's, DinoDome), nieuwe huisvesting (kantoor, dienstencentrum, servicecentrum en entreegebied), horeca (update/uitbreiding Plateau van Gaia), parkeervoorzieningen (de huidige parking zit vanwege het groeiend aantal bezoekers regelmatig aan zijn limiet). Doorgroei aan de hand van de opgestelde investeringsplannen wordt tussentijds telkens geëvalueerd.

### *Risico's (meerjarig)*

De coronacrisis heeft een behoorlijk impact op de bedrijfsvoering van GaiaPark. Bv. Echter door de overheidssteun in de vorm van de dierentuinsubsidie is de financiële schade beperkt gebleven. Onderdeel van deze subsidie was het indienen van een zogeheten transitieplan.

Hierin is beschreven hoe de dierentuin toekomstbestendiger gemaakt kan worden. Het uitgangspunt was en is een flexibel en duurzaam financieel beleid zodat er ook bij tegenvallende bezoekersaantallen sprake is van een gezonde exploitatie en er aan de betalingsverplichtingen kan worden voldaan.

*Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

BV te Kerkrade, met Moraco NV (59,9%) en Gemeente Kerkrade (40,1%).

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	01.01.2023	31.12.2023		2023
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	Resultaat	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Aandeel	40,1%			

## 12. BV Holding Stadion Kerkrade

*Doelstelling / openbaar belang*

Het in algemene zin beheren en exploiteren van het (een deel van het) multifunctionele Parkstad Limburg Stadion dat een duidelijke publieke functie en uitstraling voor de stad heeft.

*Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

Er zijn geen bijzondere beleidsvoornemens.

*Risico's (meerjarig)*

De BV heeft een schuld aan de gemeente en is vooral afhankelijk van de huurinkomsten van Roda JC Kerkrade. Tussen de betrokken partijen zijn financiële afspraken gemaakt. Als zekerheid voor die afspraken wordt een deel van de mediagelden waarop Roda JC recht heeft door de KNVB rechtstreeks overgemaakt aan de BV en aan de gemeente. Ook wordt door Roda JC er aan gewerkt om de club weer sportief en financieel gezond te maken. Dit verkleint het risico. Er blijft echter sprake van onzekerheden. Zie ook de risicoparagraaf in de 'Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

*Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

BV te Kerkrade, met Parkstad Limburg (8,1%), Gemeente Heerlen (4,27%) en overige (0,135%).

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	01.01.2022	31.12.2022		2022
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	Resultaat	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Aandeel	87,495%	87,495%		

## 14. EBC GmbH & Co. KG

*Doelstelling/openbaar belang*

Het exploiteren van een bedrijfsverzamelgebouw, het daarmee leveren van een bijdrage aan de harmonisatie van de wet- en regelgeving en het bieden van een centraal ontmoetingspunt voor overheden, bedrijven en instellingen uit Duitsland en Nederland.

*Beleidsvoornemens/toekomstverwachting*

Voortzetting en het verbeteren van de financiële positie voor de langere termijn.

Wanneer het nettoresultaat over 2021 van € 0,00 geplaatst wordt naast de resultaten over voorgaande jaren, te weten 2020 ad € 86.012,34, 2019 ad € 2.677.91, € 81.854,57 over 2018 en € 46.899,69 over 2017 kan worden gesteld dat, in ieder geval voor het jaar 2021 de tendens van positieve jaarresultaten is doorbroken. Dit had met name te maken met de onderhoudskosten aan het dak van het pand.

In de aandeelhoudersvergadering van 4 december 2020 van de EBC Business Center GmbH & Co. KG is een 5-jaars prognose voor 2021 tot en met 2025 aan de orde geweest. Uit die prognose blijkt dat voor het boekjaar 2022 een winst wordt ingeschat verwacht van € 63.000,00.



De bezetting van de ruimten in het EBC is onveranderd hoog, te weten 99% in 2021, 100% in 2020 en 99% in 2019 en wederom 100% in 2018.

*Risico's (meerjarig)*

De hogere energielasten zijn een factor van betekenis voor de exploitatie van EBC.

*Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

GmbH & Ko. Co., aandeelhouders vennootschap: gemeente Kerkrade, gemeente Herzogenrath (Duitsland), AGIT (Duitsland) en Industriebank LIOF NV.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	<b>01.01.2023</b>	<b>31.12.2023</b>		<b>2023</b>
<b>Eigen vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.	<b>Resultaat</b>	n.n.b.
<b>Vreemd vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.		
<b>Aandeel</b>	25%	25 %		

Het resultaat van 2022 worden pas bekend halverwege 2023 b.g.v. de aandeelhoudersvergadering.

## **15. Technopark Herzogenrath GmbH**

*Doelstelling/openbaar belang*

Het bevorderen van innovatie en technologische ontwikkeling in het bijzonder het management van een technologiepark voor innovatieve ondernemers en jonge startende bedrijven.

*Beleidsvoornemens/toekomstverwachting*

Uit de jaarstukken blijkt dat over 2021 een positief resultaat is bereikt van € 206.784,82. In 2020 bedroeg het resultaat € 99.636,81 Er is qua resultaat sprake van een gestage vooruitgang. Een vooruitgang die trouwens al in 2019 werd ingezet. In de vooruitblik op 2022 in het verslag over 2021 worden de resultaatsverwachtingen positief ingeschat.

Uit de jaarstukken blijkt eveneens dat met name de snelle acquisitie van nieuwe huurders bij vertrek van bestaande huurders en de doorontwikkeling van al aanwezige huurders heeft bijgedragen aan het positieve resultaat. Per ultimo 2021 bedroeg de bezettingsgraad 99,85%. In september 2022 was er volgens het 'Quartalsbericht zum 3. Quartal 2022' van TPH sprake van een bezetting van 100%.

Op grond van deze informatie kan gesteld worden dat er sprake van een meerjarig vrijwel stabiel financieel resultaat. Volgens genoemd kwartaalbericht zal ook in 2022 sprake zijn van een positief in resultaat.

*Risico's (meerjarig)*

De sterk gestegen kosten van energie zijn een zorgpunt evenals de impact van de oorlog in Oost-Europa.

*Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

GmbH, aandeelhouders vennootschap: gemeente Kerkrade en verder gemeente Herzogenrath (via SEH GmbH & Ko. KG), Sparkasse Aachen, WFG Kreis Aachen, IHK Aachen en AGIT (alle Duitsland).

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	<b>01.01.2023</b>	<b>31.12.2023</b>		<b>2023</b>
<b>Eigen vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.	<b>Resultaat</b>	n.n.b.
<b>Vreemd vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.		
<b>Aandeel</b>	5,33%	5.33%		

Het resultaat van 2022 worden pas bekend halverwege 2023 b.g.v. de aandeelhoudersvergadering.

## 18. NV Bank Nederlandse Gemeenten

### Doelstelling / openbaar belang

BNG is de bank van en voor (decentrale) overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Dit wordt ook wel de publieke sector genoemd. De bank helpt de publieke sector om maatschappelijke doelen te behalen. Daarnaast zet de bank in op duurzaamheid.

### Beleidsvoornemens / toekomstverwachting

Over het verslagjaar 2021 heeft BNG Bank een nettowinst gerealiseerd van EUR 236 miljoen, een 7%-stijging ten opzichte van 2020 (EUR 221 miljoen). Belangrijke oorzaak hiervan is het positieve resultaat financiële transacties van EUR 100 miljoen als gevolg van marktwaardeveranderingen.

BNG vindt het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte winst in 2022 en verder

### Risico's (meerjarig)

Een deel van de winst wordt als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Een risico is dat de geraamde dividendinkomsten achterblijven.

### Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers

NV te Den Haag, met Staat der Nederlanden, gemeenten, provincies en hoogheemraadschap.

bedragen x € 1.000				
	01.01.2023	31.12.2023		2022
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	Resultaat	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Aandeel	0,33%	0,33%		

## 19. NV Enexis Holding

### Doelstelling / openbaar belang

Enexis heeft als doel samen te werken aan een betrouwbare en duurzame energievoorziening voor vandaag en voor de toekomst.

### Beleidsvoornemens / toekomstverwachting

Enexis Holding N.V. werkt aan een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. Waarbij iedereen altijd toegang heeft tot energie en de klanten weten wat ze aan het bedrijf hebben..

### Risico's (meerjarig)

De energietransitie leidt voor Enexis tot een grote investeringsopgave en kapitaalbehoefte, die op lange termijn waarschijnlijk niet door de huidige aandeelhouders kan worden ingevuld. Enexis en haar aandeelhouders zijn in gesprek over de ontwikkelingen en mogelijke maatregelen om te zorgen dat Enexis een financieel solide basis behoudt. Participatie van het Rijk vormt een van de maatregelen om op de lange termijn een solide financiële basis te behouden.

### Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers

NV te Arnhem, met diverse Nederlandse provincies en gemeenten.

bedragen x € 1.000				
	01.01.2023	31.12.2023		2023
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	Resultaat	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Aandeel	0,4780%	0,4780%		

## 21. Div. tijdelijke deelnemingen a.g.v. verkoop productie- en leveringsbedrijf Essent aan RWE

### Doelstelling / openbaar belang

In 2009 heeft de gemeente Kerkrade haar aandelen van Essent aan energiebedrijf RWE verkocht. De verkoop kon niet meteen volledig worden afgerond. Om de risico's te verkleinen zijn vijf tijdelijke bedrijven gevormd. Deze houden op te bestaan zodra de verkoop voor de betreffende onderdelen is afgerond. Nog maar twee van deze bedrijven bestaan. Dit zijn Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (PBE) en Claim Staat Vennootschap BV (CSV).

### Beleidsvoornemens / toekomstverwachting

PBE is in overleg met de andere partijen over het beëindigen van alle resterende contractuele verplichtingen. Hierna kunnen de bedrijven worden opgeheven. De verwachting is dat dit in 2022 gaat zijn. Eventuele resterende gelden worden dan uitbetaald aan de aandeelhouders.

CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting.

### Risico's (meerjarig)

Het risico voor de aandeelhouders is zeer beperkt, omdat er binnen de bedrijven voorzieningen zijn gevormd voor de nog resterende financiële verplichtingen. Deze voorzieningen worden als toereikend ingeschat.

### Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers

BV te Den Bosch, met diverse Nederlandse provincies en gemeenten. Het zijn zogenaamde 'Special Purpose Vehicles (SPVs. Dat wil zeggen dat zij slechts een beperkte taak hebben.

bedragen x € 1.000				
CSV	01.01.2023	31.12.2023		2023
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	Resultaat	
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Aandeel	0,478013%	0%		

bedragen x € 1.000				
PBE	01.01.2023	31.12.2023		2023
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	Resultaat	
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Aandeel	0,478013%	0%		

## 22. Veiligheidsregio Zuid-Limburg

### Doelstelling / openbaar belang

Het op schaalgrootte van de veiligheidsregio doelmatig organiseren van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en gemeentelijke bevolkingszorg bij rampenbestrijding en crisisbeheersing.

### Beleidsvoornemens / toekomstverwachting

Alle brandweertaken, geneeskundige hulpverlening en gemeentelijke bevolkingszorg bij ongevallen en rampen uitvoeren overeenkomstig de doelstelling en de wettelijke regeling.

### Risico's (meerjarig)

Als risico gelden o.a. de ontwikkelingen rond de arbeidsrechtelijke positie van brandweervrijwilligers. Deze dienen in de toekomst op grond van nog vast te stellen wetgeving mogelijk hetzelfde beloofd te gaan worden als parttime-medewerkers. Dit kan tot een verhoging van de loonkosten leiden. Dit risico wordt door de Veiligheidsregio Zuid-Limburg in haar begroting van 2023 gecijferd op €1,5 miljoen. Daarnaast spelen nog een aantal andere risico's.

Deze risico's maken dat de weerstandscapaciteit voor 2023 kleiner is dan de financiële omvang van de geraamde risico's. Het geraamde weerstandsvermogen van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg voor 2023 is daarmee onvoldoende.

*Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

GR, vestigingsplaats Maastricht, met de overige 15 Zuid-Limburgse gemeenten.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	01.01.2023	31.12.2023		2023
<b>Eigen vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.	<b>Resultaat</b>	n.n.b.
<b>Vreemd vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.		
<b>Aandeel</b>	7 %	7%		

### **23. NV Parkstad Limburg Theaters**

*Doelstelling / openbaar belang*

Het faciliteren en aanbieden van podiumkunsten. Het faciliteren van een boeiend en dynamisch theater- en muziekleven.

*Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

Voortzetting, versterken van de identiteit van de regio, het vergroten van de impact van de podiumkunsten op het publiek. Zorgen voor een maximale deelname aan het theater- en muziekleven door de inwoners van onze stad. De huisvesting van Theater Kerkrade heeft een grondige aanpassing ondergaan en is samen met de bibliotheek gehuisvest in HuB.

*Risico's (meerjarig)*

Het boeken van grote producties brengt risico's met zich mee. Theaterprogrammering geschiedt veelal voor jaren vooruit. Daarmee worden ook de risico's van die programmering ver vooruit genomen.

De uitval van installaties op (een) productie dag(en) kan duizenden euro's per dag kosten. Het risico ligt bij de eigenaar van de gebouwen.

De impact van de coronapandemie en de vaststelling van verstrekte toeslagen.

*Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

Parkstad Limburg Theaters NV te Heerlen, met gemeente Heerlen

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	01.01.2023	31.12.2023		2023
<b>Eigen vermogen</b>	5.497	n.n.b.	<b>Resultaat</b>	579*
<b>Vreemd vermogen</b>	4.720	n.n.b.		
<b>Aandeel</b>	33%	33%		

\* dit zijn de laatst bekende en door de accountant gecontroleerde cijfers afkomstig uit de Jaarrekening 2021 van PLT

### **25. Regionale uitvoeringsdienst ( RUD ) Zuid-Limburg**

*Doelstelling / openbaar belang*

Het behartigen van de belangen van de deelnemers ter zake van de uitvoering van taken van vergunningverlening, toezicht op de handhaving van het omgevingsrecht.

*Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

Geen relevante ontwikkelingen.

### *Risico's (meerjarig)*

Geen risico's te voorzien. De algemene uitgangspunten met betrekking tot het risicobeheer luiden als volgt. De RUD Zuid-Limburg beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasuryactiviteiten te baseren op een adequate/actuele liquiditeitsplanning. Het dagelijks bestuur neemt bij het aantrekken van financieringen de volgende uitgangspunten in acht:

-Financieringen worden enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak.

Financiering met vreemd vermogen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare liquide middelen te gebruiken teneinde het renteresultaat te optimaliseren.

### *Rechtsgrond en overige deelnemers*

College van GS provincie Limburg en overige 17 colleges gemeenten Zuid-Limburg.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	<b>01.01.2023</b>	<b>31.12.2023</b>		<b>2023</b>
<b>Eigen vermogen</b>	611	543	<b>Resultaat</b>	0
<b>Vreemd vermogen</b>	n.v.t.	n.v.t.		
<b>Aandeel</b>	1,7%	1,7%		

## **26. IBA Parkstad B.V.**

### *Doelstelling / openbaar belang*

Het ontwikkelen, uitvoeren en afronden van de "Internationale Bau Ausstellung (IBA) Parkstad 2020" zoals is beschreven in het "IBA Boek"

In dat Boek staat de veranderopdracht voor Parkstad met als uitgangspunt het regioprogramma van Parkstad. Een belangrijk onderdeel van IBA is het maken van een systeem voor het uitwisselen van ideeën en het ontwikkelen van projecten. Deze moeten bijdragen aan een duurzame en vitale regio. Door te werken met een zogenoemde 'open innovatie', brengen partners hun kennis en kunde samen en is er ruimte om te experimenteren.

### *Beleidsvoornemens / toekomstverwachting*

Na de Open IBA Oproep zijn in 2015 alle ingediende IBA-projecten beoordeeld. Midden 2016 zijn uit al die projecten 50 gekozen. Deze 50 projecten vormen het IBA-uitvoeringsprogramma. De belangrijkste vijftien projecten hebben de aanduiding 'sleutelproject' gekregen. Een aantal sleutelprojecten is ontstaan door het samenvoegen van twee of meer ingediende projectvoorstellen.

Alle projecten zijn voorbeelden voor de verander- en herstructureringsopgave van Parkstad.

In 2016 is gestart met het uitvoeren van IBA-projecten.

Binnen Kerkrade zijn de volgende projecten door IBA vastgesteld als sleutelprojecten:

- Leisure Ring & Leisure Lane
- VIE
- SUPERLOCAL Bleijerheide

De andere 'Kerkradse' IBA-projecten zijn:

- Gravenrode/Ikgroenhet
- Rolduc
- Elisabeth Stift.

Door de Corona pandemie is het geplande IBA-expojaar 2019/2020 uitgesteld. De IBA-expo medio 2022 geëindigd. Tijdens de IBA-expo zijn de IBA-projecten tentoongesteld. In Kerkrade waren dat onder andere VIE, Super Local, Leisure Lane, Elisabeth Stift en IBA scoop.

Na de IBA-expo start de afrondende fase (2023 – 2025) waarin nog diverse taken door de (organisatorisch sterk afgeslankte / kleine) IBA BV verricht moeten worden. Taken zoals opstellen van jaarrekeningen, beoordelen tussentijdse projectrapportages, jaarlijkse monitoring voortgang projecten en afhandeling van subsidies.

Risico's (meerjarig)  
N.v.t.

Rechtsgrond en overige deelnemers

Provincie Limburg, gemeente Heerlen, Kerkrade, Beekdaelen, Landgraaf, Brunssum, Voerendaal, Simpelveld.

bedragen x € 1.000				
	01.01.2023	31.12.2023		2023
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	Resultaat	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Aandeel	9,65%	n.n.b.		

## 27. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen

Doelstelling/openbaar belang

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) heft en int gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen. Zij voert ook de wet WOZ uit.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting

BsGW werkt aan het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening. Een belangrijk punt van aandacht blijft het terugdringen van de proceskosten. Voor 2023 staat de daadwerkelijke harmonisatie van de beleids- en uitvoeringsregels gepland. Herijking van de kostenverdelmethode volgt nadat harmonisatie zijn beslag heeft gekregen en het basis-pakket een feit is.

Risico's (meerjarig)

BsGW houdt in de begroting rekening met risico's. Hiervoor is een weerstandsvermogen gevormd. Uitgangspunt is dat de risico's hiermee zijn afgedekt.

Rechtsgrond en overige deelnemers

De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal, Weert en het Waterschap Limburg.

bedragen x € 1.000				
	01.01.2023	31.12.2023		2022
Eigen vermogen	1.203	1.203	Resultaat	0
Vreemd vermogen	1.453	1.165		
Aandeel	3,6%	3,6%		

## 28. Gegevenshuis

Doelstelling / openbaar belang

Het ontzorgen van de deelnemers op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimtegerelateerde (basis-)registraties en geometrie teneinde te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit het stelsel van basisregistraties, daarmee samenhangend beeldmateriaal en raadpleegsysteem. Met de GR Het Gegevenshuis wordt beoogd voor de deelnemers een shared service centre te realiseren voor locatiegebonden informatie.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting

De gemeenschappelijke regeling Het Gegevenshuis is een "open" gemeenschappelijke regeling en er

wordt op gefocust om het aantal deelnemers aan de GR uit te breiden. In de regel heeft het toetreden van een nieuwe deelnemer positieve financiële gevolgen voor de reeds bestaande deelnemers. Daarnaast wil Het Gegevenshuis in de toekomst nieuwe producten en diensten aan de deelnemers aanbieden zoals bijv. geodata in het sociale domein, driedimensionaal, beheer openbare ruimte, statistiek en onderzoek.

#### *Risico's (meerjarig)*

Omdat Het Gegevenshuis begroot op basis van voorcalculatie (werkelijke salarissen en werkelijke contracten) en op basis van ontwikkelde kengetallen, is de kans op financiële risico's zeer klein.

#### *Rechtsgrond en overige deelnemers*

De gemeenschappelijke regeling is per 1 juli 2015 opgericht door de Parkstad gemeenten en de gemeente Nuth. Per 1 januari 2017 is ook het Waterschap Limburg en de gemeente Eijsden-Margraten toegetreden tot de GR. In 2020 is de gemeente Sittard-Geleen toegetreden.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	<b>01.01.2023</b>	<b>31.12.2023</b>		<b>2023</b>
<b>Eigen vermogen</b>	155	114	<b>Resultaat</b>	0
<b>Vreemd vermogen</b>	0	0		
<b>Aandeel</b>	3,7%	3,7%		

## **29. Omnibuzz (doelgroepenvervoer)**

#### *Doelstelling/ openbaar belang*

Omnibuzz is opgericht om doelgroepenvervoer (vervoer voor inwoners met een Wmo-indicatie) zo goed mogelijk met alle gemeenten samen te kunnen organiseren.

#### *Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting*

Op basis van de visie "Goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer voor nu en later" geeft Omnibuzz invulling aan de ambitie om te groeien tot een professionele regiecentrale. De pijlers van deze visie zijn:

- Het kantelen van vervoer en het gebruik van openbaar vervoer (OV) stimuleren. Het is de bedoeling dat het reizen met het OV nog gemakkelijker wordt voor mensen met een Wmo-indicatie (pijler 1).  
In 2022 werd, net als in 2021, het aantal vervoerde mensen niet meer groter. Het vervoer kost daardoor ook minder. Toch wordt doorgegaan samen met de provincie met onderzoek naar de stijging van de directe en bijkomende kosten voor vervoer. We kijken of de eerdere stijging (vóór corona) te maken heeft met ontwikkelingen van de bevolking (aantal inwoners, leeftijd, inkomen), het feit dat mensen langer thuis (moeten) wonen en veranderingen in het OV.  
We proberen ervoor te zorgen dat het doelgroepenvervoer minder nodig is. Dan doen we door het gebruik van bus en trein (OV) aan te moedigen. Ook worden andere reismogelijkheden beter bekend gemaakt bij inwoners, zoals het ANWB Automaatje en de Boodschappenbus.
- Slimmer organiseren van doelgroepenvervoer (pijler 2).  
Verschillende werkgroepen hebben gekeken of ook andere groepen gebruik kunnen maken van Omnibuzz (zoals kinderen in het speciaal onderwijs of mensen die werken in de sociale werkvoorziening). Dit lukt niet in één keer, maar mogelijk zijn wel kleinere stappen mogelijk.
- Omnibuzz als slimme organisatie (pijler 3).  
We willen vraagafhankelijk vervoer (vervoer op het moment dat mensen het nodig hebben) sneller en slimmer regelen. Dit doet Omnibuzz door nieuwe vormen van vervoer te bedenken zoals vraagspreiding, groepsritten en signalering ten aanzien verschillende vervoersspecificaties.

In de jaren 2020 tot en met 2022 is er door corona veel gebeurd. Veel minder mensen maakten gebruik van het doelgroepenvervoer. Vóór de coronaperiode maakten in de 30 gemeenten, die meedoen aan Omnibuzz, steeds méér mensen gebruik van doelgroepenvervoer. Deze ontwikkeling stopte ineens door

corona. Hierdoor weten we nog niet welke keuzes de gemeenten in de toekomst kunnen gaan maken als het gaat over doelgroepenvervoer.

De Provincie Limburg -verantwoordelijk voor het OV- en Omnibuzz praten vaak over de relatie tussen het aanbod aan OV en het gebruik van Omnibuzz vervoer. Door corona lijken minder mensen het gewone OV te willen gebruiken. Ze gebruiken liever vervoer waarbij ze zonder of met minder andere mensen in een busje zitten, zoals bij Omnibuzz. Dat vinden ze fijner en veiliger. Hierdoor is het moeilijker om mensen te overtuigen vaker gebruik te maken van het OV. We merken ook dat klanten steeds meer hulp nodig hebben bij het regelen van vervoer. Telefoongesprekken en ritten duren vaak langer. Dat komt doordat het moeilijker is om mensen die verward zijn goed te helpen. Een belangrijke oorzaak voor verwardheid is dementie. De mensen worden steeds ouder. Daardoor wordt de groep van mensen met dementie in de komende jaren snel groter.

Er is nu meer duidelijk over de gevolgen van corona. De begroting 2022 en ook de verwachtingen voor de volgende jaren zijn daarom aangepast. Er kan nu meer rekening worden gehouden met de gevolgen van corona (er reizen nog steeds minder mensen met Omnibuzz). De kosten zijn hierdoor ook lager. Het is nog onduidelijk wat er gaat gebeuren na corona. Zo is het mogelijk dat corona toch weer ernstiger gaat worden. Voor 2023 is gekozen om, net als in 2022, te rekenen met het aantal deelnemers aan het doelgroepenvervoer en de kosten van 2019.

Aan het einde van 2022 wordt de begroting van Omnibuzz nog eens aangepast door een aanpassing van de afrekeningsystematiek. Dat betekent een nieuwe verdeelsleutel voor beheerskosten: indirecte vervoerskosten op basis van het aantal ritten en overhead op basis van het aantal inwoners. Door deze aanpassing komen deze kosten beter overeen met de echte kosten die hiervoor gemaakt worden. Dezelfde totale kosten worden anders verdeeld over de deelnemende gemeenten. Ook wordt de afrekening van de vervoerskosten veranderd, namelijk door het omzetten van zones naar kilometers. De berekening van de kosten in de zones is namelijk gebaseerd op kilometers. Dit is een duidelijke eenheid die ook gebruikt wordt in het OV. Deze aanpassing geldt voorlopig alleen voor de afrekening van Omnibuzz naar de gemeenten toe. De gebruikers van Omnibuzz (=klanten) en de vervoersbedrijven merken nog niets van deze verandering. De aanpassing voor de klanten en vervoersbedrijven wordt in de komende jaren voorbereid. Deze gaat pas starten als er een nieuw contract wordt afgesloten met de vervoersbedrijven. Het huidige contract loopt nog tot 2025 en kan nog 3 keer met 1 jaar verlengd worden.

Door de verandering in de afrekeningsystematiek moet de Gemeenschappelijke Regeling, waarin de afspraken tussen Omnibuzz en gemeenten zijn vastgelegd, veranderd worden voor 2023. PROOF adviseurs begeleidt Omnibuzz en de gemeenten in dit proces.

#### *Risico's (meerjarig)*

De belangrijkste risico's die in de aanpassing van de begroting vermeld worden, zijn:

1. Het kan gebeuren dat door veranderingen in de politiek (door verkiezingen) de gemeente het niet meer eens is met de doelen en de ideeën van Omnibuzz. Ook kan het gebeuren dat er niet genoeg geld meer is om deze ideeën en doelen waar te maken. Dit laatste geldt vooral voor het gaan gebruiken van nieuwe manieren van doelgroepenvervoer.
2. Het kan gebeuren dat door onverwachte gebeurtenissen minder mensen dan verwacht gebruik maken van doelgroepenvervoer. Corona is daarvan een duidelijk voorbeeld.
3. Een vervoersbedrijf kan failliet gaan (als er bijvoorbeeld te veel schulden zijn). Als dat gebeurt, kan dit leiden tot het uitvallen van ritten waardoor niet iedereen vervoerd kan worden als dat nodig is.
4. Te weinig kennis over nieuwe activiteiten, processen en/of projecten. Denk daarbij aan nieuwe soorten vervoer, zoals vervoer van deelnemers aan Wmo dagbesteding, het leerlingenvervoer en/of vervoer voor de Jeugdwet).
5. Door onvoldoende kennis of gebeurtenissen van buitenaf kan het gebeuren dat systemen niet of onvoldoende functioneren. Dat kan leiden tot het stoppen van processen.

#### *Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

GR te Sittard-Geleen, met als overige deelnemers gemeenten Beek, Beesel, Beekdaelen, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.



<i>bedragen x € 1.000</i>				
	01.01.2023	31.12.2023		2023
Eigen vermogen	900	900	Resultaat	0
Vreemd vermogen	1.296	1.455		
Aandeel	5,26%	5,26%		

### 33. Werkgeversservicepunt (WSP)

#### Doelstelling / openbaar belang

De GR WSP Parkstad zet zich vanuit haar visie in om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zo passend en duurzaam mogelijk te plaatsen op betaald werk. Het nieuwe denken vormt de rode draad in de aanpak van WSP Parkstad. De marktvaart (werk in plaats van vacatures) is leidend. Om aan de marktvaart te kunnen voldoen wordt door met werkgevers, sociale diensten en WSP Parkstad samengewerkt aan het vormgeven van werkgevers- en werknemersarrangementen. Hierbij wordt, waar mogelijk, bekeken hoe het werk passend gemaakt kan worden voor de doelgroep. Voor het plaatsen van mensen uit de Participatiewet wordt waar nodig gebruik gemaakt van een detachingsconstruct. De samenwerking die plaatsvindt binnen de multidisciplinaire uitstroomteams is leidend, daar worden vraag en aanbod bij elkaar gebracht. Aan de hand van het In- Door- en Uitstroomproces worden mensen in kaart gebracht en ontwikkeld door de afzonderlijke gemeenten, met als doel doorstromen naar en uitstroom op de arbeidsmarkt.

#### Beleidsvoornemens / toekomstverwachting

Met de komst van de Participatiewet en op slot doen van de WSW, is de samenhang tussen deze doelgroepen alsmat toegenomen. Vandaar dat voor een gebundelde uitvoering is gekozen middels het oprichten van de GR WSP Parkstad. Op deze manier kan het WSP deze taken voor zowel de WSW-doelgroep als de Participatiewet-doelgroep uitvoeren en wordt er een efficiëncyslag in de bedrijfsvoering gemaakt. De GR WOZL kan zich daarmee concentreren op de organisatie van beschut werk en de uitvoering van het werkgeverschap WSW. Met deze ontwikkelingen binnen de governance structuur is de invulling van de GR WOZL en de GR WSP Parkstad gereed.

Het WSP Parkstad beoogt een hogere participatiegraad in de regio Parkstad te realiseren, alsmede lagere maatschappelijk kosten. Het inzetten op het versterken van de samenwerking tussen de sociale diensten en het WSP dient bij te dragen aan het realiseren van één kanaal naar de arbeidsmarkt namens de parkstadgemeenten.

#### Risico's (meerjarig)

Omdat de participatiemiddelen van rijkswege nog definitief dienen te worden vastgesteld en derhalve ook kunnen wijzigen, dient enige prudentie te worden betracht bij het meerjarig vertalen van de begrotingseffecten in de meerjarenraming.

#### Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers

GR, met daaronder nog de in 2017 opgerichte WSP Parkstad Detachering BV, Beschut OZL BV en WOZL 2 BV, gevestigd te Heerlen. Deelnemende gemeenten zijn Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	01.01.2023	31.12.2023		2023
Eigen vermogen	0	0	Resultaat	0
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Aandeel	23,6%	23,6%		

### 34. Coöperatieve 't Westhoes u.a.

#### Doelstelling / openbaar belang

Het oprichten, het overeenkomstig het zgn. sociaal model exploiteren, alsmede het verder ontwikkelen van een multifunctionele accommodatie 't Westhoes, zoals verwoord in de samenwerkingsovereenkomst, teneinde onder meer de gezondheid en zelfredzaamheid van de burgers in de wijk Kerkrade-West in hun

eigen leefomgeving te bevorderen conform de nieuwe definitie van het WHO-begrip ‘gezondheid’, te weten: “gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven (positieve gezondheid)”.

#### *Beleidsvoornemens / toekomstverwachting / risico's*

De doelstellingen van het lokale programma sociaal domein zijn geconcretiseerd met gebruikmaking van de volgende kritieke prestatie-indicatoren :

- het gezondheidsgevoel van de inwoners neemt toe
- de klantervaring en klantwaarden scoren positiever
- de kosten voor de geleverde zorg en ondersteuning nemen af

De multifunctionele accommodatie 't Westhoes vormt in de wijk West een belangrijk fundament van de wijkzorg- en welzijnsinfrastructuur. Als zodanig is 't Westhoes een essentieel hulpmiddel en instrument voor het realiseren van de sociale doelstellingen in de wijk. 'T Westhoes is een gemeenschapshuis van en voor de wijk, waarvan de exploitatie vervolgens ook nog door de leden van coöperatie, vrijwilligers en inwoners van de wijk, overeenkomstig het zgn. sociaal model, wordt uitgevoerd. De gemeente heeft voor een periode van 5 jaren jaarlijks een financiële bijdrage in het nadelig exploitatiesaldo van € 135.000 in de meerjarenraming opgenomen. Afhankelijk van de daadwerkelijke uitkomst van de realisatie en na de evaluatie ervan blijkt steeds of deze bijdrage toereikend is.

Na een uitgebreide evaluatie van de exploitatie en bedrijfsvoering en het verkennen van alternatieve bedrijfsvoering scenario's, is medio 2021 besloten tot het continueren van de “sociaal maatschappelijke” exploitatie incl. het doorvoeren van een optimaliseringsslag. Aanvullend is bepaald dat na één jaar nog een keer een tussenbalans wordt opgemaakt. Op 13 september jl. is formeel hiervan verslag uitgebracht met de conclusie dat de optimalisering ondanks de beperkingen opgeworpen door Corona is geslaagd. Zo is de omvang van het aantal georganiseerde activiteiten in de daluren van het weekend in de periode augustus 2021 tot en met juni 2022 nagenoeg verdubbeld ten opzichte van voorgaand jaar. Uit de exploitatie van dit jaar en komende jaren zal moeten blijken of en zo ja in welke mate het bestuur van de coöperatie in staat is om overeenkomstig de gekozen koers, het financieel jaarlijkse nadeel verder naar beneden om te buigen.

#### Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers

De coöperatie is per 30 mei 2018 middels ondertekening van de statuten en akte door drie leden van de coöperatie opgericht en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. De gemeente Kerkrade is na instemming door de gemeenteraad op 4 juli jl. op een later moment formeel aangesloten bij de coöperatie. Vestigingsplaats en adres is Anemonenstraat 16 Kerkrade-West. Naast de gemeente Kerkrade maken de partners Radar, LEVANTOgroep-NOVIZorg en Impuls, momenteel deel uit van de coöperatie. Verenigingen en gebruikers kunnen eveneens bij de coöperatie aansluiten, echter hebben hier in formele zin nog geen gebruik van gemaakt.

#### Financiële gegevens

De coöperatie is per 30 mei 2018 opgericht en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. De jaarcijfers over 2020, die in het voorjaar van 2021 zijn verschenen zijn in bovenstaande tabel opgenomen. In het boekjaar 2021 is de exploitatie van 't Westhoes wederom substantieel negatief beïnvloedt door de aanwezigheid van de coronacrisis en de gevolgen van de diverse lockdowns. Ondanks deze negatieve invloed is de coöperatie erin geslaagd om het financiële negatieve resultaat van €24.077 in 2020 om te buigen naar een financieel voordelige uitkomst van €2.078. Het Westhoes kent voor het exploitatiejaar 2022 en 2023 een sluitende begroting.

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	<b>01.01.2023</b>	<b>31.12.2023</b>		<b>2023</b>
<b>Eigen vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.	<b>Resultaat</b>	n.n.b.
<b>Vreemd vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.		
<b>Aandeel</b>	n.n.b.	n.n.b.		

### 35. Woonwijzerwinkel

#### *Doelstelling/ openbaar belang*

Het verduurzamen (milieuvriendelijker maken) van (koop)woningen in Kerkrade.

Dit doen we door:

- Het woningaanbod en gebouwen sneller te verduurzamen
- Een echte winkel zijn waar mensen kunnen langskomen (functie energieloket). Inwoners van de gemeenten die meedoen in de WoonWijzerWinkel kunnen in de winkel kennis maken met duurzaamheidsmaatregelen. Duurzaamheidsmaatregelen zijn manieren om je huis milieuvriendelijker te maken.
- Een manier vinden om mensen die een huis huren en woningcorporaties (organisaties die huizen verhuren) te helpen met hun huis/huizen milieuvriendelijk te maken.

Kerkrade heeft één vertegenwoordiger in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van de BV.

#### *Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting*

De gemeente neemt deel aan de WoonWijzerWinkel. We doen dit om de doelen te halen die wij hebben op het gebied van klimaat en energiebeleid. Dit zijn de regels die er zijn om te zorgen voor een beter milieu. De gemeente heeft haar eigen doelen, maar er zijn ook doelen die alle gemeenten in de regio samen hebben.

#### *Risico's (meerjarig)*

Samen hebben de gemeenten die deelnemen aan de WoonWijzerWinkel € 20.000 hiervoor betaald. Kerkrade heeft € 3.559 betaald.

De gemeenten die deelnemen aan de WoonWijzerWinkel geven de eerste vijf jaar leningen die passen bij de markt.

De leningen die Kerkrade betaalt, zijn in:

- 2020: € 65.441;
- 2021: € 47.000;
- 2022: € 45.000;
- 2023: € 33.000;
- 2024: € 35.000.

Het financiële risico voor de Gemeente Kerkrade is in totaal € 229.000 na vijf jaar (hier zitten ook de kosten voor de aandelen in 2020 van € 3.559 bij). Dat is het totale bedrag dat de gemeente in de eerste vijf jaar van het project aan leningen uitgeeft. We denken dat de WoonWijzerWinkel evenveel geld oplevert als dat ze kosten maakt (break-even) als in tien jaar tijd 15.000 koophuizen in Parkstad verduurzaamd worden. Het risico bestaat echter dat de WoonWijzerWinkel meer geld kost dan het stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen bij eigenaren van woningen oplevert. Als gemeente letten we hier op. Er zijn goede afspraken gemaakt over het geven van informatie in rapporten. We schatten het risico daarom klein in.

#### *Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers*

BV te Heerlen (fysieke vestiging te Kerkrade), met gemeenten Heerlen, Landgraaf, Brunssum, Beekdaelen, Voerendaal en Simpelveld.

<i>bedragen x € 1.000</i>			
	01.01.2023	31.12.2023	2021
<b>Eigen vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.	<b>Resultaat</b>
<b>Vreemd vermogen</b>	n.n.b.	n.n.b.	
<b>Aandeel</b>	17,8%	17,8%	

## **Overige**

Daarnaast zijn er nog enkele GR-en die op basis van het BBV formeel niet als verbonden partij gelden. Er is weliswaar sprake van een financieel belang, maar niet van een bestuurlijk belang. Er is nl. geen sprake van een vertegenwoordiging in een bestuur met beslisbevoegdheid. Eventueel wel van een vorm van "inbreng/inspraak" (bijv. via deelnemersraad), maar de besluitbevoegdheid ligt bij de centrumgemeente en de overige deelnemende gemeenten nemen diensten af op basis van bijvoorbeeld overeenkomsten.

Het betreft:

- *GR centrumregeling verwerving jeugdhulp regio Zuid-Limburg 2019*

Het geheel van activiteiten gericht op het aanbod aan jeugdhulp via privaatrechtelijke contractering van zorgaanbieders. Deelnemende gemeenten betalen op basis van feitelijk gebruik voor de ingekochte zorg. Deelnemende gemeenten betalen de centrumgemeente Maastricht een bijdrage in de kosten van de met de verwerving gepaard gaande werkzaamheden (op basis van jaarlijks uitvoeringsplan).

- *Parkstad IT (PIT)*

In maart 2020 is besloten om te stoppen met het Shared Service Centre Zuid-Limburg (SSCZL). Het SSCZL was oorspronkelijk een initiatief van de gemeenten Maastricht, Sittard-Geleen en Heerlen om één grote ICT organisatie op te richten.

In april 2021 is door het RMT (regionaal managementteam – overleg directeuren/secretarissen Parkstadgemeenten) geconstateerd dat er onvoldoende kennisbasis aanwezig was om een besluit te kunnen (laten) nemen over de toekomst van Parkstad-IT. Ook in de deelnemersraad van Parkstad-IT (mei 2021) is deze conclusie getrokken en gevraagd om een extern onderzoek uit te laten voeren naar de toekomstscenario's. Daarop is een voorstel uitgewerkt om een extern bureau te laten onderzoeken wat het toekomstperspectief is voor Parkstad-IT. Begin juni 2021 hebben respectievelijk het RMT en de deelnemersraad besloten over de onderzoeksvraag en verdere planning.

De opdracht is vervolgens, na een offertetraject, gegund aan onderzoeksbureau Berenschot en zij hebben gedurende de periode juli-oktober 2021 onderzoek gedaan.

Op 12 november jl. is het onderzoeksrapport inzake Toekomst Parkstad-IT door Berenschot opgeleverd. Op hoofdlijn is de conclusie van Berenschot dat de gemeenten in zouden moeten zetten op:

- Als juridische vorm de Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO). De voordelen van een BVO is dat het maar 1 bestuurslaag kent en daardoor minder bestuurlijke drukte en dat de wetgever de BVO juist voor uitvoerende/ondersteunende taken heeft bedoeld;
- Een hybride\* model voor de komende 3 jaar en vervolgens ontwikkelen naar regie\*\* model in 3-5 jaar.  
(\*hybride: in dit scenario is sprake van een mix in uitvoering van taken en diensten; PIT voert een aantal taken zelf uit en heeft een gedeelte uitbesteed aan één of meerdere marktpartijen. Ten opzichte van de huidige situatie betekent dit dat PIT een aantal taken waar zij nu zelf voor aan de lat staat, uitbesteedt aan de markt.  
\*\*regie-organisatie: PIT zorgt ervoor dat de klantvraag en het aanbod op elkaar worden afgestemd (regie). PIT besteedt operationele diensten uit aan meerdere leveranciers, maar verzorgt daarvan zelf de integratie. In dit scenario heeft PIT een regierol en zorgt ze voor customer support)
- De inhoud richten op Automatiseringstaken (A-taken) en groei naar Informatiemanagementtaken (I-taken), voor dit laatste met name vanuit regierol.

De conclusies van Berenschot zijn vervolgens gedeeld in het RMT, het Dienstverleningsoverleg (DVO) en de Deelnemersraad Parkstad-IT.

Momenteel vind er een nadere uitwerking plaats door Berenschot (transitieplan, organisatieplan met meerjarenbegroting, etc.) voor in eerste instantie het hybridemodel om vervolgens definitieve besluitvorming in 2023 te laten plaatsvinden.

- *GR Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad*

Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad (afgekort ZVHP) is een samenwerking tussen de Parkstadgemeenten, met als vestigingsplaats Kerkrade. Gemeenten, justitie-partners en zorgpartners werken samen om problemen aan te pakken die gerelateerd zijn aan individuele personen. De partners leggen daarbij de nadruk op personen die strafbare feiten en/of geweld hebben gepleegd of mensen die overlast veroorzaken, voor maatschappelijke onrust zorgen en/of de openbare veiligheid aantasten. Het ZVHP verbindt partners

bij de aanpak van complexe problematiek. Daarnaast coördineert het ZVHP de nazorg aan ex-gedetineerden, adviseert het bij te nemen beslissingen over het verlengen van een huisverbod en neemt deel aan de weegtafel en routeertafel huiselijk geweld.

De gemeente Kerkrade neemt deel aan de financiering van het ZVHP met een bedrag per inwoner dat over 2022 € 3,69 bedraagt, volgens de gewijzigde begroting over dat jaar. Dit betekent in totaal een bijdrage ad € 166.910 over 2022. Voor de beschikbaarstelling van kantoorruimte en het verlenen aan faciliteiten aan de medewerkers van het ZVHP ontvangt de gemeente Kerkrade een jaarvergoeding van € 96.000

Voor 2023 staat een transitie op het programma waarbij het ZVHP wordt omgevormd van een in 2017 op privaatrechtelijke basis vastgestelde samenwerkingsovereenkomst tussen gemeenten naar een Gemeenschappelijke Regeling/Openbaar Lichaam. Tevens staat ook een qua taken inhoudelijke doorontwikkeling op de agenda. De financiële consequenties hiervan zijn meegenomen in de nog vast te stellen conceptbegroting van dit ZVHP en bedragen € 4,25 per inwoner vanaf 2023. In totaal gaat het dan om een bijdrage van de gemeente ad € 192.750. Hoeveel de bijdrage over 2023 exact wordt, hangt af van het aantal inwoners op 1 januari 2023.

*- GR Anti Discriminatie Voorziening Limburg (ADV)*

U kunt bij de ADV Limburg terecht voor advies of bijstand als u zich gediscrimineerd voelt of als u vindt dat anderen gediscrimineerd worden. Verder registreren zij meldingen van discriminatieklachten. De ADV Limburg heeft namelijk als taak om onder andere voor Kerkrade onafhankelijke bijstand te verlenen aan personen bij de afwikkeling van hun klachten betreffende onderscheid als bedoeld in de Algemene wet gelijke behandeling en het Burgerlijk Wetboek of discriminatie als bedoeld in het Wetboek van strafrecht. Jaarlijks worden de resultaten gepresenteerd middels de jaarmonitor.

*- GR Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen WMO 2015*

Samenwerkingsverband tussen de 8 Parkstadgemeenten, met Heerlen als centrumgemeente. Uitoefenen van bevoegdheden op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning, meer specifiek te voorzien in de behoefte aan beschermd wonen en opvang.

De voor 2023 vanuit het Rijk beoogde doordecentralisatie is uitgesteld tot in elk geval 2024. Landelijk worden op dit moment door VWS, samen met de VNG, voorstellen uitgewerkt.

Regionaal is afgesproken om -ondanks het uitstel van de herverdeling van de middelen- op de ingeslagen weg door te gaan, zodat op 1 januari 2023 wel op de nieuwe wijze vormgegeven wordt aan de toegang (Loket Opvang en Beschermd wonen Parkstad) en aan de nieuwe vorm van financiering en uitvoering via één samenwerkingsverband van aanbieders, dat verantwoordelijk wordt voor alle cliënten.

## S7. Grondbeleid



### a. Visie op het grondbeleid

Het grondbeleid volgt het ruimtelijk beleid en richt zich daarmee op de ontwikkelingsprogramma's woningbouw en bedrijventerreinen. In deze paragraaf worden de visie en manier van uitvoering van het grondbeleid beschreven. Daarnaast wordt kort ingegaan op de verschillende projecten en de financiële aspecten daarvan.

*Het 'ontwikkelingsprogramma woningbouw'*

Bij programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing zijn de opgaven met betrekking tot de woningmarkt beschreven. Hieronder wordt de concrete uitvoering van het beleid toegelicht.

### **Activiteiten m.b.t. woonbeleid 2023**

- Kwalitatieve vernieuwing van de woningvoorraad door het realiseren/toetsen van plannen voor woningen waar behoefte aan is:  
De gemeenten in Zuid-Limburg zetten sinds 2021 in op betaalbare woningen. Dit wordt via de Nationale Woon- & Bouwagenda ook op rijksniveau nagestreefd. Nieuwe woningbouwplannen worden getoetst aan de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg en de beleidsregel 'Ruim baan voor goede woningbouwplannen 2021'. Alleen woningen die ruimtelijk passen en voldoen aan de vraag worden toegevoegd aan de Regionale Woningmarktprogrammering. Het gaat dan vooral om levensloopbestendige/zorggeschikte, goedkope (sociale) en betaalbare (middeldure) huurwoningen en koopwoningen tot de Nationale Hypotheek Garantie-grens in kernen en centra in de buurt van voorzieningen.  
Op regionaal niveau wordt gewerkt aan een regionaal woonoffensief. De gemeenten onderzoeken samen de mogelijkheden om bouwplannen te versnellen en te realiseren. Dit is gestart in het najaar van 2022 en zal doorlopen in 2023.
- Kwalitatieve vernieuwing woningvoorraad middels herstructurering:
  - Project herstructurering Rolduckerveld: sloop en nieuwbouw door HEEMwonen en Wonen Zuid;
  - Project herstructurering Schoutstraat-Toupsbergstraat: sloop van 12 verouderde boven- en benedenwoningen en 14 eengezinswoningen en nieuwbouw van 10 eengezinswoningen en 18 levensloopbestendige woningen door Wonen Zuid. De planvoorbereiding is gestart. De start van de sloop is gepland in het 4<sup>e</sup> kwartaal 2023.

- Kwalitatieve vernieuwing van de particuliere voorraad:  
Inzetten op kwalitatieve verbetering, verduurzaming en onttrekking van woningen aan de particuliere woningvoorraad:
  - Bij de businesscase hoogbouwflats Zonstraat worden door Wonen Zuid de woningen die in particulier bezit zijn opgekocht. De opgekochte woningen worden tijdelijk verhuurd. Op termijn zullen beide hoogbouwflats worden gesloopt en zullen ter plekke nieuwe woningen worden gebouwd. Daarnaast werkt de gemeente samen met de woningcorporaties om op diverse plekken in Kerkrade particuliere woningen te verwerven, te slopen en vervolgens nieuwe woningen te bouwen. Voor deze projecten zijn rijkssubsidies uit het Volkshuisvestingsfonds en de Regiodeal toegekend;
  - Particuliere eigenaren worden bewust gemaakt van de voordelen van het langer thuis wonen en het verduurzamen van hun woningen. De ingrepen die zij vervolgens uitvoeren verbeteren de kwaliteit van hun woning. Particuliere eigenaren en ook huurders kunnen gebruik maken van de Woonwijzerwinkel.
  
- Kwalitatieve verbetering door verduurzaming van de woningvoorraad:  
Inzetten op kwalitatieve verbetering van woningen voor wat betreft verduurzaming. Gezien de huidige energiecrisis is het thema maatschappelijk meer erkend. Iedereen ervaart de gevolgen van de steeds duurder wordende energieprijzen. Voor de bewoners met een klein inkomen is er in sommige gevallen ook sprake van energiearmoede. Voor hen is het van belang dat zij in een huis kunnen wonen met lage energielasten.
  - Corporaties zijn bezig met het verbeteren van de woningvoorraad door herstructurering, renovatie en nieuwbouw;
  - Bij particuliere eigenaren draait het om bewustwording en om het stimuleren energiezuinige maatregelen te nemen. Voorbeelden in dit kader zijn het Zonnepanelenproject en de Woonwijzerwinkel;
  - De gemeente werkt samen met de woningcorporaties om particuliere woningen te verduurzamen. Hiervoor zijn rijkssubsidies uit het Volkshuisvestingsfonds toegekend.
  
- Kwalitatief verbeteren van oude planvoorraad:  
In de woningmarktprogrammering staan plannen die soms wel meer dan 10 jaar oud zijn en waarvan de uitvoering nog altijd niet is gestart. Deze plannen voldoen niet meer aan de huidige woonbehoefte. Daarom wordt al een aantal jaren met de ontwikkelende partijen gesproken over planaanpassingen zodat de plannen aan de huidige behoeften voldoen en kunnen worden uitgevoerd. Bij plannen die echt niet meer tot ontwikkeling komen wordt onderzocht om plannen uiteindelijk actief weg te bestemmen.
  
- Realiseren van aantrekkelijke woonmilieus:  
Bij de herstructureringsplannen worden aantrekkelijke woonomgevingen gecreëerd. De wijken worden ruimer, groener en gevarieerder ingericht en de leefbaarheid wordt bevorderd. Daarbij wordt ook rekening gehouden met klimaatadaptatie (met wateroverlast, watertekort en hitte).
  
- Aanpak leegstand historische linten:  
De gemeente biedt ruimte om van leegstaande commerciële ruimtes woningen te maken. De leefbaarheid is hierbij erg belangrijk:
  - In april 2021 heeft de gemeenteraad de beleidsregel 'Wijziging bestemming/gebruik naar wonen gemeente Kerkrade' vastgesteld;
  - In juli 2021 heeft de gemeenteraad de beleidsregel 'Woningsplitsing gemeente Kerkrade' vastgesteld;
  - Beide beleidsregels geven eigenaren van commerciële ruimtes de ruimte om, onder voorwaarden, woningen te maken;
  - Het project 'Aanpak Bleijerheide' en het project 'Aanpak St. Pieterstraat' zijn beide gericht op kwalitatieve verbetering van de historische linten.
  
- Wonen en zorg / aandachtsgroepen:  
Het rijk heeft in eerste instantie het programma 'Langer Thuis' opgesteld. Hierbij werd uitgegaan van seniorenhuisvesting/ouderenzorg, waarbij mensen met (ernstige) psychische aandoeningen

moeten kunnen deelnemen aan de maatschappij en dus niet meer afzijdig van de maatschappij in een zorginstelling wonen. Inmiddels heeft het rijk in het deelprogramma “Een thuis voor iedereen” van de Nationale Woon- & Bouwagenda (mei 2022) aangegeven dat er meerdere aandachtsgroepen zijn die een urgente huisvestingsvraag hebben. Het gaat dan om de doelgroepen statushouders, mensen met een sociale of medische urgentie, mensen die uitstromen uit een intramurale (zorg)instelling of detentie, dak- en thuislozen, arbeidsmigranten, studenten, woonwagenbewoners en ouderen. Het rijk zet hierbij in op voldoende betaalbare woningen voor deze doelgroepen en op minimaal 30% sociale huurwoningen per gemeente. Ook moeten gemeenten een urgentieregeling maken en een woonzorgvisie opstellen. Hierin wordt de behoefte per doelgroep zichtbaar en kan een vertaling worden gemaakt naar het huisvestingsvraagstuk. Op basis van deze woonzorgvisie worden andere stakeholders bij het huisvestingsvraagstuk betrokken. Daarnaast moeten gemeenten inzetten op preventie; het voorkomen van problemen door schuldenaanpak, participatie, inburgering, veiligheid, zorg etc. Gemeenten zijn min of meer verplicht om deze doelgroepen te huisvesten. Doelgroepen die allemaal hun eigen achtergronden hebben. Vraagstukken als spreiding, betaalbaarheid, veiligheid, leefbaarheid en typologie woningen komen hierbij aan de orde. Het vraagstuk is domeinoverstijgend. Er moet nauw worden samengewerkt tussen de domeinen Stad en Burger.

- Sturingsinstrumenten woningmarkt:  
Er is begin 2022 een verkennend onderzoek gedaan naar sturingsinstrumenten voor de woningmarkt. Naar verwachting zal eind 2022 een aanvullend rapport worden opgeleverd. Aan de hand hiervan zal worden besloten of het noodzakelijk en mogelijk is om bepaalde instrumenten in te zetten. De implementatie hiervan zou dan in 2023 opgestart kunnen worden.
- Samenwerking rijk-provincie-regio:  
Het woonbeleid gaat verder dan de gemeentegrens. Reeds jaren worden op regionaal niveau samen beleid, instrumenten en projecten ontwikkeld. Samen wordt ingespeeld op de ontwikkelingen op de woningmarkt. Het rijk sluit eind 2022 met iedere provincie een Woondeal. De regio en de gemeente geven daarvoor input en zijn uiteindelijk ook, samen met de ontwikkelende partijen, de uitvoerders.
- Opstellen nieuw beleid:  
De regionale en lokale woonvisie wordt thans geactualiseerd. Naar verwachting zal deze begin 2023 aan de raad worden voorgelegd. In de woonvisie komen alle bovenstaande thema's aan bod.
- Prestatieafspraken:  
Zodra de nieuwe woonvisie is vastgesteld, vormt die de basis voor nieuwe meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties.

### *Kerkrade-West*

#### *Transferium*

Over de doortrekking van de Heuvellandlijn naar Kerkrade-West is door Gedeputeerde Staten een no-go besluit genomen. Over eventuele compensatie in welke vorm dan ook vindt nog overleg plaats. Het besluit heeft tot gevolg dat de ZLSM kan blijven rijden over het bestaande tracé tot haar eigen station. Over het doorrijden naar Kerrkade-Centrum wordt overlegd met ProRail, de provincie Limburg, ZLSM, Arriva en de gemeente Kerkrade. Voor de ontwikkeling van de locatie aan de Industriestraat is een voorlopig ontwerp gemaakt voor het realiseren van 20 grondgebonden huurwoningen door Wonen Zuid. Het plan wordt verder uitgewerkt en de afspraken met Wonen Zuid zullen in een projectontwikkelingsovereenkomst worden vastgelegd. Het voormalige postkantoor wordt in de huidige staat in de markt gezet als een kluswoning. Het Wauwelpad wordt verbonden met de in aanleg zijnde recreatieve verbinding over het terrein van Wisosplit die aansluit op de Gaia-brug en de Leisure Lane

#### *Sportpark Kaalheide*

Stichting Bruis en de Stichting Maatschappelijk Ontwikkelen werken samen aan het ontwikkelen van een nieuw woon-zorgcomplex. BRUIS is een concept waarin de zorg voor jongeren met een beperking gecombineerd wordt met ouderenzorg en waarin bewoners, sporters en buurtgenoten samenwonen, werken, sporten en beleven. Sportpark Kaalheide zou een geschikte locatie kunnen zijn voor het realiseren



van dit nieuwe woon-zorgcomplex. Daarnaast biedt deze ontwikkeling de mogelijkheid om het verouderde sportpark Kaalheide te herontwikkelen. Voor het uitwerken van een herontwikkelingsplan is door Stichting Bruis, Stichting Maatschappelijk Ontwikkelen, Roda JC BV, HEEMwonen, Achilles-Top, TCK en gemeente Kerkrade een intentieovereenkomst getekend. In 2021 is gestart met het uitwerken van het plan om de haalbaarheid te toetsen. Op basis van de programma's van de afzonderlijke partijen is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd. Uit een aantal scenario's is een voorkeursvariant gekozen. De financiële haalbaarheid van deze variant wordt onderzocht.

#### *Kerkrade-Oost I*

Het stadsdeel Kerkrade-Oost I bestaat uit de buurten: Centrum, Rolduckerveld, Holz, Nulland en Bleijerheide. Daarnaast maken het stadspark en abdijcomplex Rolduc en omgeving ook onderdeel uit van het plangebied.

In de integrale stadsdeelvisie worden onder andere keuzes gemaakt voor de korte, middellange en lange termijn in het stadsdeel Oost I op het gebied van:

- Het verbeteren van de woon- en leefomgeving;
- Het uitvoeren van de transformatieopgave van de woningvoorraad (het slopen van woningen, waaronder in de particuliere sector);
- Het behoud van waarde van gebouwen;
- De aanpak van leegstand en braakliggende terreinen;
- Het optimaal benutten van de fraaie omgeving en de grensligging met Duitsland.

In de visie zijn deelgebieden aangewezen die prioriteit hebben: Centrum, Nulland/Bleijerheide en Rolduckerveld. Het Centrumplan is gereed. De gebouwen van VIE zijn gereed en de aanleg van de openbare ruimte rondom VIE wordt in 2023 afgerond. Het project Superlocal in Bleijerheide is grotendeels gereed en de herstructurering van het Rolduckerveld is gestart. De komende jaren zal in Bleijerheide en Rolduckerveld verder worden gewerkt aan de verbetering en leefbaarheid van deze woonbuurten.

#### *VIE*

Het sport- en beweegcomplex VIE bestaande uit de parkeergarage, de sporthal en het zwembad is in 2022 opgeleverd en in gebruik genomen. De aanleg van de openbare ruimte zal in 2023 worden afgerond.

#### *Herontwikkeling D'r Pool*

Bij de besluitvorming van VIE is bepaald dat D'r Pool zal worden gesloopt en dat het gebied zal worden herontwikkeld. De voorbereidingen voor de sloop en het opstellen van een stedenbouwkundig plan met bijbehorend beeldkwaliteitsplan zijn eind 2021 gestart. Volgens de huidige planning zal de sloop naar verwachting in het 1<sup>e</sup> kwartaal 2023 plaatsvinden. De verkoop van de bouwrijpe grond is inmiddels ook in voorbereiding. Via een "vrijwillige verkoopprocedure" zal in 2 stappen de ontwikkelaar worden bepaald. Verkoop van de grond zal plaatsvinden na verkrijging van een onherroepelijke omgevingsvergunning. Naar verwachting zal de omgevingsvergunning eind 2023 begin 2024 worden verleend. Eind 2022 zal aan de raad ter vaststelling de grondexploitatie met de bijbehorende grondexploitatiebegroting worden voorgelegd.

#### *Superlocal*

De 4 hoogbouwflats zijn vervangen door 129 huurwoningen. De gesloten waterkringloop is gereed. In de flat aan de Voorterstraat is een sociale plint ingericht. In deze ruimte vinden activiteiten voor en door de bewoners van de nieuwe woningen plaats. Het inrichten van de openbare ruimte zal in 2023 worden afgerond. De voorbereidingen voor de verkoop van de kavels voor ca. 20 vrije-sector woningen zijn gestart.

#### *Rolduckerveld*

Om de problemen op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, armoede, eenzaamheid en een deels verouderde woningvoorraad op te lossen werkt de gemeente samen met de corporaties HEEMwonen en Wonen Zuid aan de herstructurering van het Rolduckerveld. De corporaties zullen ongeveer 655 woningen slopen en ongeveer 455 woningen terugbouwen. De gemeente zal de openbare ruimte opnieuw inrichten. Voor de sociale-economische structuurversterking is er een sociaal programma dat verbonden is met het uitvoeringsprogramma VIE. Bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden in het gebied worden gevraagd mee te denken over allerlei zaken die met het project te maken hebben.

Het bestemmingsplan is vastgesteld. Vanwege een door een aantal omwonenden ingesteld beroep is het plan nog niet definitief. Het beroep zal bij de Raad van State worden behandeld.

De 2 hoogbouwflats aan de Hertogenlaan zullen eind 2022 zijn gesloopt. De kerk met parochiewoning en een particuliere woning zijn aangekocht en zullen in 2023 worden gesloopt. Woningen die vrijkomen in de hoogbouwflat aan de Mgr. Van Gilsstraat worden niet meer verhuurd. Wel worden deze woningen gebruikt om vluchtelingen uit Oekraïne tijdelijk op te vangen.

De fysieke herontwikkeling zal starten in het noordelijke gebied van het plangebied Rolduckerveld. Wonen Zuid zal hier binnen een tijdsbestek van ca. 3 tot 4 jaar een 96-tal woningen gaan realiseren. Tegen het einde van 2023 zal ook HEEMwonen de eerste herontwikkeling gaan starten met de bouw van een woontoren van ca. 40 woningen. Parallel aan aan deze ontwikkelingen zal de gemeente de openbare ruimte herinrichten.

De uitvoering van het sociaal programma is gestart met projecten op het gebied van geboortezorg, kwetsbare gezinnen, de gezonde basisschool, welzijn op recept, vitaal Kerkrade en de voorzieningenwijzer. Voor de businesscase hoogbouwflats Zonstraat zijn door Wonen Zuid tot en met 2021 137 van de 200 woningen aangekocht. In 2021 is een subsidie uit het volkshuisvestingsfonds aan de businesscase toegekend. Daarmee kan een versnelde aankoop en sloop van de hoogbouwflats worden doorgevoerd. De sloop is nu voorzien in 2031 in plaats van 2035.

#### *Kerkrade-Oost II en Noord*

Het stadsdeel Noord bestaat uit de woonbuurten Waubacherveld, Hopel, Eygelshoven-Kom en Vink én Oost II uit de woonbuurten Erenstein, Chèvremont en Haanrade, inclusief het bedrijventerrein Julia en de aangrenzende groengebieden Wormdal, Carisborg, Holzkuil en Beerenbos.

De invoering van de nieuwe Omgevingswet is voorzien op 1 januari 2023. Met de pilot Omgevingswet in Kerkrade Noord is ervaring opgedaan met de nieuwe wet- en regelgeving, de veranderende rol van de gemeente, de betere samenwerking met bewoners en betrokken partijen in het noordelijk stadsdeel van Kerkrade. Deze werkwijze gaat door op het eerdere uitvoeringsprogramma van de stadsdeelvisie Kerkrade Noord en Oost II. De pilot is afgerond. De resultaten bieden handvatten voor het vaststellen van een nieuwe gemeentelijke Omgevingsvisie (vóór 2025) en voor het gemeentelijk Omgevingsplan (vóór 2030). Nieuwe thema's zoals positieve gezondheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit, energietransitie en circulaire economie zullen de komende jaren in (regionale) samenwerking met andere partijen verder onderzocht worden en onderdeel uitmaken van de vast te stellen gemeentelijke Omgevingsdocumenten (visie, programma en plan). In Kerkrade Noord is ook gestart om in samenwerking met Wonen Limburg te komen tot een visie op de herstructurering van het bezit van Wonen Limburg.

#### *Herontwikkeling perceel Zonstraat-Clausstraat*

Het pand op de hoek van de Zonstraat en de Clausstraat dat was afgebrand, is door de gemeente gekocht en gesloopt. Door de asbestproblematiek was het voor de vorige eigenaar financieel niet haalbaar het pand te slopen en te herontwikkelen. Door het niet slopen van het pand was er sprake van een onveilige situatie voor de directe omgeving. Ter plekke worden door Wonen Zuid 2 eengezinswoningen gerealiseerd.

#### *Het 'ontwikkelingsprogramma bedrijventerreinen'*

Alle gemeentelijke percelen op het bedrijventerrein Rodaboulevard zijn verkocht. Ook op de andere bedrijventerreinen heeft de gemeente geen uit te geven percelen. De gemeente zal zich blijven bezig houden met het herontwikkelen van de bestaande bedrijventerreinen. In dat kader worden door de gemeente in overleg met de eigenaren van grootschalige kavels op de bedrijventerreinen verkennende en concrete gesprekken gevoerd over de invulling en eventuele sloop van panden waar weinig of geen belangstelling voor is.

## **b. Uitvoering van het grondbeleid**

Deze paragraaf gaat over de visie op het grondbeleid op basis van het ontwikkelingsprogramma woningbouw en bedrijfsterreinen. Ook wordt de raad door middel van deze paragraaf geïnformeerd over de manier van uitvoering van het grondbeleid en over de manier waarop de grondprijs wordt bepaald. Tot slot wordt ingegaan op het verloop van de reserve grondexploitatie OBK (Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade) en de voortgang van de afzonderlijke projecten en gebiedsontwikkelingen in relatie tot het verloop van de reserve.

Ieder jaar stelt het college een grondnota vast, waarbij het grondbeleid verder concreet wordt gemaakt. Deze nota wordt ter kennisname gebracht aan de Commissie GEZ. In de Bestuursrapportage wordt de raad tussentijds geïnformeerd over de voortgang van de projecten.

In de stadsdeelvisies zijn ontwikkelingsgebieden aangegeven waar - in zeer beperkte mate - nieuwe woonmilieus kunnen worden gerealiseerd. Ook worden er herstructureringsgebieden aangegeven waar gesloopt moet worden. De opgaven in deze gebieden worden steeds vaker opgepakt in de vorm van integrale gebiedsontwikkelingen (groen, infra, woningbouw, voorzieningen, sociaal programma). Hiervoor worden gebiedsexploitaties opgesteld en ontwikkelingsovereenkomsten gesloten met ontwikkelaars en/of woningcorporaties. Het grootste deel van deze gebiedsexploitaties is niet kostendekkend of rendabel, zodat extra gelden verworven dienen te worden. Een voorbeeld van een integrale gebiedsontwikkeling is de herstructurering van het Rolduckerveld.

In de beheersvoorschriften zijn de belangrijkste punten voor het bepalen van de grondprijs vastgelegd. De prijs voor bouwgrond die wordt verkocht aan een ontwikkelaar of woningcorporatie wordt residueel bepaald. Dit betekent dat de waarde van de grond afhankelijk is van het programma dat op die locatie wordt gerealiseerd. Door de enorme stijging van de bouwkosten kan het voorkomen dat de residuele waarde van de grond lager is dan de marktconforme waarde. Dat heeft met name te maken met de grote behoefte aan woningen en het aanbod van bouwgrond. Daarom wordt de waarde op basis van taxatie bepaald. Daarbij wordt gekeken naar de residuele waarde én naar de prijzen die in de regio voor bouwgrond (i.c. de marktwaarde) worden betaald. Op dit punt worden de beheersvoorschriften aangepast.

Bij herstructureringen waarbij partijen samen optrekken wordt bij de kostenverdeling rekening gehouden met de belangrijkste verantwoordelijkheden van die partijen. De gemeente is in eerste instantie verantwoordelijk voor het inrichten van de openbare ruimte en de maatschappelijke voorzieningen. De private partijen (corporaties en/of marktpartijen) zijn op de eerste plaats verantwoordelijk voor de woningen en het commercieel vastgoed. De waarde van eventueel door partijen te kopen of te verkopen grond wordt op basis van de markt bepaald.

Het college heeft besloten dat bij de verkoop van vrije sector kavels door de gemeente de prijs op basis van taxaties wordt bepaald. De grondwaarde van bedrijfspercelen is afhankelijk van de markt. De ruimtelijke en financiële voorwaarden waaronder gemeentegrond wordt overgedragen aan andere partijen worden vastgelegd in een ontwikkelingsovereenkomst en door het college goedgekeurd. Van de zogenaamde "niet-in-productie genomen gronden" wordt periodiek getoetst of de prijs per m<sup>2</sup> nog goed is. Deze worden, wanneer dit mogelijk is, ingebracht in grondexploitaties.

Ten slotte is het juridisch kader belangrijk. Zo dient de bestemming van de grond via juridische procedures te worden geregeld en verhaalt de gemeente, als dat aan de orde is, op basis van de Wet ruimtelijke ordening kosten op de ontwikkelende partijen. Na de invoering van de Omgevingswet vormt die wet de basis voor het kostenverhaal. Vanwege de Omgevingswet zullen de beheersvoorschriften worden aangepast.

### **c. Prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie**

Het meerjarig verloop van de 'reserve grondexploitatie OBK' is als volgt:

	<i>bedragen x € 1.000</i>				
	2022	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo	1.566	1.149	1.032	1.160	1.324
Resultaten Grondbedrijf	320	103	-	-	-
Erfpachtcanon gronden centrum	149	146	146	146	146
Invoering omgevingswet	-	-18	-	-	-
Kosten exploitatie fietsenstalling	-44	-26	-26	-13	-
Indienstneming medewerkers D'r Sjalter	-32	-54	-23	-	-
Juridische kosten bestemmingsplan Holzkuil	-50	-	-	-	-
Klooster Bleijerheide	-367	-	-	-	-
Aankoop percelen Straterweg	-36	-	-	-	-

Aankoop en sloop voormalige garage Janssen	-118	-	-	-	-
Afbouw Centrum	-	-260	-	-	-
Kansenwinkels Kerkrade-West	-24	-	-	-	-
Gevel Akerstraat	-92	-	-	-	-
Opknappen volkstuinen	-35	-	-	-	-
Bijdrage toren GaiaZOO	-25	-	-	-	-
Bijdrage inrichting Innovatie HUB VIE	-192	-	-	-	-
Project Carisborg	31	31	31	31	31
Opbrengst verkoop grond Meander	98	-	-	-	-
WOP-projecten*	-	-39	-	-	-
<b>Eindsaldo</b>	<b>1.149</b>	<b>1.032</b>	<b>1.160</b>	<b>1.324</b>	<b>1.501</b>

\* Dit betreft nog de uitvoering van oude projecten; er worden geen nieuwe Wijk Ontwikkelingsprojecten bekostigd uit de reserve.

De resultaten van het Grondbedrijf bevatten de winsten en verliezen uit grondexploitaties. Deze worden verderop aangegeven. Bij deze schattingen moet rekening worden gehouden met een risicoprofiel. Vertragingen in juridische procedures, de coronapandemie, de veranderende woningmarkt, de concretisering van het intrekingsbeleid etc. zijn van invloed op deze schattingen

De tabel hieronder laat de geraamde resultaten helder zien. In het verleden bleek uit deze tabel dat de resultaten fors naar beneden waren bijgesteld. Dit had te maken met de forse invloed van de krimp, de gewijzigde woningmarkt en de kredietcrisis op de gemeentelijke grondverkopen. Uit de tabel blijkt nu dat het Grondbedrijf slechts beperkt winsten uit grondexploitatie kan genereren.

#### Opeenvolgende realisaties en schattingen van de resultaten van het Grondbedrijf

<i>bedragen x € 1.000</i>				
Resultaten	rekening 2020	begroting 2022	rekening 2021	begroting 2023
<b>2021</b>	292	970	1.137	
<b>2022</b>	253	153	229	320
<b>2023</b>	100		103	103
<b>2024</b>	100			
<b>2025</b>				
<b>2026</b>				

#### d. Onderbouwing van de (geraamde) winst- of verliesneming

Op basis van een inschatting van de voortgang en resterende risico's van de grondexploitaties wordt een schatting gemaakt van de resultaten. Daarbij wordt rekening gehouden met de relevante verslagleggingsregels. Hieronder wordt een actueel overzicht gegeven van de geschatte resultaten van de verschillende grondexploitaties.

<i>bedragen x € 1.000</i>					
Project	raming 2022	raming 2023	raming 2024	raming 2025	raming 2026
Rodaboulevard	85	-	-	-	-
Dislocaties:					
- Rolduckerstraat (Brede School)	85	-	-	-	-
- Pastoor Theelenstraat (Campus)	35	-	-	-	-
Teutelebroekstraat-Kerkvoetpad	103	103	-	-	-
Afsluiten Centrumplan	45	-	-	-	-

<b>Subtotaal</b>	<b>353</b>	<b>103</b>	-	-	-
Kernwinkelgebied Kerkrade-West	-33	-	-	-	-
<b>Totaal</b>	<b>320</b>	<b>103</b>	-	-	-

### **e. Beleidsuitgangspunten reserves in relatie tot de risico's van grondzaken**

#### *Beleidsuitgangspunten m.b.t. de reserves voor grondzaken*

In de vorm van de algemene reserve OBK is er een specifieke reserve voor het opvangen van eventuele niet al voorziene/afgedekte risico's in de totale grondexploitatie. Deze reserve bedraagt € 1,25 mln. Vanuit de reserve grondexploitatie OBK worden niet verwachte verliezen uit grondexploitaties betaald. Winsten worden in de reserve gestort. Indien mogelijk worden subsidies in de grondexploitaties ingebracht. De reserve werkt op deze manier als "werkreserve" voor het Grondbedrijf. Aan het einde van 2021 was de reserve ca. € 1,57 mln. In het verleden werd vanuit de reserve bijgedragen aan grote projecten. Omdat de gemeente nog nauwelijks winsten genereert uit grondexploitaties is dit niet meer mogelijk.

#### *Risico's van grondzaken*

De risico's van het Grondbedrijf worden om de zoveel tijd bijgewerkt. Hieronder noemen we nog een aantal risico's of belangrijke ontwikkelingen van de grondexploitaties die eerder in deze paragraaf niet of onvoldoende zijn behandeld.

#### Juridische risico's

Eerder in deze paragraaf is bij het onderwerp 'Het ontwikkelingsprogramma woningbouw' de transformatieopgave van de woningmarkt in de gemeente Kerkrade uitgebreid besproken. We hebben het ook gehad over de grenzen waarbinnen het beleid wordt bepaald en over de uitvoering van dat beleid.

Op basis van de Wet ruimtelijke ordening en in de nabije toekomst de Omgevingswet is de gemeente verplicht bij ieder bouwplan kosten te verhalen. Bij voorkeur wordt dit geregeld in een overeenkomst die aan het begin van een project met de initiatiefnemer wordt gesloten. Als er geen overeenstemming wordt bereikt, worden de kosten publiekrechtelijk verhaald. Daardoor kan het project vertraging oplopen. De gemeente gaat ervan uit dat in de meeste gevallen overeenstemming zal worden bereikt. De uitvoering van projecten kan ook worden vertraagd als tegen deze projecten bezwaar wordt gemaakt.

#### Planschade/nadeelcompensatie

De risico's van planschade/nadeelcompensatie worden zo veel mogelijk bij de projectontwikkelaar gelegd. Bij projecten die de gemeente zelf uitvoert, kan dat risico niet bij een derde partij worden gelegd. Er is een planschadeverzoeken in behandeling.

#### Marktrisico's

De gemeente verkoopt een aantal vrije sector kavels. Door de coronapandemie en de energiecrisis als gevolg van de oorlog in Oekraïne zijn de bouwkosten fors gestegen. Welke invloed de stijging van de bouwkosten heeft op de verkoop van bouw kavels is nog niet bekend.

#### PFAS

Uit onderzoeken blijkt dat er voor de grond- en gebiedsexploitaties geen risico's zijn door PFAS.

#### PAS

De stikstofuitspraak heeft geen gevolgen voor de uitvoering van de grond- en gebiedsexploitaties.



# Financiële begroting

# 1. Overzicht van lasten en baten

## a. Totaaloverzicht begrotingssaldo

In het begin van dit document worden de financiële mutaties weergegeven. Deze mutaties wijzigen het begrotingssaldo. Een toelichting op de financiële mutaties is te vinden in de diverse programma's.

bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo begroting 2022	218	200	209	498	498
Financiële mutaties	-218	-200	1.153	3.207	-3.656
Actueel begrotingssaldo 2023	0	0	1.362	3.705	-3.158

De risico's die van invloed kunnen zijn op het begrotingssaldo zijn genoemd in §2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

## b. Overzicht lasten en baten

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>LASTEN</b>						
<b>0 Bestuur en ondersteuning</b>						
0.1 Bestuur	3.695	3.309	3.224	3.208	3.225	3.241
0.2 Burgerzaken	1.475	1.414	1.342	1.547	1.556	1.601
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	540	271	93	91	91	91
0.5 Treasury	36	314	79	-46	-161	-262
0.61 OZB woningen	0	0	0	0	0	0
0.62 OZB niet-woningen	0	0	0	0	0	0
0.63 Parkeerbelasting	39	39	39	39	39	39
0.64 Belastingen overig	952	865	989	912	930	952
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	0	0	0	0	0	0
	<b>6.735</b>	<b>6.212</b>	<b>5.765</b>	<b>5.750</b>	<b>5.679</b>	<b>5.661</b>
<b>1 Veiligheid</b>						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.323	3.369	3.443	3.443	3.443	3.443
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.401	3.749	3.568	3.228	3.228	3.228
	<b>6.724</b>	<b>7.118</b>	<b>7.010</b>	<b>6.671</b>	<b>6.671</b>	<b>6.671</b>
<b>2 Verkeer, vervoer en waterstaat</b>						
2.1 Verkeer en vervoer	6.040	6.835	6.795	6.694	6.668	6.623
2.2 Parkeren	664	609	643	576	575	545
2.5 Openbaar vervoer	23	23	23	23	23	23
	<b>6.727</b>	<b>7.467</b>	<b>7.461</b>	<b>7.293</b>	<b>7.266</b>	<b>7.191</b>
<b>3 Economie</b>						
3.1 Economische ontwikkeling	2	2	4	4	4	4
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.270	2.735	2.218	2.175	2.174	2.169
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	172	211	179	174	174	174
3.4 Economische promotie	337	478	401	400	399	398



	<b>2.780</b>	<b>3.425</b>	<b>2.802</b>	<b>2.753</b>	<b>2.751</b>	<b>2.744</b>
<b>4 Onderwijs</b>						
4.2 Onderwijshuisvesting	2.743	3.553	2.926	2.557	2.797	2.782
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.025	3.454	1.608	1.593	1.593	1.593
	<b>5.769</b>	<b>7.007</b>	<b>4.534</b>	<b>4.150</b>	<b>4.390</b>	<b>4.375</b>
<b>5 Sport, cultuur en recreatie</b>						
5.1 Sportbeleid en activering	872	1.421	589	589	589	589
5.2 Sportaccommodaties	4.129	3.156	2.768	2.697	2.627	2.605
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	5.373	6.604	5.771	5.593	5.546	5.533
5.5 Cultureel erfgoed	155	702	122	122	122	115
5.6 Media	1.133	1.188	1.156	1.156	1.156	1.156
5.7 Openbaar groen en recreatie	3.009	4.003	3.691	3.716	3.743	3.761
	<b>14.672</b>	<b>17.074</b>	<b>14.098</b>	<b>13.873</b>	<b>13.784</b>	<b>13.759</b>
<b>6 Sociaal domein</b>						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	3.452	5.477	3.599	3.746	3.261	3.441
6.2 Wijkteams	4.160	5.894	4.166	4.195	4.265	4.265
6.3 Inkomensregelingen	32.583	39.714	27.927	28.619	28.929	29.939
6.4 Begeleide participatie	19.901	17.350	18.124	17.613	17.313	19.013
6.5 Arbeidsparticipatie	2.979	4.684	3.877	3.613	3.881	2.097
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.642	2.443	2.281	2.177	2.085	1.986
6.71 Maatwerkdienstverlening 18 +	16.650	19.645	19.124	19.829	20.357	20.107
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	17.693	19.513	21.788	21.656	21.629	21.937
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	71	166	166	166	166	166
	<b>100.131</b>	<b>114.886</b>	<b>101.053</b>	<b>101.615</b>	<b>101.886</b>	<b>102.950</b>
<b>7 Volksgezondheid en milieu</b>						
7.1 Volksgezondheid	2.598	3.146	2.832	2.833	2.833	2.833
7.2 Riolering	3.448	3.087	3.151	3.178	3.167	3.173
7.3 Afval	4.421	4.817	4.800	4.800	4.800	4.800
7.4 Milieubeheer	1.680	3.049	856	810	803	797
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	166	154	154	154	154	154
	<b>12.313</b>	<b>14.251</b>	<b>11.792</b>	<b>11.774</b>	<b>11.756</b>	<b>11.756</b>
<b>8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</b>						
8.1 Ruimtelijke ordening	503	484	441	441	441	441
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	502	1.597	23	23	23	23
8.3 Wonen en bouwen	3.557	6.042	3.336	3.010	3.001	2.991
	<b>4.562</b>	<b>8.123</b>	<b>3.799</b>	<b>3.473</b>	<b>3.465</b>	<b>3.454</b>
<b>TOTAAL LASTEN</b>	<b>160.413</b>	<b>185.562</b>	<b>158.314</b>	<b>157.351</b>	<b>157.648</b>	<b>158.561</b>

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>BATEN</b>						
<b>0 Bestuur en ondersteuning</b>						
0.1 Bestuur	208	7	7	7	7	7
0.2 Burgerzaken	544	448	415	784	796	871
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	132	103	102	102	102	102
0.5 Treasury	325	184	153	128	94	94
0.61 OZB woningen	7.905	7.933	7.847	7.847	7.847	7.847
0.62 OZB niet-woningen	5.818	5.966	5.881	5.881	5.881	5.881
0.63 Parkeerbelasting	383	441	641	641	641	641
0.64 Belastingen overig	449	443	511	226	226	226
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	114.821	129.685	126.478	131.603	135.519	130.889
	<b>130.586</b>	<b>145.209</b>	<b>142.034</b>	<b>147.217</b>	<b>151.112</b>	<b>146.557</b>
<b>1 Veiligheid</b>						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	92	0	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.667	1.385	1.320	1.184	1.184	1.184
	<b>1.759</b>	<b>1.385</b>	<b>1.320</b>	<b>1.184</b>	<b>1.184</b>	<b>1.184</b>
<b>2 Verkeer, vervoer en waterstaat</b>						
2.1 Verkeer en vervoer	311	292	196	196	196	196
2.2 Parkeren	54	43	43	43	43	43
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
	<b>365</b>	<b>336</b>	<b>240</b>	<b>240</b>	<b>240</b>	<b>240</b>
<b>3 Economie</b>						
3.1 Economische ontwikkeling	1	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.433	923	818	813	818	818
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	106	130	129	129	129	129
3.4 Economische promotie	287	374	374	384	384	384
	<b>2.827</b>	<b>1.427</b>	<b>1.321</b>	<b>1.326</b>	<b>1.331</b>	<b>1.331</b>
<b>4 Onderwijs</b>						
4.2 Onderwijshuisvesting	422	469	193	56	56	56
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.945	2.247	316	316	316	316
	<b>2.367</b>	<b>2.716</b>	<b>509</b>	<b>372</b>	<b>372</b>	<b>372</b>
<b>5 Sport, cultuur en recreatie</b>						
5.1 Sportbeleid en activering	116	134	142	142	142	142
5.2 Sportaccommodaties	1.354	660	955	951	951	951
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	316	313	309	309	309	309
5.5 Cultureel erfgoed	0	10	1	1	1	1
5.6 Media	87	87	87	87	87	87
5.7 Openbaar groen en recreatie	181	579	47	47	47	47
	<b>2.054</b>	<b>1.784</b>	<b>1.540</b>	<b>1.536</b>	<b>1.536</b>	<b>1.536</b>
<b>6 Sociaal domein</b>						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	507	376	240	240	240	240
6.2 Wijkteams	125	240	0	0	0	0

6.3 Inkomensregelingen	31.741	26.757	26.090	25.249	26.149	27.149
6.4 Begeleide participatie	977	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	24	48	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	16	11	11	11	11	11
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	719	625	565	565	565	565
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	15	13	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	10	10	10	10	10
	<b>34.125</b>	<b>28.080</b>	<b>26.916</b>	<b>26.075</b>	<b>26.975</b>	<b>27.975</b>
<b>7 Volksgezondheid en milieu</b>						
7.1 Volksgezondheid	185	45	0	0	0	0
7.2 Riolering	5.773	5.539	5.629	5.679	5.678	5.694
7.3 Afval	6.249	6.273	6.285	6.288	6.288	6.287
7.4 Milieubeheer	982	1.393	1	1	1	1
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	76	54	54	54	54	54
	<b>13.265</b>	<b>13.304</b>	<b>11.970</b>	<b>12.023</b>	<b>12.021</b>	<b>12.037</b>
<b>8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</b>						
8.1 Ruimtelijke ordening	78	97	29	29	29	29
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	1.107	1.886	271	168	168	168
8.3 Wonen en bouwen	3.128	3.704	462	462	462	462
	<b>4.314</b>	<b>5.688</b>	<b>762</b>	<b>659</b>	<b>659</b>	<b>659</b>
<b>TOTAAL BATEN</b>	<b>191.659</b>	<b>199.927</b>	<b>186.612</b>	<b>190.631</b>	<b>195.429</b>	<b>191.890</b>
<b>SALDO LASTEN EN BATEN</b>	<b>31.246</b>	<b>14.365</b>	<b>28.298</b>	<b>33.280</b>	<b>37.781</b>	<b>33.328</b>

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2021	Bijgesteld 2022	Primair 2023	2024	2025	2026
<b>DIVERSE LASTEN EN BATEN</b>						
<b>DIVERSE LASTEN</b>						
0.40	23.290	27.004	28.279	29.115	30.037	31.044
0.80	111	535	1.772	3.100	4.370	5.549
0.90	163	14	14	14	14	14
<b>TOTAAL DIVERSE LASTEN</b>	<b>23.564</b>	<b>27.553</b>	<b>30.065</b>	<b>32.229</b>	<b>34.421</b>	<b>36.607</b>
<b>DIVERSE BATEN</b>						
0.4 Overhead	813	412	109	52	52	52
0.8 Overige baten en lasten	1.002	1.007	807	852	852	852
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	8	0	0	0	0	0
<b>TOTAAL DIVERSE BATEN</b>	<b>1.822</b>	<b>1.419</b>	<b>916</b>	<b>904</b>	<b>904</b>	<b>904</b>
<b>SALDO DIVERSE LASTEN EN BATEN</b>	<b>-21.742</b>	<b>-26.134</b>	<b>-29.149</b>	<b>-31.325</b>	<b>-33.517</b>	<b>-35.703</b>

<b>RESERVES</b>						
0.10	Vermeerderingen	17.965	7.576	3.380	3.209	3.209
0.10	Verminderings	11.448	19.345	4.230	2.616	2.424
<b>SALDO MUTATIES RESERVES</b>		<b>-6.517</b>	<b>11.769</b>	<b>851</b>	<b>-593</b>	<b>-784</b>

<b>0.11</b>	<b>RESULTAAT</b>	<b>2.986</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.362</b>	<b>3.705</b>	<b>-3.159</b>
-------------	------------------	--------------	----------	----------	--------------	--------------	---------------

### c. Totaaloverzicht programma (structureel/incidenteel)

Op grond van artikel 28, onderdeel c van het BBV bevat ook de toelichting op het overzicht van lasten en baten ten minste een overzicht van de incidentele lasten en baten per programma. Hier worden de belangrijkste posten per programma afzonderlijk gespecificeerd. De overige, minder belangrijke posten, kunnen als een totaalbedrag per programma worden opgenomen.

Bij de gemeente Kerkrade is het grensbedrag bepaald op € 50.000, en wordt een toelichting gegeven op de afzonderlijke posten die dit bedrag overstijgen.

In augustus 2021 is door de Provincie een handreiking verstrekt die verduidelijkt wanneer sprake is van structurele en incidentele lasten en baten. Bij de totstandkoming van onderstaande overzichten is deze handleiding geraadpleegd. Bij het beoordelen van de incidentele baten en lasten is de volgende volgorde aangehouden:

- aard van de raming;
- einddatum;
- materiële beïnvloeding.

Om een post als incidenteel aan te kunnen merken moeten alle uitgangspunten van toepassing zijn. Dit is ook als zodanig door de gemeente Kerkrade toegepast.

Bedragen \* € 1.000

Nr.	Omschrijving	Begroting 2023 lasten			Begroting 2023 baten		
		Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	5.765		5.765	142.034		142.034
1	Veiligheid	7.010	363	6.648	1.320	133	1.188

2	Verkeer, vervoer en waterstaat	7.461		7.461	240		240
3	Economie	2.802		2.802	1.321		1.321
4	Onderwijs	4.534	234	4.300	509	137	372
5	Sport, cultuur en recreatie	14.098	125	13.973	1.540		1.540
6	Sociaal domein	101.052	147	100.905	26.916		26.916
7	Volksgesondheid en milieu	11.792		11.792	11.970		11.970
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.799	210	3.590	762	103	659
	<b>Totaal programma's</b>	<b>158.313</b>	<b>1.078</b>	<b>157.235</b>	<b>186.612</b>	<b>373</b>	<b>186.239</b>
0	Overhead	28.279	274	28.005	109		109
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	1.772		1.772	807		807
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	<b>Totaal diversen</b>	<b>30.065</b>	<b>274</b>	<b>29.791</b>	<b>916</b>	<b>0</b>	<b>916</b>
0	<b>Mutatie reserves</b>	<b>3.380</b>	<b>3.380</b>	<b>0</b>	<b>4.230</b>	<b>4.230</b>	<b>0</b>
	<b>Totaal generaal</b>	<b>191.758</b>	<b>4.732</b>	<b>187.026</b>	<b>191.758</b>	<b>4.603</b>	<b>187.156</b>
	<b>Saldo structurele baten - structurele lasten</b>						<b>130</b>

### ***Incidentele lasten***

#### ***Progr. 0: € 3.654.000***

- Dotatie Algemene reserve € 750.000, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 280.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen i.v.m. lening Enexis € 51.000, Reserve speeltuinen € 9.000, Reserve plantsoenen € 7.000, Reserve ondernemersfonds € 68.000.
- Project doelgericht samenwerken € 124.000
- Burgerparticipatie € 150.000

#### ***Progr. 1: € 363.000***

- Wijkgerichte aanpak ondermijning € 133.000
- OOV pilot-aanpak € 230.000

#### ***Progr. 4: € 234.000***

- NPO-middelen € 137.000
- Buber additioneel € 75.000
- Taalgroepen in de wijken € 22.000

#### ***Progr. 5: € 125.000***

- Beleef Kerkrade en "mijn-marketing" € 125.000

#### ***Progr. 6: € 147.000***

- Vie, project reïntegratie € 23.000
- Project eenzaamheid € 124.000

#### ***Progr. 8 € 210.000***

- Stadsvernieuwing € 129.000
- Gebiedsontwikkeling Rolduckerveld € 81.000

## **Incidentele baten**

### **Progr. 0: € 4.230.000**

- Onttrekking Reserve rbnutm € 978.000\*, Reserve sociaal domein € 789.000, Reserve onderwijs € 2.066.000, Reserve grondexploitatie obk € 137.000, Reserve stadsvernieuwing € 210.000 en Reserve evenementen € 50.000.

### **Progr. 1: € 133.000**

- Wijkgerichte aanpak ondermijning € 133.000

### **Progr. 4: € 137.000**

- NPO-middelen € 137.000

### **Progr. 8: € 103.000**

- Project Teutelebroekstraat € 103.000

\* Structurele onttrekking reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen is o.a. voor de dekking van de kapitaallasten voor investeringen in met name HuB, muziekschool en Westhoes. Het betreft een tiental investeringen waarbij een gedeelte van de kapitaallasten zijn afgedekt door een onttrekking uit een reserve.

Bedragen \* € 1.000

Nr.	Omschrijving	Begroting 2024 lasten			Begroting 2024 baten		
		Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	7.112		7.112	147.216		147.216
1	Veiligheid	6.671		6.671	1.184		1.184
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	7.293		7.293	240		240
3	Economie	2.753		2.753	1.326		1.326
4	Onderwijs	4.150		4.150	372		372
5	Sport, cultuur en recreatie	13.873		13.873	1.536		1.536
6	Sociaal domein	101.614		101.614	26.075		26.075
7	Volksgesondheid en milieu	11.774		11.774	12.023		12.023
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.473		3.473	659		659
	<b>Totaal programma's</b>	<b>158.713</b>	<b>0</b>	<b>158.713</b>	<b>190.631</b>	<b>0</b>	<b>190.631</b>
0	Overhead	29.115	193	28.922	52		52
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	3.100		3.100	852		852
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	<b>Totaal diversen</b>	<b>32.229</b>	<b>193</b>	<b>32.036</b>	<b>904</b>	<b>0</b>	<b>904</b>
0	Mutatie reserves	3.209	3.209	0	2.616	2.616	0
	<b>Totaal generaal</b>	<b>194.151</b>	<b>3.402</b>	<b>190.749</b>	<b>194.151</b>	<b>2.616</b>	<b>191.535</b>
	<b>Saldo structurele baten - structurele lasten</b>						<b>786</b>

### **Incidentele lasten**

**Progr. 0:** € 3.402.000

- Dotatie Algemene reserve € 750.000, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 177.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen i.v.m. lening Enexis € 51.000, Reserve speeltuinen € 9.000 en Reserve plantsoenen € 7.000.
- Project doelgericht samenwerken € 43.000
- Burgerparticipatie € 150.000

### **Incidentele baten**

**Progr. 0:** € 2.616.000

- Reserve onderwijs € 1.979.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen € 588.000, Reserve grondexploitatie OBK € 49.000.

Bedragen \* € 1.000

Nr.	Omschrijving	Begroting 2025 lasten			Begroting 2025 baten		
		Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	9.384		9.384	151.111		151.111
1	Veiligheid	6.671		6.671	1.184		1.184
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	7.266		7.266	240		240
3	Economie	2.751		2.751	1.331		1.331
4	Onderwijs	4.390		4.390	372		372
5	Sport, cultuur en recreatie	13.784		13.784	1.536		1.536
6	Sociaal domein	101.886		101.886	26.975		26.975
7	Volksgesondheid en milieu	11.756		11.756	12.021		12.021
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.465		3.465	659		659
	<b>Totaal programma's</b>	<b>161.353</b>	<b>0</b>	<b>161.353</b>	<b>195.429</b>	<b>0</b>	<b>195.429</b>
0	Overhead	30.037		30.037	52		52
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	4.370		4.370	852		852
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	<b>Totaal diversen</b>	<b>34.421</b>	<b>0</b>	<b>34.421</b>	<b>904</b>	<b>0</b>	<b>904</b>
0	Mutatie reserves	3.209	3.209	0	2.649	2.649	0
	<b>Totaal generaal</b>	<b>198.982</b>	<b>3.209</b>	<b>195.774</b>	<b>198.982</b>	<b>2.649</b>	<b>196.333</b>
	<b>Saldo structurele baten - structurele lasten</b>						<b>559</b>

### **Incidentele lasten**

**Progr. 0:** € 3.209.000

Dotatie Algemene reserve € 750.000, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 177.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen i.v.m. lening Enexis € 51.000, Reserve speeltuinen € 9.000 en Reserve plantsoenen € 7.000.

### **Incidentele baten**

**Progr. 0:** € 2.649.000

Reserve onderwijs € 2.224.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen € 412.000, Reserve grondexploitatie OBK € 13.000.

Bedragen \* € 1.000

Nr.	Omschrijving	Begroting 2026 lasten			Begroting 2026 baten		
		Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	2.502		2.502	146.556		146.556
1	Veiligheid	6.671		6.671	1.184		1.184
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	7.191		7.191	240		240
3	Economie	2.744		2.744	1.331		1.331
4	Onderwijs	4.375		4.375	372		372
5	Sport, cultuur en recreatie	13.759		13.759	1.536		1.536
6	Sociaal domein	102.950		102.950	27.975		27.975
7	Volksgesondheid en milieu	11.756		11.756	12.037		12.037
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.454		3.454	659		659
	<b>Totaal programma's</b>	<b>155.402</b>	<b>0</b>	<b>155.402</b>	<b>191.890</b>	<b>0</b>	<b>191.890</b>
0	Overhead	31.044		31.044	52		52
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	5.549		5.549	852		852
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	<b>Totaal diversen</b>	<b>36.607</b>	<b>0</b>	<b>36.607</b>	<b>904</b>	<b>0</b>	<b>904</b>
0	<b>Mutatie reserves</b>	<b>3.209</b>	<b>3.209</b>	<b>0</b>	<b>2.424</b>	<b>2.424</b>	<b>0</b>
	<b>Totaal generaal</b>	<b>195.218</b>	<b>3.209</b>	<b>192.009</b>	<b>195.218</b>	<b>2.424</b>	<b>192.794</b>
	<b>Saldo structurele baten - structurele lasten</b>						<b>785</b>

### **Incidentele lasten**

**Progr. 0:** € 3.209.000

Dotatie Algemene reserve € 750.000, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 177.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen i.v.m. lening Enexis € 51.000, Reserve speeltuinen € 9.000 en Reserve plantsoenen € 7.000.



## ***Incidentele baten***

***Progr. 0: € 2.424.000***

Reserve onderwijs € 2.083.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen € 341.000.

### **d. Analyse afwijkingen exploitatie**

Vermelding van de incidentele lasten en baten voor wat betreft de jaren 2023 t/m 2026 is gebeurd in de Financiële begroting, 1. Overzicht van lasten en baten, b. Totaaloverzicht programma (structureel/incidenteel).

Hierna volgen de belangrijkste structurele afwijkingen per programma.

## ***0 Bestuur en ondersteuning***

### 9010010 Algemene reserve

Met ingang van 2022 is besloten jaarlijks de algemene te versterken met € 750.000 (in 2021 € 500.000).

### 9010103 Reserve grondexploitatie OBK

Jaarlijks worden revenuen van grondexploitaties afgeroomd en toegevoegd aan de reserve grondexploitatie OBK. Deze bedragen fluctueren, in paragraaf 7 grondbeleid is het verloop van de reserve uitgebreid in beeld gebracht.

### 9010113 Algemene Reserve OBK

Middels grondverkoop op de Rodaboulevard € 762.000 en erfpachtcanon centrum € 145.000 bedraagt het saldo van de algemene Reserve OBK ultimo € 1.250.000.

### 9010123 Egalisatiereserve afvalverwerking

In 2021 is de bijdrage ad € 79.000 uit het coronacompensatiepakket van het rijk en het positieve saldo van de exploitatie 2021 ad € 425.000 toegevoegd aan de egalisatiereserve afvalverwerking. In 2022 is een beschikking voor de exploitatie 2022 voor een bedrag van € 26.000 begroot.

### 9010133 Reserve gebouwen

Middels dotaties en de opbrengsten van de verkoop van gemeentelijke gebouwen wordt de reserve gevoed. In 2021 is € 116.800 toegevoegd (niet gebruikt onderhoudsbudget van Westhoes, Parkstad Limburg Stadion en Flexiforum). In 2021 is € 220.000 aan de reserve onttrokken (huurkosten Activerium, exploitatiebijdrage MFC d'r Pool en voorbereidingsbudget Tiny Houses Carisborg).

In 2022 is de reserve met een storting van € 300.000 uit het rekeningresultaat gevoed.

Voor 2022 is € 79.000 begroot voor groot onderhoud diverse gebouwen en een voorbereidingsbudget voor het project Tiny Houses Carisborg.

### 9010163 Reserve Stadsvernieuwing

Voor het Volkshuisvestingsfonds is in 2021 een bedrag van € 82.000 in de reserve gestort.

Voor het jaar 2022 is een bedrag van € 88.000 begroot voor het project klooster Bleijerheide.

In 2023 is € 210.000 begroot voor gevelverbeteringen, gebiedsexploitatie Rolduckerveld en voor het Volkshuisvestingsfonds.

### 9010193 Reserve Ondernemersfonds

In 2022 is de reserve Ondernemersfonds gevoed met een bedrag van € 150.000 uit het rekeningresultaat 2021. In 2022 is een bedrag van € 30.000 onttrokken uit de reserve voor activiteiten voor de ondernemers.

### 9019083 IBA

In 2021 is de laatste jaarlijkse bijdrage ad € 625.000 aan IBA verstrekt. Voor het jaar 2022 is een bedrag van

€ 24.000 begroot voor representatie en afronding projecten.

### 9019111 Samenwerking Parkstad

Het jaar 2021 was het laatste jaar dat wij via de Stadsregio Parkstad Limburg (met centrumgemeente Heerlen als 'kassier') gelden ontvingen uit de decentralisatie-uitkering bevolkingskrimp, afgerond € 200.000. De bijdrage aan de Stadsregio Parkstad is t.o.v. 2021 gestegen met € 124.000, t.o.v. de begroting 2022 met € 25.000.

#### 9030013/23 overige gebouwen en gronden

In 2022 is een bedrag van € 118.000 begroot voor de sloop en herontwikkeling van het gebied bij de Eyselshovengracht 64. In 2021 is het pand Eyselshovengracht 64 voor een bedrag van € 432.000 aangekocht.

#### 9040013/ 9040353 bedrijfsvoering Domein Stad

Voor het inhuren van personeel i.v.m. uitstroom personeel, detachering en invulling i.v.m. ziekte is in 2021 € 237.000 besteed en voor 2023 € 100.000 begroot. Voor het jaar 2022 is € 164.000 begroot.

Voor de detachering van een medewerker bij IBA is in 2021 € 121.000 ontvangen en voor 2022 € 40.000 begroot. Voor het jaar 2022 is een bedrag van € 80.000 begroot als bijdrage UWV en ABP.

#### 9040103 gebouwenbeheer

Voor de realisatie van de innovatie-Hub Vie is in 2022 een bedrag van € 192.000 begroot.

#### 9040143 Activerium

In 2021 en 2022 is er voor de exploitatie (huur en onderhoudskosten) van het Activerium resp. € 340.000 besteed en € 350.000 begroot. Voor het jaar 2023 is een bedrag van € 211.000 begroot.

#### 9040381 Communicatie

De contracten t.b.v. de gemeentelijke publicaties lopen tot 1 januari 2023. In 2023 zal worden gezien of publicaties slimmer, korter, of op een andere wijze kunnen worden weggezet. Daarnaast wordt de huisstijl gereviseerd en worden meer digitale middelen ingezet.

#### 9063013 Straatparkeren

In 2022 zal, ook na het "open gaan" van de samenleving na de COVID-19 pandemie, het aantal bezoekers aan het centrum achterblijven en dus ook de parkeeropbrengsten. Op basis van de huidige gegevens ontstaat er een tekort in de parkeerinkomsten. De werkelijke inkomsten over 2021, bijgestelde inkomsten 2022 en geraamde inkomsten over 2023 zien er als volgt uit:

		2021	2022	2023
straatparkeren	€	223.000	319.700	519.700
parkeerboetes	-	108.000	60.000	60.000
abonnementen	-	52.000	51.000	51.000

#### 9064033 Reclamegelden

In 2021 en 2022 is i.v.m. de Corona pandemie besloten om de reclamebelasting aan horeca-exploitanten niet te heffen. In 2023 wordt de helft van de opbrengst geraamd en ingezet voor het Ondernemersfonds

#### 9020101 Verkiezingen

Het verschil is te verklaren door de eenmalige kosten die gepaard gingen met de externe inhuur van een projectleider voor de verkiezingen.

#### 9040010 Ingeleend personeel

Deze inkomstenpost varieert jaarlijks afhankelijk van de specifieke personele casuïstiek.

#### 9040101 Gebouwenbeheer

Het verschil tussen 2022 en 2023 kan worden verklaard door de eenmalige kosten die gepaard gingen met de upgrade van de Burgerzaal en de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor de renovatie van de Raadzaal.

#### 9040221 Doelgericht werken

Op 12 april 2022 heeft het college besloten tot het organisatieontwikkeltraject Doelgericht Samenwerken.

#### 9040221 Doelgericht werken

Op 12 april 2022 heeft het college besloten tot het organisatieontwikkeltraject Doelgericht Samenwerken.

#### 9040011 Ingeleend personeel

Voor ingeleend personeel is in de begroting 2023 een bedrag van € 249.300 opgenomen terwijl dat in de begroting 2022 nog € 445.100 bedroeg. Het verschil van € 195.800 vindt zijn oorzaak in een omvangrijkere en een gaandeweg het boekjaar groeiende behoefte aan personele capaciteit dan op dit moment voor 2023 wordt voorzien.

Het verschil ad € 80.484 tussen de daadwerkelijke uitgaven voor ingeleend personeel in 2021 ad € 168.816,11 en de raming voor 2023 ad € 249.300 is gelegen aan een verwachte grotere behoefte aan in te lenen personeel in 2023.

#### 9040171 Afdrukapparatuur

Voor 2022 heeft de gemeente Kerkrade een overeenkomst, met de looptijd van 1 jaar, gesloten voor Print-, Kopieer- en Scanfaciliteiten. Contractueel is in de overeenkomst geregeld dat in dat jaar geen huurprijzen voor de apparatuur in rekening worden gebracht.

#### 9040201 Hybride werken

Voor het jaar 2022 is hier een incidenteel budget ter beschikking gesteld ter bekostiging van het project hybride werken. In 2023 is geen verder budget voorzien.

#### 9050000 Treasury

De afnemende rentelast is grotendeels te verklaren door het aflossen van de leningen. De rentecomponent neemt af naarmate er afgelost wordt op de (bestaande) leningen. Er wordt rente betaald over de resterende schuld welke jaarlijks afneemt door de aflossingen.

#### 9061001, 9062011, 9062021 OZB

De OZB opbrengsten voor Woning eigenaren en Niet-woning gebruiker zijn in 2022 ten opzichte van 2021 licht gedaald. De OZB opbrengsten Niet -woning eigenaar zijn in 2022 gestegen.

#### 9064011 Belastingen en heffingen

De bijdrage aan de BsGW is conform de vastgestelde begroting 2023 van de BsGW verhoogd.

#### 9064021 Precario rechten

In 2021 en 2022 zijn geen precario rechten geheven als gevolg van de Corona pandemie. In 2023 wordt de helft van de opbrengst geraamd en ingezet voor het Ondernemersfonds

#### 9070001 Algemene uitkering

De algemene uitkering is toegenomen volgens de berekeningen van de recente circulaire.

#### 9080031 Deelnemingen

In 2022 is het begroot dividend van BNG en Enexis verhoogd met in totaal € 200.000.

#### Kapitaallasten (diverse programma's)

De afschrijvingslasten van de geactiveerde investeringen stijgen in 2023 met € 96.000 t.o.v.2021 en met € 124.000 t.o.v. 2022.

## **1 Veiligheid**

#### 9110031 Veiligheidsregio ZL

Sinds 2020 gebruikt de Veiligheidsregio Zuid-Limburg een nieuwe kostenverdeelssystematiek voor de deelnemende gemeenten. Deze werkt kostenverhogend voor de gemeente Kerkrade en wordt via een "ingroeimodel" ingevoerd. Hierdoor stijgt de jaarlijkse bijdrage van de gemeente Kerkrade in de periode van 2020 tot en met 2023 stapsgewijs. Daarnaast wordt de begroting van de Veiligheidsregio jaarlijks met een percentage verhoogd wegens loon- en prijsstijgingen.

In 2021 heeft de gemeente Kerkrade gelden ontvangen (om deze vervolgens weer uit te keren) in het kader van een regeling die voorzorg in een tegemoetkoming voor kosten die gemaakt moesten worden in het kader van de controle op "coronatoegangsbewijzen." Dit betrof een incidentele regeling. Inkomsten in het kader van een dergelijke regeling worden voor 2023 op dit moment niet voorzien. Daarnaast heeft de Veiligheidsregio Zuid-Limburg in 2021 het incidenteel behaalde positief resultaat over 2020 aan de deelnemende gemeenten uitgekeerd.

#### 9120001 Openbare orde en veiligheid

Als gevolg van vertrek van een aantal medewerkers uit de gemeentelijke organisatie in 2021, en het niet kunnen invullen van een aantal vacatures in 2022 is incidenteel personeel ingehuurd. Dit wordt voor 2023 op dit moment voor niet voorzien.

#### 9120131 Camera project

Vanaf 2023 wordt voorzien in ruimere structurele financiële middelen ten behoeve van cameratoezicht. Dat was in 2021 nog niet het geval.

#### 912001 Handhaving veiligheid

In 2021 heeft de gemeenteraad middelen ter beschikking gesteld om bij wijze van proef, voor de duur van 2 jaar, met drie wijkboa's te gaan werken.

#### 9120011 Handhaving veiligheid

Dit verschil wordt verklaard door de extra middelen die de gemeenteraad via de begroting 2023 ter beschikking stelt voor het ophogen van een aantal bedrijfsvoeringsondelen voor het cluster Handhaving, ter ondersteuning van de uitbreiding (zoals het opleidingsbudget, software en apparatuur, kleding). Vanaf 2024 komen daar ook de kosten voor vervanging van het voertuigenpark bij.

#### 9120101 Zorg en Veiligheidshuis Parkstad

De verschillen op deze post hangen samen met toegenomen uitgaven als gevolg van gestegen loonkosten personeel agv:

- meer uitgaven door CAO
- meer personeel door extra taken (zoals nazorg ex-gedetineerden).

#### 9120183 ruiming conventionele explosieven

Voor het ontmantelen van een bom in Rolduc en het opstellen van een risicokaart is in 2021 een bedrag van € 57.000 besteed. Van het Rijk is hiervoor een bijdrage van € 38.000 ontvangen.

## **2 Verkeer, vervoer en waterstaat**

#### 9210093 Energie openbare verlichting

Door het conflict in de Oekraïne zijn de energie- en brandstofkosten explosief gestegen. In de bedrijfsvoering zijn de kosten van brandstof voor de voertuigen, energie voor straatverlichting, energie gemeentelijke gebouwen en inkoop materialen explosief gestegen. In 2021 is een bedrag van € 187.000 besteed en voor 2022 en 2023 is respectievelijk € 313.000 en € 288.000 begroot.

#### 9210123 onderhoud asfalt

*In 2021 is een bedrag van € 450.000 besteed voor groot onderhoud aan wegen. In 2022 is hiervoor € 903.000 begroot. Om deze extra inspanningen van het onderhoud van de wegen zijn er structureel middelen vrijgemaakt. Vanaf 2023 is € 825.000 begroot.*

#### 9210223 Gladheidsbestrijding

De kosten van gladheidsbestrijding zijn afhankelijk van de weersomstandigheden (aantal uitrukken). In 2021 is € 211.000 besteed. Aan de hand van het werkelijke aantal uitrukken in het eerste kwartaal van 2022 zijn de kosten voor dit jaar begroot op € 150.000. Vanaf 2023 is structureel € 157.000 beschikbaar.

#### 9210253 zwerfvuil

In 2021 is van de Stichting Afvalfonds een bijdrage van € 52.000 ontvangen voor het opruimen van zwerfvuil. In 2022 is hiervoor een bedrag van € 27.000 begroot. Vanaf 2023 wordt er geen bijdrage meer verstrekt en zijn er ook geen middelen meer begroot.

#### 92100283 Verkeersmaatregelen Buitenring

Voor de bewegwijzering van de buitenring is in 2021 € 28.000 besteed. Voor 2022 is het restantbedrag ad € 99.000 begroot. Voor 2022 is hiervoor een provinciale bijdrage van € 60.000 begroot.

### **3 Economie**

#### 9320003 Bedrijfsinfrastructuur

In 2021 is een bijdrage van € 25.000 aan Parkstad Limburg verstrekt voor het versterken van ondernemerschap.

Voor economische stimulering is in 2022 € 179.000 begroot. Voor de jaren 2022 en verder is € 140.000 beschikbaar. In 2023 en 2024 zal voor het verbeteren van de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen in het investeringsprogramma € 1.500.000 begroot. De kapitaallasten van deze investering worden met deze middelen verrekend.

Verder is er in 2022 € 200.000 vrijgemaakt voor collectieve projecten (bijvoorbeeld voor gezamenlijke marketing, uitstraling, onderzoeken verkeer) op de bedrijventerreinen, om het ondernemingsklimaat op deze terreinen te verbeteren.

#### 9320013 Stimuleringsregeling Kerkrade - Centrum

In 2021 is in het kader van de verordening stimuleringsregeling Kerkrade-Centrum een bijdrage van € 4.000 besteed. Voor het jaar 2022 is hiervoor € 90.200 begroot.

#### 9320023 Bedrijvenpark Rodaboulevard

In 2021 is voor € 1.747.000 grond verkocht op het bedrijvenpark Rodaboulevard.

#### 9320053 Flexiforum

In 2021 is een bedrag van € 390.000 aan huurpenningen ontvangen. Voor het jaar 2022 is € 502.600 aan inkomsten begroot. Dit bedrag zal door indexering in 2023 evj verder stijgen.

Door het conflict in de Oekraïne zijn de energie- en brandstofkosten explosief gestegen. In 2021 is een bedrag van € 215.000 besteed aan energiekosten. Medio 2022 zijn er ca. 600 zonnepanelen op het dak van het Flexiforum geplaatst. Desondanks zullen de energiekosten stijgen naar € 382.000.

In 2021 zijn er voor een bedrag van € 143.000 maatregelen uitgevoerd voor het groot onderhoud. Voor 2022 is hiervoor een bedrag van € 80.000 begroot.

Verder is er in 2021 rekening gehouden met bijdrage van te ontvangen btw van € 100.000.

#### 9340013 Promotie toerisme

In het Corona jaar 2021 is voor retributie van GaiaZoo en aan toeristenbelasting resp. € 65.000 en € 142.000 ontvangen. Voor de jaren 2022 en verder is er voor retributie en toeristenbelasting € 76.000 en € 171.000 begroot.

### **4 Onderwijs**

#### 9420102 Huisvesting basisonderwijs

De brandschade bij basisschool de Diabolo is in 2021 volledig afgewikkeld, waardoor de kosten dat jaar hoger waren dan meerjarig geraamd, de verzekering heeft de schade uitgekeerd.

#### 9420202 Huisvesting voortgezet onderwijs

Bij begroting 2022 is er extra geld beschikbaar a € 250.000 gekomen voor Het Martin Buber onderwijs.

#### 9420302 Huisvesting speciaal onderwijs

In 2021 zijn er voor de huisvesting van st Jan Baptist in het flexiforum extra kosten gemaakt ad € 100.000 voor de aanpassing van klaslokalen.

#### 9420403 Gymzalen

In 2021 en 2022 is een bedrag van € 140.000 ontvangen aan huurpenningen voor de gymzalen. Vanaf 2023 is er een bedrag van € 46.000 begroot.

#### 9430022 leerlingenvervoer

Gezien de huidige inflatie en brandstofprijzen zullen de kosten in 2023 toenemen.

#### 9430032 Achterstandenbeleid

Het voorlopige budget 2023 is nog niet bekend, zodat de meerjarige raming lager uitvalt dan in 2021 en 2022.

#### 9430072 Project laaggeletterdheid

Voor het inzetten op laaggeletterdheid in Kerkrade is een structureel budget van € 85.000 beschikbaar gesteld.

### **5 Sport, cultuur en recreatie**

#### 9510012 VIE

Voor het activiteitenprogramma VIE is er vanaf 2023 een budget beschikbaar van € 1,2 miljoen, in 2021 en 2022 was hier nog een extra depot bedrag van € 500.000 voor beschikbaar.

#### 9510052 combinatiefunctionaris sport/cultuur

Vanaf 2022 is er een samenwerking met de Move factory voor sportactiviteiten en met de Vazom en muziekschool voor culturele activiteiten aangegaan a € 334.000.

#### 9520012 Binnensport accommodatie

In 2021 hebben we van het Rijk Spukijz (coronamiddelen) gelden ontvangen voor het ondersteunen van de exploitatie van het zwembad a € 157.000.

#### 9520123 MFC d'r Pool

In 2022 is het nieuwe zwembad in gebruik genomen. Om een nieuwe ontwikkeling op de locatie mogelijk te maken lopen contracten af en worden contracten opgezegd. De uitgaven en de inkomsten van het complex MFC d'r Pool zijn vanaf 2023 uit de begroting gehaald.

In 2022 is nog een bedrag van € 57.000 aan huurpenningen begroot en is er een onderhoudsbudget van € 115.00 geraamd.

#### 9520173 Sportcomplex Vie

Vanaf september 2022 is in de begroting een bedrag van € 191.000 begroot aan huurpenningen voor Vie. Voor 2023 evj is een bedrag van € 650.000 begroot. Voor onderhoud is in 2022 € 48.000 begroot en vanaf 2023 € 162.000.

#### 9530002 Cultuur

Vanaf 2023 geen extra Coronamiddelen voor cultuur verenigingen, zoals de ontvangen € 500.000 die in 2021 en 2022 zijn ingezet.

#### 9530012 Cultuurcluster HUB

In 2021 zijn de kosten lager uitgevallen door minder activiteiten in verband met de Corona pandemie, in 2022 wordt rekening gehouden met hogere energiekosten die voor 2023 en verder nog uitgewerkt moeten worden.

#### 9530013 Cultuurcluster beheer

Voor de afbouw van het Centrum is in 2022 een bedrag van € 260.000 beschikbaar voor de afbouw van het dak van het Hub.

#### 9530022 PLT Kerkrade

Vanaf 2023 wordt een extra budget beschikbaar gesteld van ongeveer € 100.000 voor de stijgende huisvestings problematiek.

#### 9530173 Wereld Muziek Concours

Voor het beheer onderhoud voor het WMC is in 2022 een uitvoeringsbudget van € 120.000 beschikbaar gesteld.

#### 9550053 Klooster Bleijerheide

Aan het project klooster Bleijerheide is in 2021 € 15.000 besteed en voor 2022 € 536.000 begroot.

#### 9570013 Openbaar groen

In 2021 is een bedrag van € 257.000 besteed en in 2022 is een bedrag van € 276.000 begroot. Vanaf 2023 is structureel € 337.000 begroot (extra beheerskosten groen, project Vie).

#### 9570273 Leerwerklijn groen Openbare Ruimte

Vanaf 2022 is structureel een bedrag van € 250.000 begroot voor groenwerkzaamheden in de wijken. Vanaf 2023 is voor de leerwerklijn een aanvullend bedrag van € 309.000 toegevoegd.

#### 9570123 Detachering wozi-medewerkers

In 2021 is € 682.000 besteed en in 2022 is € 616.000 begroot. Vanaf 2023 is € 665.000 begroot. Om de terugloop van de personele capaciteit uit de groepsdetachering WOZL/WSP te compenseren is met ingang van 2022 € 150.000 extra bovenop de in beeld gebrachte middelen beschikbaar. Dat bedrag loopt op naar € 240.000 extra in 2026.

#### 9570123 Project Anstelvallei

In 2021 is € 54.000 besteed aan het Leefbaarheidsproject Anstelvallei. Voor de afronding van het project is in 2022 nog € 85.000 begroot en een Provinciale subsidie van € 85.000.

#### 9570223 Doorsteek Wisosplit

Aan dit project is in 2021 € 54.000 besteed en voor 2022 is € 293.000 begroot en een bijdrage van € 250.000 van Parkstad.

#### 9570233 Project Ik groen het/herinrichting gebied Holzkuil

Aan het project ik groen het / herinrichting gebied Holzkuil is in 2021 € 88.000 besteed en is een bijdrage van Parkstad van € 10.000 ontvangen. Voor 2022 is een uitvoeringsbudget van € 50.000 begroot.

## **6 Sociaal domein**

#### Wmo (diverse)

Als gevolg van landelijk beleid (invoering abonnementstarief) is er sprake van een daling van de eigen bijdragen.

De stijging van de vervoerskosten (Omnibuzz) worden veroorzaakt door volumestijging en prijsindexeringen.

De kostenstijgingen Huishoudelijke verzorging Begeleiding en Dagactiviteiten worden veroorzaakt door de aanpassingen van de kostprijzen en volumestijgingen.

Via het gemeentefonds is subsidie ontvangen voor de uitvoering van het project versterking van onafhankelijke cliëntondersteuning

#### Jeugd (diverse)

De kosten voor jeugdhulp bestaan uit verschillende, in de gemeentebegroting opgenomen, kosten.

Al deze kosten kennen een grillig verloop. Dit heeft te maken met de ontwikkelingen in de jeugdhulp. De complexiteit neemt toe, er vinden verschuivingen plaats tussen de verschillende vormen van jeugdhulp en ook de gemeentelijke organisatie ontwikkelt mee met als gevolg een verschuiving van kosten. De kosten over 2021 bedroegen ruim € 20 mln en de verwachting voor de komende jaren is dat deze kosten verder blijven stijgen. Daar staat tegenover dat het rijk de komende jaren meer middelen ter beschikking gaat stellen om de tekorten, waar elke gemeente mee kampt, te verkleinen.

#### Participatie (diverse)

Als gevolg van Rijksbeleid (de korting per arbeidsjaar) en het gegeven dat instroom in de Wsw sinds 2015 niet meer mogelijk is, nemen de uitkeringen Wet Sociale Werkvoorziening af. Deze trend zet de komende jaren door. Omdat het aantal arbeidsjaren in Kerkrade sneller daalt dan het landelijk gemiddelde is het tekort minder groot dan bij andere Gemeenten. Vanaf 2022 is de verwachting dat het exploitatietekort GR WOZL/ GR WSP daalt omdat het door het Rijk vastgestelde macrobudget dan over minder arbeidsjaren verdeeld wordt en het bedrag per arbeidsjaar dus stijgt.

Voorts dalen binnen het participatiebudget de uitgaven vanwege het gegeven dat instroom in de ID en WIW-banen niet langer mogelijk is én de natuurlijke uitstroom als gevolg van het bereiken van de AOW-leeftijd. De overige verschillen inzake het participatiebudget zijn een gevolg van beleidsmatige keuzes. In 2021 bedroegen de uitgaven ruim 23 miljoen en voor 2022 en 2023 worden deze eveneens begroot op € 23 miljoen.

De meerjarige ontwikkeling van het accres van het gemeentefonds inzake Participatie is toegevoegd aan het budget Participatie.

#### Inburgering (diverse)

De uitgaven en de inkomsten Inburgering zijn afhankelijk van de taakstelling van het Rijk. Daarnaast is er sprake van een na-ijleffect in volgende jaren voor de uitgaven van maatschappelijke begeleiding, integratie en participatie. De inkomsten van het COA en het Rijk bedoeld voor Inburgering zijn geoormerkt.

#### Armoede en Schulden (diverse)

De kosten van armoede en schulden zullen de komende jaren stijgen als gevolg van de beleidsmatige keuze om de aanpak van armoede en schulden te intensiveren. Hiertoe is het beleidsplan armoede en schulden opgezet. In 2021 bedroegen de uitgaven ruim € 1,4 mln en voor 2022 worden deze begroot op € 1,6 mln.

#### Bijzondere bijstand (diverse)

Inzake de kosten van bijzondere bijstand is de verwachting dat voor het onderdeel beschermingsbewind een daling wordt verwacht van de uitgaven als gevolg van de acties uit het beleidsplan 'Armoede en schulden'.

#### Energietoeslag

In 2022 zijn extra middelen ontvangen voor de uitbetaling van de energietoeslag. Deze zijn gerubriceerd bij het armoedebeleid.

#### Kwijtschelding

De kosten voor kwijtschelding worden bepaald op basis van de prognoses, die de BsGW hiervoor afgeeft.

## **7 Volksgezondheid en milieu**

#### 9710022 GGD

Vanaf 2020 valt de Jeugdgezondheidszorg volledig onder de GGD, de professionalisering van de medewerkers JGZ, indexering en wet- en regelgeving zorgen vanaf 2023 voor een stijging van de lasten meerjarig met € 158.000.

#### 9710032 Project gezond in de stad

Bedragen die in voorgaande jaren nog niet besteed waren zijn overgeheveld naar 2022, meerjarig is nog niet bekend of er nieuw budget beschikbaar komt.

#### 9720003 Riolen

Deze taak is budgettair neutraal in de begroting opgenomen. De kosten worden opgebracht door rioolrechten. De tarieven voor 2023 worden in de tarievennota in december 2022 vastgesteld.

#### 9720103 Schade noodweer

In 2021 is een bedrag van € 322.000 besteed aan maatregelen agv het noodweer. In 2021 is rekening gehouden met een bijdrage van het rijk in de kosten van € 250.000. In 2022 is een bedrag van € 26.000 begroot voor nog uit te voeren maatregelen waarvan eveneens een bijdrage van het Rijk voor geraamd is.



#### 9720003 Afval

Deze taak is budgettair neutraal in de begroting opgenomen. De kosten worden opgebracht door de afvalstoffenheffing. De tarieven voor 2023 worden in de tarievennota in december 2022 vastgesteld.

#### 9740053 Saneren industriële schachten

De kosten van het saneren van industriële schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2021 is € 3.000 besteed en voor 2022 is € 150.000 begroot.

#### 9740063 Saneren historische schachten

De kosten van het saneren van historische schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2021 is € 441.000 besteed en voor 2022 is € 600.000 begroot.

#### 9740073 Ondiepe winning historische schachten

De kosten van ondiepe winning historische schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2021 is € 144.000 besteed en voor 2022 is € 400.000 begroot.

#### 9740083 Opsporen van historische schachten

De kosten van het opsporen van historische schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2021 is € 314.000 besteed en voor 2022 is € 200.000 begroot.

#### 9740093 Duurzaamheid

Voor warmte transitie is in 2021 € 15.000 besteed en voor 2022 is een bedrag van € 5.000 begroot. Deze bijdragen zijn beschikbaar gesteld door het rijk.

### **8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**

#### 9810013 Bestemmingsplannen

In 2021 is een bedrag van € 123.000 besteed aan bestemmingsplannen. Voor 2022 en 2023 is respectievelijk € 58.000 en € 52.000 begroot. Het jaar 2021 wijkt af i.v.m. een planschade uitkering van € 54.000 en € 18.000 voor de haalbaarheid studie Kaalheide.

#### 9810033 Project Transferium

Aan dit project is in 2021 € 65.000 besteed deze middelen zijn uit het herstructureringsproject Heilust beschikbaar gesteld. In 2022 is voor dit project € 50.000 begroot.

#### 98200\*\* Grondexploitaties

Jaarlijks worden revenuen van grondexploitaties afgeroomd en toegevoegd aan de reserve grondexploitatie OBK. Deze bedragen fluctueren, in paragraaf 7 grondbeleid is het verloop van de reserve uitgebreid in beeld gebracht.

#### 9810043 werkbudget wonen stedelijke ontwikkeling

Voor het jaar 2022 en vanaf 2023 is een werkbudget wonen beschikbaar van resp. € 50.000 en € 75.000 voor adviezen onderzoeken op het gebied van wonen.

#### 9830013 leges vergunningen

In 2021 is € 1.558.000 aan leges ontvangen. Het op meerdere locaties bouwen van nieuwe woningen en het uitbreiden van bedrijfslocaties hebben hier in hoge mate aan bijgedragen. Voor 2022 is € 337.000 begroot en vanaf 2023 is structureel € 337.000 geraamd.

Om het grote aantal vergunningen af te handelen is in 2022 een bedrag van € 234.000 beschikbaar voor het inhuren van personeel. Vanaf 2023 is structureel € 26.000 beschikbaar voor het inhuren van personeel.

#### 9830043 Stadsvernieuwing

In 2022 is een bedrag van € 92.000 begroot voor het herstellen van een gevel in de Akerstraat. Voor 2023 is een bedrag van € 47.000 beschikbaar voor gevelverbeteringen en een werkbudget van € 81.000 voor het Volkshuisvestingsfonds.

9830083 Gebiedsontwikkeling Rolduckerveld

Om knelpunten op te lossen is in 2023 een werkbudget van € 81.000 beschikbaar uit de reserve Stadsvernieuwing.

## 2. Financiële positie

### a. Uitgangspunten Begroting

Bij het samenstellen van de meerjarenbegroting 2023-2026 zijn onder andere de volgende uitgangspunten gehanteerd:

#### Loonsom en prijspeil

De huidige cao loopt tot 1 januari 2023. Daar waar loonafspraken bekend en goedgekeurd zijn, is hierin voorzien. De consequenties van een nieuwe cao zullen financieel vertaald worden zodra deze bekend zijn. Er is wel al geanticipeerd op een stijging van de loonsom als gevolg van toekomstige cao's. Wij gaan uit van een jaarlijkse stijging van circa 4% voor 2023 en verder. Daarmee is beschikbaar een bedrag van circa € 1,3 miljoen in 2023 oplopend naar circa € 5,6 miljoen in 2026.

#### Kapitaallasten

Kapitaallasten zijn de rente en afschrijvingskosten van investeringen in bijvoorbeeld gebouwen en grond. Aan de hand van het investeringsprogramma worden de kapitaallasten per jaar berekend. Er wordt rekening gehouden met een gemiddelde investeringsdatum per 1 juli en de rekenrente. De kapitaallasten voldoen aan de provinciale eis. In de Financiële verordening gemeente Kerkrade ex. art.212 GW staan de regels over de afschrijvingen.

#### Algemene uitkering

De wijzigingen tot en met de septembercirculaire 2022 zijn meegenomen in de berekening van de algemene uitkering.

#### Egalisatiereserves

Lasten en baten kunnen sterk wisselen ieder jaar. Dit kan komen doordat bijvoorbeeld in een jaar meer onderhoud wordt uitgevoerd dan in het jaar daarvoor. Een egalisatiereserve voorkomt het effect van deze schommelingen op het resultaat.

In Kerkrade kennen wij de egalisatiereserves: afval, sociaal domein, huisvestingsvoorzieningen onderwijs, grondexploitatie ontwikkelingsbedrijf Kerkrade, gebouwen, speeltuinen, gaia, evenementen, plantsoenen en ondernemersfonds.

### b. Geprognosticeerde balans

Bedrag * € 1.000, per ultimo jaar	2022	2023	2024	2025	2026
<b>ACTIVA</b>					
Vaste activa	213.914	221.909	225.821	226.910	226.812
Vlottende activa	18.238	18.926	18.926	18.926	18.926
<b>Totaal</b>	<b>232.152</b>	<b>240.835</b>	<b>244.747</b>	<b>245.836</b>	<b>245.738</b>
<b>PASSIVA</b>					
Eigen vermogen	29.668	28.817	29.410	29.970	30.754
Voorzieningen	8.637	8.723	8.813	8.893	8.963
Vreemd vermogen lang	135.201	140.233	142.665	139.122	135.299
Vlottende passiva	57.283	63.063	63.860	67.852	70.721
<b>Totaal</b>	<b>232.152</b>	<b>240.835</b>	<b>244.747</b>	<b>245.836</b>	<b>245.738</b>

### c. Investerings

Een toelichting op de investeringen is te vinden bij de diverse programma's. In onderstaande tabel is het investeringsprogramma opgenomen 2022-2026.

Pr.	Omschrijving	V/U <sup>1</sup>	E/M <sup>2</sup>	2022	2023	2024	2025	2026	2022 - 2026
<b>I Reguliere investeringen</b>									
0.4	ICT investeringen	v	e	433	348	298	327	327	1.733
0.4	Diverse transportmiddelen	v	e	298	174	174	174	174	994
0.4	Gemeentelijke gebouwen	v	e	1.460	1.050	1.050	1.050	1.050	5.660
0.8	Onvermijdbaar	v	e/m	174	58	58	58	58	406
1.1	Voertuigen handhaving	v	e	0	0	55	55	55	165
2.1	Verkeer en vervoer	v	m	453	270	270	270	270	1.533
2.1	Wegen, straten en pleinen	v	m	4.684	3.684	3.684	3.184	3.184	18.420
2.1	Civieltechnische kunstwerken	v	m	673	73	73	73	73	965
2.1	Openbare verlichting	v	m	300	300	300	300	300	1.500
2.1	Versnellingsagenda Rijk	u	m	0	600	3.050	1.000	1.000	5.650
2.1	Mobiliteitsplan	u	m	0	200	250	250	250	950
2.2	Parkeren	v	e	40	20	20	20	20	120
3.2	Bereikbaarheid bedrijventerreinen	v	m	0	1.000	500	0	0	1.500
5.2	Sportaccommodaties	v	e	1.134	1.671	45	45	45	2.940
5.5	Rolduc "kanjermonument"	u	m	900	300	0	0	0	1.200
5.7	IBA Leisurelane	u	m	100	0	0	0	0	100
5.7	Openbaar groen	v	m	360	500	500	500	500	2.360
6.6	Wmo-hulpmiddelen	v	e	850	425	425	425	425	2.550
6.6	Wmo-trapliften	v	e	150	75	75	75	75	450
7.4	Klimaatadaptie	u	e	50	250	250	250	250	1.050
8.1	Proj. Volkshuisvestingfonds	u	m	280	280	280	280	280	1.400
8.3	VIE (fysiek)	u	m	1.500	0	0	0	0	1.500
8.3	Super Local infra	u	m	450	0	0	0	0	450
8.3	Transferium	u	e/m	600	0	0	0	0	600
8.3	Gbe Rolduckerveld	u	m	450	450	450	450	450	2.250
8.3	Stadsvernieuwing	u	m	500	0	0	0	0	500
<b>Totaal reguliere investeringen</b>				<b>15.839</b>	<b>11.728</b>	<b>11.807</b>	<b>8.786</b>	<b>8.786</b>	<b>56.946</b>
<b>II Overige investeringen</b>									
4.2	Onderwijsvoorzieningen	v	e	200	200	200	200	200	1.000
4.2	Bs Veldhof/IKC Droomhof	u	e	0	6.549	0	0	0	6.549
5.7	Natuurgebied Carisborg	u	e	194	0	0	0	0	194
7.2	Riolen	v	e	2.600	2.250	1.900	1.800	1.800	10.350
<b>Totaal overige investeringen</b>				<b>2.994</b>	<b>8.999</b>	<b>2.100</b>	<b>2.000</b>	<b>2.000</b>	<b>18.093</b>
<b>III Leningen</b>									
3.2	Zonnepanelen Flexiforum	u	-	550	0	0	0	0	550
5.3	WMC	u	-	400	0	0	0	0	400

6.1	Catharinahoës	u	-	15	0	0	0	0	15
7.4	Woonwijzerwinkel	u	-	45	33	35	0	0	113
7.4	Energie- en Klimaatfonds	u	-	<b>2.000</b>	0	0	0	0	2.000
8.3	Startersregeling	u	-	500	0	0	0	0	500
<b>Totaal leningen</b>				<b>3.510</b>	<b>33</b>	<b>35</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3.578</b>
<b>Totaal investeringen</b>				<b>22.343</b>	<b>20.760</b>	<b>13.942</b>	<b>10.786</b>	<b>10.786</b>	<b>78.617</b>

<sup>1</sup> V = een vervangingsinvestering, U = een uitbreidingsinvestering.

<sup>2</sup> E = een investering met economisch nut, M = een investering met maatschappelijk nut.

#### d. Financiering en schuldpqpositie

Meer informatie over de financiering en schuldpqpositie staat in §2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing (d. Diverse kengetallen) en §4. Financiering (treasury).

#### e. Inzet reserves en voorzieningen

bedragen \* € 1.000

STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN BEGROTING 2023-2027						
stand per 1 januari						
Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
<b>ALGEMENE RESERVE</b>						
01	Algemene reserve	6.465	7.215	7.965	8.715	9.465
02	Reserve exploitatie	4.417	4.417	4.417	4.417	4.417
11	Algemene reserve obk	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
<b>BESTEMMINGSRESERVES TER EGALISATIE VAN TARIEVEN</b>						
12	Egalisatiereserve afvalverwerking	963	963	963	963	963
<b>OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES</b>						
03	Reserve reeds bestemde n.u.t.g.m.	7.180	6.252	5.715	5.355	5.065
06	Reserve HRM	24	24	24	24	24
07	Reserve sociaal domein	6.141	5.352	5.352	5.352	5.352
08	Reserve onderwijshuisvesting	745	894	1.129	1.120	1.251
09	Reserve verenigingen/vrijwilligers	27	27	27	27	27
10	Reserve grondexploitatie obk	889	1.032	1.160	1.324	1.500
13	Reserve gebouwen	530	530	530	530	530
14	Reserve speeltuinen	46	55	64	73	82
15	Reserve gaia	108	108	108	108	108
16	Reserve stadsvernieuwing	405	195	195	195	195
17	Reserve evenementen	189	139	139	139	139
18	Reserve plantsoenen	104	111	119	126	133
19	Reserve ondernemersfonds	186	254	254	254	254
<b>TOTAAL RESERVES</b>		<b>29.668</b>	<b>28.817</b>	<b>29.410</b>	<b>29.970</b>	<b>30.754</b>
<b>VOORZIENINGEN VOOR VERPLICHTINGEN, VERLIEZEN EN RISICO'S</b>						
01	Voorziening verkoop aandelen	26	26	26	26	26
02	Voorziening oninbare belastingdebiteuren	592	592	592	592	592

03	Voorziening pensioenverplichting wethouders	3.056	3.086	3.116	3.146	3.176
04	Voorziening dubieuze debiteuren sozawe	1.240	1.240	1.240	1.240	1.240
09	Voorziening wegen	332	332	332	332	332
10	Voorziening proj. Heerlenersteenweg	4	4	4	4	4
11	Voorziening proj. Zonstr.-Clausstr.	13	13	13	13	13
<b>DOOR DERDEN BEKLEMD E MIDDELEN MET SPECIFIEKE AANWENDINGSRICHTING</b>						
05	Voorziening dialect-activiteiten	27	27	27	27	27
08	Voorziening riolen	3.348	3.403	3.463	3.514	3.554
	<b>TOTAAL VOORZIENINGEN</b>	<b>8.637</b>	<b>8.723</b>	<b>8.813</b>	<b>8.893</b>	<b>8.963</b>
	<b>TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN</b>	<b>38.305</b>	<b>37.540</b>	<b>38.223</b>	<b>38.863</b>	<b>39.718</b>

Het betreft m.n. de volgende toevoegingen en onttrekkingen:

## RESERVES

### 01 Algemene Reserve

Jaarlijks wordt € 750.000 toegevoegd aan de Algemene Reserve zodat het weerstandsvermogen geleidelijk versterkt wordt.

### 03 Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen

Het merendeel is gerelateerd aan BBV-verplichtingen in verband met investeringen die ten laste van reserves zijn gedaan. Vanuit deze reserve worden de afschrijvingslasten van deze investeringen gedekt. Het betreft m.n. investeringen in Hub, muziekschool, 't Westhoes, 't Sjevemethoes en Hybride werken.

### 07 Reserve Sociaal Domein

In commissieverband wordt u steeds geïnformeerd over de ontwikkelingen sociaal domein. De resultaten van de septembercirculaire 2022 en van de recente BUIG beschikking zijn meegenomen in de cijfers. Zie verder ook de toelichting bij programma 6 en de risicoparagraaf, onderdeel 'sociaal domein'.

### 08 Reserve huisvestingsvoorzieningen onderwijs

De structurele toevoeging bedraagt jaarlijks € 2,215 miljoen. De onderwijsuitgaven inclusief kapitaallasten van de onderwijsinvesteringen worden afgedekt uit deze reserve. Op basis van de feitelijke ontwikkelingen worden per jaareinde steeds de correcte bedragen onttrokken.

### 10 Reserve grondexploitatie obk

Via de erfpachtconstructie wordt de reserve jaarlijks aangevuld. De reserve wordt ook ingezet ter egalisatie van de kosten en opbrengsten van de grondexploitaties. De reserve laat een groei zien van € 0,891 miljoen begin 2023 naar € 1,50 miljoen eind 2026. Aanvullende informatie is opgenomen in de paragraaf grondexploitatie.

### 12 Egalisatiereserve afvalverwerking

Voor meer info zie paragraaf 1 Lokale lasten.

### 14 Reserve speeltuinen

Jaarlijks wordt € 9.000 gestort in de reserve speeltuinen.

### 17 Reserve evenementen

In 2023 wordt € 50.000 onttrokken uit deze reserve voor een openluchtconcert van het orkest van Guido Dieteren.

### 18 Reserve plantsoenen

Jaarlijks wordt € 7.100 gestort in deze reserve.

### 19 Reserve ondernemersfonds

In 2023 wordt een bedrag ad € 68.000 toegevoegd aan de reserve.

## VOORZIENINGEN

### 02 Voorziening voor oninbare debiteuren.

Dit betreft de belastingdebiteuren. Op basis van prognoses en rapportages van BsGW neemt de gemeente de betreffende bedragen op. Jaarlijks wordt € 270.000 aan de voorziening toegevoegd. De daadwerkelijk oninbare debiteuren worden vervolgens ten laste van de voorziening gebracht (raming vooralsnog ook € 270.000).

### 03 Voorziening pensioenverplichting wethouders

De maandelijkse premie-inhouding wordt gestort in de voorziening, op jaarbasis wordt hier € 30.000 voor geraamd. Overdrachten van pensioenen kunnen dit beïnvloeden.

N.B.: Een nadere toelichting op het doel van de diverse reserves en voorzieningen is opgenomen in de bijlagen.

## **f. EMU-saldo**

Onderstaande tabel laat de berekening van het EMU-saldo van de gemeente Kerkrade zien.

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV artikel 17c)	10.342	4.202	2.549	5.963	4.344
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-20.642	-19.557	-15.909	-13.313	-11.684
3 Mutatie voorzieningen	300	355	360	350	340
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie), zie exploitatie	0	0	0	0	0
5 Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	<b>-10.000</b>	<b>-15.000</b>	<b>-13.000</b>	<b>-7.000</b>	<b>-7.000</b>

## Bijlagen



## Lijst van afkortingen

AVV	Adviesdienst Verkeer en Vervoer
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAO	Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	BTW Compensatiefonds
BIBOB	Bevordering Integriteitsbeoordeling door het Openbaar Bestuur
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOB	Beslissingen op Bezwaar
BTM	Bedrijventerreinenmanagement
BTW	Bruto Toegevoegde Waarde
BVE	Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAZ	Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering
CBC	Centrale Bezwaarschriften Commissie
CISO	Chief Information Security Officer
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
DUBO	Duurzaam Bouwen
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ETIL	Economisch Technologisch Instituut Limburg
FG-functionaris	Functionaris voor de Gegevensbescherming
FIDO	Financiering Decentrale Overheden (wet)
FPU	Flexibele Pensioen Uitkering
FWI	(landelijk) Fonds Werk en Inkomen
GBA	(wet) Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
GFT	Groente, Fruit en Tuin (afval)
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIDS	Gezond in de stad
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
HRM	Human Resource Management
ICT	Informatie Communicatie Technologie
IKB	Individueel Keuze Budget
I-NUP	De overheidsbrede implementatie-agenda dienstverlening e-overheid
ITJ	Integraal Toezicht Jeugd
ISV	Investeringsbudget Stedelijke vernieuwing
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jeugd op gezond gewicht
JPP	Jeugd Preventie Plan
KCC	Klant Contact Centrum
KOV	Kinderopvang
LED	Light Emitted Diode
LED	Limburg Economic Development
MER	Milieu Effect Rapportage
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
NJN	Najaarsnota
NOC/NSF	Nederlands Olympisch Comité / Nederlands Sport Federatie
NV	Naamloze Vennootschap
OBK	Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade
OZB	Onroerende Zaakbelasting
POL	Provinciaal Ondernemingsplan Limburg
POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan

PSZ	Peuterspeelzalen
PVVP	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan
RHCL	Regionaal Historisch Centrum Limburg
ROVL	Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg
RUDDO	Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden
RVVP	Regionaal Verkeers- en Vervoersplan
SSC-ZL	Shared Service Center - Zuid Limburg
SMK	Stichting Muziekschool Kerkrade
SUWI	Wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
SW	Sociale Werkvoorziening
VAZOM	Vrije Academie Zuid Oostelijke Mijnstreek
VJN	Voorjaarsnota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
WIN	Wet Inburgering Nieuwkomers
WIRA	Wet implementatie Rechtsbescherming richtlijnen Aanbesteden
WKR	Werkkostenregeling
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
WOZ	Waardering Onroerende Zaken (wet)
WOZL	Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid Limburg
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
WSP	Werkgevers Service Punt
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wvg	Wet voorkeursrecht gemeenten
Wwnv	Wet Werken naar vermogen
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWZ	Wonen Welzijn Zorg
ZMLK	Zeer moeilijk lerende kinderen (speciaal onderwijs)

## Nadere toelichting reserves en voorzieningen

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
<b>Algemene reserve</b>		
01	Algemene reserve	De reserve dient als algemeen buffervermogen.
02	Reserve exploitatie (vrije deel)	Buffer vergelijkbaar met de algemene reserve, waarin meevallers en een positief rekeningresultaat tijdelijk kunnen worden geparkeerd totdat ze een andere bestemming krijgen. Van belang is het "vrije saldo", aangezien op de reserve soms ook al weer claims liggen. Het vrije saldo wordt betrokken bij de algemene reserve, het gedeelte waarop claims liggen bij de bestemmingsreserves.
11	Algemene reserve OBK	Door de activiteiten van het OBK en de daarmee verbonden risico's wordt een eigen reserve van enige omvang noodzakelijk geacht. Daarom is er specifiek voor het opvangen van niet voorziene/afgedekte risico's in de grondexploitaties een eigen reserve die als buffer dient.
<b>Bestemmingsreserves voor de egalisatie van tarieven</b>		
12	Egalisatiereserve afvalverwerking	Het product afval is budgettair neutraal verwerkt in de begroting. De 'egalisatiereserve afvalverwerking' kan worden ingezet om externe schommelingen in de tariefstelling op te vangen. Hiertoe worden saldi bij de eindafrekening per dienstjaar toegevoegd of onttrokken aan de reserve.
<b>Bestemmingsreserves</b>		
02	Reserve exploitatie	Gedeelte van de reserve waarop claims liggen. De raad kan besluiten om de middelen een andere aanwending te geven. Vanaf 2023 is er geen dichtverplicht deel reserve exploitatie meer; enkel een vrij deel. Het vrije saldo van de reserve wordt betrokken bij de algemene reserve.
03	Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen	Hierin zijn posten opgenomen met een sterk verplichtend karakter, waarbij echter nog geen opdrachtverstrekking aan derden heeft plaatsgevonden en die dus formeel niet op de staat Nog te Betalen horen. Het verplichtende karakter wordt aangegeven door bijv. wet- en regelgeving, of nog af te ronden uitvoering van een reeds genomen besluit.
06	Reserve HRM	Met deze reserve kan invulling worden gegeven aan trajecten op het personele vlak die vaak over de jaargrenzen heengaan (bijvoorbeeld Persoonlijke Ontwikkelings Plannen).
07	Reserve sociaal domein	Deze dient enerzijds ter egalisatie van kosten (tegenaan jaarlijkse fluctuaties), anderzijds is zij bedoeld ter afdekking van bedrijfsvoeringskosten sociaal domein. Als gevolg van de huidige integratie van het Sociaal Domein met de reguliere gemeentebegroting krijgt deze reserve deels een andere functie. De reserve dient dan nog slechts om onverwachte fluctuaties per jaareinde op te vangen (bijvoorbeeld de afrekeningen Jeugdzorg die vaak pas in mei van het jaar erna beschikbaar komen) of om tijd te winnen bij het vinden van oplossingen voor onverwachte tegenvallers. Zij behoudt daarmee haar egaliserende werking.
08	Reserve huisvestingsvoorzieningen onderwijs	Uit deze post worden de kapitaallasten van onderwijsvoorzieningen en de overige kosten van onderwijsvoorzieningen afgedekt (budgettair neutraal). Het betreft hier dus eigen middelen.
09	Reserve verenigingen en vrijwilligers	Deze reserve dient om eventuele (extra) kosten van verenigingen en vrijwilligers te kunnen dekken.
10	Reserve grondexploitatie OBK	Dit is de "werkreserve" van het OBK van waaruit grondexploitaties worden bekostigd en opbrengsten worden geparkeerd ten behoeve

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
		van investeringen. Een groot deel is bestemd voor wijkontwikkelingsplannen en grote projecten. Periodiek wordt het meerjarig verloop van deze reserve bewaakt en geactualiseerd om tijdig in te kunnen spelen op ontwikkelingen.
13	Reserve gebouwen	Onderhoudskosten worden met name in de exploitatie verantwoord. De reserve kan worden gebruikt om eventuele (extra) kosten van gemeentelijke gebouwen op te vangen. Incidentele meevallers, bijvoorbeeld uit de verkoop van gebouwen, worden aan de reserve toegevoegd. Egaliserende werking.
14	Reserve speeltuinen	De reserve kan worden gebruikt om eventuele (extra) kosten van speeltuinen-, toestellen, e.d. op te vangen. Egaliserende werking.
15	Reserve Gaia	Deze reserve is bedoeld voor egalisatie van kosten / opbrengsten in relatie tot GaiaZOO. Wanneer de opbrengsten de kosten overtreffen kunnen de voordelige saldi in de exploitatie worden opgenomen en kan de reserve vervallen.
16	Reserve stadsvernieuwing	Reserve ten behoeve van herstructureringsprojecten en aanpak verpaupering. Naar verwachting zal de zojuist benoemde problematiek mede door het krimpscenario in de komende jaren toenemen.
17	Reserve evenementen	Deze reserve dient om eventuele (extra) kosten van evenementen te kunnen dekken. Egaliserende werking.
18	Reserve plantsoenen	De reserve dient als buffer voor de groenvoorziening om onvoorziene uitgaven op te vangen.
19	Reserve ondernemersfonds	De opbrengsten reclamegelden worden hierin vooralsnog gestort ten behoeve van de ondernemers.
20	Reserve liquidatie sanering mijnterrein	De reserve wordt gebruikt voor bodemsanering van de terreinen in combinatie met de herinrichting ervan. De reserve is destijds gevoed door een ontvangen liquidatie-uitkering in verband met de beëindiging van de taakopdracht sanering mijnterrein. Vrij te besteden door gemeente. Op deze reserve wordt een uitsterfconstructie toegepast.
<b>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</b>		
01	Voorziening verkoop aandelen	Bij de verkoop van de aandelen Essent en Attero was sprake van "rechten" van aandeelhouders op diverse garantiefondsen (vordering), die vooralsnog volledig in een voorziening werden gestort omdat de hoogte nog onzeker was. De manier van verwerking was verplicht voorgeschreven. De volledige financiële afwikkeling nadert zijn einde, waarbij ook verschillende tijdelijke rechtspersonen worden opgeheven. Tegenover het bedrag in de voorziening staat nu nog een vordering op op Attero voor een even groot bedrag.
02	Voorziening voor oninbare belasting-debiteuren	Deze voorziening dient om financiële consequenties van niet-geraamde afboekingen van oninbare belasting- debiteuren of niet-geraamde schuldsaneringen op te vangen. Sinds de overgang naar de BsGW, maakt de BsGW periodiek een inschatting ten behoeve van de deelnemende gemeenten. De daadwerkelijk oninbaar verklaarde posten worden vervolgens afgeboekt ten laste van de voorziening. .
03	Voorziening pensioenverplichtingen	Deze voorziening dient ter dekking van de aan de gemeente overgedragen pensioenaanspraken van wethouders (Wet APPA). Vanaf 2006 wordt deze voorziening gevoed door de ingehouden premies op de loonsom in de voorziening te storten.
04	Voorziening dubieuze debiteuren sozawe	In verband met destijds aangescherpte verslaggevingseisen is de manier van boekhouden veranderd met betrekking tot terugbetaling aan debiteuren. In 2007 is besloten om vanaf de jaarrekening 2006 een voorziening te creëren voor de risico's van eventuele oninbaarheid.

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
09	Voorziening wegen	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan onderhoud van wegen.
10	Voorziening project Heerlenersteenweg	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de betreffende grondexploitatie.

<b>Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting</b>		
05	Voorziening dialect-activiteiten	De voorziening is gevoed door het liquidatiesaldo van de stichting Kirchröadsjer Dieksiejoneer en is bedoeld voor het organiseren van activiteiten die de instandhouding van het Kerkraads dialect bevorderen (met inachtneming van de relevante verordeningen).
06	Voorziening herstructurering Heilust	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de betreffende grondexploitatie.
08	Voorziening riolen	Het product "riolering" is budgettair neutraal verwerkt in de begroting. De voorziening dient om schommelingen in de tariefbepaling te kunnen opvangen. Uit het rioolbeheersplan blijken de noodzakelijke investeringen en wordt een verband gelegd met de tarieven. Tevens blijkt meerjarig het eventueel beroep dat op de voorziening moet worden gedaan.

## Overige risico's

### **Bedrijfsvoering**

#### *Toelichting*

Dit zijn risico's die spelen in het dagelijkse werk. Ook kunnen dit risico's zijn door veranderingen in wetten. Of omdat er bijvoorbeeld een procedure bij de rechter loopt of er nog wordt onderhandeld over een nieuw contract.

#### *Bestaande maatregelen*

Voor sommige risico's zijn verzekeringen afgesloten. Denk aan een verzekering voor brandschade of aansprakelijkheid. Ook kunnen voorzieningen zijn gevormd, zoals de voorziening oninbare debiteuren. Binnen de gemeente worden deze risico's in de gaten gehouden. Voor projecten is het zo dat deze alleen kunnen starten als er budget voor is. Tot slot is in de begroting een jaarlijkse post "onvoorzien" (€ 282.100) en in het investeringsprogramma een jaarlijkse post "onvermijdbaar" (€ 58.000) voor het opvangen van risico's opgenomen.

#### *Kwantificering (rest)risico*

Niet van toepassing.

#### Demografische ontwikkeling

##### *Toelichting*

Met demografische ontwikkeling wordt bedoeld dat in een stad onder andere het aantal inwoners of ouderen kan verschillen van jaar tot jaar. Dit zien we in Kerkrade ook. Het aantal inwoners daalt langzaam en het aantal oudere inwoners neemt toe. Dit heeft onder andere gevolgen voor de leegstand, arbeidsmarkt, publieke en recreatieve voorzieningen. Meer informatie staat in programma 8 van de begroting "Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing".

#### *Bestaande maatregelen*

Dit gebeurt niet ineens maar duurt meerdere jaren. Bij de berekening van de algemene uitkering wordt hiermee rekening gehouden. Zo kunnen de aantallen inwoners, jongeren en woningen per jaar anders zijn. Ook als nieuw beleid gemaakt wordt, wordt hiermee rekening gehouden. In regionaal verband is met het uitvoeringsprogramma IBA Parkstad 2016-2022 en de Regio Deal Parkstad (2019-2022) een financiële bijdrage gegeven aan onder meer het aanpakken van de (gevolgen van de) bevolkingskrimp, werken aan sociaaleconomische structuurversterking, het verbeteren van de woonkwaliteit en leefbaarheid in kwetsbare gebieden. Tot slot wordt bij nieuwe beleidsbeslissingen zoveel mogelijk rekening gehouden met de effecten van de bevolkingsontwikkeling.

#### *Kwantificering (rest)risico*

Het is een belangrijk onderwerp, maar het is geen risico.

### **Subsidies**

#### *Toelichting*

Ook de gemeente Kerkrade ontvangt subsidies om haar plannen te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld zijn van het Rijk, de Provincie of de Europese Unie. Een subsidie wordt niet zomaar gegeven. Er gelden voorwaarden waaraan de gemeente moet voldoen. Mogelijk wordt toch geen subsidie toegekend omdat er niet aan de voorwaarden voldaan wordt. Ook kan het een risico zijn dat een subsidie terugbetaald moet worden. Dit kan het geval zijn als de gemeente zich niet aan de subsidievoorwaarden blijkt te hebben gehouden.

#### *Bestaande maatregelen*

Subsidies worden pas opgenomen in de begroting als de subsidiebeschikking ontvangen is (hoge mate van zekerheid). Het naleven van de voorwaarden wordt steeds bewaakt.

#### *Kwantificering (rest)risico*

Niet van toepassing.

### **Financiering**

#### *Toelichting*

Het risico bestaat dat de rente hoger uitvalt dan wat eerder gedacht was. Dit is dan een nadeel voor de begroting.

#### *Bestaande maatregelen*

Er is sprake van een evenwichtige opbouw van de leningenportefeuille. De renteontwikkelingen worden in de gaten gehouden en als het nodig is, wordt financiering veiliggesteld. De financiering voldoet aan de normen voor de kasgeldlimiet (korte financiering) én aan de renterisiconorm (zie ook de financieringsparagraaf in de begroting). Als we de financiering van de komende jaren ook meetellen, heeft Gemeente Kerkrade zelfs nog veel ruimte onder de renterisiconorm. Er wordt daarnaast gewerkt met lange termijn financiering met looptijden van 20 of 25 jaar.

Het risico, als we herfinanciering nodig hebben, is daarmee minder geworden, omdat dit een langzaam proces is dat zich over vele jaren uitstrekt.

De leningenportefeuille is wel toegenomen, vooral door grote investeringen in de stad (zoals centrum, Kerkrade-West), maar er is in de begroting rekening gehouden met de kosten van de financiering die er nu is en van de financiering die we nog verwachten. Als laatste wordt in de begroting altijd gerekend met een rentepercentage dat elk jaar steeds een beetje hoger wordt. Zo maken we het risico van een stijging van de rente op de korte termijn kleiner. Deze percentages passen we steeds aan als er iets verandert of als we verwachten dat er iets gaat veranderen.

#### *Kwantificering (rest)risico*

Niet van toepassing.

### **Verbonden partijen (VP-en)**

#### *Toelichting*

Onder de VP-en vallen onder andere de gemeenschappelijke regelingen (GR-en). De gemeente is deel van het algemeen bestuur van meerdere GR-en. Elk van deze hebben hun eigen boekhouding. Er kan zich bij een verbonden partij een risico voordoen.

#### *Bestaande maatregelen*

De VP-en proberen de risico's zelf te verkleinen. Als een risico werkelijkheid wordt, dan wordt eerst gekeken de VP dit zelf kan oplossen. Er is vaak contact met een VP. Dit kan zijn in de vorm van een overleg of een document zoals een begroting of jaarrekening. Er wordt dan ook aandacht besteed aan de risico's.

De gemeente betaalt een bijdrage aan de VP volgens de begroting van die VP. Deze bijdrage staat ook in de gemeentebegroting. De Raden kunnen iets vinden van de begroting van een VP. Dit wordt een zienswijze genoemd. Dit is een middel om te sturen op de VP.

#### *Kwantificering (rest)risico*

Niet van toepassing.

### **Gewaarborgde geldleningen**

#### *Toelichting*

In het verleden zijn aan woningcorporaties en particulieren garanties verleend op hun sociale woningbezit. Dit was bepaald vanuit de wet. Het begrote totaalbedrag aan nog open garanties bedraagt eind 2022 voor de corporaties € 239 miljoen en voor de particulieren € 1,5 miljoen. Het risico bestaat dat de woningcorporaties of particulieren niet betalen doordat ze bijvoorbeeld failliet gaan.

#### *Bestaande maatregelen*

Een garantie wordt verleend voor een sociale woning. De woning is dan het onderpand. Dat betekent dat als niet betaald wordt, de gemeente dat pand krijgt. De afgelopen jaren is het bedrag aan uitstaande garanties gedaald. Door aflossingen wordt het risico kleiner en neemt de waarde van het onderpand ten opzichte van de garantie toe. Er is bovendien een landelijk waarborgfonds waar de gemeente terecht kan als niet wordt afgelost. De woningcorporaties voeden dit fonds. Tot slot hebben de drie woningcorporaties die in Kerkrade actief zijn, HeemWonen, Wonen Limburg en WonenZuid, een eigen vermogen van ruim € 4 miljard. Dit is aanzienlijk. Volgens BsGW bedraagt de WOZ-waarde van het woningbezit specifiek in Kerkrade van deze corporaties € 880 miljoen in 2021. Dit is ruim voldoende om de uitstaande garanties te dekken.

#### *Kwantificering (rest)risico*

Niet van toepassing.

## Staat van Langlopende Leningen

lening-nummer	bedrag lening	rente - %	Aflossing jaar	restant lening per 1.1.2023	aflossing 2023	rente 2023	restant lening per 1.1.2024
199904	13.613	5,310	2024	1.089	545	55	545
200102	9.076	5,470	2026	1.452	363	63	1.089
200201	10.000	5,469	2027	2.000	400	93	1.600
200303	17.500	4,855	2028	4.200	700	200	3.500
200501	10.000	3,585	2030	3.200	400	107	2.800
200601	11.000	3,798	2031	3.960	440	136	3.520
200901	7.000	4,610	2034	3.360	280	153	3.080
201001	5.000	4,610	2035	2.600	200	111	2.400
201301	11.000	2,970	2038	7.040	440	199	6.600
2015-01	11.000	1,220	2035	7.150	550	83	6.600
2016-01	10.000	1,295	2036	7.000	500	85	6.500
2017-01	6.000	1,395	2037	4.500	300	60	4.200
2017-02	14.000	1,190	2037	10.500	700	124	9.800
2018-01	12.000	1,360	2038	9.600	600	123	9.000
2018-02	12.000	1,190	2038	9.600	600	112	9.000
2019-01	10.000	1,200	2039	8.500	500	96	8.000
2019-02	10.000	0,680	2044	8.800	400	59	8.400
2020-01	10.000	0,585	2045	9.200	400	52	8.800
2020-02	8.000	0,530	2040	7.200	400	37	6.800
2021-01	14.250	0,190	2041	14.250	750	26	13.500
2022-01	10.000	1,425	2042	10.000	500	137	9.500
<b>totalen</b>				<b>135.201</b>	<b>9.968</b>	<b>2.111</b>	<b>125.234</b>





*Gemeente Kerkrade*